

Jaarverslag / jaarrekening 2025

waterschap
limburg

Bezoekadres

Maria Theresialaan 99
6043 CX Roermond

Postadres

Postbus 2207
6040 CC Roermond

IBAN: NL10NWAB0636750906
KvK: 67682065

088 88 90 100
info@waterschaplimburg.nl
www.waterschaplimburg.nl

Titel	Jaarverslag / jaarrekening 2025
Subtitel	
Datum	2-6-2026
Versie	6.0
Status	definitief
zaaknr.	2024-Z10563
documentnr.	WLDOC-220622665-38143

Foto voorkant: project Vervanging riooltransportleiding Baarlo-Blerick in 2025

Vrijgave Dit document is tot stand gekomen onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur

Inhoudsopgave

1.	Voorwoord	5
1.1	Leeswijzer	7
1.2	Waterschap Limburg in kengetallen	8
2.	Financiële samenvatting	9
2.1.	Financieel resultaat 2025	9
2.2.	Realisatie investeringsprogramma 2025	10
2.3.	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	10
2.4.	In één oogopslag kerncijfers Waterschap Limburg	11
2.5.	Bestemming resultaat 2025	12
Deel I Jaarverslag		13
3.	Externe en interne ontwikkelingen	14
4.	Programma's	14
4.1.	Hoogwaterbescherming Maasvallei	16
4.2.	Klimaatadaptie	31
4.3.	Waterkwaliteit en ecologie	44
4.4.	Zuiveren en waterketen	64
4.5.	Crisisbeheersing	78
4.6.	Bestuur en organisatie	86
4.7.	Overzicht gerealiseerde dekkingsmiddelen en onvoorzien	111
5.	Realisatie van de belastingopbrengsten	113
6.	Paragrafen	117
6.1.	Paragraaf uiteenzetting van de financiële positie	117
6.2.	Paragraaf assetmanagement	128
6.3.	Paragraaf bedrijfsvoering	131
6.4.	Paragraaf verbonden partijen	141
6.5.	Openbaarheidsparagraaf	148
Deel II Jaarrekening		152
7.	Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	153
7.1.	Exploitatie naar kostendragers	153
7.2.	Exploitatierekening naar kosten en opbrengsten	156
7.3.	Toelichting op kosten	158
7.4.	Toelichting op opbrengsten	164
7.5.	Exploitatieresultaat	168
7.6.	Investerings	168
7.7.	Topinkomens	169
8.	Balans met toelichting	171
8.1.	Balans	171
8.2.	Indeling en waardering balansposten	171

8.3.	Vaste activa	173
8.4.	Immateriële en materiële vaste activa	173
8.5.	Vlottende activa	174
8.5.1.	Vorraden / grond- en hulpstoffen	174
8.5.2.	Liquide middelen	175
8.5.3.	Kortlopende vorderingen	175
8.5.4.	Overlopende activa	177
8.6.	Vaste passiva	178
8.6.1.	Eigen vermogen	178
8.6.2.	Voorzieningen	184
8.6.3.	Vaste schulden	188
8.7.	Vlottende passiva	189
8.7.1.	Netto vlottende schulden	189
8.7.2.	Kortlopende schulden	189
8.7.3.	Overlopende passiva	190
8.8.	Niet in de balans opgenomen verplichtingen	191
8.9.	Gebeurtenissen na balansdatum	194
8.10.	Watercrisis	194
8.11.	Kinderopvangtoeslagenaffaire (KOTA)	196
9.	Rechtmatigheidsverantwoording	199
10.	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	201
11.	Voorstellen	209
Deel III Bijlagen		213
BIJLAGE A	Vaste activa	214
BIJLAGE B	Reserves en voorzieningen	215
BIJLAGE C	Vaste schulden	216
BIJLAGE D	Personeelslasten	217
BIJLAGE E	Berekening van het rente omslagpercentage	218
BIJLAGE F	Kostenverdeelstaat	219
BIJLAGE G	Kostendragers, programma's, beleidsproducten incl. dekkingsmiddelen	220
BIJLAGE H	Treasury	221
BIJLAGE I	EMU-Saldo	222
BIJLAGE J	Investeringslijst	223
BIJLAGE K	Lijst van verbonden partijen	224
BIJLAGE L	Gehanteerde uitgangspunten en normen	225
BIJLAGE M	Incidentele baten en lasten	226

1. Voorwoord

Voor u ligt het Jaarverslag 2025 inclusief de Jaarrekening 2025 van Waterschap Limburg. Hierin leest u op welke wijze we de waterschapsbelasting hebben besteed.

Samen verantwoordelijkheid nemen

2025 was een bijzonder jaar voor Waterschap Limburg. Het was het eerste jaar waarin Waterschap Limburg en Waterschapsbedrijf Limburg samen het nieuwe WL vormden. We bleven onverminderd werken aan schoon water, veilig water en voldoende water, terwijl we bouwden aan één organisatie, één manier van werken en één koers.

Vanuit die nieuwe basis positioneert WL zich steeds zichtbaarder als dé Waterpartner in Limburg. Niet op afstand, maar midden in de samenleving, in gesprek met inwoners, overheden, bedrijven en maatschappelijke partners. Leven met water was daarbij niet alleen onze koers, maar ook steeds meer de bril waarmee we naar onze opgaven keken.

Uitdagingen

Ons bestuursprogramma Balanceren met lef bleef ook in 2025 het vertrekpunt voor ons handelen, met het Waterbeheerprogramma 2022-2027 en het Provinciaal Waterprogramma 2022-2027 als inhoudelijke basis. Het eerste jaar van het nieuwe WL vroeg om een robuuste en betrouwbare organisatie die haar wettelijke taken integraal kon oppakken en tegelijk in ontwikkeling bleef. De opgaven waarvoor we stonden waren groot en werden niet kleiner. Het jaar 2025 werd in Limburg gekenmerkt door duidelijke weerextremen, met name aan de droge kant. De winter en het vroege voorjaar verliepen relatief droog, waardoor het droogtseizoen al vroeg begon. Vooral maart en april waren uitzonderlijk droog, wat leidde tot snel dalende grondwaterstanden en lage afvoeren in beken en rivieren. Ook in de zomer bleef het neerslagtekort oplopen. Hierdoor stonden bodemvocht en grondwaterstanden langere tijd onder druk en nam de vraag naar water in landbouw en natuur toe. In het najaar viel lokaal meer neerslag, waardoor de bovenste bodemlagen tijdelijk herstelden. Het structurele neerslagtekort en de lage grondwaterstanden werden slechts gedeeltelijk aangevuld. Juist daarom bleven we werken aan toekomstbestendige antwoorden, samen met onze omgeving. Niet alles is maakbaar en niet alles is door het waterschap alleen op te lossen. Dat vroeg om wendbaarheid, samenwerking en scherpe keuzes.

Stem geven

In 2025 gaven we water nadrukkelijk een stem in de maatschappelijke opgaven die Limburg raken. De grenzen aan de beheersbaarheid van water werden steeds zichtbaarder. Wateroverlast en watertekorten waren niet altijd te voorkomen. Dat vroeg om eerlijkheid in het gesprek, om het agenderen van risico's en om het consequent inbrengen van het waterbelang in ruimtelijke en maatschappelijke afwegingen.

We bleven daarom uitdragen dat water en bodem sturend moeten zijn. Bouwen, ontwikkelen en investeren zijn alleen toekomstbestendig als water vanaf het begin aan tafel zit. De stem van water was in 2025 niet iets dat we achteraf toevoegden, maar steeds vaker een richtinggevend uitgangspunt.

Weloverwogen keuzes

Ook in 2025 maakten we weloverwogen keuzes. Voor de toekomstzekerheid van het Hoogwaterbeschermingsprogramma namen we onze verantwoordelijkheid en zetten we de lijn van voorfinanciering voort om de continuïteit van de beschermingswerkzaamheden op korte termijn te borgen. Binnen Water in Balans hielden we vast aan de versnelling van de opgave, zodat de huidige bekende wateroverlastknelpunten eerder konden worden aangepakt. Als partner van Waterveiligheid en Ruimte Limburg bleven we bovendien werken aan waterveiligheid, onder meer via onze waarschuwings- en crisisorganisatie.

Op het gebied van waterkwaliteit bleef de Kaderrichtlijn Water richtinggevend. We hielden vast aan het uitgangspunt om in 2027 zoveel mogelijk aan de normen te voldoen, in het besef dat die opgave alleen haalbaar is in samenwerking met gemeenten, agrariërs, bedrijven en andere partners. In vergunningverlening, toezicht en handhaving kreeg die gezamenlijke verantwoordelijkheid in 2025 steeds nadrukkelijker betekenis.

Uitdagingen afvalwater

Voor de instandhouding en verdere optimalisatie van onze waterzuiveringen hielden we vast aan het investeringsvolume uit het meerjareninvesteringsprogramma. Tegelijkertijd keken we scherper naar de aansluiting van investeringen op de opgaven die voortvloeien uit de Europese richtlijn stedelijk afvalwater. Daarmee brachten we onze zuiveringstaak verder in lijn met de eisen van morgen. Ook waterbeschikbaarheid vroeg in 2025 nadrukkelijk aandacht. Water wordt schaarser en daarmee waardevoller. Samen met partners werkten we aan voldoende zoetwater en onderzochten we mogelijkheden om gezuiverd (riool)water opnieuw inzetbaar te maken, onder meer voor industrie en landbouw.

Kennis en instrumenten

Als functionele overheid zette WL ook in 2025 zijn kennis en instrumenten in om partners in positie te brengen. Onze overtuiging bleef dat we de wateropgaven alleen samen aankunnen: met andere overheden, de partners in de waterketen, het bedrijfsleven en de Limburgers. Daarmee verstevigden we onze rol als dé Waterpartner in Limburg.

Verantwoordelijkheid nemen voor nu én later betekende ook balanceren met onze uitgaven. In 2025 werkten we verder aan een evenwichtige ontwikkeling van het belastingvolume binnen de afgesproken kaders en zetten we het herstelprogramma voor een gezond weerstandsvermogen voort.

Daarnaast zetten we de eerste stappen richting een nieuw Waterbeheerprogramma 2028-2033 met het ontwikkelen van het gezamenlijke Blauwe Kompas. We hielden onze taken en ambities opnieuw tegen het licht en werkten aan een besturingsfilosofie waarin rollen, verantwoordelijkheden, processen en overlegstructuren helder en effectief worden ingericht. Zo bouwden we verder aan de basis die nodig is om de komende jaren het verschil te maken.

Al met al vroeg 2025 veel van onze organisatie. We namen onze verantwoordelijkheid en deden dat, in het eerste jaar van het nieuwe WL, nadrukkelijk samen.

Het dagelijks bestuur van Waterschap Limburg

1.1 Leeswijzer

1.1.1 Jaarrekening/jaarverslag 2025

Voor u ligt de jaarverslaglegging 2025 van Waterschap Limburg. Met deze rapportage leggen bestuur en organisatie verantwoording af aan het algemeen bestuur over de bereikte doelen en resultaten, de uitgevoerde activiteiten en de daarvoor ingezette middelen. De jaarverslaglegging 2025 heeft zowel een interne als een externe verantwoordingsfunctie.

In deze jaarverslaglegging leest u hoe wij in het verslagjaar invulling hebben gegeven aan de voorgenomen ambities en activiteiten. Naast een financiële samenvatting en deze leeswijzer bestaat de jaarverslaglegging uit drie delen.

Deel I: Het jaarverslag

Deel I bevat de programmaverantwoording. Per programma wordt ingegaan op de inhoudelijke realisatie in 2025. Daarbij is toegelicht in hoeverre de voorgenomen doelstellingen, beoogde effecten en indicatoren zijn gerealiseerd. Indien sprake is van afwijkingen ten opzichte van de begroting, zijn deze nader toegelicht. Ook is per programma een financiële analyse opgenomen van de verschillen tussen de bijgestelde begroting en de realisatie. Daarnaast wordt ingegaan op het verloop en de realisatie van de investeringen. De wettelijk verplichte paragrafen zijn aan het einde van dit deel opgenomen.

Deel II: De jaarrekening

Deel II bevat het financiële deel van de jaarverslaglegging. Conform het Waterschapsbesluit bestaat dit onderdeel onder meer uit de balans met toelichting en de exploitatierekening. Dit deel bevat ook de controleverklaring van de accountant en het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening, inclusief de voorgestelde resultaatbestemming.

Deel III: De bijlagen

In deel III zijn bijlagen opgenomen met nadere detailinformatie over diverse onderdelen van de jaarverslaglegging. Het betreft onder meer het investeringsoverzicht inclusief de af te sluiten projecten, de staat van vaste activa, reserves en voorzieningen, vaste schulden en personeelslasten.

1.2 Waterschap Limburg in kengetallen

Waar we werken

196 km
waterkeringen

181
coupures

3041 km
watergangen

485
regenwaterbuffers

2330
stuwen

184
gemalen

Laagste punt in
Limburg: in Heijen
7,67 m boven NAP

2209 km²
werkgebied

17
rioolwaterzuiveringsinstallaties

530 km
transportleiding afvalwater

187 miljoen m³
gezuiverd water per jaar

Hoogste punt in Limburg:
Drielandenpunt Vaals
322,38 m boven NAP

Voor wie we werken

We werken voor deze doelgroepen:

We zijn er voor
alle **1.135.506**
Limburgers

**Natuur: flora
en fauna**

Landbouw

Bedrijven

Met wie we werken

Partijen waarmee we veelal
samenwerken:

Provincie

Gemeenten

**Waterpartners
in Limburg**

**Andere
waterschappen**

**Kennis-
instellingen**

Bedrijven

**Natuur- en
terreinbeheerorganisaties**

758 dijkwachters
753 medewerkers in dienst
30 AB-leden

2. Financiële samenvatting

In dit hoofdstuk geven we een samenvattend beeld van de financiële uitkomsten over 2025 en de ontwikkeling van de financiële positie van het waterschap. Achtereenvolgens gaan we in op het exploitatieresultaat en de belangrijkste verklaringen daarvan ten opzichte van de gewijzigde begroting 2025, zowel op programmaniveau (hoofddijnen) als via een verwijzing naar de nadere analyse op kostensoortenniveau (hoofdstuk 7).

Daarnaast lichten we het verloop van de investeringen toe en geven we een korte toelichting op de realisatie ten opzichte van de bijgestelde raming en de belangrijkste oorzaken van afwijkingen. Tot slot staan we stil bij het weerstandsvermogen en de ontwikkeling van de weerstandscapaciteit.

2.1. Financieel resultaat 2025

Kosten / Opbrengsten	Gewijzigde begroting	Realisatie
Kosten	268.913.851	280.631.509
Opbrengsten	272.498.851	299.554.796
Exploitatieresultaat	3.585.000	18.923.287

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat het gerealiseerde resultaat over 2025 € 18,9 miljoen bedraagt. In de gewijzigde begroting 2025 werd rekening gehouden met een resultaat van € 3,6 miljoen. Per saldo is daarmee € 15,3 miljoen meer positief resultaat gerealiseerd dan oorspronkelijk begroot.

Dit verschil wordt voor een belangrijk deel verklaard door een aantal positieve afwijkingen ten opzichte van de begroting. De belangrijkste posten zijn:

- € 1,0 mln. vrijval onderhoudsvoorziening waterkeringen
- € 5,9 mln. lagere personeelskosten
- € 3,4 mln. lagere uitgaven voor innovatie dan begroot
- € 2,1 mln. lagere uitgaven voor samenvoeging en werving en selectie
- € 2,7 mln. hogere netto opbrengst waterschapsbelastingen

De genoemde posten verklaren het resultaat voor een belangrijk deel. Naast deze positieve afwijkingen zijn er ook enkele materiële negatieve afwijkingen ten opzichte van de (gewijzigde) begroting. Voor een volledig beeld – inclusief de belangrijkste voor- én nadelen per programma – wordt verwezen naar de verschillenanalyse per programma.

Het gerealiseerde resultaat betreft het resultaat vóór bestemming. Bij het vaststellen van de jaarrekening neemt het algemeen bestuur een besluit over de resultaatbestemming, waarmee (een deel van) het resultaat wordt toegevoegd aan of onttrokken uit reserves en/of voorzieningen. Dit is nader uitgewerkt in paragraaf 2.5 *Bestemming resultaat*.

Exploitatie op kostensoortenniveau

In hoofdstuk 7 is een nadere analyse opgenomen van de verschillen tussen de realisatie 2025 en de gewijzigde begroting 2025, uitgesplitst naar kostensoorten. Op hoofdlijnen zijn de kosten per saldo met € 11,7 miljoen (+4,4%) toegenomen en de opbrengsten met € 27,1 miljoen (+9,9%) toegenomen.

De belangrijkste verklaringen liggen bij personeelslasten (onder meer door de gewijzigde verwerking van extern personeel op investeringsprojecten), lagere energie- en rentelasten, hogere waterschapsbelastingen en hogere bijdragen van derden/subsidies. Voor de volledige uitsplitsing en toelichting per kostensoort wordt verwezen naar hoofdstuk 7, paragrafen 7.2 tot en met 7.4.

2.2. Realisatie investeringsprogramma 2025

Totaal	Begroting	Gewijzigde begroting	Realisatie
Uitgaven	209.611.000	217.605.000	214.324.691
Inkomsten	76.989.000	105.844.000	103.652.138
Totaal netto investeringsuitgaven	132.622.000	111.761.000	110.672.553
Risicoprofiel realisatie	-15.112.000	-6.200.000	-
Totaal netto investeringsuitgaven inclusief risicoprofiel	117.510.000	105.561.000	110.672.553

In de (primitieve) begroting 2025 is voor de netto investeringsuitgaven uitgegaan van € 117,510 miljoen. Gedurende het verslagjaar is deze raming op basis van voortschrijdend inzicht via de voor- en najaarsrapportage bijgesteld. In de gewijzigde begroting bedraagt de raming voor de netto investeringsuitgaven (inclusief het gehanteerde risicoprofiel) € 105,561 miljoen.

De realisatie 2025 van de netto investeringsuitgaven bedraagt € 110,672 miljoen. De afwijking ten opzichte van de bijgestelde raming wordt op hoofdlijnen verklaard door fasering in de uitvoering (kasritme), onder meer door doorlooptijden in voorbereiding en uitvoering, vergunningverlening en projectbesluiten, het moment van (strategische) grondverwerving, aanbesteding/inkoop en leveringstermijnen, en het tijdstip waarop subsidies en bijdragen van derden worden ontvangen. Daarbij is op programmaniveau sprake van zowel onder- als overschrijdingen.

Per saldo valt de uiteindelijke realisatie dicht bij de bijgestelde begroting uit en zelfs licht hoger, wat erop wijst dat de investeringsuitvoering in 2025 in brede zin conform planning is verlopen. Voor een nadere toelichting op het verloop van de investeringen per programma wordt verwezen naar de betreffende programma's.

2.3. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre het waterschap onverwachte financiële tegenvallers kan opvangen zonder direct te hoeven ingrijpen in de begroting of de uitvoering van beleid.

Om de beschikbare weerstandscapaciteit weer op normhoogte te brengen is voor de periode 2024–2025 een herstelplan weerstandsvermogen opgesteld. De kern van dit plan is dat de algemene reserve in twee stappen wordt aangevuld vanuit het watersysteem- en het zuiveringsdeel.

De eerste tranche is uitgevoerd bij het vaststellen van de jaarverantwoording 2024 (€ 4,7 miljoen). Bij het vaststellen van de jaarrekening 2025 volgt de tweede tranche, waardoor de algemene reserve uitkomt op € 9,4 miljoen (normhoogte herstelplan).

In aanloop naar de begroting 2026 zijn de risicomatrixen van WL en (voormalig) WBL samengevoegd tot één integrale risicomatrix en geactualiseerd. Deze actualisatie laat zien dat de benodigde weerstandscapaciteit is toegenomen. Daarom is in de begroting 2026 voorzien in aanvullende maatregelen om de weerstandscapaciteit verder te versterken.

Een nadere toelichting op het risicomanagement, de methode van risico-inventarisatie en de onderbouwing van het benodigde weerstandsvermogen is opgenomen in de paragraaf *Uiteenzetting van de financiële positie* in deze jaarrekening.

2.4. In één oogopslag kerncijfers Waterschap Limburg

In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste kerncijfers weergegeven waardoor in één oogopslag inzicht wordt verkregen in de financiële positie van het waterschap.

Onderdeel	Jaarrekening	
	2024 WL	2025 WL
1 Exploitatiesaldo	16.233.919	18.923.287
2 a. Exploitatie kosten	241.579.769	280.631.509
b. Exploitatie opbrengsten	257.813.688	299.554.796
3 Afschrijvingen	18.940.500	47.722.737
4 Aflossingen langlopende geldleningen	15.616.596	39.854.895
5 Verhouding afschrijving / aflossing	1,21	1,20
6 Personeelskosten (excl bestuur)	45.884.129	79.126.208
7 Aantal fte's	448,80	723,27
8 Personeelskosten per fte	102.200	109.400
9 Bruto investeringen	109.770.060	214.324.601
10 Boekwaarde vaste activa	352.995.763	705.092.714
11 Eigen vermogen	18.593.762	34.827.681
12 Voorzieningen	21.136.602	26.268.888
13 Langlopende geldleningen	309.414.140	571.235.494
14 Opbrengst waterschapslasten (netto en excl. vervolgingskosten)	236.004.298	253.055.154
15 Aantal ingezetenen (huishoudens)	509.500	510.500
16 Tarief ingezetenen per woonruimte	82,69	87,60
17 WOZ-waarde gebouwd (x € 1.000)	183.800.000	198.000.000
18 Tarief gebouwd (percentage van WOZ-waarde)	0,0265%	0,0261%
19 Aantal belastinghectaren ongebouwd	118.430	118.330
20 Tarief ongebouwd per hectare	68,99	73,31
21 Aantal belastinghectaren natuur	49.039	49.139
22 Tarief natuur per hectare	4,66	4,91
23 Aantal vervuilingseenheden	1.603.000	1.597.000
24 Zuiveringsheffing per ve	88,77	95,11

2.5. Bestemming resultaat 2025

Over het exploitatieresultaat 2025 dient het algemeen bestuur een bestemmingsbesluit te nemen om het verslagjaar 2025 van Waterschap Limburg definitief te kunnen afsluiten.

Met inachtneming van de geldende wettelijke bepalingen, eerder door het bestuur genomen besluiten (waaronder besluiten over de inzet van bestemmingsreserves) en de voorliggende jaarrekening 2025, wordt voorgesteld het resultaat als volgt te bestemmen:

Omschrijving	Bestemming resultaat 2025
Verrekening met algemene reserves	
- algemene reserve watersysteemheffing	2.350.000
- algemene reserve zuiveringsheffing	2.350.000
Verrekening met egalisereserves	
- tariefsegalisatie watersysteemheffing	-3.758.590
- tariefsegalisatie zuiveringsheffing	13.565.866
Verrekening met bestemmingsreserves	
- bestemmingsreserve riooloverstorten	-432.567
- bestemmingsreserve subsidie afkoppelen regenwater	-121.308
- bestemmingsreserve waterkwaliteit/NLP next Generation	-253.651
- bestemmingreserve lectoraat bodem	-11.568
- bestemmingreserve stimuleringsregeling maatregelen in de landbouw ihkv klimaatadaptie	-119.602
- bestemmingreserve restpunten Ooijen-Wanssum	-79.927
- bestemmingreserve integratie WL / WBL	-343.000
- bestemmingreserve gegevensinwinning geo-data (2024)	-200.366
- bestemmingreserve gegevensinwinning geo-data (2025)	172.000
- bestemmingreserve KRW-impuls WL	344.000
- bestemmingreserve cofinanciering GLB-NSP	1.133.000
- bestemmingreserve IT middelen	405.000
- bestemmingreserve implementatie VTH zaaksysteem Mozard	300.000
- bestemmingreserve functie-aanpassingen	1.024.000
- bestemmingreserve programma Stroomversnellers	500.000
- bestemmingreserve onderhoud waterkeringen	2.100.000
Totaal bestemming resultaat 2025	18.923.287

Bestemmingsreserves waarin na verrekening niets meer resteert, worden opgeheven.

Deel I Jaarverslag

2025

waterschap
limburg

3. Externe en interne ontwikkelingen

In 2025 kwamen externe en interne ontwikkelingen nadrukkelijk samen. Bovenwater vroegen grote inhoudelijke opgaven om tempo en richting, zoals de voorfinanciering van het Hoogwaterbeschermingsprogramma, de versnelling van Water in Balans, de voorbereiding op het nieuwe waterbeheerprogramma en de toenemende druk op waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid. Tegelijkertijd hadden stijgende kosten van zuivering en slibverwerking, de ontwikkeling van rente- en afschrijvingslasten en de groeiende bijdrage aan BsGW merkbare financiële impact.

Onderwater was 2025 het eerste jaar waarin WL en WBL samen één organisatie vormden. Dat vroeg om het verder samenbrengen van processen, systemen, rollen, cultuur en sturing, terwijl het dagelijkse werk onverminderd doorging. Juist in die combinatie van inhoudelijke opgave en organisatieontwikkeling werd zichtbaar wat het nieuwe WL is: een organisatie die werkt vanuit één koers en die haar taken integraal oppakt.

De belangrijkste ontwikkelingen zijn in dit document verder uitgewerkt per programma. Financieel werkten we in 2025 onder meer met geactualiseerde indexeringen voor personeelskosten en overige kosten, actualisaties van afschrijvingslasten en bijstellingen van rentelasten. Daarmee hielden we de begrotings- en jaarverslaglijn in balans met de realiteit van het verslagjaar.

4. Programma's

Jaarverslag naar programma's

De programmaverantwoording gaat per programma in op wat we in 2025 hebben bereikt en wat we daarvoor hebben gedaan. Daarnaast wordt per programma op hoofdlijnen inzicht gegeven in de besteding van de financiële middelen en de realisatie van de investeringen.

De programma's worden gespiegeld aan de doelenbomen uit de programmabegroting 2025. Bij de beoogde en bereikte resultaten werken we in de programmaverantwoording met kleurindicaties:

- ☒ ☐ ☐ geen wezenlijke afwijkingen, realisatie conform begroting
- ☐ ☒ ☐ wezenlijke afwijking, niet gerealiseerd conform begroting, maar < 6 maanden vertraging
- ☐ ☐ ☒ wezenlijke afwijking, niet gerealiseerd conform begroting en ≥ 6 maanden vertraging

An aerial photograph of a Dutch landscape. A winding river flows through lush green fields. In the middle ground, a small bridge crosses the river. The background shows a line of trees and some buildings under a blue sky with scattered white clouds. The foreground features a large, rounded rectangular frame containing text and a logo.

1.

Hoogwater- bescherming Maasvallei

waterschap
limburg

4.1. Hoogwaterbescherming Maasvallei

rivierverruiming waar dat kan, waterkeringen waar het moet

Wat hebben we bereikt?

Beoogd maatschappelijk effect	
1. Bescherming tegen overstromingen vanuit de Maas	
De uitdaging van Waterschap Limburg is het beschermen van de inwoners en bedrijven in de Maasvallei tegen overstromingen tot de in 2017 vastgestelde nieuwe norm.	

Indicator	2025	1 mei	1 sep	31 dec	Einddoel
a) Totaal aantal trajecten primaire keringen dat voldoet aan de norm.	20	21	21	22	45 (2050)

Toelichting	
a)	Door het uitvoeren van activiteiten binnen de cyclus van beheren en onderhouden, het beoordelen en het versterken van primaire waterkeringen is in beeld hoeveel trajecten primaire keringen voldoen aan de omgevingswaarde voor de veiligheid van primaire keringen (voorheen: 'norm' of 'ondergrens'). Op basis van de resultaten van de beoordeling voldeden op peildatum 31-12-2022 twintig dijktrajecten aan de omgevingswaarde. Het doel is om in 2050 alle primaire keringen aan de omgevingswaarde te laten voldoen.
	Toelichting indicator per 31 dec 2025 In 2025 is ook het project Belfeld hoogwater veilig verklaard. In totaal zijn er nu 22 trajecten die voldoen aan de norm.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2025 werkten we voortvarend verder aan de hoogwaterbeschermingsopgave in de Maasvallei. Binnen de huidige scope van het Hoogwaterbeschermingsprogramma ging het om 75,6 kilometer van de in totaal 185 kilometer primaire keringen, waarvan 5,2 kilometer inmiddels was opgeleverd. Daarmee bleef hoogwaterbescherming één van de meest zichtbare bovenwateropgaven van WL.

Tegelijkertijd vroeg deze opgave ook onderwater veel van de organisatie. De landelijke HWBP-programmering 2025-2036 liet een gezamenlijke financiële uitdaging zien. Voor lopende WL-projecten liepen subsidiebijdragen niet altijd gelijk op met het moment waarop kosten werden gemaakt. Om projecten binnen de afgesproken planning doorgang te laten vinden, hielden we daarom vast aan voorfinanciering. Ook in de meerjarenraming en bestuurlijke voorbereiding sloten we aan bij de meest actuele landelijke berekeningen voor de solidariteitsbijdrage.

We werkten daarnaast verder vanuit de bestuurlijk vastgestelde visie en strategie uit Maas2050 en brachten de scope van HWBP-WL geleidelijk verder in beeld. Ook bleef de balans tussen intern en extern personeel een belangrijk aandachtspunt, met het streven naar een gezondere verhouding van

40/60 en de lijn vast voor inhuur als richting. Voor de waterkeringen bereidden we de beoordelingen en het meerjarenprogramma tot 2035 verder voor.

Het nieuwe Beleidsplan Waterkeringen kreeg in 2025 steeds nadrukkelijker betekenis in onze werkprocessen, van plantoetsing tot dijkversterking. We onderzochten de planologische mogelijkheden van het profiel van vrije ruimte, verkenden de beheeropgave rond niet permanent gesloten waterkeringen en startten een brede inventarisatie voor het aangekondigde saneringsprogramma. Ook de opname van hoge gronden in de legger, verordening en werkingsgebieden kreeg vervolg. Daarnaast bleef de toename van exoten, zoals muskus- en beverratten, de Japanse duizendknoop en de bever, vragen om extra inzet in beheer en onderhoud.

Doel

1.1 Goede conditie van dijken langs de Maas in Limburg met oog voor biodiversiteit

Indicator		2025	1 mei	1 sep	31 dec	Einddoel
a)	% van alle gestelde basiseisen in de Zorgplicht (39) dat op orde is (groen)	≥ 90%	87%	87%	87%	≥ 90% (- ¹)
b)	% van totaal aantal inspecties dat is uitgevoerd conform inspectieplan	≥ 95%	45%	45%	95%	≥ 95% (- ¹)

Toelichting

a)	¹ Geen einddatum, dient te allen tijde te voldoen.
	Toelichting indicator per 31 dec 2025 Van de gestelde basiseisen voor de zorgplicht staat 87% op groen, 13 % staat op oranje en 0% staat op rood.
b)	¹ Geen einddatum, dient te allen tijde te voldoen.
	Toelichting indicator per 31 dec 2025 95% van afgehandelde werkorders inspectie waterkeringen is bereikt na uitvoeren najaarsinspectie.

Subdoel

1.1.1 Te allen tijde voldoet het beheer en onderhoud van veilige waterkeringen aan de eisen van de zorgplicht

We voeren het beheer van de waterkeringen van WL uit volgens de richtlijnen van het Rijk. De zorgplicht bevat praktische leidraden voor onder andere het inspecteren en onderhouden van waterkeringen. Ook zijn eisen gesteld aan de manier van gegevensbeheer, crisiszorg, vergunningverlening en toezicht en handhaving.

01. Peer Review

We nemen deel aan een peer review georganiseerd door de samenwerkingsgroep Zuid-Nederland.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025
☒ ☐ ☐

Op 3 december 2025 hebben we als peers deelgenomen aan een peer review die plaats vond bij Waterschap Brabantse Delta, het onderwerp dat centraal stond was continu beoordelen en real-time-inzicht.

02. Veiligheidsrapportage

We stellen een veiligheidsrapportage op over het afgelopen jaar, daarin geven we weer hoe we voldoen aan de landelijke gestelde eisen van de zorgplicht primaire waterkeringen. We pakken de actiepunten op die voortkomen uit de veiligheidsrapportage.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025
☒ ☐ ☐

Op 4 september 2025 is de veiligheidsrapportage 2024 toegezonden naar de ILT.

03. Hoge gronden

In 2022 is het beleidskader 'Hoge gronden' vastgesteld (voor de bescherming en instandhouding van hoge gronden die deel uitmaken van het dijktraject) en in 2023 zijn de eerste hoge gronden opgenomen in de legger. In 2024 heeft dit door beperkte personele capaciteit nog geen vervolg gekregen. In 2025 gaan we verder met de uitrol over de rest van het areaal. We maken daarvoor eerst een plan van aanpak voor de hoge gronden die deel uitmaken van of aansluiten op een dijkversterkingsproject en waarvan de ligging van de aansluitpunten al vaststaat.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025
☐ ☒ ☐

De inventarisatie van de locaties is uitgevoerd. Het merendeel van de locaties wordt en/of is binnen de lopende dijkversterkingsprojecten meegenomen. De overige twee locaties worden separaat in de eerste helft van 2026 afgerond.

04. Inspecties waterkeringen

Sinds 2023 staan alle planmatige inspecties in Infor. In 2025 voeren we de inspecties van waterkeringen volledig planmatig uit.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025
☒ ☐ ☐

Inspecties staan in Infor en de najaarsinspectie is conform plan afgerond. De voorbereiding voor de start up van het nieuwe jaar zijn reeds getroffen.

Subdoel**1.1.2 Te allen tijde borgen we het beheer en onderhoud van regionale en overige keringen.**

De wettelijke zorgplicht geldt voor de primaire waterkeringen. Voor de andere waterkerende assets, zoals regionale en overige keringen langs de Maas, waterkeringen langs beken en dammen langs regenwaterbuffers, is het aan het waterschap zelf om deze zorg in te vullen.

01. Sterkte overige waterkeringen

In de begroting van 2024 is opgenomen dat we een pilot voor beoordeling van een overige kering en een bufferdam uitvoeren. Op basis van de resultaten uit 2023 en 2024 werken we in 2025 verder aan dit thema. Zo stellen we het afwegingskader overige waterkeringen vast en zetten we op basis van de (pilot)resultaten verdere stappen om te kunnen komen tot een richting voor het al dan niet beoordelen van de overige waterkeringen op sterkte.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

In 2025 hebben we als vervolg op de eerdere pilot een areaalbrede geometrische toets uitgevoerd. Dat levert areaalbreed enkele eerste inzichten in de actuele sterkte van de overige keringen. Wat betreft aanwijzing van de overige keringen is in 2025 beperkt voortgang geboekt. De afweging en nadere uitwerking van de financiële en capacitaire uitvoeringsconsequenties van het beleidskader vergden meer tijd. Hierdoor is de oorspronkelijke planning bijgesteld. We werken in 2026 voortvarend verder aan dit thema met een aangepaste planning.

Subdoel**1.1.3 Het WL-beleid omtrent regelgeving van waterkeringen is altijd actueel, zodat veiligheid, beheer- en onderhoudbaarheid geborgd is**

Een actueel beleidskader vormt de basis voor regelgeving rond waterkeringen en geeft houvast in dijkversterkingsprojecten, in de uitvoering van werkprocessen en in de advisering aan derden. Het Beheerplan Waterkeringen 2016-2022 (verlengd tot 2025) is de uitwerking van het Waterbeheerprogramma voor de waterkeringen.

01. Implementatie Beleidsplan Waterkeringen: inventarisatie saneringsprogramma

Nadat het nieuwe Beleidsplan Waterkeringen per 1 januari 2025 in werking is getreden, starten we met de implementatie ervan. Onderdeel hiervan is de start (inventarisatiefase) voor een saneringsprogramma schotbalken. De intentie is deze inventarisatie in 2025 af te ronden.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

Oplevering saneringsprogramma doorgeschoven naar 2026.

02. Implementatie Beleidsplan Waterkeringen: onderzoek beheer derden

Als onderdeel van de implementatie van het Beleidsplan Waterkeringen doen we onderzoek naar de (on)mogelijkheden van het beheer van niet permanent gesloten keringen door derden. Niet permanent gesloten waterkeringen hebben een negatieve invloed op de beheersbaarheid van ons areaal. Dit type kering heeft daarom vanuit het waterschap niet de voorkeur. Derden hebben, vanuit het oogpunt van inpassing, soms wel de voorkeur voor niet permanent gesloten keringen. Daarom brengen we in 2025 de (on)mogelijkheden in kaart om het beheer, onderhoud en sluitoperatie bij derden te beleggen. Daarbij bekijken we in ieder geval de juridische mogelijkheden en beperkingen, eventuele financiële consequenties, en voor- en nadelen voor de crisisorganisatie van het waterschap.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

Dit onderzoek is opgestart maar nog niet afgerond. Afronding wordt voorzien vóór zomer 2026.

03. Onderzoek planologische mogelijkheden

Om toekomstige dijkversterking mogelijk te maken en te houden, heeft elke primaire waterkeringen een 'profiel van vrije ruimte'. Dit profiel wordt op dit moment alleen aangewezen voor bestaande keringen, op de huidige locatie. Als onderdeel van de implementatie van het Beleidsplan Waterkeringen doen we onderzoek naar de planologische en juridische mogelijkheden voor ruimtelijke reserveringen. Daarbij onderzoeken we specifiek de mogelijkheden voor het

reserveren van ruimte op locaties waar nu nog geen waterkering aanwezig is, bijvoorbeeld voor toekomstige aansluitingen naar de hoge grond en toekomstige dijkverleggingen.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

De mogelijkheden om ruimte te reserveren op locaties waar nu nog geen waterkering aanwezig is, is besproken in het dagelijks bestuur en gesondeerd in het algemeen bestuur. De Lob van Gennep is als testcasus hiervoor ingezet. De vaststelling van het ontwerp-projectbesluit voor de Lob van Gennep heeft echter vertraging opgelopen. Opname in het beleidskader is wel voorzien. Het beleidskader is echter niet gereedgekomen in 2025 en vaststelling is gepland in 2026.

Subdoel

1.1.4 Tot en met 2027 houden we het waterkerend vermogen van de waterkeringen in stand met aandacht voor een hoge biodiversiteit

Voor de groene waterkeringen zorgen we voor een begroeiing die de toplaag optimaal beschermt als er water tegen staat, langs stroomt of over slaat. Een goed doorwortelde en kruidenrijke grasmat is belangrijk voor de sterkte van de waterkering. Veiligheid en biodiversiteit gaan hand in hand.

01. Biodiversiteit door gericht beheer en onderhoud

Bij onderhoud en beheer van de waterkeringen zijn voor de ontwikkeling van biodiversiteit voornamelijk de frequentie, het tijdstip en het type maaibeheer van belang, ook in relatie tot de oriëntatie van het onderhoudsvlak ten opzichte van de zon. Het waterschap zet deze sturingsfactoren actief in om de biodiversiteit op keringen te bevorderen. Dit betekent onder andere dat alle maaisel wordt afgevoerd om te verschrallen en verruiging te voorkomen. We maaien alleen waar en zo vaak als nodig is. Dit draagt bij aan de zaadsetting van bloemen en ondersteunt de functie van de dijk als leefgebied voor gewenste diersoorten.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

Het gefaseerd maaien (eerst de ene zijde van de kering maaien en daarna de andere zijde) is overal goed uitgevoerd. Het maaien en ruimen binnen de vereiste vier dagen, is in twee derde van de gevallen goed gegaan, wat aanwijzing is voor een vooruitgang in bewustwording in vergelijking met de jaren ervoor. In een derde van de gevallen is het maaisel te laat geruimd en soms zat er zoveel tijd tussen dat de voedingsstoffen voor het grootste deel terug de kering in zijn gegaan. Balen maaisel blijven soms erg lang op de kering liggen, wat tot gevolg heeft dat veel voedingsstoffen terug gaan (met verruiging tot gevolg) en dat er kale, dode plekken in de grasbekleding ontstaan. Dit komt de biodiversiteit en de waterveiligheid niet ten goede.

Doel

1.2 We geven uitvoering aan het stabiel en cyclisch programma van beoordelen en versterken van de waterkeringen tot 2050

Indicator		2025	1 mei	1 sep	31 dec	Einddoel
a)	Aantal beoordeelde trajecten van het totaal van LBO2 (45 trajecten)	6	2	2	6	45 (2035)

Toelichting

a) De periode voor de tweede beoordeling van de primaire keringen aan de omgevingswaarde is van 2023 tot 2035 (LBO2). Voor 2035 moeten alle 45 dijktrajecten opnieuw beoordeeld worden. De indicator is lineair cumulatief opgeteld tot het einddoel in 2035.

Toelichting indicator per 31 dec 2025

De beoordeling van de dijken loopt volledig conform planning.

In 2025 hebben we 4 beoordelingen uitgevoerd. Deze zijn dit najaar goedgekeurd door de ILT en vastgesteld door ons DB (Blitterswijck, Geijsteren, Afferden en Aijen-Bergen).

In 2024 waren er al 2 afgerond (Lottum en Grubbenvorst). Dit brengt het totaal op 6.

Subdoel**1.2.1 In de planperiode (2022-2027) voeren we de wettelijke beoordeling van waterkeringen uit**

Uiterlijk in 2050 moeten alle primaire waterkeringen voldoen aan de wettelijke omgevingswaarde. We beoordelen periodiek of de waterkeringen voldoen aan de door het Rijk gestelde normen en eisen qua hoogte en sterkte. Waterkeringen die niet voldoen, melden we aan bij het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma. Zo geven we vorm aan een continu en cyclisch proces van beoordelen en versterken.

01. Meerjarenprogramma LBO-2

We stellen het meerjarenprogramma, kosten en capaciteitsplanning van de beoordelingsronde 2023-2035 (LBO-2) vast. Na het beschikbaar komen van de geactualiseerde hydraulische belasting voor de beoordelingsronde 2023-2035 doen we een impactanalyse wat deze geactualiseerde gegevens betekenen voor onze opgave. De hydraulische belastingen worden bepaald en vrijgegeven door het ministerie (Rijkswaterstaat) en verwacht in tweede helft van 2025.*

*) Door de vertraging in het vrijgeven van de hydraulische voorwaarden en het Beoordelings- en Ontwerpinstrumentarium (BOI) en het vasthouden aan de vastgestelde mijlpalen in LBO-2 wordt de beschikbare tijd voor de uitvoering van de beoordeling ingekort. Eerste mijlpaal LBO-2 is 01-01-2029 als de uiterste datum waarop de voorlopige oordelen zijn omgezet in een definitief oordeel.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☑ ☐ ☐

Het Rijk heeft een nieuwe planning gemaakt voor het opleveren van de hydraulische randvoorwaarden omdat deze oplevering vertraging had opgelopen. Naar verwachting worden de hydraulische randvoorwaarden in Q2 2026 opgeleverd.

Op dit moment voeren we onze beoordelingen uit met de huidige hydraulische randvoorwaarden. Na het beschikbaar komen van de nieuwe maken we een impactanalyse. De verwachting is dat de impact op de reeds uitgevoerde beoordelingen klein is.

02. Beoordeling dijktrajecten

In de omgevingsregeling is opgenomen dat beoordelingen van de dijktrajecten met een voorlopig oordeel (VO) uit LBO-1 vóór 2029 voorzien moeten zijn van een definitief oordeel (DO) in LBO-2. In 2025 gaan we daarom verder om de voorlopige oordelen (VO) uit LBO-1 om te zetten naar definitieve oordelen (DO).

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Verloopt conform planning. Onze planning is gebaseerd op het afronden van alle VO's vóór 2029. Dit jaar zijn 4 beoordelingen goedgekeurd door het ILT en vastgesteld door ons dagelijks bestuur. Daarmee lopen we conform planning voor het afronden van de VO's vóór 2029.

Subdoel**1.2.2 In de planperiode leiden resultaten uit de uitgevoerde wettelijke beoordeling tot een stabiel, realistisch en maakbaar programma**

In de planperiode leiden resultaten uit de uitgevoerde wettelijke beoordeling tot een stabiel, realistisch en maakbaar programma.

01. Actualisatie voortrollend (landelijk) HWBP-programma

Jaarlijks (november) past de landelijke HWBP-programmadirectie de bestaande programmering aan en voegt een nieuw jaar toe aan de planning.

De programmering geeft inzicht in de bedragen die landelijk zijn gereserveerd en in welke periode. Op dat moment kunnen de consequenties voor WL bepaald worden, bijvoorbeeld t.a.v. de voorfinancieringsbehoefte op het lopende programma. Op basis van de programmering kunnen (toekomstige) subsidies aangevraagd worden.

Via het proces “verzoek tot mutatie” worden in april/mei wijzigingen in plannings en ramingen binnen geprogrammeerde HWBP-WL projecten vanuit WL aangedragen. Ook wordt door WL inzicht gegeven in de toekomstige (nog niet geprogrammeerde) veiligheidsopgave. Dit conform de routekaart Maas 2050. Het proces leidt uiteindelijk tot een geactualiseerde landelijke programmering.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

In november 2025 is de landelijke HWBP-programmering voor de periode 2027-2038 vastgesteld. Ten aanzien van onvrijwillige voorfinanciering laat deze programmering een gunstiger beeld zien dan voorgaande programmeringen. Dit heeft een gunstig effect op de liquiditeit van het HWBP én daarmee WL. Het HWBP-WL monitort continu of de voorfinancieringslasten passen binnen de bestuurlijk gestelde kaders en rapporteert hierover in de Bestuurlijke Voortgangsrapportage (VGR).

02. Aanmelden nieuwe projecten voor (het landelijke) HWBP- programma

Nadat een (deel van een) dijktraject is afgekeurd (C-status of D-status op basis van LBO) komt een versterkingsproject in aanmerking om opgenomen te worden in het landelijke HWBP-programma. Nadat het bestuur heeft besloten de scope van het HWBP-WL programma uit te breiden, melden we het project aan voor het landelijke programma. Om stabiliteit en voorspelbaarheid van het programma te vergroten dienen nieuwe projecten eerst een ingangstoets te doorlopen.

Deze ingangstoets geeft inzicht in de projectopgave (scope, planning, raming, risico's). Dit wordt vooraf gegaan door een trajectaanpak, waarbij mét de omgevingspartners, de nog niet geprogrammeerde dijktrajecten in samenhang met de andere opgaven in het gebied in beeld worden gebracht.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Medio 2025 hebben Rijk en de gezamenlijke Waterschappen extra middelen beschikbaar gesteld voor het HWBP-programma. Deze middelen zijn in beginsel aangewend om tekorten op de lopende programmering aan te vullen. Het 'inladen' van nieuwe projecten op de landelijke programmering is slechts beperkt mogelijk. In de 2^e helft van 2025 zijn met de landelijke programmadirectie gesprekken gevoerd over het toevoegen van nieuwe 'Limburgse projecten' op de landelijke programmering. Dit op basis van de concept Maas2050 programmering. Het lijkt waarschijnlijk dat vanaf 2028 weer nieuwe projecten toegevoegd kunnen worden aan de scope van HWBP-WL. De resultaten van de gesprekken met de programmadirectie zijn verwerkt in de actualisatie van Maas2050 die in Q1 2026 ter besluitvorming aan het AB van WL wordt aangeboden.

Doel

1.3 In de planperiode (2022-2027) realiseren we waterveiligheid door krachtig samenspel van dijkversterking en rivierverschuiving

Indicator		2025	1 mei	1 sep	31 dec	Einddoel
a)	Betrouwbare financiële realisatie HWBP-WL (+/- 10%)	€ 76,4 mln.	€ 15,8 mln.	€ 43,4 mln.	€ 98,7 mln.	€ 2.117 mln. (2050)
b)	Aantal HWBP-projecten dat mijlpaal "vaststellen voorkeursalternatief" bereikt (voldoende voortgang)	1	0	1	1	- ¹
c)	Aantal HWBP-projecten dat mijlpaal "projectplan waterwet goedgekeurd" bereikt (voldoende voortgang)	2	0	1	1	- ¹
d)	Aantal HWBP-projecten dat mijlpaal "hoogwaterveilig" bereikt (voldoende voortgang)	1	0	1	2	- ¹
e)	Aantal subsidieaanvragen dat bij HWBP-NL is ingediend (tijdige financiering)	6	0	1	4	- ¹
f)	Totaal aantal kilometers primaire keringen dat binnen de huidige scope van het HWBP-programma is opgeleverd (cumulatief over gehele looptijd).	5,44 km	5,44 km	8,19 km	8,9 km	- ² (2050)

Toelichting	
a)	Dit betreft een prognose van de totale investeringsuitgaven in het betreffende jaar voor alle HWBP-projecten binnen de huidige scope van het programma. De hier getoonde bedragen zijn lager dan de door de individuele projecten geraamde bedragen. Ervaring is namelijk dat de vooraf geraamde projectuitgaven – door diverse oorzaken – in de praktijk vaak achterblijven. Hiervoor is gecorrigeerd (80%). Toelichting indicator per 31 dec 2025 De primaire begroting 2025 bedroeg € 76,4 mln. Dit bedrag is eerder bijgesteld in de Voorjaarsrapportage (€ 96,7 mln.) en Najaarsrapportage (€ 99,8 mln.). De uiteindelijk gerealiseerde kosten op 31 december 2025 bedragen € 98,7 mln.
b)	In 2025 verwachten we het voorkeursalternatief voor project 't Bat Venlo vast te stellen. ¹ Voor deze indicator is geen einddoel opgenomen. Het einddoel is namelijk afhankelijk van de scope-ontwikkeling binnen het HWBP-NL programma gedurende de komende jaren. Toelichting indicator per 31 dec 2025 In Q2-2025 is voor het project 'Venlo 't Bat' de mijlpaal 'Vaststelling VKA' bereikt. Er zijn geen andere projecten die deze mijlpaal bereiken in 2025.
c)	In 2025 verwachten we dat de projectplannen Waterwet voor Buggenum en Lob van Gennep worden goedgekeurd. Toelichting indicator per 31 dec 2025 In Q2-2025 is voor het project 'Buggenum' de mijlpaal 'PPW goedgekeurd' bereikt. Er zijn geen andere projecten die deze mijlpaal bereiken in 2025. Project Lob van Gennep kampt met een vóórfinancieringsvraagstuk. Er wordt op dit moment gewerkt aan een oplossing alvorens het ontwerp projectbesluit kan worden vastgesteld.
d)	In 2025 verwachten we dat bij project Steyl de mijlpaal 'hoogwaterveilig' wordt bereikt. Toelichting indicator per 31 dec 2025 In Q2-2025 is voor het project 'Nieuw-Bergen' de mijlpaal 'HWV' bereikt. In Q4-2025 is voor het project 'Belfeld' de mijlpaal 'HWV' bereikt. Dat betekent dat deze projecten 'hoogwaterveilig' zijn. Het project is nog niet formeel opgeleverd en het projectteam voert nog (resterende) werkzaamheden uit.
e)	In 2025 verwachten wij subsidieaanvragen in te dienen voor twee planuitwerkingsfases (project Roerdelta en 't Bat Venlo) en voor vier realisatiefases (Well, Buggenum, Willem-Alexanderhaven en Lob van Gennep). Toelichting indicator per 31 dec 2025 In 2025 zijn voor de volgende projecten subsidieaanvragen ingediend bij het HWBP-NL: • REA Buggenum (Q2-25) • VK Zuidelijk Maasdal (Q3-25) • PU Roerdelta (Q4-25) • PU Venlo 't Bat (Q4-25) Voor het project REA Willem-Alexanderhaven zal uiteindelijk géén subsidie worden aangevraagd maar een uitwisselingsbijdrage. Dit is voorzien in 2026.

f)	² Afhankelijk van LBO2 en Maas2050 Binnen de huidige scope van het HWBP-programma is 76,66 kilometer aan primaire keringen opgenomen, waarvan al 5,22 kilometer hoogwaterveilig is opgeleverd. De komende jaren breiden we de scope verder uit conform uitgangspunten vanuit Maas2050. Ook ronden we projecten af. In 2025 is de oplevering van de kering in Steyl voorzien, in 2026 de oplevering van de projecten Nieuw-Bergen en Willem-Alexanderhaven, in 2027 volgens planning de kering in Belfeld, Buggenum en 't Bat Venlo en in 2028 Arcen.
	Toelichting indicator per 31 dec 2025 In 2025 zijn de projecten Nieuw-Bergen en Belfeld 'Hoogwaterveilig' opgeleverd. Er is in totaal nu 8,9 kilometer gerealiseerd: • Blerick – Bij de Oude Gieterij: 240 m • Kessel: 145 m (kering is op verzoek van bewoners afgewaardeerd) • Beesel: 2.207 m • Heel: 2.631 m • Steyl-Maashoek: 217 m • Nieuw Bergen: 2.752 m • Belfeld: 700 m.

Projectgebonden eigen bijdrage bij HWBP-projecten

Een belangrijk uitgangspunt bij de financiering van HWBP-projecten is dat de keringbeheerder een projectgebonden eigen bijdrage van tenminste 10% bijdraagt. Kern is dat gereserveerde middelen uit afgeronde projecten (vastgestelde subsidies en eigen bijdragen) beschikbaar blijven voor de subsidiabele kosten van latere HWBP-projectfasen van het eigen waterschap. Landelijk is afgesproken dat de keringbeheerder jaarlijks over de hoogte van de PGEB-reserve rapporteert via de P&C-cyclus. De 'berekende PGEB' wordt bepaald op basis van de *vastgestelde HWBP-beschikkingen*. Op peildatum 31-12-2025 bedraagt de 'berekende PGEB' voor WL **-0,8%**. Dat komt overeen met een bedrag van **€11.303.671**.

Subdoel

1.3.1 Ruimte voor de rivier waar dat kan en waterkeringen waar dat moet

Beschermen tegen Maashoogwater kan door het water tegen te houden met waterkeringen, door de rivier juist ruimte te geven of door een combinatie van beide. Rivierverruiming verlaagt de waterstanden, waardoor dijken lager kunnen zijn. Waterschap Limburg maakt deze afweging niet. Het Rijk bepaalt in het Delta-programma samen met de regio de normering en de gebieden die met waterkeringen worden beschermd evenals de plaatsen waar 'ruimte voor de rivier' bij kan dragen aan de hoogwateropgave. Als waterschap participeren we daarin. De deelnemende partners zorgen samen voor een plan waarmee de veiligheidsnormen worden gehaald én dat er voldoende ontwikkelruimte is voor natuur, landbouw en recreatie.

01. Participeren in het Deltaprogramma Maas en het programma Integraal Rivier Management (IRM)

Participeren in het Deltaprogramma Maas en het programma Integraal Rivier Management (IRM). Binnen het Deltaprogramma Maas wordt in 2025 en 2026 gewerkt aan de herijking van het nationale Deltaprogramma, inclusief een herijking van de regionale voorkeursstrategieën.

Voor IRM wordt in 2025 een start gemaakt met de eerste fase. In onze inbreng in zowel deltaprogramma als IRM maken we ons sterk voor rivierverruiming als maatregel voor hoogwaterveiligheid en zoeken we naar manieren om te komen tot een heldere en integrale programmering. Dit geeft de kaders en randvoorwaarden voor onze dijkversterkingsprojecten.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Het waterschap is partner in het Deltaprogramma Maas, dat in 2025 in het teken van de zesjaarlijkse herijking van het landelijke Deltaprogramma stond. Hier wordt gewerkt aan een breed scala aan opgaven voor de Maas voor de korte en lange termijn. De herijking wordt in 2026 afgerond.

Het programma Integraal Rivier Management is omgedoopt tot het programma Ruimte voor de Rivier 2.0. In het voorjaar van 2025 is dit landelijke programma officieel van start gegaan. Het waterschap is betrokken bij en levert input in met name het onderzoeksspoor 'ruimte en afvoer', waarin is onderzocht hoeveel ruimte binnen én buiten het huidige rivierbed vanaf 2100 nodig is voor de diverse rivierfuncties, waaronder waterveiligheid. In 2026 leidt dit tot landelijke beleidskeuzes.

02. Naast dijkversterking werken we samen met partners aan integrale gebiedsontwikkelingsopgaven

Behalve aan dijkversterking werken we samen met partners aan integrale gebiedsontwikkelingsopgaven. Hierbij wordt dijkversterking gecombineerd met maatregelen uit het Deltaprogramma die de werking van het systeem verbeteren.

Hierdoor krijgt de Maas meer ruimte, kan de rivier meer water afvoeren en wordt de kans op overstromingen kleiner. Momenteel zijn er binnen het HWBP-WL vier gebiedsontwikkelingen: Lob van Gennep, Vierwaarden, Groene Rivier Well en Zuidelijk Maasdal Maastricht. Daarnaast voeren we op de volgende locaties systeemwerkingsmaatregelen uit in combinatie met dijkversterking (dijkteruglegging, rivierverruiming): Baarlo-Hout Blerick, Arcen en Thorn Wessem.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Over de genoemde projecten wordt periodiek gerapporteerd aan het Bestuur van WL via de bestuurlijke Voortgangsrapportage (VGR-HWBP). Voor alle projecten zijn de bestuurlijke afspraken inmiddels vastgelegd in een bestuursovereenkomst. Op basis van deze overeenkomsten wordt periodiek een overkoepelende rapportage aan het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aangeboden.

Subdoel

1.3.2 In de planperiode (2022-2027) realiseren we dijken die voldoen aan de norm uit de Waterwet

We beschermen de omgeving tegen overstromingen van de Maas door waterkeringen die niet aan de wettelijke norm voldoen, te versterken/verhogen zodat ze wel aan de norm voldoen. Deze dijken zijn opgenomen in het stabiel, realistisch en maakbaar programma.

01. Verantwoording over voortgang dijkversterkingsprojecten

Binnen de huidige scope van het HWBP-WL bevinden zich twaalf dijkversterkingsprojecten, drie dijkverleggingen en vier integrale gebiedsontwikkelingen. Deze projecten zijn opgenomen in de landelijke programmering en bevinden zich in verschillende fasen: (voor)verkenning, planuitwerking en realisatie. Periodiek informeren we u over de voortgang via de (bestuurlijke) voortgangsrapportages.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Projecten worden conform planning binnen de vastgestelde kaders uitgevoerd. Vier keer per jaar vinden voortgangsgesprekken plaats tussen programma en -projectleiding. Dit leidt tot programmabrede inzichten welke via de voortgangsrapportage elk half jaar gedeeld worden met het algemeen bestuur.

02. Actualiseren Leidende Principes Ruimtelijke Kwaliteit

We hanteren een ruimtelijk kwaliteitskader voor onze dijkversterkingstrajecten. In 2024 actualiseren we de Leidende Principes Ruimtelijke Kwaliteit, in lijn met de ruimtelijke visie die de Provincie Limburg in 2023 heeft opgesteld. In 2025 worden de Leidende Principes geïmplementeerd binnen het HWBP-WL programma.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Het ambtelijk concept is gereed en intern getoetst. Aanvullingen worden verwerkt. Bestuurlijke besluitvorming gaat inderdaad in 2026 plaatsvinden.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie

1. Hoogwaterbescherming Maasvallei	Primitieve begroting 2025	Begrotings- wijziging 2025	Bijgestelde begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil realisatie vs begroting
Kosten	2.163.700	189.860	2.353.560	2.039.461	-314.099
Opbrengsten		0		-1.005.160	-1.005.160
Doorberekeningen		23.433.358	23.433.358	21.912.112	-1.521.246
	2.163.700	23.623.218	25.786.918	22.946.413	-2.840.505

Belangrijkste afwijkingen tussen de realisatie 2025 en de begroting 2025 (na wijziging):

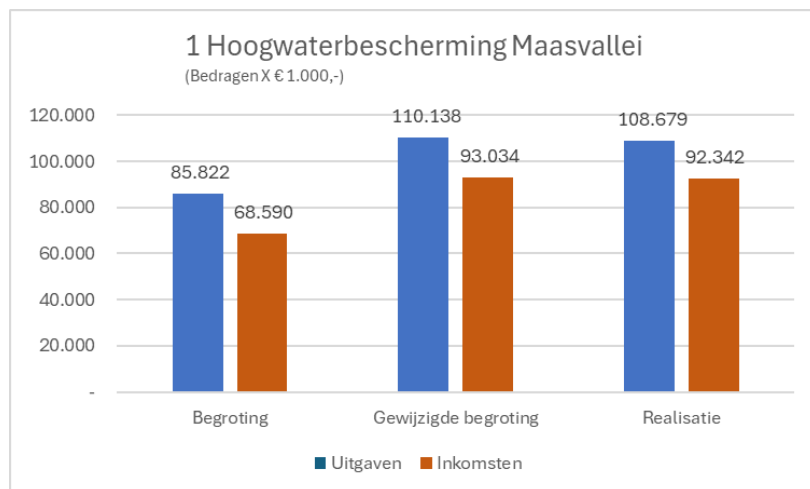
Toelichting	Kosten	Opbrengsten	V/N
Het voordeel van € 1.0 mln. in opbrengsten wordt veroorzaakt door de vrijval van de onderhoudsvoorziening waterkeringen ten gunste van het exploitatieresultaat 2025 omdat de grondslag voor het aanhouden van deze voorziening ontbreekt. Eén van die voorschriften uit het BBVW betreft de onderbouwing van de hoogte van de voorziening op basis van een actueel beheerplan (niet ouder dan 5 jaar). Momenteel wordt het onderhoudsplan geactualiseerd en er wordt voorgesteld het vrijgevallen bedrag via resultaatbestemming bij de jaarrekening 2025 te storten in een nieuw te vormen bestemmingsreserve voor groot onderhoud Waterkeringen met als onderbouwing een actueel onderhoudsplan.		1.005.000	V
Het voordeel van € 0,24 mln. Wordt veroorzaakt door de veiligheidstoetsing waterkeringen: Om ervaring op te doen met de werkwijze wordt de pilot van 2024 in 2025 vervolgd met een bredere geometrische toetsing en, indien nodig, een meer gedetailleerde toets. Hierbij is een stapsgewijze aanpak gehanteerde, waardoor minder kosten in 2025 zijn gemaakt.'	240.000		V
Overige afwijkingen	74.000		V
Als gevolg van lagere kosten in programma 6 zijn de doorberekeningen lager dan begroot. Voor verdere toelichting zie programma 6.	1.521.000		
			V
Totale afwijking	1.835.000	1.005.000	V

Investerings

De totale onderschrijding van de uitgaven ten opzichte van de Najaarsrapportage bedraagt € 1,5 mln. De onderschrijding betreft onder andere een verschuiving van reeds geplande uitgaven vanwege een wijziging van het kasritme en betreft géén verhoging van de totale uitgaven van de meerjarige projecten. De inhoudelijke oorzaken van de verschuiving van het kasritme zijn met name door het nog niet verkregen van

vergunningen bij project Well en het uitstel van het projectbesluit bij Lob van Gennep. Verder zijn er projecten zoals bijvoorbeeld Arcen die in realisatiefase werken en waar in dit geval grond minnelijk is verworven en een dossier grondverwerving later is gepasseerd daardoor direct majeure effecten heeft op de investeringsuitgaven in het betreffende jaar.

De totale onderschrijding van de inkomsten ten opzichte van de Najaarsrapportage bedraagt € 0,7 mln. De extra inkomsten zoals vastgelegd in de Najaarsrapportage zijn in beginsel aangewend om meerjarige tekorten op de lopende programmering aan te vullen. Het 'inladen' van nieuwe projecten op de landelijke programmering is slechts beperkt mogelijk. In de 2e helft van 2025 zijn met de landelijke programmadirectie gesprekken gevoerd over het toevoegen van nieuwe 'Limburgse projecten' op de landelijke programmering. Dit op basis van de concept Maas2050 programmering. Het lijkt waarschijnlijk dat vanaf 2028 weer nieuwe projecten toegevoegd kunnen worden aan de scope van HWBP-WL.

2. Klimaat- adaptatie

waterschap
limburg

4.2. Klimaatadaptie

inrichten op te veel en te weinig water, maar deels schade accepteren

Wat hebben we bereikt?

Beoogd maatschappelijk effect

2. Balans tussen water afvoeren en water vasthouden

Landelijk is afgesproken dat Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht, dat we al in 2020 klimaatrobuust handelen en dat dit dan verankerd is in plannen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Het opvangen van weerextremen bleef in 2025 complex. Verstedelijking, ontwatering, bodemverdichting op landbouwpercelen en het verdwijnen van landschappelijke elementen en structuren die water remmen en vasthouden, maakten het watersysteem kwetsbaarder.

Klimaatverandering versterkte die kwetsbaarheid. Daarmee werd opnieuw zichtbaar dat een volledig klimaatrobuuste inrichting niet alleen met technische oplossingen kan worden bereikt.

WL bleef daarom de stem van water nadrukkelijk inbrengen in het gesprek over ruimtelijke keuzes. Om de gevolgen van extreme neerslag, hitte en droogte te beperken, is een fundamentele herijking van het watersysteem nodig. Dat raakt het gebruik van het landschap, het stedelijk gebied, de inrichting van de openbare ruimte en de manier waarop we omgaan met bodem, water en ruimte. Klimaatadaptatie vroeg in 2025 dan ook om samenwerking met gemeenten, provincie, grondeigenaren, terreinbeheerders en inwoners.

Klimaatadaptatie raakt iedere Limburger en daarmee ook ieders verantwoordelijkheid. Vanuit onze rol als dé Waterpartner in Limburg werkten we aan een toekomstbestendig Limburg, maar steeds duidelijker werd dat het klimaatrobuust maken van de leefomgeving alleen lukt als ook anderen hun rol pakken. De aanhoudende wateroverlast in het watersysteem leidde bovendien tot extra schade, herstelinspanningen en oplopende kosten voor beheer en onderhoud.

Doel

2.1 Limburg dient in 2050 klimaatadaptief ingericht te zijn

Indicator		2025	1 mei	1 sep	31 dec	Einddoel
a)	% maatregelen uit Bestuursovereenkomst Deltaplan Hoge Zandgronden (DHZ) fase 2 dat is uitgevoerd.	50%	25%	25%	30%	100% (2027)

Toelichting

a)	De uitvoering van de diverse maatregelen binnen onze projecten zorgt voor het beperken van de gevolgen van droogte en het beperken van schade. De Bestuursovereenkomst Zoetwater Fase 2 is in december 2021 afgesloten en loopt tot en met 2027.
----	--

Toelichting indicator per 31 dec 2025

De uitvoering van enkele projecten is mogelijk niet haalbaar binnen termijn DHZ-fase 2. Ook vindt voor enkele projecten nog een geohydrologische toets plaats. Pas dan kan verdere uitwerking plaatsvinden. Het is daarnaast onzeker of het volledige subsidieplafond dat toegekend is aan het waterschap ook door het waterschap weggezet kan worden.

Subdoel**2.1.1 Gedurende de planperiode (2022-2027) wordt neerslag beter geïnfiltreerd en langer vastgehouden in de bodem om waterbeschikbaarheid te vergroten en droogte tegen te gaan.**

De sleutel tot een klimaatadaptieve inrichting van het landschap zit in het zo goed mogelijk herstellen van de natuurlijke waterkringloop. Dat betekent vooral neerslag beter infiltreren en langer vasthouden in de bodem (het langzame systeem) in plaats van afvoeren via drainage, sloten en beken (het snelle systeem).

01. Convenant voldoende zoetwater

In 2025 gaat WL verder met het uitwerken van de aanpak van droogte op de middellange en lange termijn. We stellen hiervoor het Convenant Voldoende Zoetwater op. Dat doen we samen met andere partijen als Provincie Limburg, gemeenten, waterbeheerders en vertegenwoordigers van diverse sectoren en belangenvertegenwoordigers. De afstemming vindt plaats via de Bestuurlijke Klimaatadaptatietafel Limburg (BKaL). Het doel is het opstellen van een gezamenlijke strategische aanpak en afspraken maken over het nemen van maatregelen. We werken toe naar het vastleggen van deze afspraken in het convenant eind 2025.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Het interne besluit over het ondertekenen van het convenant is op 20 januari 2026 genomen. Besluitvorming bij externe partijen heeft plaatsgevonden in de periode half januari t/m eind februari 2026.

02. Uitvoering maatregelen DHZ fase 2

In het kader van het Deltaplan Hoge Zandgronden fase 2 (DHZ) zijn afspraken gemaakt over de uitvoering van zoetwatermaatregelen in de periode 2022-2027. Met de uitvoering van de maatregelen werken we aan een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting van stad en land en voorkomen zo veel mogelijk gevolgen van droogte. Het betreft hierbij onder andere werkzaamheden in de voorbereiding en uitvoering van een tiental beekherstelprojecten, het plaatsen/automatiseren van meer dan 40 stuwen in leggerwatergangen en herstel van de natte natuurparels Broekhuizerbroek.

Bij de uitvoering van DHZ voeren we de zoetwatermaatregelen waar mogelijk gebiedsgericht uit in samenwerking met de waterpartners en de lokale gebiedspartijen.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☒ ☐

De aanvraag voor het ter beschikking krijgen van Rijksmiddelen via de subsidieregeling van de Provincie Limburg is toegekend. Het is onzeker of het volledige subsidieplafond dat toegekend is aan het waterschap ook door het waterschap weggezet kan worden.

Andere partijen hebben aangegeven mogelijkheden te hebben om de middelen met de uitvoering van zoetwatermaatregelen in Limburg uit te geven. Gezamenlijk wordt bekeken hoe dit verder vorm te geven.

Subdoel

2.1.2 Gedurende de planperiode (2022-2027) stellen we samen met Limburgse waterpartners in stappen klimaatadaptieprogramma's op om Limburg klimaatadaptief in te richten.

Samen met onze Limburgse waterpartners werken we aan programma's om aan klimaatadaptatie vorm te geven. Per gebied of thema maken we dan afspraken over het klimaatbestendig maken van Limburg.

01. Programma 'WRL': verkennen en uitwerken van maatregelen en scenario's, uitvoeren van pilots en ontwikkelen van integraal handelingsperspectief

De watercrisis van 2021 heeft ons geleerd dat de optredende klimaatverandering vraagt om beter voorbereid te zijn op extreme veranderingen. Daarom is het programma 'Waterveiligheid en Ruimte Limburg' (WRL) gestart. Hierin werken Provincie Limburg, Waterschap Limburg, alle Limburgse gemeenten en het Rijk samen.

In juni 2023 is het opbouwplan WRL 'Gericht aan de slag' gepresenteerd. Het plan omschrijft de inrichting en opbouw van het Programma WRL om daarmee de koers te bepalen voor de komende 15 jaar.

Centraal in de aanpak staat het gezamenlijk ontwerpspoor van de drie pijlers (1. Meer fysieke robuustheid in het watersysteem, 2. Water en bodem sturend en 3. Verhogen klimaatbewustzijn en zelfredzaamheid van inwoners).

In 2025 zal verder gewerkt worden aan de realisatie van het werkgebiedsplan Maastricht-Heuvelland. Voor de overige stroomgebieden in Limburg wordt ook per werkgebied een aanpak uitgewerkt met de betrokken overheden. De andere drie werkgebieden zijn Westelijke en Oostelijke Mijnstreek (met het stroomgebied van de Geleenbeek), Midden-Limburg (met het stroomgebied van de Roer) en Noord-Limburg. De Geul, Geleenbeek en Roer zijn aangeduid als prioritaire stroomgebieden.

WRL voert de regie richting partnerorganisaties en derden. Waterschap Limburg is in dit gehele traject als partner in WRL én als ontvanger van de resultaten nauw betrokken bij de uitwerking.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

WL draait conform planning mee in het programma WRL en levert expertise om te komen tot een maatregelenpakket binnen de drie pijlers van het project.

02. Programma 'WRL': leveren directe inzet (detachering) van capaciteit, expertise en gebiedskennis

WL levert ook in 2025 directe inzet (detachering) van capaciteit in het programma WRL. Daarnaast brengen we expertise en gebiedskennis vanuit onze wettelijke taak en rol in zodat de maatregelen binnen het programma aansluiten bij de belangen van WL. Extra inzet van capaciteit dient via aparte besluitvorming en met financiering vanuit WRL telkens te worden voorgelegd aan het bestuur.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☒ ☐

Risico dat inzet voor WRL via detachering (inhuur) i.v.m. wet DBA vanaf 2^e helft 2025 niet meer mogelijk is. Andere opties zoals productbeschrijving of tijdelijke dienstverbanden worden verkend. Onzeker, of in 2026 voldoende capaciteit voor inbreng in vier gebiedsprocessen vanuit WL.

03. Plan van aanpak Early Warning

Op basis van het in 2024 vastgestelde 'Plan van aanpak' ontwikkelen we samen met WRL tools om wateroverlast beter te kunnen voorspellen en bewoners tijdig te informeren/alarmeren over dreigende wateroverlast.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Voor inhoudelijke toelichting zie Programma 5.2 Vergroten waterbewustzijn en zelfredzaamheid, subdoel 5.2.2

Subdoel**2.1.3 In 2035 is het watersysteem van Limburg op orde om wateroverlast aan te kunnen, zoals is vastgesteld in de Provinciale Omgevingsverordening**

Het Waterschap beoordeelt iedere zes jaar modelmatig of het watersysteem nog voldoet aan de normering wateroverlast zoals vastgelegd in de Provinciale Omgevingsverordening.

01. (Door)ontwikkeling, updaten en verbeteren om afvoeren en waterstanden beter te voorspellen

In 2025 werken we verder aan de (door)ontwikkeling van het klimaatadaptatiemodel met het updaten van het hydrologisch modelinstrumentarium voor de stroomgebieden van o.a. de Haelense Beek, Uffelse Beek, Thornerbeek en Parkstad. Daarnaast ontwikkelen we in 2025 diverse innovatieve toepassingen om modellen te verbeteren en afvoeren en waterstanden beter te voorspellen.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Bouw van de nieuwe modellen is goed verlopen maar wel wat minder snel gegaan dan voorzien. Dit is vooral veroorzaakt door diverse technisch-inhoudelijke issues en beperkte beschikbare capaciteit (intern en bij marktpartijen).

02. Verbrede watersysteemtoets

In 2025 voeren we de verbrede watersysteemtoets uit. Het levert inzicht op in de omvang van (nieuwe) wateroverlastknelpunten in het watersysteem waar deze niet voldoen aan de provinciale normering wateroverlast. Bovendien levert dit extra inzichten op in de boven-normatieve situaties, in het waterveiligheids-risico en in hoog risico-objecten. Elk jaar doen we dit voor een deel van het beheersgebied waarvan het klimaatadaptatiemodel is geactualiseerd. Voor 2025 zijn dat in ieder geval de stroomgebieden Brabantse Afwatering en Groote Molenbeek.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☐ ☒

Afgelopen periode zijn oplossingen gezocht en gevonden voor het omgaan met de in de voorjaarsrapportage benoemde nieuwe inzichten. Het resultaat is dat definitieve gunning van de Europese aanbesteding in januari 2026 heeft plaatsgevonden.

Daarna wordt gestart met de uitvoering van de watersysteemtoets voor de gebieden Brabantse Afwatering en Groote Molenbeek.

Subdoel

2.1.4 In 2035 voldoet het watersysteem aan de normen voor wateroverlast zoals door de provincie is vastgesteld (knelpunten uit de watersysteemtoets zijn opgelost (LIWA)).

Het aanpakken van wateroverlast doet WL deels onder de vlag van het uitvoeringsprogramma Water in Balans. Als het Watersysteem niet aan de norm voldoet, is er sprake van een knelpunt. We prioriteren deze knelpunten op basis van ernst. Hoewel het streven is om de knelpunten zo snel mogelijk op te lossen, gaan we ervan uit dat we hiervoor tot tenminste 2035 tijd nodig hebben.

01. Wateroverlastknelpunten: projectopdrachten

We stellen projectopdrachten op voor de wateroverlastknelpunten die volgen uit de watersysteemtoets. Vervolgens prioriteren en programmeren we ze.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Omdat in 2025 geen nieuwe knelpunten uit de watersysteemtoets zijn gekomen (zie 2.1.3-02) zijn er ook geen nieuwe projectopdrachten opgesteld.

02. Wateroverlastknelpunten: programma Watersystemen

We starten met planuitwerking van het oplossen van wateroverlastknelpunten op basis van de vastgestelde projectopdrachten.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☒ ☐

Voor het project Aanpak Wateroverlast Voer is in 2025 de planuitwerking opgepakt. De opstart van de planuitwerking van Aanpak wateroverlast Slenaken, Beutenaken en Pesaken wordt uitgesteld tot 2026 als gevolg van capaciteitstekort.

Het project Leukderbeek zit in de eindfase van de planuitwerking. Gemeente Meerssen, Provincie en Waterschap financieren gezamenlijk dit integrale project. In samenwerking met de omgeving en diverse partijen wordt het ontwerp uitgewerkt.

03. Wateroverlastknelpunten: programma Water in Balans

In 2025 starten we met de eerste verkenningen van de projecten uit de 3e tranche. De projecten uit de 1ste en 2e tranche worden conform planning verder verkend, uitgewerkt in plannen of gerealiseerd.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☐ ☒

Gezien de langere doorlooptijd van onderzoeken, grondverwerving en procedures van de tranche 2-projecten in combinatie met de beschikbare capaciteit, starten de verkenningen van de tranche 3-projecten pas vanaf 2026. Dit is conform onze fasering waarbij nieuwe projecten beginnen zodra tranche 2-projecten de uitvoeringsfase bereiken.

Subdoel**2.1.5 In 2050 is ruimte gegeven aan water en is Limburg klimaatrobuust ingericht.**

Samen met de andere verantwoordelijken voor ruimtelijke ordening (rijk, gemeenten en provincie) borgen we water en klimaat in ruimtelijke plannen.

01. Herijken van het stedelijk waterbeleid

In 2025 gaan we door met het herijken van het stedelijk waterbeleid van WL met als doel het beleid optimaal in te kunnen zetten voor het realiseren van de doelen op het gebied van klimaatadaptatie (aankpak wateroverlast en droogte) én waterkwaliteit.

Dit doet WL door het starten met het uitwerken van de analyse van de benodigde aanpassingen van het bestaande beleid. Die analyse is in 2024 gemaakt.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

De analyse van het huidige beleid is afgerond in 2025 en we zijn gestart met het actualiseren van beleidsonderdelen die aanpassing behoeven.

02. Samenwerken aan doelmatig waterbeheer

Ook in 2025 werken we samen met de waterketenpartners aan doelmatig waterketenbeheer. Dit doet WL door deel te nemen aan het samenwerkingsregio's en de Limburgbrede waterketensamenwerking (AROL en BROL) en door deel te nemen aan gezamenlijke projecten, beleidsplannen en publiekscommunicatie via Waterklaar (www.waterklaar.nl).

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Ook in 2025 hebben we met deelname in de verschillende samenwerkingsregio's en AROL/BROL weer diverse projecten opgepakt. Zo hebben Waterpanel Noord (WPN) en Parkstad o.a. een nieuw water- en klimaatplan opgesteld, heeft WPN nieuwe stresstesten opgeleverd en is Waterklaar verder doorontwikkeld.

03. Integrale waterketenplannen

WL levert haar bijdrage aan gezamenlijke integrale waterketenplannen van de samenwerkingsregio's om beleid en investeringen nog beter op elkaar af te stemmen. Ook adviseren we in 2025 wederom bij het opstellen van gemeentelijke rioleringsplannen (SSW's en GRP's of hun opvolgers). We stemmen deze plannen af met ons eigen beleid en onze eigen projecten.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

WL heeft in 2025 een bijdrage geleverd door projectmatige ondersteuning en de inzet van kennis een bijdrage geleverd aan:

- Noord Waterpanel Noord heeft in 2025 een nieuw "Water- en klimaatplan" vastgesteld. Gemeente Venray en Bergen hebben een nieuw Gemeentelijk water en rioleringsprogramma (WRP) vastgesteld, gemeenten Peel en Maas, Venlo zijn gestart met een nieuw WRP.
- Regio Maas en Mergelland is gestart met een nieuw systeemanalyse stedelijk water (SSW). Ook stond 2025 in het teken op het orde krijgen van data.
- Regio Parkstad: het SSW voor de gemeenten in deze regio is in 2025 afgerond. Ook is gestart met een nieuw water- en klimaatplan met bijbehorende gemeentelijke water- en rioleringsprogramma's.

- Regio Westelijke Mijnstreek: Geen ontwikkeling van nieuwe plannen.

Subdoel

2.1.6 In de planperiode maken we burgers, bedrijven en woningbouwcorporaties klimaatbewust en stimuleren we het privaat verhard oppervlak af te koppelen van het riool en het water te infiltreren in de bodem als bijdrage aan de aanpak van wateroverlast, droogte en het verbeteren van de waterkwaliteit. Groene oplossingen hebben hierbij de voorkeur, omdat die ook bijdragen aan het terugdringen van hittestress, het verbeteren van de biodiversiteit en een aantrekkelijk en gezond Limburg.

Met de gezamenlijke 'Vervolg stimuleringsregeling afkoppelen private terreinen' werken we sinds 1 januari 2022 met gemeenten en Provincie Limburg samen om de afkoppeling van private terreinen van het riool te stimuleren.

01. Vervolg stimuleringsregeling afkoppelen private terreinen

De vervolgregeling is verlengd en loopt t/m 31-12-2026 met een financiële doorloop naar 2027. Doel van de regeling is het vergroten van het klimaatbewustzijn van inwoners, bedrijven en woningbouwcorporaties én hen te stimuleren hun regenwater af te koppelen van het riool.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

In onderstaande tabel staat de financiële voortgang van de vervolgregeling. De regeling loopt langzaam, maar gestaag door. Inmiddels is € 2,5 mln. van de in totaal beschikbare € 4,79 mln. uitgekeerd. Hierbij wordt opgemerkt dat op moment van rapportage nog geen facturen van gemeenten over 2025 zijn ontvangen, waardoor nog geen compleet beeld over 2025 kan worden gegeven.

Ook in 2025 is weer extra aandacht besteed aan het belang van afkoppelen en de bekendheid van de regeling via o.a. Waterklaar.

Financiële voortgang "Vervolg stimuleringsregeling afkoppelen private terreinen" t/m 31-12-2025

Financiële voortgang 'Vervolg stimuleringsregeling afkoppelen private terreinen' t/m 31-12-2025	Beschikbaar budget in mln. euro	Toegekend in mln. euro (uitgaven)	Restant in mln. euro's (nog beschikbaar budget)	Afgekoppeld verhard oppervlak in ha
Beschikbaar budget per 1-1-2022				
Budget WL t.b.v. vervolgregeling*	€ 1,10			
Toegevoegd overschot WL/Prov oude regeling**	€ 1,49			
Budget gemeenten vervolgregeling	€ 2,20			
Totaal beschikbaar Limburg (Gem/WL/Prov)***	€ 4,79			
Stand van zaken budget 31-12-2025				
Totaal Limburg		€ 2,50	€ 2,29	19,2

* = het AB van WL heeft t.b.v. de Vervolgregeling € 1,1 mln. Beschikbaar gesteld (besluit juli 2021).

** = O.b.v. de eindafrekening oude regeling (accountantscontrole 2023) toegevoegde overschot WL/Prov

*** = In de juridische regeling voor inwoners zit € 2,2 mln van WL/Prov en € 2,2 mln. van gem. Voor uitvoer WL is € 0,39 mln. gereserveerd.

Subdoel

2.1.7 Gedurende de planperiode (2022-2027) informeren we inwoners van Limburg continu over risico's van wateroverlast om schade en overlast zo veel mogelijk te voorkomen.

Inwoners en bedrijven in kwetsbare gebieden dienen te weten tot welk niveau Waterschap Limburg bescherming tegen wateroverlast kan bieden en waar hun eigen verantwoordelijkheid begint.

01. Beschermen eigen woning

Binnen de projecten van het programma Water in Balans brengen we de mogelijkheden voor het beschermen van de eigen woning (de zogenaamde knop 4-maatregelen) expliciet onder de aandacht. Dit doen wij onder andere door het presenteren van maatregelen tijdens bewonersavonden. Vanuit het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL) worden/zijn, in samenwerking met het programma Water in Balans, meerdere producten ontwikkeld waar mensen informatie vinden over toepassingen bij hun eigen woning. Denk hierbij aan brochures, draaiboeken en adviseurs/coaches. Deze producten worden actief ingezet binnen de projecten van Water in Balans.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Producten zijn beschikbaar en worden tijdens momenten met stakeholders ingezet.

Doel

2.2 Het onderhoud en peilbeheer passen we in de planperiode (2022-2027) continu aan, aan het veranderende (extremere) klimaat.

Subdoel

2.2.1 In 2027 is het peilbeheer van water in de watergangen primair gericht op het zo veel mogelijk vasthouden van water.

Pas wanneer het noodzakelijk is, voeren we het water af.

01. Vasthouden van water

WL gaat door met het vasthouden van water wanneer dit kan zoals vastgelegd in de Nota Peilbeheer en richt de organisatie rondom het peilbeheer hierop in. Dit is een doorlopend proces waaraan ook in 2025 wordt gewerkt.

In 2025 wordt daarnaast verdergegaan met de uitwerking van de nota peilbeheer tot een geactualiseerd stuwenboek.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☒ ☐

Ook in 2025 heeft WL ingezet op het zoveel mogelijk vasthouden van water wanneer dit kan. Er wordt nog steeds gewerkt aan de implementatie van de Nota Peilbeheer wat betreft proces en data. Daaronder valt ook het actualiseren van het stuwenboek. Dit duurt langer dan verwacht door beperkte capaciteit.

Subdoel**2.2.2 Gedurende de planperiode (2022-2027) is het aanvoeren en verdelen van water uit het Limburgse en Belgische kanalenstelsel naar hoger gelegen gebieden geoptimaliseerd.**

De hoeveelheid water die de Maas in de zomer kan leveren aan Noord-Brabant en Limburg is beperkt (maximaal 5,4 m³/s), terwijl de vraag naar water groeit door de droge zomers. Om het beschikbare water efficiënter in het gebied te kunnen gebruiken, optimaliseren we in de komende planperiode het aanvoersysteem. Dat vindt in stappen per stroomgebied plaats.

01. Optimaliseren wateraanvoersystemen

In 2025 wordt verder gewerkt aan het optimaliseren van het wateraanvoersysteem. Daarbij wordt onder andere gekeken naar de monitoring van het systeem, de operationele sturing nu en in de toekomst en de daarvoor benodigde producten. Waar nodig werken we samen met de andere waterpartners.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

In het project Tactisch Meetplan, waarin het basismetnet wat betreft waterkwantiteit wordt herzien, zijn de gewenste meetlocaties ingebracht om inzicht te krijgen in de verdeling de wateraanvoer binnen ons beheergebied. Dit inzicht is nodig om de verdeling te kunnen optimaliseren. Daarnaast wordt samen met Provincie Limburg onderzocht of aanvoerwater ingezet kan worden voor de toepassing van subirrigatie. Dit duurt langer dan verwacht door beperkte capaciteit.

Subdoel**2.2.3 In 2027 onttrekken we minder water dan door de neerslag wordt aangevuld.**

Grondwateronttrekkingen staan onder maatschappelijke druk als gevolg van droogte. Het door gebruikers effectiever omgaan met het onttrokken grondwater is van essentieel belang.

01. Waterveiligheidsdata, registratiesysteem en meetnet

Om stappen te kunnen zetten bij het beheersen van ons grondwater is het nodig onze huidige data (vergunningen, onttrekkingshoeveelheden, toepassing onttrokken water, enz.) te valideren. Dat start met inspecties in het veld en het checken van de geregistreerde data met de werkelijke situatie.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

Aanvullend aan de feedback van 2024 is in 2025 beperkt nieuwe feedback op het gebruik van de app ontvangen. Aanvullend is gestart met het onderzoeken welke andere waterschappen bezig zijn met het bekijken hoe beter en meer informatie ingewonnen kan worden ter zake onttrekkingen.

Er is nog geen duidelijkheid omtrent de inhoud van de aanstaande landelijke wetgeving op het gebied van meten en registreren van onttrekkingen van grond- en oppervlaktewater. De laatste berichten zijn dat die duidelijkheid verwacht wordt in Q1 van 2026.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie

2. Klimaatadaptatie	Primitieve begroting 2025	Begrotingswijziging 2025	Bijgestelde begroting 2025	Realisatie 2025	Vershil realisatie vs begroting
Kosten	18.677.237	659.933	19.337.170	20.550.449	1.213.279
Opbrengsten	-768.700	0	-768.700	-1.672.913	-904.213
Doorberekeningen		56.870.918	56.870.918	52.960.661	-3.910.257
	17.908.537	57.530.851	75.439.388	71.838.197	-3.601.191

Belangrijkste afwijkingen tussen de realisatie 2025 en de begroting 2025 (na wijziging):

Toelichting	Kosten	Opbrengsten	V/N
Als gevolg van de nieuwe gedragscode bestendig beheer en onderhoud (soortenbescherming) zijn de kosten € 1,9 mln. hoger uitgevallen dan begroot. In de begroting was hier geen rekening mee gehouden en per april 2025 is deze Gedragscode ingevoerd, dit heeft geleid tot extra kosten. Het jaar 2025 is een extreem droog en warm jaar gebleken. Nog voor het maaiseizoen begon werd al een explosieve groei van algen geconstateerd in het aan- en afvoersysteem, waardoor meer inzet benodigd was om overlast door algen zo veel mogelijk te voorkomen. De nieuwe Gedragscode heeft het algen scheppen inefficiënter gemaakt. Onder de Gedragscode mag zowel de bodem niet geroerd worden alsook niet opnieuw worden geschept op eenzelfde locatie binnen een periode van 6 weken. Na gedegen onderbouwing is van deze laatste bepaling afgeweken na relatief korte tijd werken onder de Gedragscode 2025. De nieuwe werkmethode i.c.m. de weersomstandigheden heeft wel geleid tot een snellere hergroei van algen dan alle andere contractjaren.	-1.900.000		N
De overschrijding van € 1,1 mln. op profielonderhoud wordt veroorzaakt door extra werkzaamheden die begin 2025 zijn uitgevoerd in verband met het natte jaar 2024. Hier is in de begroting geen rekening mee gehouden.	-1.100.000		N
Een verzoek tot uitbetaling van cofinanciering vanuit WL is tot op heden niet ontvangen. Voorstel voor het vormen van een bestemmingsreserve cofinanciering Gemeenschappelijk Landbouwbeleid - Nationaal Strategisch Plan (GLB-NSP) wordt opgenomen.	1.100.000		V
In 2025 is binnen de nieuwe organisatie een start gemaakt met de nieuwe koers en het onderwaterthema duurzaamheid. Daarbij is met een nieuw team voortgebouwd op de ambities uit de nota Samen Duurzaam (2020-2025) en wordt gewerkt aan de opvolger hiervan. Momenteel wordt een nieuw Strategisch Kader Duurzaamheid ontwikkeld, waarin richting, prioriteiten en doelstellingen voor de komende jaren worden vastgelegd. De verwachting is dat dit strategisch kader in het derde kwartaal van 2026 ter besluitvorming wordt aangeboden aan het Algemeen Bestuur (AB). De beschikbare exploitatiemiddelen zijn in het afgelopen jaar niet volledig benut. Dit hangt samen met de fase van heroriëntatie en koersbepaling, waarin primair is geïnvesteerd in de ontwikkeling van het nieuwe strategisch kader en de opzet van een bijbehorend programma.	900.000		V

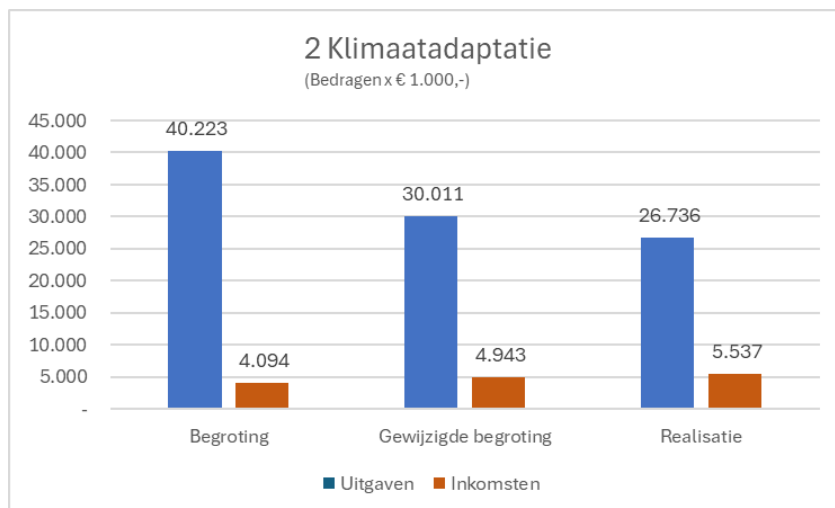
Toelichting	Kosten	Opbrengsten	V/N
De opbrengsten laten een overschrijding zien van € 0,9 mln. Zo laten de opbrengsten uit grond en water een overschrijding zien van € 415k. Op voorhand is het moeilijk in te schatten welke grondverkopen in enig jaar gerealiseerd worden. Daarnaast zijn de pachtopbrengsten op basis van contractuele overeenkomsten te laag begroot in 2025. Verder heeft toezicht en handhaving meer boetes uitgeschreven (€ 275k) en heeft WL in 2025 een niet als baten begrote vergoeding voor uitgevoerde COVID bemonstering ontvangen (€ 170k).		900.000	V
In de op 2 juli 2025 door het AB vastgestelde kadernota 2026 is scenario E gekozen als richtinggevend kader voor de verdere uitwerking van het meerjarig beleid en de opstelling van de begroting 2026. In de kadernota 2026 zijn diverse activiteiten en ontwikkelingen benoemd die van strategisch belang zijn. Voor een deel hiervan is het wenselijk en noodzakelijk om al in 2025 met de uitvoering te starten en op basis van gedegen plannen doelmatige toekomstbestendige keuzes te maken. In 2025 zijn extra kosten gemaakt ten behoeve van de voorverkenning transformatie van veilig water naar bewust beschermen tegen water (€ 188k) en het KRW impuls programma . Hierover is het AB geïnformeerd in de najaarsrapportage 2025 bij paragraaf kadernota 2026 opstart activiteiten in 2025.	-200.000		N
Als gevolg van lagere kosten in programma 6 zijn de doorberekeningen lager dan begroot. Voor verdere toelichting zie programma 6.	3.900.000		V
Overige afwijkingen			
Totale afwijking	2.700.000	900.000	V

Investeringsen

De bruto begroting bedroeg een investeringsvolume van € 40,2 mln. dit is exclusief de risicoregel van € 7,2 mln. In de najaarsrapportage is de begroting bijgesteld naar € 30,0 mln. waarbij er geen sprake meer is van een risicoregel.

De totale onderschrijding van de uitgaven ten opzichte van de najaarsrapportage bedraagt € 3.3 mln. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt

door een onderschrijding van de wateroverlastprojecten van € 3,5 mln als gevolg van minder grondaankopen gerealiseerd dan voorzien. Aan de inkomstenkant is sprake van een onderschrijding bij de projecten in het kader van waterveiligheid.

Bij de projecten verdrogingsbestrijding is sprake van een beperkte overschrijding van de begroting (-/- € 300 k). Deze wordt echter veroorzaakt door een overschrijding van meerdere projecten (-/- € 900 k) als gevolg van met name vertraging als gevolg van ecologische aspecten en vergunningen. Daarnaast is er een overschrijding van een project van SPUK natuur (€ 600 k) die volledig wordt gedekt door een overschrijding van inkomsten.

Ten slotte is er bij beekherstel nog sprake van een overschrijding van de uitgaven van € 550 k. Deze overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door een extra bijdrages aan partners in projecten die echter worden gecompenseerd door extra inkomsten.

3.

Waterkwaliteit en ecologie

waterschap
limburg

4.3. Waterkwaliteit en ecologie

de basis voor een gezonde leefomgeving

Wat hebben we bereikt?

Beoogd maatschappelijk effect

3. Het water is schoon en wateren zijn natuurlijk ingericht

In 2027 hebben we in ieder geval onze eigen KRW-opgave (Kader Richtlijn Water) uitgevoerd. We verwachten van de andere partners (gemeenten, landbouw, industrie en natuurbeheerders) dat ook zij in deze periode hun rol pakken en maatregelen uitvoeren.

Ook buiten de KRW-waterlichamen werken we aan de doelen voor een gezonde waterecologie. Oppervlaktewater en grondwater zijn schoon en het overgrote deel van de natuurbeken is natuurlijk ingericht en ruim beschaduwde en wordt natuurvriendelijk onderhouden, met behoud van de afvoerfunctie.

Indicator		2025	1 mei	1 sep	31 dec	Einddoel
a)	% KRW-waterlichamen dat voldoet aan de norm voor:					
	o chemische toestand	71%	0%	67%	67%	100% (2027)
	o fytoplankton	100%	100%	100%	100%	100% (2027)
	o waterflora	80%	31%	31%	31%	100% (2027)
	o macrofauna	80%	32%	32%	32%	100% (2027)
	o vis	78%	28%	33%	33%	100% (2027)
b)	Beoordeling zwemlocaties volgens zwemwaternorm 2006 (in #)					
	o uitstekend	19	0	16	16	19 (-1)
	o goed	0	0	3	3	0 (-1)
	o aanvaardbaar	0	0	0	0	0 (-1)
	o slecht	0	0	0	0	0 (-1)

Toelichting

a) De berekening van de chemische toestand is gebaseerd op het aandeel stoffen dat aan de norm voldoet in de KRW-waterlichamen (percentage van 131 stoffen maal 42 waterlichamen). De prognose is gebaseerd op de trend vanaf 2021. Hiermee kan globaal de ontwikkeling van de waterkwaliteit worden gevolgd. WL heeft beperkt invloed op deze indicator. De biologische kwaliteitselementen worden beoordeeld per waterlichaam, dus hier is het percentage ook het aandeel KRW-waterlichamen dat voldoet. De beoordeling is per periode van elf jaar, dus veranderingen worden vertraagd zichtbaar.

Toelichting indicator per 31 dec 2025

Chemische toestand: De indicator voor de chemische toestand is berekend door het aantal oordelen "voldoet" te delen door het totaal aantal mogelijke oordelen voor chemie. De indicator voor 1september is dan $3700/5502 \cdot 100\% = 67\%$. Aangezien de chemische toestand ieder jaar in juli bepaald wordt is dit dezelfde waarde als in de najaarsrapportage.

b)	¹ Geen einddatum, dient te allen tijde te voldoen. Tijdens het zwemseizoen (1 mei tot 1 oktober) controleren wij in opdracht van de provincie bij 38 zwemwaterlocaties regelmatig op de veiligheid en hygiëne. Bij 19 ervan zijn wij ook betrokken als waterkwaliteitsbeheerder, bij de andere 19 is RWS de waterkwaliteitsbeheerder. De gemeten concentraties (Intestinale Enterococcen (IE) en Escherichia Coli (E.Coli) worden getoetst aan het Blauwalgenprotocol. Ook vinden er visuele inspecties plaats, waarbij gelet wordt op verontreinigingen door teerachtige residuen, glas, plastic, rubber of ander afval. Als de waarden te hoog zijn kan er een waarschuwing, negatief zwemadvies of zwemverbod worden ingesteld. Toelichting indicator per 31 dec 2025 Er vinden tussen september en december geen wijzigingen meer plaats in het aantal zwemlocaties. Vanaf 1 mei 2026 start het nieuwe seizoen. De aanwijzingen van de bestaande plassen en eventuele nieuwe plassen vindt vanaf februari 2026 plaats. Vanaf 2026 zal er een zwemlocatie aan toegevoegd worden.
----	--

Wat hebben we ervoor gedaan?

De eindtermijn van de Kaderrichtlijn Water in 2027 kwam in 2025 nadrukkelijk dichterbij. Voor WL betekende dit dat we met prioriteit bleven werken aan de uitvoering van het KRW-maatregelpakket en ook tijdig zicht wilden houden op mogelijke aanvullende waterkwaliteitsopgaven, onder meer voor rwzi's en voor vergunningverlening, toezicht en handhaving.

De invloed van grensoverstijgende wateren kreeg daarbij expliciet aandacht. In lijn met de landelijke afspraken werkten we aan aanvullende metingen aan de grens en gingen we het gesprek aan met buitenlandse waterbeheerders over de effecten van bovenstroomse belasting op onze KRW-waterlichamen. Daarmee gaven we ook hier de stem van water een plek, daar waar de opgave niet stopt bij de landsgrens.

We werkten verder aan beekherstel, het oplossen van vismigratieknelpunten en andere maatregelen die uiterlijk in 2027 gerealiseerd moeten zijn. Tegelijkertijd zetten we stappen in de reflectie op watersysteemherstel. Daarbij keken we nadrukkelijk naar het totale systeem: van de regendruppel die in de bodem zakt tot het grond- en oppervlaktewater dat wordt afgevoerd. Water en bodem sturend werd daarmee steeds meer een praktisch uitgangspunt in plaats van alleen een beleidsmatige ambitie.

Ook beekdalontwikkeling bleef een belangrijk onderdeel van deze beweging. In 2025 werkten we verder aan de pilot voor een beekdalbrede aanpak in de Groote Molenbeek. Via de Plattelandscoalitie leverde WL daarnaast een adviserende bijdrage aan het Limburgs programma landelijk gebied. Voor soorten die het in ons watersysteem moeilijk hebben, zetten we de uitvoering van de soortbeschermingsplannen voort.

Doel**3.1 Het water is schoon en blijft schoon**

Indicator		2025	1 mei	1 sep	31 dec	Einddoel
a)	% KRW-overstorten dat voldoet aan de kwetsbaarheid van het ontvangende water	41%	41%	41%	41%	60% (2027)
b)	Aantal percelen waar in het najaar Nmin-metingen zijn uitgevoerd door het bodemteam van de LLTB	350	0	0	1.000	was 350 is 1.000 (jaarlijks t/m 2027)
c)	Aantal agrarische percelen waar een gedetailleerde beoordeling en analyse van de stikstofstatus is uitgevoerd door het bodemteam van de LLTB	40	20	20 (wel frequenter)	30	40 (jaarlijks t/m 2027)

Toelichting

a)	Percentage 2025 is berekend als aandeel overstorten dat acceptabel is op basis van de ecologische toets. De latere jaren zijn mede gebaseerd op geplande uitvoering van maatregelen. De KRW gaat uit van de realisatie van maatregelen uiterlijk in 2027. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het treffen van maatregelen. Uit inventarisatie bij alle gemeenten blijkt dat niet alle maatregelen uiterlijk in 2027 worden uitgevoerd. Gebrek aan middelen, capaciteit of ruimte liggen hieraan ten grondslag of maatregelen zijn technisch niet haalbaar. Een indicatie wanneer het einddoel wel gehaald kan worden zal in 2025 meer concreet worden. Toelichting indicator per 31 dec 2025 De laatste fase van de aanpak overstorten door WL loopt en is een basis voor verdere samenwerking met de Limburgse samenwerkingsverbanden en provincie Limburg. Het betreft onder andere het monitoren van de voortgang van de maatregelen die door de gemeenten worden genomen. Een keer per jaar wordt elke gemeente in Limburg benaderd voor een actualisatie van de stand van zaken. Dit proces is net opgestart. Van de 31 gemeenten zijn 11 gemeenten bezocht. Een aantal ecologische toetsen is vanwege ontbrekende gegevens van de gemeenten nog niet afgerond. Er is geen aanleiding om het bereikte percentage aan te passen. Het proces van de samenwerking, taken en rollen van de partijen wordt in 2026 verder uitgerold.
b)	Indicator wordt uitgevoerd door derden (LLTB). Nmin is de hoeveelheid stikstof die direct beschikbaar is in de bodem voor het gewas. Door in het najaar te meten op 30, 60 en 90 cm diepte is het een indicator voor evenwichtsbemesting en hoeveel er mogelijk naar het grondwater uitspoelt en van daaruit in het oppervlaktewater terecht kan komen. Toelichting indicator per 31 dec 2025 Zie toelichting onder 3.1.4.-02. Deltaplan Agrarisch Waterbeheer.

c)	Indicator wordt uitgevoerd door derden (LLTB). Bij een gedetailleerde beoordeling worden 12 Nmin-metingen per jaar uitgevoerd.
	Toelichting indicator per 31 dec 2025 Zie toelichting onder 3.1.4.-02. Deltaplan Agrarisch Waterbeheer.

Subdoel**3.1.1 In 2027 voldoet elke rwzi in Limburg aan het Limburgs Effluent Beleid om zodoende aan de KRW-doelen te kunnen voldoen.**

Voor onze rioolwaterzuiveringsinstallaties gelden algemene normen voor stikstof, fosfor, chemisch en biologisch zuurstofverbruik en onopgeloste stoffen. Aanvullend daarop hebben zuiveringen waar nodig specifieke normen (LEB) voor stikstof en fosfor als dat nodig is om te kunnen voldoen aan de KRW-doelen.

01. Uitkomsten evaluatie Limburgs Effluentbeleid

In 2025 worden de uitkomsten van de evaluatie van het Limburgs effluent beleid vertaald naar de gevolgen voor de rwzi's. Op basis hiervan wordt een voorstel voor maatregelen op de rwzi's voorbereid.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☒ ☐

Eind september 2025 is er landelijk meer duidelijkheid en consensus gekomen over de manier waarop effluent normen voor N en P moeten worden afgeleid. Dit is grotendeels in lijn met het proces waarin WL al zit. WL zal hier in 2026 nog aanvullende stappen in zetten.

Subdoel**3.1.2 In 2027 is een vrachtreductie van gemiddeld 10% medicijnresten in de rwzi's ten opzichte van referentiejaar 2022 gerealiseerd.**

In 2021 heeft het waterschap zich aangesloten bij de landelijke ambitie om te komen tot een vrachtreductie van medicijnresten afkomstig uit rwzi's. Deze ambitie is verwoord als 10% reductie in 2027 en 30% reductie in 2040. Andere organische microverontreinigingen kunnen meeliften op deze maatregelen (bijv. hormoonverstoorders, vlamvertragers, weekmakers, antibiotica, (micro)plastics en nanodeeltjes).

01. Maatregelen rwzi's

De basis voor de uitvoering wordt gelegd door de Limburgbrede monitoring op de 17 Limburgse rwzi's in 2021-2024 en de herziene Europese richtlijn stedelijk afvalwater. In 2025 zullen de maatregelen voor de rwzi's in beeld worden gebracht.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☒ ☐

Eind september 2025 is duidelijk geworden dat de invulling vanuit de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater (HRSA) pas eind 2027 duidelijk wordt. Deze bepaalt welke locaties een installatie voor medicijnrestenverwijdering moeten krijgen. WL heeft al eigen inzichten vanuit de Limburg brede monitoring. In 2026 gaan we door met de voorbereidingen.

02. Medicijnresten

We werken samen met de Limburgse zorgsector verder aan monitoring, bewustwording en reductie van de emissie van medicijnresten.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Periodiek bezoeken we huisartsenpraktijken en apotheken om daar uitleg te geven over medicijnresten in water. Aanvullend hebben we goed contact met het MUMC+ waar we meerdere projecten hebben lopen. We onderzoeken de mogelijkheden om deze samenwerking verder uit te breiden.

Subdoel
3.1.3 In 2027 is de hoeveelheid (zwerf)afval in het watersysteem ten opzichte van 2022 verminderd en is er meer bewustwording over zwerfafval.

Waterschap Limburg heeft deelgenomen aan een internationaal project om de hoeveelheid plastic en ander zwerfafval in de grensoverschrijdende watergangen te verminderen. In dit LIVES project (Litter free rivers and streams) werkten we samen met Duitse en Belgische waterbeheerders, onderwijs, provincie en Rijkswaterstaat.

01. Opruimacties zwerfafval

We attenderen bewoners via onze social media kanalen en eigen medewerkers via intranet op deelname aan opruimacties van zwerfafval zoals de Maas Cleanup.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Via diverse kanalen worden bewoners en medewerkers geattendeerd op deelname aan opruimacties van zwerfafval.

02. Monitoring microplastics

Zodra er een gestandaardiseerde methodiek beschikbaar komt voor de monitoring van microplastics, willen we deze via het samenwerkingsverband SMWK of vanuit Maasbrede werkgroep monitoring opstarten.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Er is nog geen standaardmethode beschikbaar voor het monitoren van microplastics. In de verschillende samenwerkingsverbanden heeft het onderwerp wel de aandacht. Het RIVM werkt samen met Rijkswaterstaat en STOWA aan een protocol om een methode te ontwikkelen. Er is nog geen duidelijkheid wanneer een praktisch bruikbare methode beschikbaar komt.

03. Haalbaarheid Bellenscherm

We realiseren het toepassen van een (verplaatsbaar) bellenscherm in onze watersystemen. Het bellenscherm is een technologie waarmee plasticvervuiling kan worden afgevangen.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Uit bovengenoemde rapportage blijkt dat het technisch mogelijk is om op een effectieve wijze plastic (en ander zwerfafval) uit het water af te vangen. In het vroege voorjaar van 2026 wordt onderzocht of het ook economisch rendabel is om een bellenscherm te plaatsen. Hiertoe wordt gedurende 4 maanden de hoeveelheid en samenstelling van het aanwezige plastic in de waterloop gemonitord.

Subdoel

3.1.4 In de planperiode (2022-2027) zijn de normen omtrent directe industriële en agrarische lozingen van ongezuiverd water op de watergangen verankerd in de Waterschapsverordening en we handhaven dit om achteruitgang in de waterkwaliteit door derden te voorkomen.

Directe lozingen van ongezuiverd water zijn alleen onder specifieke voorwaarden toegestaan.

01. Waterkwaliteitsmaatregelen van de agrarische sector

In 2025 pakken we de waterkwaliteitsmaatregelen van de agrarische sector op en werken die uit in enkele gebiedsprocessen, zowel voor glastuinbouwgebied als akkerbouwgebied. Hier brengen we kennis, kunde en financiering in.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

In diverse gebieden met glastuinbouw, pot- en containerteelt én open teelt is er ingezet op intensievere monitoring van de waterkwaliteit met als doel: het achterhalen van ongewenste waterstromen/bronnen. In diverse gebieden zijn gebiedsprocessen 'light' vormgegeven waarbij monitoringsresultaten die aandacht behoeven direct gedeeld worden met individuele ondernemers waarna in overleg toegewerkt wordt naar benodigde verbetermaatregelen.

In het gebied Tangbroek is een gebiedsproces opgestart dat is afgetrapt met een drukbezochte bijeenkomst met ondernemers uit het gebied om inzicht te geven in de huidige waterkwaliteit, het doel en de mogelijk route om het doel te behalen. Deze bijeenkomst was een samenwerking met Glastuinbouw Nederland, Plantum en Federatie voor Vruchtgroente telers. In 2026 wordt de benodigde monitoring voortgezet en worden er in dit gebied watercoaches ingezet om ondernemers te ondersteunen bij water gerelateerde onderdelen op het bedrijf.

02. Deltaplan Agrarisch Waterbeheer

In 2025 participeert het waterschap in het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW). Het DAW heeft als doel het verbeteren van de waterkwaliteit bij agrariërs. Wij adviseren en sturen op onze waterdoelen. Het bodemteam van de LLTB geeft bodemadvies en voert nitraatmetingen in de bodem uit bij 40 percelen iedere maand en bij 350 percelen in het najaar. De opgebouwde kennis wordt gedeeld via een nitraatbericht aan alle agrariërs in Limburg. Dit wordt gefinancierd met nationale gelden uit de DAW-impulsregeling. Ook geeft het bodemteam duurzame teeltadviezen voor mais, aardappelen en andere uitspoelingsgevoelige teelten. Zo dragen we als waterschap bij aan het project grondig boeren met prei in 2025 en al wat langer aan grondig boeren met aardappelen en maïs. Doel hiervan is anders te bemesten waardoor er minder nutriënten uitspoelen.

De LLTB is momenteel bezig met het opstellen van een actieplan waterkwaliteit om nog meer Nmin metingen te doen dan de hierboven genoemde 350 en 40 percelen.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☒ ☐

Dit project is gestart met DAW gelden. Daarna is dit plan door de LLTB in samenwerking met WL, Provincie en Rijk opgeschaald in het actieplan waterkwaliteit (Waterwinst). Hiervoor zijn extra aanvullende middelen van Rijk en Provincie gekregen tot en met 2027. Het beoogde aantal bemonsterde percelen is uitgebreid van 350 naar 1.000 percelen. In het najaar van 2025 zijn deze percelen bemonsterd en op dit moment worden de resultaten beoordeeld.

Met de 500 deelnemers worden dan de resultaten besproken om te kijken of in 2026 verbeteringen kunnen plaats vinden. In dit project wordt daarnaast ook maandelijks op 30 percelen een nitraatmeting gedaan. Het zogenaamde nitraatweerbericht.

03. Pilot moerasfilters

In 2025 ronden we de pilot met de twee filtersystemen ter reductie van nutriënten af en zetten we in op het breder delen van de bevindingen en wordt verder bekeken hoe de resultaten gebruikt kunnen worden bij de verdere verlaging van nutriënten in het watersysteem. Afhankelijk van de resultaten en mogelijkheden, overwegen we een voortzetting in enige vorm.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Het eindresultaat van deze pilot wordt voor de zomer 2026 gepresenteerd aan het bestuur van WL. Deze pilot heeft wat vertraging opgelopen omdat de WUR eind 2025 te weinig tijd had om dit project af te ronden. Omdat er te weinig goede metingen van de houtsnipperfilter beschikbaar waren hebben we nog wel in deze winterperiode extra metingen kunnen uitvoeren. De concept resultaten zijn al wel een keer besproken met de LLTB en ZLTO.

04. Normering directe lozingen

We actualiseren de Waterschapsverordening voor de normering van directe lozingen.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☐ ☒

In afwachting van invulling uitbreiding formatie.

Subdoel

3.1.5 In planperiode (2022-2027) reguleren we indirecte lozingen (op het riool) zodat de zuiveringen van WL optimaal kunnen functioneren.

Directe lozingen van ongezuiverd water zijn alleen onder specifieke voorwaarden toegestaan.

01. Indirecte lozingen op riool

In 2025 werken we verder aan de bewustwording van bevoegde gezagen voor indirecte lozingen op de riolering en onderzoeken we de mogelijkheden om meer inzicht te krijgen op indirecte lozingen via het inwinnen van data.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

In oktober 2025 hebben we de eerste regionale netwerkdag indirecte lozingen georganiseerd en dit was een succes. Ook is via de Schone Maaswaterketen een dashboard indirecte lozingen gepubliceerd en zijn we bezig met 'pilot Roermond'. Binnen de pilot zitten we samen met de omgevingsdiensten en de gemeente Roermond om monitoring in de riolering mogelijk te maken en relevante vergunningen te onderzoeken.

Subdoel
3.1.6 In 2027 voldoen alle riooloverstorten in Limburg aan kwetsbaarheid van ontvangende water.
Directe lozingen van ongezuiverd water zijn alleen onder specifieke voorwaarden toegestaan.
<i>01. Monitoren uitvoering gemeentelijke KRW-maatregelen</i> Vanuit de aanpak overstorten monitoren we de voortgang van de uitvoering van maatregelen aan KRW-overstorten door gemeenten. Daar waar nodig passen we afspraken met gemeenten hierover aan.
Toelichting activiteit per 31 dec 2025 ☒ ☐ ☐ In Q4 2025 is een eerste aanzet gedaan om de aanpak overstorten en het monitoren van de voortgang van de maatregelen Limburgbreed samen met de samenwerkingsregio's en Provincie Limburg op te pakken. De rol van WL als adviesorgaan blijft daarin hetzelfde maar de monitoring van de voortgang zal gezamenlijk worden opgepakt. In 2026 zal die aanpak verder worden uitgewerkt.
<i>02. Waterklaar</i> Via Waterklaar – het gezamenlijke communicatieplatform van gemeenten, WL, WML en provincie – en onze eigen communicatiekanalen stimuleren wij inwoners en bedrijven zelf een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de waterkwaliteit. Waterklaar (www.waterklaar.nl) biedt concrete handelingsperspectieven (o.a. chemievrij onkruidbeheer, niet uitlogende bouwmaterialen) en voert gerichte publiekscampagnes uit.
Toelichting activiteit per 31 dec 2025 ☒ ☐ ☐ Ook in 2025 is door Waterklaar weer actief gecommuniceerd over de bijdrage die inwoners kunnen leveren aan klimaatadaptatie én het verbeteren van de waterkwaliteit.

Subdoel
3.1.7 We trekken samen op met buurlanden om de waterkwaliteit te verbeteren.
Water kent geen grenzen. Het beheergebied van Waterschap Limburg grenst voor 75% aan het buitenland en we delen 20 KRW-wateren met België en Duitsland. Als benedenstrooms gebied wordt Limburg beïnvloed door wat er bovenstrooms gebeurt. Daarom is een goede samenwerking met onze buurlanden op het gebied van waterkwaliteit belangrijk.
<i>01. Actualiteiten en (beleids)ontwikkelingen in de buurlanden</i> Netwerk dat van belang is voor de grensoverschrijdende samenwerking onderhouden en uitbreiden. Op de hoogte blijven van actualiteiten en (beleids)ontwikkelingen in de buurlanden.
Toelichting activiteit per 31 dec 2025 ☒ ☐ ☐ Middels diverse grensoverschrijdende overleggen hebben we Duitsland en België en vice versa geïnformeerd over ontwikkelingen en samenwerkingsmogelijkheden.
<i>02. Internationale Maasstroomgebied</i> Grensoverschrijdend samenwerken met partners binnen het internationale Maasstroomgebied d.m.v. structurele overleggen, werkgroepen en commissies, uitwisselingen en werkbezoeken, projecten en evenementen.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Via fysieke bijeenkomsten en Webinars is grensoverschrijdend samengewerkt aan uitdagingen op het gebied van zowel waterkwantiteit als waterkwaliteit.

03. Waterkwaliteit meten aan de grens

In 2025 voeren we extra waterkwaliteitsmetingen aan de grens uit. We doen dat op basis van een plan dat we eind 2024 hebben opgesteld. Aan de hand van de meetresultaten gaan we het gesprek met de buurlanden aan (joint fact finding). Ook voor het toepassen van de KRW-uitzonderingsbepaling 'belasting uit het buitenland' leveren de gegevens de benodigde onderbouwing.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Met de meetresultaten bekijken we de komende periode of de metingen worden doorgezet.

Subdoel**3.1.8 Gedurende deze planperiode (2022-2027) voldoet de waterkwaliteit van de Limburgse zwemwaterlocaties aan de WHVBZ.**

Op de aangewezen zwemwaterlocaties meten we de zwemwaterkwaliteit, we rapporteren en communiceren hierover. Als de kwaliteit niet voldoet, bijvoorbeeld door te hoge concentraties bacteriën, blauwalgen of botulisme, plaatsen we waarschuwborden en/of kondigen een zwemverbod af. Hiervoor volgen we bestaande protocollen en overleggen we met de inrichtinghouder. We adviseren beheerders van zwemlocaties over het op peil houden van de waterkwaliteit en het verbeteren ervan. Voor nieuwe zwemwaterlocaties beoordelen wij het plan op basis van landelijke en Europese eisen.

Doel**3.2 In 2027 voldoet de inrichting van de Limburgse beken en beekdalen aan de eisen volgens de Europese Kaderrichtlijn Water**

Indicator		2025	1 mei	1 sep	31 dec	Einddoel
a)	Km beekherstel WBP 2022-2027 afgerond	5,2 km	0 km	0 km	0 km	72,2 (2027)

Toelichting

a) Naast reguliere maatregelen, zoals natuurvriendelijk onderhoud en het bevorderen van meer schaduw, werken we voor de periode 2022-2027 aan specifieke maatregelen. Het betreft grootschalig beekherstel (72,2 km).

Toelichting indicator per 31 dec 2025

Zie hieronder Subdoel 3.2.1 01. Beekherstelprojecten.

Subdoel**3.2.1 In 2027 voldoet de inrichting van de Limburgs beken aan de eisen volgens de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)**

De laatste KRW-periode gebruiken we om de waterlichamen in te richten waar dit nog nodig is.

01. Beekherstelprojecten

Zie Begroting 2025 voor de lijst met:

- Beekherstelprojecten, opgenomen in WBP 2022-2027
- Beekherstelprojecten, niet opgenomen in WBP 2022-2027

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

□ ☒ □

Beekherstelprojecten, opgenomen in WBP 2022-2027

De uitvoering van een aantal projecten is verschoven van 2025 naar 2026. Dit is vooral het gevolg van een veel langer proces van vergunningverlening (als gevolg van Omgevingswet) waar bij het opstellen van de Begroting 2025 geen rekening was gehouden. Deze vertraging nam minimaal 10 maanden in beslag.

Beekherstelprojecten, opgenomen in WBP 2022-2027

watgang	beekherstel	Fase (december 2025)	plandatum gereed
Aalsbeek	2,7 km	planuitwerking	uiterlijk 2027
Bosbeek (Roerdal)	2,5 km	Planuitwerking Project staat on hold vanwege het niet kunnen verwerven van gronden	na 2027
Everlose beek	9,0 km	n.v.t. Project nog niet geprogrammeerd. Wordt op dit moment heroverwogen. De Everlose beek heeft in het nieuwe Provinciaal Waterprogramma 2022-2027 de functie omgevingsgericht water gekregen. In deze wateren is herinrichting niet aan de orde, omdat dit niet aansluit bij de natuurlijke systeemwerking. Het KRW-doel voor de Everlose beek wordt daarom dit jaar meegenomen bij de technische herijking van de KRW-doelen en daarbij worden de maatregelen dus ook herzien. Het resultaat hiervan verwachten we eind 2025.	nader te bepalen
Geleenbeek	13,0 km	gereed 2024: Geleenbeek Oude Rijksweg (0,8 km) uitvoering Corio Glana HL 20 fase 2 (0,4 km) planuitwerking 2026: Geleenbeek Millen Nieuwstadt (2,3 km), 2026/2027: Geleenbeek Oud-Roosteren A2 (1,8 km), Geleenbeek Katsbek Nieuwstadt Oud-Roosteren (3,8 km), Geleenbeek HL 16-17 (2,2 km) verkenning na 2027: Geleenbeek Sittard-Millen (2,1 km)	0,8 in 2024 0 in 2025 10,5 in 2026 2,1 na 2027
Groote Molenbeek	2,7 km	planuitwerking	0,3 in 2022 2,4 uiterlijk 2027

Thornerbeek, incl. Panheelderbeek en Itterbeek	7,5 km	planuitwerking Thornerbeek beekherstel loopt, als onderdeel van HWBP-project Thorn-Wessem. niet gestart Vismigratie en Itterbeek	5,0 uiterlijk 2027 2,5 na 2027
Keutelbeek	1,2 km	planuitwerking Afhankelijkheid van gemeente Beek, die trekker is van dit project.	Na 2027
Kwistbeek	1,7 km	planuitwerking Als onderdeel van HWBP-project Baarlo - Hout-Blerick.	uiterlijk 2027
Lingsforterbeek	1,3 km	planuitwerking Als onderdeel van HWBP-project Arcen.	uiterlijk 2027
Maasnielderbeek – bovenloop	3,7 km	Planuitwerking Twee delen van het her in te richten tracé zijn opgenomen in een gebiedsontwikkeling en zijn niet gereed in 2027.	2,0 in 2027 2,4 na 2027
Middelsgraaf	0,8 km	uitvoering 0,3 km is onderdeel van Geleenbeek Oud-Roosteren A2. 0,5 km wordt opgepakt door RWS als onderdeel van verbreding A2.	2027
Rode beek (Susteren)	5,0 km	planuitwerking/uitvoering	2026
Roggelsebeek	8,1 km	planuitwerking	5,5 in 2027 2,6 na 2027
Schelkensbeek	2,4 km	planuitwerking	Na 2027
Uffelsebeek/Haelense beek	3,1 km	planuitwerking	Na 2027
Vlootbeek-benedenloop	4,5 km	planuitwerking	uiterlijk 2027
Worm	3,0 km	planuitwerking	Na 2027
TOTAAL	72,2 km		

Beekherstelprojecten, niet opgenomen in WBP 2022-2027

watgang	beekherstel	Fase (december 2025)	plandatum gereed
Vismigratieknelpunt Baalsbruggermolen	-	planuitwerking	2026
Herinrichting Aa	2,0 km	planuitwerking	Na 2027
Ontkluizing Keutelbeek Geleen	2,5 km	planuitwerking Afhankelijkheid van Gemeente Sittard-Geleen, die trekker is van dit project.	Na 2027
TOTAAL	4,5 km		

02. Het 100.000-bomenplan

In de winter van 2024/2025 worden er bomen aangeplant en wordt op geschikte delen van het areaal natuurlijke bosontwikkeling mogelijk gemaakt.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

□ □ ☒

In het najaar van 2025 is een laatste aanplantronde uitgevoerd. Het aantal aangeplante bomen is vooralsnog onbekend. Vast staat dat het streefaantal van 100.000 bomen niet is behaald. Door weersomstandigheden was het plantseizoen kort en het vinden van een aannemer moeilijk. Voor 2026 is er geen budget voor het 100.000-bomenplan meer waardoor het aantal geplante bomen niet meer uitbreidt. Ondanks dat het streefaantal niet is behaald, hebben we een aanzienlijke aanplant gerealiseerd die bijdraagt aan o.a. onze klimaatdoelen.

03. Uitwerking reflectie watersysteemherstel

We werken verder aan de uitwerking van de reflectie watersysteemherstel, zodat we de uitgangspunten en de hieruit voortkomende maatregelen kunnen laten landen in het nieuwe waterbeheerprogramma alsook in onze huidige werkzaamheden.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

De uitgangspunten voor watersysteemherstel landen zowel in het Blauwe Kompas als in het nieuwe WBP en zijn verder uitgewerkt.

Subdoel**3.2.2 In 2027 voldoen twee pilotgebieden (Groote Molenbeek en Geul) aan de principes van beekdalbrede inrichting volgens de Europese Kaderrichtlijn Water.**

In de periode 2022-2027 werken we de integrale beekdalontwikkeling op kansrijke locaties binnen twee zoekgebieden uit. Deze liggen in het stroomgebied van de Groote Molenbeek in Noord-Limburg en dat van de Geul in Zuid-Limburg. Dit zijn twee verschillende beeksystemen waardoor we verschillende ervaringen opdoen.

01. Pilot beekdalontwikkeling Groote Molenbeek

We werken verder aan de ontwikkeling van het doorstroommoeras Rieterdijk en de laggzone Kabroeksebeek. Beide projecten zitten in de verkenningsfase bij P&I. Na de verkenningsfase zal de ontwikkeling van het doorstroommoeras vervolgens doorgaan richting uitvoering. De uitvoering van de laggzone is afhankelijk van de doorrekening in de hydrologische systeemanalyse (HSA), planning midden 2025.

De voorbereidingen voor het project subirrigatie zijn afgerond. Voortgang van dit project is ook afhankelijk van de doorrekening in de HSA en de resultaten hiervan.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

De verkenning van beide projecten is nagenoeg afgerond en de inrichtingsplannen zijn in concept gereed. De maatregel van de Kabroeksebeek wordt in Q1-2026 in de HAS doorgerekend. De concept inrichtingsplannen worden besproken met de diverse stakeholders en de definitieve plannen worden in het voorjaar van 2026 voorgelegd aan het bestuur.

02. Pilot Geul

In 2025 gaan we het definitieve plangebied bepalen en starten we met de inventariserende gesprekken met de grondeigenaren.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☒ ☐

Er is gestart met een pilot rond de Mechelderbeek, waarbij samen met PL wordt gezocht naar een gebiedsgerichte aanpak. Deze wordt in 2026 verder uitgewerkt tot een plan.

Subdoel**3.2.3 In 2027 zijn de aanbevelingen van de lerende evaluatie beekherstel geïmplementeerd in onze werkwijzen.**

In de periode 2024-2027 implementeren we de 13 aanbevelingen uit de lerende evaluatie beekherstel binnen onze werkwijzen, zodat we aantoonbaar en navolgbaar werken.

01. Uitwerken 3 belangrijkste aanbevelingen 'lerende evaluatie beekherstel'

In de lerende evaluatie beekherstel zijn 13 aanbevelingen gedaan die we in de periode 2024-2027 gaan implementeren. In 2025 gaan we de punten 1 (doelenboom), 2 (streefbeeldboek) en 13 (monitoringsplan) nader uitwerken. Deze punten zijn nodig om de andere aanbevelingen aan te kunnen koppelen.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☐ ☒

De nadere uitwerking van punten 1 (doelenboom) en 2 (streefbeeldboek) wordt opgepakt in 2026. Dit vanwege beperkte capaciteit en prioriteit voor de pilot Groote Molenbeek en de pilot Geul.

Doel**3.3 In de planperiode (2022-2027) wordt de biodiversiteit bevorderd**

Indicator		2025	1 mei	1 sep	31 dec	Einddoel
a)	Aantal vismigratieknelpunten verholpen (cumulatief)	3	3	3	3	25 (2027)
b)	% bij onderhouden en inspecteren betrokken medewerkers dat geïnstrueerd is om zorgvuldig te handelen bij flora & fauna conform de Wet natuurbeheer	100%	5%	100%	100%	100% (- ¹)
c)	% Grote Waternavel bestreden	90%	5%	50%	90%	90% (- ¹)

Toelichting

a)	Naast reguliere maatregelen, zoals natuurvriendelijk onderhoud en het bevorderen van meer schaduw, werken we voor de periode 2022-2027 aan specifieke maatregelen. Het betreft het oplossen van 25 vismigratieknelpunten.
	Toelichting indicator per 31 dec 2025 Zie toelichting Doel 3.3 01. Vismigratieknelpunten.
b)	¹ Geen einddatum, dient te allen tijde te voldoen
	Toelichting indicator per 31 dec 2025 Afhankelijk van het aantal nieuwe medewerkers wordt er in een soort veegklas bestaande uit diverse nieuwe medewerkers toelichting gegeven over ecologie en de gedragscode. Dit heeft een structureel karakter en behoeft voor de toekomst geen aparte vermelding.
c)	¹ Geen einddatum, dient te allen tijde te voldoen
	Toelichting indicator per 31 dec 2025 De bestrijding is volgens planning verlopen. Doelstelling is behaald en lijkt op de lange termijn effect te hebben.

01. Vismigratieprojecten

Zie Begroting 2025 voor de lijst met:

- Vismigratieprojecten, opgenomen in WBP 2022-2027
- Vismigratieprojecten, niet opgenomen in WBP 2022-2027

Toelichting activiteit per 31 dec 2025***Vismigratieprojecten, opgenomen in WBP 2022-2027***

De vismigratieknelpunten die voor 2025 gepland stonden om uitgevoerd te worden starten naar verwachting wel in 2025 maar worden pas afgerond in 2026 of uiterlijk in 2027, met uitzondering van 4 knelpunten. Voor deze 4 knelpunten, in onderstaande tabel aangemerkt met een #, geldt dat de KRW-status is komen te vervallen (DB 24 juni 2025). Algemene vertraging in de projecten is o.a. het gevolg van een veel langer proces van vergunningverlening (als gevolg van Omgevingswet) waar bij het opstellen van de Begroting 2025 geen rekening mee was gehouden. Deze vertraging nam minimaal 10 maanden in beslag. Daarnaast speelt bij het vismigratieknelpunt bij de Geul een wens van een particulier voor boven normatieve hoogwaterbescherming. Dat heeft ook tot vertraging geleid, waardoor uitvoering verschoven is naar 2026. In verband met het vervallen van de vismigratie-opgave bij het project Bosbeek kunnen 3 vismigratieknelpunten als afgerond worden gerapporteerd.

Vismigratieprojecten, opgenomen in WBP 2022-2027

watgang	vismigratie-knelpunten	verwachte fase (december 2025)	plandatum gereed
Bosbeek (Roerdal)	3	niet gestart Vismigratie vervalt i.v.m. wijziging naar moerasbeek (R20).	2025
Geleenbeek	4	divers	uiterlijk in 2027
Geul #	5	verkenning: 2 knelpunten gestart. Voor 3 knelpunten loopt nader onderzoek m.b.t. exoten.	1 in 2026, 1 uiterlijk in 2027 3 uiterlijk 2030
Gulp #	1	niet gestart	uiterlijk 2030
Thornerbeek, incl. Panheelderbeek en Itterbeek	2	niet gestart	Na 2027
Kwistbeek	1	planuitwerking	uiterlijk 2027
Lingsforterbeek	1	planuitwerking	uiterlijk 2027
Middelsgraaf	1	uitvoering	2027
Rode beek (Susteren)	2	uitvoering	2027
Roggelsebeek	1	planuitwerking	uiterlijk 2027
Swalm	1	planuitwerking RWS is trekker van monding.	2026
Tungelroyse beek	1	verkenning	uiterlijk 2027
Uffelsebeek/Haelense beek	1	planuitwerking	Na 2027
Vlootbeek-benedenloop	1	planuitwerking	uiterlijk 2027
TOTAAL	25		

Vismigratieprojecten, niet opgenomen in WBP 2022-2027

watgang	vismigratie-knelpunten	verwachte fase (december 2025)	plandatum gereed
Vismigratieknelpunt Baalsbruggermolen	1	planuitwerking	2026
TOTAAL	1		

02. Projectopdrachten vismigratiekelpunten

De projectopdrachten voor de vismigratiekelpunten uit de KRW zijn in 2024 voor zover als mogelijk afgerond en 'on hold' gezet i.v.m. het voorkomen van de exoot zwartbekgrondel. De zwartbekgrondel heeft een mogelijk negatief effect op de beschermde vissoorten in de Geul. Daarom worden er eerst onderzoeken uitgevoerd door de Provincie Limburg (actie uit het beheerplan Natura2000-Geuldal) om het mogelijk negatieve effect en de verspreiding in beeld te brengen. Als deze resultaten bekend zijn, kan pas tot het definitief afronden van de projectopdrachten en uitvoering worden overgegaan.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Op 24 juni 2025 is door het DB besloten deze vismigratiekelpunten geen onderdeel meer te laten zijn van de KRW opgaven van WL. Daarmee is er meer tijd om de gevolgen van de Zwartbekgrondel op de beschermde vissen in de Geul/Gulp te onderzoeken. Er wordt een strategie voor de uitvoering van de projectopdrachten opgesteld.

03. Uitvoering van soortbeschermingsplannen

In 2025 worden er alleen nog maatregelen voor de grote modderkruiper uitgevoerd, het is nog niet exact bekend welke maatregelen dat zijn.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☐ ☒

De opdracht om kleinschalige maatregelen te nemen is af en is niet tot uitvoering kunnen komen vanwege keuzes die gemaakt moesten worden in de beheerorganisatie.

04. Dashboard Bever

In samenspraak met Provincie Limburg en in lijn met aanstaand nieuw provinciaal beleid verbeteren we de digitale ondersteuning en provinciale verantwoording voor beverbeheer. De kaartlaag Dieractiviteit in Fieldmaps ontwikkelt zich daardoor in combinatie met Infor werkorders en de adviezen van het adviesloket. Daarmee kan deze als bron data fungeren voor een op te zetten Dashboard Bever. In 2025 gaan we op deze manier werken.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Het project bevindt zich in de afrondende bouwfase (het koppelsysteem). Het proefdraaien start naar verwachting in Q2 2026 en loopt door tot medio 2026. Nadien worden de bevindingen verwerkt in het definitieve dashboard. In Q4 2026 is het dashboard operationeel.

05. Ecologisch onderhoud

Ecologisch onderhoud maakt deel uit van onze jaarlijkse cyclus. We bepalen in de wintermaanden de concrete acties, in samenspraak met inspectieteams en aannemer. Dit is een jaarlijks repeterende cyclus.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Hoort bij regulier proces en wordt risico- en probleemgestuurd opgepakt vanuit onderhoudscontract, werkvoorbereiding en aannemer.

06. Ontwikkelen en implementeren van een aandachtsoortenlijst

We ontwikkelen en implementeren de aandachtsoortenlijst.

Dit betreft ecologisch maaibeheer in algemene zin en gaat specifiek over het toevoegen van extra soorten (de aandachtsoorten) die gespaard blijven bij onderhoudswerk.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☐ ☒

De aandachtsoortenlijst wordt in Q1 van 2026 afgerond t.b.v. het nieuwe maaicontract.

07. Strategisch bestrijding van de grote waternavel

Strategische bestrijding grote waternavel is ondergebracht in het onderhoudscontract. Daarmee is invulling gegeven aan het bestrijdingsplan.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Geen bijzonderheden.

08. Ontwikkeling en implementatie van werkprotocollen voor overige exoten

Ontwikkeling en implementatie van werkprotocollen voor overige exoten waar beheersen of elimineren het doel is. Dit biedt een handelingsperspectief voor de inspecteurs en uitvoerders.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☐ ☒

In het Kadernota 2026 proces is het benodigde geld voor verdere verspreiding afgekeurd. Het risico op verdere verspreiding neemt daardoor toe. Er wordt een nieuw voorstel ingediend voor de Kadernota 2027 ronde.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie

3. Waterkwaliteit en ecologie	Primitieve begroting 2025	Begrotingswijziging 2025	Bijgestelde begroting 2025	Realisatie 2025	Vershil realisatie vs begroting
Kosten	3.463.400	86.102	3.549.502	2.942.908	-606.594
Opbrengsten	-800.000	-55.600	-855.600	-668.524	187.076
Doorberekeningen		3.857.769	3.857.769	3.256.562	-601.207
	2.663.400	3.888.271	6.551.671	5.530.946	-1.020.725

Belangrijkste afwijkingen tussen de realisatie 2025 en de begroting 2025 (na wijziging):

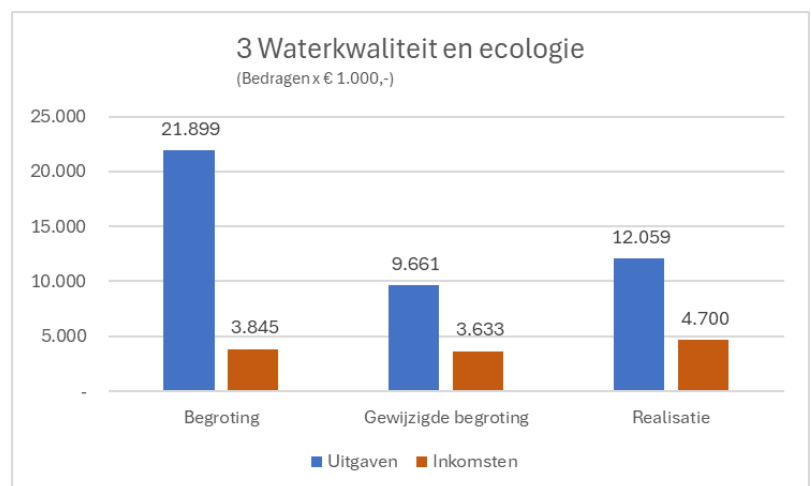
Toelichting	Kosten	Opbrengsten	V/N
Kosten die zijn gemaakt voor 'afkoppelen regenwater' en 'waterkwaliteit-Nieuw Limburgs Peil next generation'. Het betreft een overschrijding waarbij het effect budgetneutraal is wanneer het Algemeen Bestuur instemt met onttrekking uit de bestemmingsreserves jaarrekening 2025 (resultaatsbestemming 2025).	-375.000		N
Lagere kosten voor KRW-impuls vanwege opgelopen vertraging als gevolg van personele wisselingen en afhankelijkheid van het landelijke KRW-proces.	688.000		V
Lagere kosten voor bestrijding van grote watervlank vanwege lagere inzet, waardoor achterstand is ontstaan in de uitvoering. Deze achterstand kon in de loop van het jaar niet meer volledig worden ingelopen.	179.000		V
Lagere kosten voor Participeren gebiedsprocessen ten behoeve van waterkwaliteit, vanwege onduidelijkheid over het oorspronkelijke doel van het budget. Hierdoor is het budget in 2025 niet ingezet. Een voorstel om dit budget structureel vrij te laten vallen zal in Voorjaarsrapportage 2026 opgenomen worden.	102.000		V
Lagere kosten door het ontbreken van basisgegevens waardoor er vertraging is opgelopen bij het onderzoek naar de (onderhouds)toestand en effectiviteit van vismigratievoorzieningen en het in beeld brengen van risicovolle beverlocaties.	64.000		V
Lagere kosten gemaakt doordat de ontvangen subsidie vanuit Single Use Plastic (SUP)-regeling niet tijdig ingezet is voor activiteiten voor het verminderen van zwerfafval.	60.000		V
Lagere opbrengsten Specifieke Uitkering Programma (SPUK)-subsidie: de subsidie wordt toegekend op basis van daadwerkelijk gemaakte kosten. Omdat de werkelijk gemaakte kosten lager zijn dan begroot, leidt dit tot lagere opbrengsten dan begroot.		-167.000	N
In de op 2 juli 2025 door het AB vastgestelde kadernota 2026 is scenario E gekozen als richtinggevend kader voor de verdere uitwerking van het meerjarig beleid en de opstelling van de begroting 2026. In de kadernota 2026 zijn diverse activiteiten en ontwikkelingen benoemd die van strategisch belang zijn. Voor een deel hiervan is het wenselijk en noodzakelijk om al in 2025 met de uitvoering te starten en op basis van gedegen plannen doelmatige toekomstbestendige keuzes te maken. In 2025 zijn extra kosten gemaakt ten behoeve van het KRW impuls programma die deze overschrijding verklaard.	-392.500		N

Toelichting	Kosten	Opbrengsten	V/N
Hierover is het AB geïnformeerd in de najaarsrapportage 2025 bij paragraaf kadernota 2026 opstart activiteiten in 2025.			
Als gevolg van lagere kosten in programma 6 zijn de doorberekeningen lager dan begroot. Voor verdere toelichting zie programma 6.	600.000		V
Overige afwijkingen baten: Dit betreft het saldo van diverse posten met een kleine over- en onderschrijding.		-20.000	N
Totale afwijking	1.206.500	-187.000	V

Investeringsen

De uitgaven zijn voor 124% gerealiseerd. De totale overschrijding van de uitgaven ten opzichte van de najaarsrapportage bedraagt € 2,4 mln. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- een overschrijding van de strategische grondaankopen van € 2,4 mln. doordat het afgelopen jaar voor een aantal Water In Balans-, Watersysteem- en HWBP-projecten extra strategische aankopen zijn gedaan.
- een overschrijding van de watersysteemprojecten van € 2,2 mln. doordat de kosten van ingenieursbureaus voor ander watersysteemprojecten hoger waren dan begroot, bij de vispassage Epermolen snellere uitvoering heeft plaatsgevonden dan verwacht en een hoger percentage is afgesproken voor de doorbelasting van kosten van een HWBP-project (Thornerbeek).
- een onderschrijding van de watersysteemprojecten van € 1,8 mln. doordat de kosten van een ingenieursbureau lager waren dan begroot en activiteiten van 2025 zijn doorgeschoven naar 2026
- een onderschrijding van € 200.000 voor het opstellen van projectopdrachten met betrekking tot vismigratie (buiten de KRW opgave) in 2025 niet is uitgevoerd.

De inkomsten zijn voor 129% gerealiseerd.

De totale overschrijding van de inkomsten ten opzichte van de Najaarsrapportage bedraagt € 1,1 mln. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- een overschrijding van ontvangen inkomsten watersysteemprojecten van € 2 mln.
 - doordat in 2025 onder andere de DHZ subsidie van 2022-2025 is ontvangen € 514.000.
 - doordat er inkomsten in 2024 voorzien waren, maar geëffectueerd zijn in 2025 € 460.000
 - doordat de POP-subsidie met succes in z'n geheel is afgerond in 2025, terwijl er vanuit voorzichtigheid vanuit was gegaan dat een deel van de inkomsten in 2026 ontvangen zou worden € 550.000.

- een onderschrijving van ontvangen inkomsten watersysteemprojecten van € 900.000, doordat subsidiegelden en inkomsten van projectpartners niet in 2025 zijn ontvangen, maar doorschuiven naar 2026.

4. Zuiveren en waterketen

waterschap
limburg

4.4. Zuiveren en waterketen

geen afval, maar een bron van energie, grondstoffen en gezuiverd water

Wat hebben we bereikt?

Beoogd maatschappelijk effect**4. Zuiveren rioolwater en grondstoffen terugwinnen en gebruiken.**

In de planperiode 2022-2027 werkt Waterschap Limburg aan de zuiveringstaak om te komen tot schoon en ecologisch gezond water.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In het programma Zuiveren en waterketen kwamen bovenwater en onderwater in 2025 misschien wel het duidelijkst samen. Het was het eerste jaar waarin de kennis en ervaring van het voormalige WBL en WL in één organisatie samenkamen. De bestuursopdracht Toekomstvisie Waterzuiveren en Waterketen 2030 bleef daarbij het strategische vertrekpunt.

De programmalijn bleef opgebouwd rond drie samenhangende thema's: schoon en ecologisch gezond water, vergroten duurzaamheid en vergroten maatschappelijke waarde. Binnen het eerste thema lag de focus op de KRW-doelen, de nieuwe richtlijn stedelijk afvalwater en het Limburgse effluentbeleid. Daarbij ging bijzondere aandacht uit naar nieuwe stoffen, met prioriteit voor medicijnresten, en naar de beweging van normgericht naar effectgericht denken. Ook nieuwe zuiveringstechnieken bleven in ontwikkeling.

Binnen het thema duurzaamheid werkten we verder aan een energie- en klimaatneutrale en circulaire waterketen. De inzet op energiebesparing, duurzame energie en het terugwinnen van grondstoffen bleef onverminderd van kracht. Tegelijkertijd werd in 2025 opnieuw duidelijk dat volledige energieneutraliteit in datzelfde jaar niet realistisch was en dat hiervoor een langere horizon richting 2030 of 2035 nodig is. Groen gas, slibdroging, aquathermie, windenergie en het terugwinnen van stoffen als fosfaat, cellulose, Kaumera en stikstof bleven daarbij belangrijke ontwikkelrichtingen waarbij we steeds dichterbij realisatie komen.

Het vergroten van maatschappelijke waarde vroeg om samenwerking, innovatiekracht en netwerkdenken. In de Limburgse waterketen werkten we samen met 29 van de 31 gemeenten. Ook de samenwerking met 7 andere waterschappen in de doorontwikkeling van het Verdygo-concept liep door. De Waterketenstrategie 2040 kreeg in 2025 verdere uitwerking, zodat we per regio de integrale afweging tussen opgaven, assets en uitvoering konden aanscherpen. Met die uitkomsten actualiseerden we stapsgewijs onze lange termijn assetplanning en verstevigden we onze positie als dé Waterpartner in de Limburgse waterketen.

Doel**4.1 Tot en met 2027 maken we Schoon en Ecologisch Gezond Water**

Indicator		2025	1 mei	1 sep	31 dec	Einddoel
a)	aantal rwzi's dat voldoet aan het Limburgs Effluentbeleid	13	13	13	13	17 (2027)

Toelichting

a)	Het waterschap zorgt voor de zuivering van stedelijk afvalwater. We beheren hiervoor 17 rwzi's in Limburg. Alle rwzi's moeten voldoen aan het LEB. 4 rwzi's lozen op Rijkswater, 5 rwzi's lozen op regionaal water dat kort daarna uitmondt in Rijkswater en 8 rwzi's lozen op regionaal water dat niet kort daarna uitmondt in Rijkswater. Toelichting indicator per 31 dec 2025 <u>Ontwerp rwzi's</u>: 13 van de 17 rwzi's kunnen aan de normen voor 2027 van het huidige LEB voldoen. Op 4 rwzi's zijn nog KRW-maatregelen nodig (rwzi's Hoensbroek, Susteren, Meijel en Venray). Het LEB wordt op dit moment geëvalueerd, waarbij de 4 rwzi's met resterende maatregelen prioriteit hebben. De verwachting is dat de maatregelen op de rwzi's Susteren, Meijel en Venray voor eind 2027 gereed zijn. Op rwzi Hoensbroek is de opgave groter dan alleen de KRW en wordt gewerkt aan een integraal voorstel. Hiervoor is een variantenstudie nodig. Het is mogelijk dat uit de evaluatie van het LEB nog aanvullende maatregelen volgen voor de overige 13 rwzi's. De omvang en invloed van deze maatregelen is nog niet duidelijk. Eind september 2025 is er landelijk meer duidelijkheid en consensus gekomen over de manier waarop effluent normen voor N en P moeten worden afgeleid. Dit is grotendeels in lijn met het proces waarin WL al zit. WL zal in 2026 hier nog aanvullende stappen in zetten. <u>Belasting rwzi's</u>: een aantal rwzi's kan niet aan het LEB voldoen vanwege problemen met het influent (zie ook 3.1.5). Rwzi's Gennep en Roermond hebben chronische versturende lozingen in het influent. De versturende lozing op rwzi Wijlre is gestopt, waarna de werking van de rwzi verbeterd is en de prognose is dat rwzi Wijlre aan het huidige LEB kan voldoen. De capaciteit van de rwzi Weert wordt uitgebreid waarna deze kan voldoen.
----	---

Subdoel**4.1.1 Alle zuiveringen voldoen uiterlijk 2027 aan de Kaderrichtlijn Water.**

Alle 17 rwzi's voldoen aan de normen voor stikstof en fosfor uit het Limburgs effluentbeleid (LEB) gedifferentieerd naar zomer, winter en jaargemiddelde voor eind 2027. Deze eisen zijn gedifferentieerd naar strengere eisen voor het zomerhalfjaar (groeiseizoen) en soepelere eisen voor het winterhalfjaar. De eisen uit het Limburgs effluentbeleid zijn opgenomen in specifieke maatwerkvoorschriften per rwzi. Systeemsprong' en 'Bronaanpak' zijn essentiële manieren om te voldoen aan deze eisen.

01. Gevolgen evaluatie Limburgs Effluent Beleid op de maatregelen

Het is gepland om voor 2027 nog 4 rwzi's om te bouwen om te voldoen aan het huidige Limburgs Effluent Beleid (LEB). De huidige normen uit het Limburgs Effluent Beleid worden op dit moment echter geëvalueerd naar aanleiding van de herziene Richtlijn Stedelijk Afvalwater en de resterende KRW-opgave.

In 2025 zullen de wijzigingen in maatregelen op basis van de mogelijke nieuwe normen in beeld worden gebracht. Tot dan worden alleen voorbereidende werkzaamheden en no-regret maatregelen uitgevoerd.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

Eind september 2025 is er landelijk meer duidelijkheid en consensus gekomen over de manier waarop effluent normen voor N en P moeten worden afgeleid. Dit is grotendeels in lijn met het proces waarin WL al zit. WL zal in 2026 hier nog aanvullende stappen in zetten. De verwachting is dat de maatregelen op Susteren, Meijel en Venray voor eind 2027 gereed zijn. Op rwzi Hoensbroek is de opgave groter dan alleen de KRW en wordt gewerkt aan een integraal voorstel. Dit betekent dat de maatregelen vermoedelijk niet voor eind 2027 gereed zijn.

Het is mogelijk dat uit de evaluatie van het LEB nog aanvullende maatregelen volgen voor de overige 13 rwzi's. De grootte en invloed van deze maatregelen is nog niet duidelijk.

02. Sanering van verstorende lozingen aan de bron

Er zijn diverse rwzi's die periodiek last hebben van verstorende lozingen. Dit kan resulteren in het niet behalen van de LEB-normen. De focus ligt op sanering van de verstorende lozingen aan de bron, terwijl we ook werken aan inzicht krijgen in indirecte lozingen.

In Wijlre wordt in 2024 het effect van het grotendeels stop zetten van een verstorende lozing beoordeeld. Afhankelijk van het effect moeten er wel of niet in 2025 nog vervolgacties plaatsvinden.

In Roermond wordt gestuurd op 3 sporen: bevoegd gezag voorzien van input en bewegen tot handhaving op de vergunning, tijdelijk verruimen van de lozingsvergunning van de rwzi, mobiliseren partners in de Schone Maaswaterketen.

In Weert en Gennep wordt verder gezamenlijk met interne en externe stakeholders gezocht naar de veroorzakers van een verstorende regelmatig terugkerende lozing. Ondanks alle inspanningen zijn de bronnen nog niet gevonden. We werken eraan in 2025. Per case wordt gewerkt aan bronopsporing, gevolgd door stappen die nu in Roermond plaats vinden: bevoegd gezag voorzien van input en bewegen tot handhaving op de vergunning. Tegelijkertijd werken we aan meer inzicht in indirecte lozingen en het influent protocol.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

De verbetering en stabilisatie van de zuiveringsprestaties van de rwzi Wijlre waren ook in de zomer en het najaar van 2025 zichtbaar. Prognose blijft dus dat de rwzi Wijlre na optimalisatie van de bedrijfsvoering kan voldoen aan de normen van het LEB per 2027.

De voorgenomen bemonstering van de rwzi Roermond eind 2025 is gelukt, maar de analyses door het lab zijn nadien mislukt. Daarom moet dit in 2026 nogmaals opnieuw uitgevoerd worden.

Het probleem op de rwzi Gennep blijft zich manifesteren en de bron van de aanhoudende verstorende indirecte lozing(en) is nog niet achterhaald. Aandacht hiervoor blijft noodzakelijk.

Op de rwzi Weert is het project voor de uitbreiding van de capaciteit (realisatie van de 3e reactor) in volle gang. Hierdoor zal de rwzi beter bestand worden tegen verstorende lozingen, hoewel deze zich in de tweede helft van 2025 niet of nauwelijks voorgedaan hebben.

03. KRW-maatregelen

In 2025 is de voorbereidende fase van het project 'KRW-maatregelen rwzi Susteren' gestart en worden de no-regret KRW-maatregelen voor nutriëntenverwijdering uitgewerkt. Tevens heeft men hierbij aandacht voor toekomstige aanvullende maatregelen qua verwijdering van nutriënten (n.a.v. evaluatie LEB) en medicijnresten (n.a.v. herziene richtlijn stedelijk afvalwater).

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☒ ☐

Het KRW-project rwzi Susteren is in uitvoering, waarbij de no-regret maatregelen t.b.v. het huidige LEB uitgevoerd worden. De KRW-projecten op de rwzi's Venray en Meijel zijn in voorbereiding. Voor de rwzi Hoensbroek is de conclusie n.a.v. evaluatie LEB en Waterketenstrategie dat er eerst een integrale variantenstudie uitgevoerd moet worden om de juiste maatregelen kunnen selecteren. De KRW-datum eind 2027 lijkt voor de rwzi Hoensbroek daarom niet haalbaar.

Subdoel**4.1.2 In 2027 dient voldaan te zijn aan afnameafspraken met gemeenten.**

Met alle gemeenten zijn afnameafspraken gemaakt (incl. afnamecapaciteiten met streef- en grenswaarden) en we voeren de maatregelen die daaruit voortvloeien uit voor eind 2027. We maken deze afnameafspraken volgens de vastgestelde Redeneerlijn.

01. Redeneerlijn overstortlozingen

Met 15 gemeenten worden nieuwe afnameafspraken vastgelegd.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☐ ☒

Vertraging opgelopen in de uitvoering. Dit is mede door personele wijzigingen, ontwikkelingen binnen teams, beschikbaarheid van gegevens bij gemeenten en overgang naar nieuwe WL. Focus gelegd op inzichtelijk krijgen of er fysieke maatregelen nodig zijn en zorgen dat deze tijdig gepland worden. Geen nieuwe afnameafspraken vastgelegd. Q1 2026 volgt aangepaste planning.

02. Renoveren gemalen, roostergoedverwijdering wordt gerenoveerd en aangepast

Er zullen 4 gemalen worden gerenoveerd en mogelijk aangepast qua capaciteit. Er wordt 1 rwzi aangepast in verband met innamecapaciteit.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☐ ☒

Aanpassingen innamecapaciteit RWZI Susteren (aanpassen harkrooster) zullen in 2026 gereed zijn. Daarmee blijft uitvoering ruim voor deadline eind 2027 (KRW).

Subdoel**4.1.3 Zoveel mogelijk verwijderen van medicijnresten als onderdeel van de aanpak van microverontreinigingen.**

We richten ons op het zoveel mogelijk verwijderen van medicijnresten als onderdeel van de aanpak van microverontreinigingen, medicijnen en andere stoffen. Een specifieke norm hiervoor is nog niet vastgesteld, maar dit lijkt te worden geregeld in de nieuwe richtlijn stedelijk afvalwater. We gaan nu uit van 70% verwijdering van 7 van de 11 gidsstoffen op hotspot-rwzi's (hiervoor is een plan van aanpak klaar).

De nieuwe Richtlijn Stedelijk Afvalwater (2024) brengt vermoedelijk strengere eisen met zich mee. In de periode 2024-2027 bereiden we de uitvoering van deze nieuwe richtlijn voor waarna deze in uitvoering gaat tot het jaar 2040.

01. Medicijnrestenverwijdering

In 2025 zullen de maatregelen voor de rwzi's in beeld worden gebracht. Vanuit het doel medicijnrestenverwijdering gaat eind 2024 de poederkoolinstallatie Simpelveld in werking. Dit betreft de fullscale voorzetting van het eerdere pilotonderzoek. Hiervoor ontvangen we subsidie vanuit het ministerie I&W. Ook wordt deelgenomen aan een project voor een tijdelijke lokale zuivering in het MUMC met betrekking tot medicijnrestenverwijdering.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

□ □ ☒

Eind september 2025 werd bekend dat pas eind 2027 duidelijk wordt vanuit de Europese Herziene Richtlijn Stedelijk Afvalwater welke eisen gesteld worden aan medicijnrestverwijdering bij welke locaties.

Doel

4.2 In de planperiode (2022-2027) vergroten we duurzaamheid

Indicator		2025	1 mei	1 sep	31 dec	Einddoel
a)	% energieneutraal zijn van 'zuiveren'	50%	(- ¹)	(- ¹)	(- ¹)	100% (- ²)

Toelichting

- a) Het doel om in 2025 energieneutraal te zijn wordt niet gehaald, mede door netcongestie. De voorbereidingen voor een nieuwe energiestrategie zijn gestart, die onder andere de doelstelling van energieneutraliteit zal actualiseren.
- ¹ Het % energieneutraal wordt 1 keer per jaar bepaald (dit om seizoensinvloeden uit te vlakken).
- ² Geen einddatum, dient te allen tijde te voldoen.

Toelichting indicator per 31 dec 2025

Het 'Strategisch kader Duurzaamheid' wordt naar verwachting in Q3 2026 aangeboden ter besluitvorming aan het AB. Dit strategische kader is de opvolger van de 'Nota Samen Duurzaam (2020-2025)'. De ambitie om energieneutraal te worden zal in herijkte vorm hierin verwerkt zijn. Op dit moment zijn we als nieuw WL nog niet energieneutraal binnen het zuiveren. Na vaststelling van het 'Strategisch kader Duurzaamheid' zal versterkt ingezet worden op energieneutraliteit en duurzame opwek binnen het 'Programma Duurzaamheid'.

Subdoel

4.2.1 In 2030 produceren we per jaar minstens zoveel energie uit hernieuwbare energiebronnen als we verbruiken.

We produceren vanaf 2030 per jaar ten minste zo veel energie uit hernieuwbare bronnen als we verbruiken. De circa 430 tot 450 TJ (terajoule) aan energie per jaar wordt duurzaam opgewekt.

Toepassing van aquathermie is hierbij een overweging. Ook de mogelijkheid van windenergie op locaties van derden onderzoeken we.

Ook door energiebesparingen bij vervangings- of renovatieprojecten en het uitvoeren van een aantal andere projecten voor duurzame energieopwekking groeit het percentage energieneutraliteit de komende jaren. Het restant aan benodigde energie kopen we duurzaam in.

01. *Energieneutraal*

In 2024 wakte WL circa 50% van het totale energieverbruik duurzaam op. Het doel om in 2025 energieneutraal te zijn, lijkt niet reëel. 2030 of 2035 is waarschijnlijker. Dit heeft onder meer te maken met netcongestie. Om meer energie duurzaam op te wekken ligt de komende jaren de focus op productie van groen gas, het duurzaam drogen van slib, aquathermie en wind op terreinen van derden. In het nieuwe strategisch kader duurzaamheid voor voormalige organisaties WL en WBL gaat de nieuwe doelstelling m.b.t. energieneutraliteit herijkt worden, dit strategisch kader is naar verwachting uiterlijk Q2 2026 beschikbaar.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

Het 'Strategisch kader Duurzaamheid' wordt naar verwachting in Q3 2026 aangeboden ter besluitvorming aan het AB. Dit strategische kader is de opvolger van de 'Nota Samen Duurzaam' (2020-2025). T/m de vaststelling van dit nieuwe kader (verwachting Q2 2026) worden lopende activiteiten voortgezet waaronder ontwikkelingen, zie onderstaand:

Aquathermie:

Hoensbroek: Rwzi Hoensbroek voor het verwarmen van ca. 2.000 woningen. Mogelijk vervolg in 2026 indien ontwikkeling door partners wordt voortgezet.

Maastricht: In augustus 2025 is de intentieovereenkomst Maastricht-Limmel getekend door gemeente Maastricht, Waterschap Limburg en Mosa. Hiermee zet WL zich in om samen met partners sociale en maatschappelijke meerwaarde te creëren. In 2026 starten de ontwerpwerkzaamheden voor de installaties en de uitkoppeling van ons effluent. De samenwerking verder worden vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst en een zogenaamde 'effluent overeenkomst', waarin afspraken staan over het beschikbaar stellen van ons effluent.

Diverse verkenningen voor aquathermie op de rwzi's Weert, Roermond, Panheel, Venray, Meijel, Venlo, Gennep, Wijlre en Simpelveld zijn in behandeling (in samenwerking met gemeenten, naburige industrie en/of in RES-verband).

Voor de verkenning op het gebied van riothermie (warmtewinning uit riolen) zijn we voor de riolen die in de komende jaren vervangen gaan worden actief met de gemeenten in overleg om eventuele kansen te verkennen.

Groen gas:

De kansen voor de opwerking van biogas naar groen gas voor invoeding op het gasnet worden onderzocht. Uit een studie is gebleken dat de RWZI locatie Susteren kansrijk is op de kortere termijn, in 2026 wordt dit verder uitgewerkt.

Zon- en windenergie:

We zijn aangehaakt bij diverse verkenningen naar participaties in wind- en/of zonne-energieprojecten op terreinen van derden, waarbij enkele locaties dicht tegen onze rwzi's aanliggen. We zijn hierbij in nauw contact met de lokale energie coöperaties en de provincie. Dit kan gaan leiden tot concrete haalbare cases, echter het proces tot een werkende windturbine zal nog jaren gaan duren. Uitbreiding van zonnepanelen op rwzi-terreinen zijn i.v.m. netcongestie op korte termijn niet mogelijk. Op lange termijn (> 2030) kunnen er mogelijk nog zonnepanelen worden gerealiseerd op de rwzi's Venray, Panheel en Weert. De ontwikkelingen worden proactief bijgehouden door het duurzaamheidsteam.

Duurzaam drogen van slib:

Het onderzoek naar duurzaam slibdrogen met warmtepomp- technologie is on hold (met name vanwege de sterke stijging van de elektriciteitsprijs en de netcongestie is dit nu niet meer kansrijk). Ontwikkelingen worden gevolgd door het duurzaamheidsteam.

Energiebesparing:

Vanaf Q3 2026 met het strategisch kader duurzaamheid (als opvolger van de Nota Samen Duurzaam) wordt rekening gehouden met structurele energiebesparingen aan de hand van een geoptimaliseerd energiezorgsysteem waaruit moet blijken hoe wij als het nieuwe WL verder kunnen gaan reduceren.

Energieopslag en/of waterstof:

Ontwikkelingen worden door het duurzaamheidsteam gevolgd. Er zijn op dit moment nog geen kansen in beeld.

Subdoel**4.2.2 In 2030 vinden zuiveringsactiviteiten klimaatneutraal plaats.**

Zuiveringsactiviteiten hebben netto geen negatief effect op het klimaat: er vindt geen emissie plaats van langcyclische CO₂ en andere broeikasgassen (e.g. CH₄, N₂O, CFC/HFC, SF₆, etc.).

01. Klimaatneutraliteit

We concretiseren reductiemogelijkheden van CO₂, methaan en lachgas en werken volgens de CO₂ prestatieladder, waarvoor we ook weer in 2025 gecertificeerd willen zijn.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☑ ☐ ☐

Uiterlijk Q3 2026 wordt het 'Strategisch kader Duurzaamheid 2050' ter besluitvorming aangeboden aan het AB. Dit strategisch kader is de opvolger van de 'Nota Samen Duurzaam' die 31 december 2025 is afgelopen. In dit nieuwe kader wordt een nieuw doel voor het nieuwe WL m.b.t. klimaatneutraliteit opgesteld. Het nieuwe WL rapporteerde in 2025 middels de CO₂ prestatieladder conform het handboek 3.1. Het duurzaamheidsteam bekijkt op dit moment of we als WL naar het handboek 4.0 willen bewegen, ook in relatie tot de Klimaatmonitor en de vrijwillige deelname aan de CSR.

De lachgasmetingen verlopen conform plan. Voor wat betreft Panheel zijn er goede vorderingen in het verlagen van de emissie en gaan we dit uitrollen over de andere Nereda rwzi's.

Voor Panheel wordt in 2026 nog verder onderzoek gedaan om de relatie tussen H₂S en nitriet met lachgas vorming en -emissie uit te diepen. Voor wat betreft Hoensbroek is eind 2025 besloten om te gaan meten in Susteren in 2026. De rwzi Hoensbroek is minder geschikt, is gebleken. In Roermond is de meetcampagne uitgebreid naar alle drie de tanks en wordt in 2026 een project opgestart met dynamische modellering van de rwzi voor de lachgasemissie en reductie. Daarnaast komt in het strategisch kader duurzaamheid meer aandacht voor lachgas en methaan als broeikasgassen. Voor wat betreft de KRW eisen wordt de synergie gezocht met reductie van lachgas en de aanvullende componenten op de rwzi's. Voordeel hierbij is dat reductie van lachgasemissie en verbetering van de effluentkwaliteit hand in hand gaan.

02. Inzicht in de broeikasgas-voetafdruk

We vergroten ons inzicht in de broeikasgas-voetafdruk door ook in de keten de emissies in kaart te gaan brengen (ketenanalyse). We gaan een prognose maken van de effecten van alle maatregelen die de komende jaren op de investerings- en inkoopagenda staan.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

Q4 2025 is de WL voetafdruk opgeleverd van de nieuwe organisatie door Firm of the Future waarin scope 3 emissies zijn opgenomen. Vanaf 2026 wordt strategisch geïnvesteerd in het verder vergroten van inzicht in onze WL voetafdruk (ook conform de laatste ontwikkelingen van de CO₂ prestatieladder en de CSRD).

Uiterlijk Q3 2026 wordt het 'Strategisch kader Duurzaamheid 2050' aangeboden ter besluitvorming aan het AB. Dit strategisch kader is de opvolger van de 'Nota Samen Duurzaam' die op 31 december 2025 is afgelopen. In dit nieuwe kader worden o.a. nieuwe doelen voor het nieuwe WL m.b.t. klimaatneutraliteit en circulariteit opgesteld.

Uiterlijk Q3 2026 wordt een programma duurzaamheid opgesteld met passende maatregelen op het gebied van inkoop, bedrijfsvoering, zuiveren en watersystemen in de nieuwe organisatie. Huidige verwachting is dat het programma Q3 2026, na vaststelling van het strategisch kader, vastgesteld zal worden.

Subdoel

4.2.3 In 2050 gebeurt het zuiveren volledig circulair.

We werken op het gebied van assets en hulp- en grondstoffen toe naar circulariteit. Op deze wijze verlagen we de impact op mens en milieu wereldwijd, zijn we minder afhankelijk van hulp- en grondstoffen uit het buitenland en maken we waardevolle grondstoffen voor de maatschappij. Tussendoelen zijn:

- In 2023 100% circulair uitvragen;
- In 2030 100% circulair aanbesteden en 50% minder gebruik van primaire grondstoffen (mineraal, metaal en fossiele brandstof).

In het zuiveringsproces proberen we bij elk deelproduct te zoeken naar hoogwaardige toepassingen.

01. Grondstoffen terugwinnen uit water en slib

De proef met Vivianiet is naar verwachting afgerond in 2024. Met betrekking tot Kaumera ligt de focus op product- en marktontwikkeling waar de startup BV verantwoordelijk voor is. We zijn lid van de Kaumera coöperatie, die voor 50% aandeelhouder is van de startup BV.

Het doel is om de productie en marktontwikkeling van Kaumera verder te onderzoeken en verwerken in een kostprijsstrategie, jaarplannen en een opschalingsplan.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Het project Productenverantwoordelijkheid, waarmee de risico's van Kaumera voor mens en milieu in kaart worden gebracht, is nog niet gestart. Er is enige vertraging opgetreden door de opstart van de KEI in Epe, die noodzakelijk is om dit project te kunnen continueren.

In de afgelopen periode is veel aandacht besteed aan het ontwikkelen van een extractieprotocol om stoffen in de 'Kaumera-matrix' adequaat te kunnen ontsluiten en analyseren. Dit is van belang voor zowel de chemische als de biologische analyses.

In 2025 is samen met Waterschap Brabantse Delta en Acciona gekeken naar andere technieken om Vivianiet uit slib te krijgen in het Life project Phos4EU. Omdat er een aantal verschillende Vivianiet slurries beschikbaar zijn, is met CEW het traject gestart om een breder onderzoek te doen naar het opwerken van deze slurries tot een marktrijp product. Dit gaat lopen in de eerste helft van 2026. Tevens is er een start gemaakt met het verlengen van de Life subsidie. En is er een onderzoeksteam met Brabantse Delta en Haskoning opgestart voor de ontwikkeling van de demoplant in Nieuwveer.

De pilot Circulaire-N is voortgezet tot eind december 2025 en heeft nog goede en bruikbare onderzoeksresultaten opgeleverd voor een analyse van deze technologie. In 2026 zullen deze resultaten verder uitgewerkt worden en verwerkt worden in een STOWA-rapport.

02. Slibeindverwerking

In de samenwerking met SNB wordt gekeken naar de mogelijkheden van duurzaam drogen en andere alternatieven.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

SNB is gestart met het traject van de innovatieve scout, waarbij diverse opties van slibeindverwerking worden onderzocht als alternatief voor de bestaande mono-slibverbranding met een technische levensduur tot 2027. Na selectie kan de geselecteerde techniek als pilot worden getest op de locatie in Moerdijk.

03. Project Superlocal

In 2024 vindt evaluatie plaats van het project Superlocal. Afhankelijk van de uitkomst van de evaluatie zullen eventuele vervolgacties uitgezet gaan worden.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Inmiddels is de vergunning voor de proefneming door de gemeente verstrekt en is de eerste vracht met zwart water van Superlocal naar Sneek getransporteerd. Het zwarte water wordt behandeld in een vergister van 500 liter. De werking van de vergister wordt gemonitord.

04. Minimaliseren emissies

In verband met beperkte aanwezigheid van capaciteit zijn de activiteiten in 2024 niet uitgevoerd. Inmiddels is gestart met uitbreiding capaciteit. Deze activiteiten zullen opgepakt worden in 2025 en dan geborgd worden via processen.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

05. Nereda Verdygo Package Plant

Op de RWZI in Weert van Waterschap Limburg wordt sinds oktober 2024 een proef gedaan met de Nereda Verdygo Package Plant (NVPP) om de mogelijkheden om “water op maat” op basis van rioolwater te produceren te onderzoeken.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

De eerste fase van de NVPP is in 2025 afgerond. In deze fase stond centraal of de installatie verschillende effluentkwaliteiten kan produceren. De focus lag hierbij op de verwijdering van nutriënten. De resultaten laten zien dat de installatie in staat is om verschillende typen effluent te produceren met variërende concentraties van stikstof en fosfor. Gedurende de testperiode van Fase I van het onderzoek (1 januari 2025 t/m 18 oktober 2025) heeft de installatie gedurende 34% van de tijd technisch stabiel gefunctioneerd. Het aantal meetdagen zonder procesverstoringen is lager dan oorspronkelijk voorzien. Hierdoor is de representativiteit van de meetperiode beperkt. Aanvullende testen onder variërende bedrijfsomstandigheden bij de NVPP worden daarom in 2026 uitgevoerd.

Om te komen tot hoogwaardige waterkwaliteiten zijn naast de biologisch zuivering ook aanvullende zuiveringsstappen noodzakelijk voor de verwijdering van microverontreinigingen, zoals medicijnresten. In dit kader is de NVPP in december 2025 uitgebreid met de Aurea technologie. Deze technologie combineert biologische actiefkoolfiltratie met een oxidatieve behandeling (ozon). Eind december zijn de werkzaamheden t.b.v. van de plaatsing van deze nageschakelde techniek afgerond.

Doel

4.3 In de planperiode (2022-2027) vergroten we jaarlijks de Maatschappelijke Waarde.

01. Toekomstvisie waterketen en water zuiveren

Voortzetten en optimaliseren dienstverlening aan gemeenten.

02. Jaarlijkse tevredenheidsmeting

Ook in 2025 gaan we de tevredenheid van onze klanten meten op producten en diensten.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie

4. Zuiveren en waterketen	Primitieve begroting 2025	Begrotingswijziging 2025	Bijgestelde begroting 2025	Realisatie 2025	Vershil realisatie vs begroting
Kosten	54.779.706	-3.687.389	51.092.317	51.881.296	788.979
Opbrengsten	-2.234.853	0	-2.234.853	-4.353.105	-2.118.252
Doorberekeningen		68.623.774	68.623.774	66.332.973	-2.290.800
	52.544.853	64.936.385	117.481.238	113.861.164	-3.620.074

Belangrijkste afwijkingen tussen de realisatie 2025 en de begroting 2025 (na wijziging):

Toelichting	Kosten	Opbrengsten	V/N
Hogere onderhoudskosten eigen assets: Het structurele onderhoudsbudget is ontoereikend, mede als gevolg van achterstallig onderhoud. Een inhaalslag qua projectmatige vervanging van assets loopt. Het project assetbase op orde gaat meer inzicht geven in de vervangingsmomenten van de assets en de benodigde onderhoudsbudget (zie ook kadernota 2026). In de afweging van het wel of niet uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden vindt continu de afweging plaats waarbij het garanderen van de continuïteit van de assets en het voorkomen van ongewone voorvallen een belangrijke rol spelen.	-2.100.000		N
Hogere kosten externe afzet van slib: In 2025 is meer slib naar SNB gebracht dan contractueel vastligt. Hierdoor heeft WL te maken met twee verschillende tarieven. Alles boven de contractuele afgesproken hoeveelheden worden tegen een hoger tarief belast. Daarnaast is uitgeweken naar SNB op de momenten waarop de verwerkers via Aquaminals storingen hadden. De Thermische Drukhydrolyse (TDH) rwzi Venlo is eerder stilgelegd dan gepland, met als gevolg meer dan geraamd extern af te zetten slib. Financieel is dit gecompenseerd door lagere kosten overige diensten door derden voor de bediening en onderhoud van de TDH. Daarnaast is WL geconfronteerd met extra niet voorziene kosten i.v.m. de verrekening van de negatieve resultaten SNB. Deze kosten worden doorbelast richting de aandeelhouders, waaronder WL.	-1.900.000		N
Hogere onderhoudskosten als gevolg van werkzaamheden voor klanten. Dit betreft onderhoud van gemalen en lokale zuiveringsvoorzieningen (IBA's: individuele behandeling van afvalwater) voor gemeenten. De langjarige abonnementscontracten zijn begroot. Maar niet alle kosten en baten voor projectmatige werkzaamheden worden begroot. Alle gemaakte kosten worden gefactureerd. De hogere kosten worden volledig gecompenseerd door hogere baten.	-1.000.000	1.000.000	--
Lagere energiekosten: 2025 is ten opzichte van voorgaande jaren een relatief droog/normaal jaar geweest zonder veel extreme piekbelasting van het stelsel, met als gevolg een lagere energiebehoefte (elektriciteit) bij zowel de gemalen als ook de zuiveringen. Ook de afname van gas was lager dan geraamd. Storingen in de warmtekraftkoppelingen kunnen groot effect hebben op het	1.900.000		V

Toelichting	Kosten	Opbrengsten	V/N
gasverbruik. In 2025 is dat effect beperkt geweest met een onderschrijding van de gaskosten tot gevolg.			
Lagere kosten chemicaliën: In het zuiveringsproces worden diverse soorten chemicaliën gebruikt. Qua hoeveelheid was het verbruik in 2025 iets lager dan geraamd (1%). Dat hangt samen met het feit dat 2025 relatief droog was en het effect van het uitfasen van de TDH in Venlo. Met name een lager verbruik van relatief dure soorten chemicaliën heeft geleid tot lagere kosten.	900.000		V
Lagere verontreinigingsheffing Rijkswateren (VOH): In 2025 heeft WL in totaal 147,7 mln. m3 afvalwater ontvangen en gezuiverd. Dat is biologisch gezuiverd plus de bufferoverstorten op de rwzi's. Afgezet tegen 2023 (168 mln. m3) en 2024 (187 mln. m3) een fors lager aantal m3 hetgeen direct effect heeft op de VOH.	500.000		V
Lagere kosten innovaties: Het innovatiebudget van voormalig WBL was voorheen volledig begroot als onderdeel van het programma Zuiveren en Waterketen aangezien WBL maar 1 programma kende. In 2025 is dit budget voorcalculatorisch opgesplitst naar diverse programma's zodat het karakter van innovatie-onderzoeken beter gealloceerd worden naar deze programma's. Het aan dit programma toebedeelde innovatiebudget is niet gerealiseerd. Er zijn minder innovaties op dit vlak uitgevoerd en opgestart, mede het gevolg van de opstartfase van de nieuwe organisatie.	500.000		V
Hogere kosten personeel derden: Er is een post begroot binnen dit programma voor de inzet van personeel derden. Die inzet heeft ook conform budget plaatsgevonden maar is qua realisatie gecodeerd op een ander zogenaamd werkplanproduct en daarmee op programma 6 Bestuur en organisatie geboekt. Daarentegen was budget begroot voor een activeerbare werkzaamheden. Die inzet heeft niet plaatsgevonden.	300.000		V
Ontvangen SDE (Stimulering Duurzame Energieproductie) subsidie zonnepanelen. Deze post wordt niet begroot. Is afhankelijk van de hoogte van de gerealiseerde energietarieven en wordt achteraf (Q2 na afloop van een jaar) vastgesteld.		600.000	V
Dit betreft de opbrengst van de teruglevering van elektriciteit. Deze post wordt niet begroot en is afhankelijk van de hoogte van de gerealiseerde elektriciteitstarieven en daarmee niet vooraf te begroten.		400.000	V
Overige afwijkingen baten: Dit betreft het saldo van diverse posten met een over- en onderschrijding.		118.000	V
In de op 2 juli 2025 door het AB vastgestelde kadernota 2026 is scenario E gekozen als richtinggevend kader voor de verdere uitwerking van het meerjarig beleid en de opstelling van de begroting 2026. In de kadernota 2026 zijn diverse activiteiten en ontwikkelingen benoemd die van strategisch belang zijn. Voor een deel hiervan is het wenselijk en noodzakelijk om al in 2025 met de uitvoering te starten en op basis van gedegen plannen doelmatige toekomstbestendige keuzes te maken. Een overschrijding van afgerond € 0,14 mln. wordt hierdoor verklaard. In 2025 zijn extra kosten gemaakt ten behoeve van het KRW impuls programma. Hierover is het AB geïnformeerd in de najaarsrapportage 2025 bij paragraaf kadernota 2026 opstart activiteiten in 2025.	-140.000		N

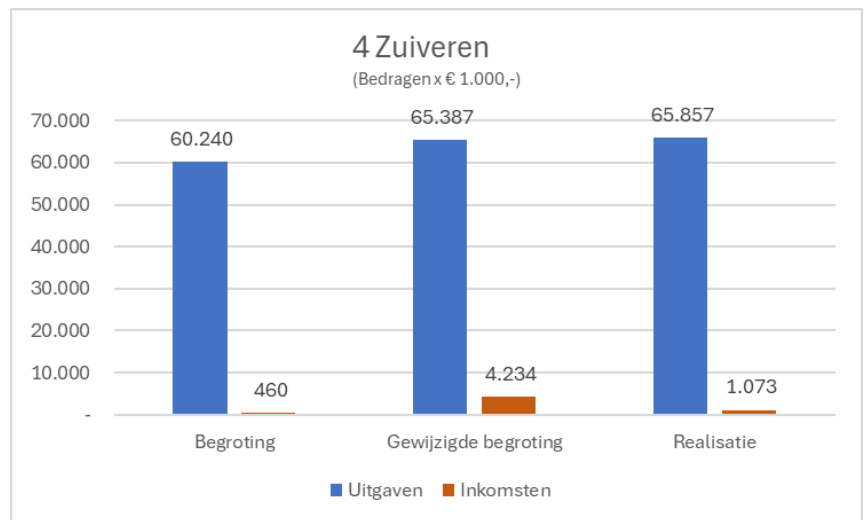
Toelichting	Kosten	Opbrengsten	V/N
Overige afwijkingen kosten: Dit betreft het saldo van diverse posten met een over- en onderschrijding.	250.000		V
Als gevolg van lagere kosten in programma 6 zijn de doorberekeningen lager dan begroot. Voor verdere toelichting zie programma 6.	2.290.000		V
Totale afwijking	1.500.000	2.118.000	V

Investeringsen

De uitgaven van alle lopende projecten zijn per saldo nagenoeg conform de raming zoals verwerkt in de najaarsrapportage 2025. Op projectniveau zijn er enkele materiële afwijkingen. Op projectniveau zijn er enkele materiële afwijkingen. De uitvoeringskosten van het project vervangen riooltransportleiding Baarlo-Blerick zijn hoger dan tijdens het opstellen van de prognose (medio 2025) waren te voorzien, met name als gevolg van het aantreffen van vervuilde grond en het aanbrengen van tijdelijke maatregelen noodzakelijk voor het uitvoeren van het project.

Daarentegen hebben een viertal renovaties van rioolgemaal vertraging opgelopen als gevolg van planningsissues bij de aannemer, vertraging bij een andere partner in deze projecten als gevolg van de netcongestie en vergunningverlening.

De geraamde inkomsten ten tijde van het opstellen van de prognose van de najaarsrapportage (medio 2025) zijn niet volledig gerealiseerd. Bij het project verleggen leiding Nieuw-Bergen is als gevolg van een interne administratieve fout een raming opgevoerd waarvan de inkomsten al eerder ontvangen waren. Het project is inmiddels afgerond en financieel binnen de gestelde kaders gebleven. De geprognosticeerde inkomsten in 2025 voor het project verleggen persleiding Buggenum zijn nog niet gerealiseerd. De projectovereenstemming en nadeelcompensatie is akkoord (HWBP), echter wacht nog op formalisering door het HWBP. De financiële afwikkeling vindt daarom niet plaats in 2025 maar in 2026.

5.

Crisisbeheersing

waterschap
limburg

4.5. Crisisbeheersing

flexibel en slagvaardig optreden bij een watercalamiteit

Wat hebben we bereikt?

Beoogd maatschappelijk effect

5. Limburg voldoende voorbereid op watergerelateerde calamiteiten.

De crisisbeheersingsorganisatie is een speciale organisatie die in actie komt wanneer sprake is van een (dreigende) calamiteit. De aard en omvang van de calamiteit en de grootte en impact van de gevolgen bepalen de omvang en benodigde capaciteit van de crisisbeheersingsorganisatie. Per calamiteit bekijken we hoe we flexibel en slagvaardig kunnen optreden en na de calamiteit evalueren wij dit optreden. Als lerende organisatie evalueren we daartoe alle opschalingsmomenten vanaf coördinatiefase 2 en hoger. Bij incidenten met kleinere impact en opschaling tot slechts coördinatiefase 1 wordt situationeel bekeken of een evaluatie meerwaarde biedt en zo ja in welke vorm en omvang. Bij evaluaties zal ook meer worden gefocust op de resultaten van de inzet van de crisisbeheersingsorganisatie en niet alleen op de (deel)processen van crisisbeheersing. Wij implementeren de uit deze evaluaties voortgekomen verbeterpunten in onze planvorming en/of ons opleidings- en trainingsprogramma (OTO). We koppelen aan de implementatie van elk verbeterpunt een reële realisatietermijn, waarbij wij er doorlopend naar streven tenminste 90% van deze verbeterpunten binnen de afgesproken termijn geïmplementeerd te hebben.

Indicator		2025	1 mei	1 sep	31 dec	Einddoel
a)	% verbeterpunten uit evaluaties dat binnen de afgesproken termijn is geïmplementeerd	> 90%	90%	90%	>90%	> 90% (- ¹)

Toelichting

a)	¹ Geen einddatum, dient te allen tijde te voldoen.
	Toelichting indicator per 31 dec 2025 In het derde triaal hebben zich geen situaties voorgedaan waarvoor de crisisbeheersingsorganisatie (CBO) is opgeschaald. Uit evaluaties van OTO-activiteiten kwamen ook verbeterpunten voor de CBO en planvorming naar boven. Deze verbeterpunten zijn alle vertaald naar concrete acties en inmiddels opgepakt. Planvorming is aangepast, aanvullende handreikingen zijn opgesteld. In de geplande OTO-activiteiten in 2026 en verder zijn zaken als ‘goed voorbereiden crisisoverleg’, ‘oog voor bestuurlijke rollen’ en ‘vaardigheidstrainingen voor informatiecoördinatoren’, expliciet opgenomen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Het werk van Waterschap Limburg bleef erop gericht om crises zoveel mogelijk te voorkomen. Tegelijkertijd moesten we er in 2025 op voorbereid zijn dat het toch mis kan gaan. Onze omgeving mocht van ons verwachten dat we 24/7 beschikbaar zijn en adequaat handelen bij incidenten en calamiteiten die invloed hebben op schoon, veilig of voldoende water. Het beperken van economische schade, menselijk leed en maatschappelijke ontwrichting bleef daarbij het uitgangspunt.

Onze calamiteiten- en crisisteams waren ook in 2025 dag en nacht bereikbaar en inzetbaar. Door de intensivering van de inzet bij crises bleef verbreding van crisisrollen binnen de organisatie noodzakelijk. Crisisfunctionarissen werden opgeleid, getraind en geoefend, terwijl consignatie, wachtdienst, noodmaterialen en crisismaterieel op orde werden gehouden. Ook het netwerk met crisispartners, zoals veiligheidsregio's, Rijkswaterstaat, gemeenten, collega-waterschappen en Defensie, bleef een belangrijk fundament onder onze crisisaanpak.

De inzet van de crisisbeheersingsorganisatie verschilt per gebeurtenis. Een wateroverlastcrisis vraagt immers iets anders dan een dreigende overstroming, een breuk in een rioolwaterpersleiding of een niet-traditionele crisis zoals langdurige stroomuitval of een cyberaanval. We bleven daarom werken met calamiteitenbestrijdingsplannen en draaiboeken voor verschillende scenario's en actualiseerden deze periodiek op basis van evaluaties, organisatieontwikkelingen en voortschrijdend inzicht. Daarmee bleven we werken aan een deskundige, snelle en zichtbare crisisorganisatie.

Doel

5.1 Toekomstbestendig maken crisisbeheersingsorganisatie.

Indicator		2025	1 mei	1 sep	31 dec	Einddoel
a)	Mate waarin de OTO-planning is gerealiseerd (in %)	100%	110%	110%	110%	100% (- ¹)
b)	Mate waarin de bezetting van crisisrollen in de crisisbeheersingsorganisatie robuust is georganiseerd (in %)	100%	95%	95%	95%	100% (- ¹)
c)	Aantal hoofdcategorieën waarin de calamiteitenbestrijdingsplannen (CBP) geactualiseerd zijn	1 water-kwaliteit	1 droogte	1	1 droogte	- ²
d)	Hoogwaterdraaiboeken afgestemd met gemeenten	100%	100%	80%	100%	100% (- ¹)

Toelichting

a)	¹ Geen einddatum, dient te allen tijde te voldoen.
	Toelichting indicator per 31 dec 2025 Naast extra kennissessies om de integrale CBO te implementeren is het OTO-jaarplan 2025 conform planning uitgevoerd.

b)	¹ Geen einddatum, dient te allen tijde te voldoen. Toelichting indicator per 31 dec 2025 De werving van nieuwe crisisfunctionarissen blijft een voortdurend punt van aandacht. Na het doorlopen van de verplichte e-learning crisisbeheersing zijn er met enige regelmaat collega's die zich spontaan aanmelden voor een crisisrol.
c)	² Jaarlijks één CBP actualiseren. In totaal zijn er vier CBP's. Met het samengaan van WL en WBL komt er een vijfde hoofdcategorie bij: CBP Transport en Zuivering. Toelichting indicator per 31 dec 2025 Het actualiseren van het CBP Waterkwaliteit en Ecologie is nog niet afgerond.
d)	¹ Geen einddatum, dient te allen tijde te voldoen. Toelichting indicator per 31 dec 2025 Voor aanvang van het hoogwaterseizoen 2025-2026 zijn de hoogwaterdraaiboeken met alle Maas-gemeenten afgestemd.

Subdoel**5.1.1 Actualiseren bestrijdingsplannen.**

In crisisbestrijdingsplannen is vastgelegd hoe Waterschap Limburg voorafgaand, tijdens en na afloop van een (dreigende) calamiteit handelt. We actualiseren de bestrijdingsplannen elke vier jaar.

In het crisisplan zelf is de organisatie en werkwijze van Waterschap Limburg tijdens crises vastgelegd. In 2024 is de bezetting van de in Crisisplan 2.0 beschreven organisatie verder geborgd en het plan doorontwikkeld naar Crisisplan 3.0.

01. Crisisplan 3.0

We implementeren Crisisplan 3.0.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☒ ☐

Het doorlopen van de e-learning crisisbeheersing, gebaseerd op Crisisplan 3.0, is jaarlijks verplicht voor alle medewerkers van WL. De deelname was organisatiebreed slechts 46%.

In de OTO-activiteiten en de reguliere periodieke overleggen met de diverse crisisfunctionarissen wordt veelvuldig aandacht besteed aan het vernieuwde crisisplan.

Subdoel**5.1.2 Houden calamiteitenoefeningen.**

In het crisisplan is de organisatie en werkwijze van Waterschap Limburg tijdens crises vastgelegd. We oefenen de werkwijze jaarlijks in het OTO-plan binnen het waterschap en daarnaast ook in gezamenlijke oefeningen met ketenpartners binnen de veiligheidsregio's.

01. Mono- en multidisciplinaire crisisoefeningen

We houden mono- en multidisciplinaire crisisoefeningen.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Het OTO-plan 2025, met daarin enkele mono- en multidisciplinaire oefeningen, is volledig uitgevoerd.

Subdoel**5.1.3 Intensiveren samenwerking veiligheidsregio's.**

Crisisbeheersing doe je niet alleen; daarom investeert het waterschap in de samenwerking met gemeenten, RWS en hulpverleners binnen de beide veiligheidsregio's. Het betreft het elkaar leren kennen en het van elkaar weten welke informatie verstrekt kan worden, zodat in de warme fase verwachting en werkelijkheid beter op elkaar zijn afgestemd.

01. Implementatie Impact Analyse Team

Verdere invulling van het Impact Analyse Team onder regie van de Limburgse veiligheidsregio's.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

De met RWS Zuid-Nederland en de beide Limburgse veiligheidsregio's overeengekomen werkwijze voor het Impact Analyse Team wordt verankerd in de volgende versie van het Rampbestrijdingsplan Hoogwater Limburg. In 2026 wordt die werkwijze opnieuw multidisciplinair geoefend.

02. Regulier overleg met de crisispartners

Regulier overleg met de crisispartners.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

De Kerngroep Hoogwater met de beide veiligheidsregio's en Rijkswaterstaat Zuid-Nederland (RWS ZN) komt iedere maand bijeen. Met de Brabantse waterschappen en RWS ZN vindt zes keer per jaar overleg plaats. De Themagroep (v/h Coördinatiegroep) Crisisbeheersing van de Unie van Waterschappen overlegt tien keer per jaar. In het kader van het thema weerbaarheid neemt WL, naast alle andere vitale partners in Limburg, deel aan het provinciebrede overleg Vitaal Limburg.

Doel**5.2 Vergroten waterbewustzijn en zelfredzaamheid.****Subdoel****5.2.1 Toepassing overstromingssimulaties.**

Om de ketenpartners bij hoogwater adequaat te kunnen informeren verbetert het waterschap meetsystemen. Ook bouwen of verbeteren we modellen om prognoses van afvoeren en overstromingen te maken. Deze systemen zijn gericht op gebruik door het waterschap zelf.

Subdoel**5.2.2 Toepassen waarschuwingssystemen hoogwater in beekdalen.**

Om ketenpartners, bewoners en bedrijven tijdig te informeren of te waarschuwen ontwikkelt het waterschap samen met een klankbord een actueel waterbeeld en loopt een pilot samen met andere waterschappen en meteorologische kennisinstituten om de neerslagvoorspellingen te verbeteren.

01. Early Warning van WRL

We nemen deel aan het project Early Warning van WRL.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

Uit intern onderzoek is gebleken dat de ontwikkeling van Early Warning binnen de raamovereenkomst van het Informatieknooppunt (ROK-IKP) valt. Een afzonderlijk inkoop- en aanbestedingstraject was daarom niet noodzakelijk.

Per 1 november 2025 is een scrumteam voor Early Warning ingericht. Dit team is gestart met de voorbereidingen. Het eerste doel is het verbeteren van de hoogwatervoorspelling voor de Geul en het genereren van verwachte overstromingsgebieden, zowel voor fluviale wateroverlast (vanuit beek of rivier) als voor pluviale wateroverlast (afstromend hemelwater). De beoogde opleverdatum is 31 juli 2026. Onderzoek naar de inzet van kunstmatige intelligentie (AI) maakt onderdeel uit van deze ontwikkeling.

Daarnaast nemen wij deel aan externe pilots gericht op de toepassing van AI bij het opstellen van hoogwaterprognoses.

Ook de vervolgstappen in de ontwikkeling van datagedreven verwachtingen voor de 13 maatgevende beken zijn ondergebracht bij dit scrumteam.

In december 2025 is de waterstandenapp uitgebreid met de mogelijkheid om pushberichten te versturen wanneer de situatie daartoe aanleiding geeft. Het dagelijks waterbeeld van het Watermanagementcentrum WL vormt hiervoor de basis.

Subdoel**5.2.3 Bewoners adviseren over zelfredzaamheid.**

Het is belangrijk dat inwoners en bedrijven in overstroombare gebieden weten wat de gevolgen van een overstroming kunnen zijn. Ook moet duidelijk zijn hoever de overheid gaat in de bescherming voor, tijdens en na een hoogwater. Daarmee kunnen inwoners en bedrijven bepalen wanneer zij zelf in actie moeten komen, zowel individueel als op wijkniveau.

Met de WaterstandLimburg-app krijgen inwoners informatie bij hoge waterstanden en toegang tot de actuele meetgegevens. Deze app is echter geen waarschuwingssysteem.

Zie programma 2 Klimaatadaptatie, subdoel 2.1.2.

Subdoel**5.2.4 Informeren omgeving tijdens extreme droogte.**

In het geval van droogte is informatie over de actuele en verwachte situatie belangrijk om watergebruikers handelingsperspectief te geven.

Niet alleen tijdens extreme droogte, maar tijdens alle voorkomende crisissituaties, wordt uitvoering gegeven aan het deelplan Crisiscommunicatie om te voorzien in de informatiebehoefte van de omgeving en het bieden van handelingsperspectief.

Zie ook programma 2 Klimaatadaptatie, subdoel 2.1.2.

Subdoel**5.2.5 Informeren omgeving over eigen klimaatadaptief handelen.**

Het is belangrijk dat we communiceren dat de overheid niet iedereen tegen elk voorval kan beschermen. Wij als waterschap hebben een opgave tot en met de norm, daarboven niet.

Waterschap Limburg zal in haar advisering aan de overheden en/of anderszins initiatiefnemers voor activiteiten in en nabij het watersysteem haar kennis over de risico's op overlast door het water uit bij het waterschap in beheer zijnde wateren nadrukkelijker onder de aandacht brengen en zo nodig negatief adviseren. Ingeval van negeren van een negatief advies zal het benutten van de tot onze beschikking staande juridische middelen overwogen worden. Hierbij hoort ook onze houding en de bewustwording dat bij overlast door water geen inzet van het waterschap verleend zal worden.

Zie programma 2 Klimaatadaptatie, subdoel 2.1.2.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie

5. Crisisbeheersing	Primitieve begroting 2025	Begrotingswijziging 2025	Bijgestelde begroting 2025	Realisatie 2025	Verskil realisatie vs begroting
Kosten	729.800	0	729.800	3.171.860	2.442.060
Opbrengsten		0	0	501.772	501.772
Doorberekeningen		2.444.953	2.444.953	2.165.698	-279.255
	729.800	2.444.953	3.174.753	5.839.330	2.664.577

Belangrijkste afwijkingen tussen de realisatie 2025 en de begroting 2025 (na wijziging):

Toelichting	Kosten	Opbrengsten	V/N
De toevoeging aan de voorziening watercrisis 2021. Zie voor nadere toelichting paragraaf 8.6.2	-1.900.000	-595.000	N
Kosten die in het verslagjaar 2025 zijn gemaakt naar aanleiding van de calamiteit hoogwater Maas januari 2025, waaronder de inzet van aannemers, ten behoeve van de waterkeringen en het watersysteem.	-425.000		N
De uitgaven voor het project Flood Wisdom zijn in 2025 niet afzonderlijk begroot. Het financiële effect is echter budgetneutraal, aangezien de kosten worden gedekt uit de beschikbare innovatiemiddelen.	-136.000		N
Als gevolg van lagere kosten in programma 6 zijn de doorberekeningen lager dan begroot. Voor verdere toelichting zie programma 6.	280.000		V
Overige afwijkingen (baten o.a. opbrengst verkoop goederen)	19.000	93.000	V
Totale afwijking	-2.162.000	-502.000	N

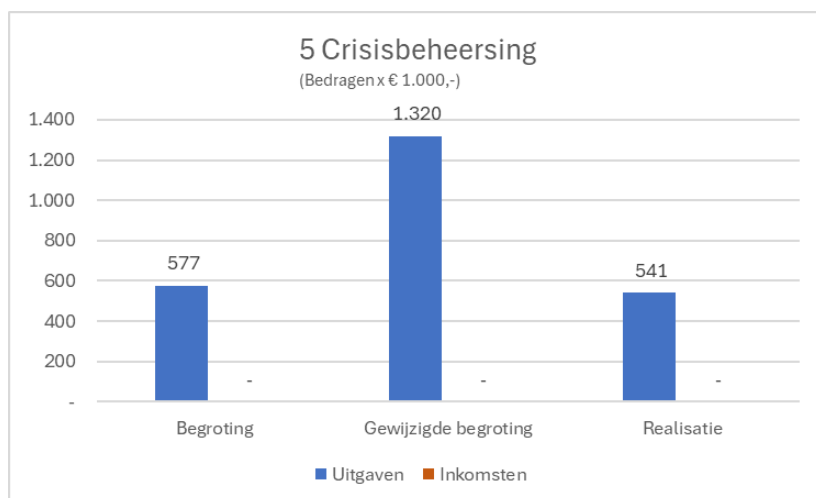
Investerings

Een afwijking van € 430.000,- wordt veroorzaakt door het project 'vervanging van pompen voor hoogwaterbestrijding en het vergroten van de capaciteit'.

Aanvankelijk werd een relatief eenvoudige vervangingsmaatregel in 2025 verwacht, maar tijdens de planvorming bleek dit complexer, waardoor de uitvoering vertraagd is.

De vertraging volgt enerzijds uit de noodzaak van uitgebreide afstemming van de inkoopstrategie en uitvoering via het raamcontract van voormalig WBL en anderzijds uit de extra tijd die ADS-group nodig had voor het opstellen van een juiste aanbieding.

Een volgende afwijking van € 350.000,- doet zich voor bij het project 'aanschaf extra noodmaterialen, mobiele keringen 2024–2025', waarbij de levering later plaatsvond dan verwacht; de keringen zijn begin 2026 geleverd in plaats van in het najaar van 2025.

6. Bestuur en organisatie

4.6. Bestuur en organisatie

werken aan een duurzame, innovatieve en toekomstgerichte organisatie

Wat hebben we bereikt?

Beoogd maatschappelijk effect

6. Wij voeren onze taken toekomstgericht en duurzaam uit samen met onze omgeving, tegen maatschappelijk verantwoorde kosten en risico's.

Omgevingsgericht werken vraagt wendbaarheid, meer en andere samenwerkingen en transparantie naar partners, bedrijven en inwoners. We maken werk van een open, transparante bestuurscultuur, proactieve informatievoorziening aan bestuur en omgeving en een soepel ambtelijk-bestuurlijk samenspel in het sturen op realiseren van doelen. Daarmee bieden we de uitdagingen van vandaag en de komende jaren het hoofd. Meer dan wat we moeten en willen, draait het om de vraag welke waarde we kunnen toevoegen aan Limburg binnen de kaders van wat haalbaar en betaalbaar is, rekening houdend met schaarste aan mensen en middelen. Dit daagt ons uit tot innovatie en creativiteit.

We innoveren om vanuit vernieuwing en verbetering bij te dragen aan duurzaam waterbeheer. Met innovaties houden we onze koploperpositie vast in samenwerking met bedrijven, agrariërs, overheden en kennisinstellingen. We zijn ingericht volgens de eisen van de Omgevingswet. We zijn zichtbaar en bekend in onze omgeving, passend bij onze positionering.

Eén van de beste werkgevers van Nederland zijn en samenwerking met het onderwijs dragen bij aan onze behoefte aan slagkracht en innovatie. Ook een goed werkende, up-to-date en veilige ICT-omgeving maakt dat we voorbereid zijn op de ontwikkelingen die de digitale toekomst van een modern waterschap vraagt.

Wat hebben we ervoor gedaan?

2025 was het eerste jaar waarin WL en WBL samen het nieuwe WL vormden. Juist daarom was dit programma bij uitstek onderwater van aard. We werkten aan de organisatie, de sturing, de systemen en de samenwerking die nodig zijn om bovenwater blijvend resultaat te boeken voor schoon, veilig en voldoende water.

In de uitvoering van onze meerjarenbegroting bleven we geconfronteerd worden met ontwikkelingen die vaak buiten de directe invloedssfeer van het waterschap liggen, maar wel financiële gevolgen kunnen hebben. Denk aan loon- en prijsontwikkelingen, rentebewegingen en nieuwe wetgeving. In 2025 bleven we deze ontwikkelingen zorgvuldig volgen en verwerken, met blijvende aandacht voor de risico's en onzekerheden in onze omgeving.

Ook de voorbereiding op het nieuwe belastingstelsel voor de waterschapsheffing per 1 januari 2026 vroeg in 2025 nadrukkelijk aandacht. Daarbij werkten we samen met de Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen. Tegelijkertijd zetten we de eerste inhoudelijke en financiële stappen richting het nieuwe waterbeheerprogramma dat per 1 januari 2028 in werking moet treden. Dat betekende dat we onze kerntaken en ambities opnieuw tegen het licht hielden.

Daarnaast bleef de digitale transformatie een belangrijk spoor in onze ontwikkeling. In lijn met de Vaarkaat van de Unie van Waterschappen en de Strategienota van Het Waterschapshuis werkten we verder aan digitaal en datagedreven werken. Naast de dagelijkse regie op onze ICT-systemen en generieke water- en geodata richtten we ons op vier pijlers: digitale transformatie en datagedreven werken, privacy en informatieveiligheid, digitale overheid en techniek.

Tot slot bleef ook de ontwikkeling van ons menselijk kapitaal een voorwaarde voor het realiseren van onze opgaven. Goed werkgeverschap in een krappe arbeidsmarkt, heldere prioriteiten, een veilige en gezonde werkomgeving en blijvende aandacht voor leren en ontwikkelen waren ook in 2025 essentieel. We investeerden in vakmanschap, leiderschap, veiligheidstrainingen en bewustwording, zodat medewerkers hun bijdrage konden blijven leveren aan schoon, veilig en voldoende water in Limburg. Daarmee bouwden we in het eerste jaar van het nieuwe WL niet alleen aan structuren en processen, maar vooral aan een organisatie die samen vooruit kan.

Doel

6.1 We werken toekomstgericht.

Indicator	2025	1 mei	1 sep	31 dec	Einddoel
a) Aantal innovatieve en duurzame initiatieven uitgewerkt in pilots/deelnames	15	1	-	...	15 ⁽⁻¹⁾
b) % beschikbaarheid applicaties en ICT-infrastructuur ²	95%	100%	100%	99,6%	95% ⁽⁻¹⁾
c) % volgen awareness-trainingen Informatiebeveiliging en privacy	90%	51%	76%	80%	90% ⁽⁻¹⁾
d) BIO / AVG volwassenheidsniveau	3,5	3,6	3,6	3,6	4 (2027)
e) % besteed budget vervangingsinvesteringen assets	>90%	10%	46,5%	97,9%	>90% ⁽⁻¹⁾

Toelichting

a)	¹ Geen einddatum, dient te allen tijde te voldoen.
b)	¹ Geen einddatum, dient te allen tijde te voldoen. ² Het percentage beschikbaarheid applicaties en ICT-infrastructuur meten we via registratie van de tijd tussen een melding van een storing en het oplossen van een storing aan de centrale infrastructuur en centrale informatiesystemen. Dit dashboard is in de monitoring van het ICT-landschap opgenomen.
	Toelichting indicator per 31 dec 2025 In het laatste kwartaal hebben er 4 kleine verstoringen plaatsgevonden zowel bij Microsoft Cloud, landelijk internet als bij het datacenter van WL waar gebruikers hinder van hebben ondervonden.

c)	¹ Geen einddatum, dient te allen tijde te voldoen.
	Toelichting indicator per 31 dec 2025 De huidige score loopt nog achter bij hetgeen is begroot. Onderwerp krijgt wel steeds meer aandacht van management en medewerkers. Ciso zal dit blijven aangeven bij directie en management hier nog meer actiever op te gaan sturen in 2026
d)	In november 2023 vond de landelijke BIO- en AVG-audit plaats. Uitgangspunt van deze audit is groei ten opzichte van de audit van 2021. Het uiteindelijke doel is niveau 4.
	Toelichting indicator per 31 dec 2025 Er heeft nog geen nieuwe audit op de BIO/AVG plaatsgevonden. 3.6 is de laatste gemeten waarde. Inspanning is in 2025 gericht op vasthouden van dit niveau. Als WL scoren we de 2e plek (van de 21 waterschappen). Er wordt gewerkt aan de aandachtspunten komend uit de vorige audit.
e)	¹ Geen einddatum, dient te allen tijde te voldoen.
	Toelichting indicator per 31 dec 2025 Projecten zijn op schema betreft uitvoering en binnen budget.

Subdoel

6.1.1 Implementeren assetmanagement en prioriteren inzet.

Waterschap Limburg beheert niet alleen waterkeringen, watergangen, regenwaterbuffers en rwzi's, maar ook alle constructies daar omheen, zoals coupures, gemalen, stuwen en leidingen, maar ook de systemen om ze te bedienen, te monitoren en te besturen. Dat allemaal noemen we onze assets. Ze moeten voldoen aan bepaalde eisen, normen of wetgeving.

Het proces van beheren, beoordelen en verbeteren van de assets is een cyclisch proces. Dit geheel noemen we assetmanagement.

Assetmanagement helpt ons onze budgetten optimaal in te zetten en de juiste maatregelen te treffen die het hardst nodig zijn én het meeste bijdragen aan onze ambitie en doelstellingen op onder andere het gebied van duurzaamheid.

01. Strategisch assetmanagementplan

In 2025 geven we verder uitvoering aan de acties uit het strategisch assetmanagementplan. Dit plan heeft een meerjarige doorkijk. Voor 2025 staan, naast de lopende acties, diverse acties/onderwerpen gepland, zoals scenarioplanning (welke scenario's kunnen we herkennen en zijn van invloed op onze assets), het verder opstellen van onderhoudsplannen voor de meeste essentiële (kritische) assets en de start van de uitvoering van de roadmap assetinformatie (zie hierna).

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Loopt conform planning.

02. Vervangen van assets

Zoals ieder jaar zullen in 2025 wederom de nodige vervangingen van assets gaan plaatsvinden. Vervangingen doordat de assets aan het einde van hun technische levensduur zijn gekomen. De daadwerkelijke lijst van vervangingen wordt gebaseerd op visuele inspecties, zodat de daadwerkelijke lijst van vervangingen pas met de tijd concreet wordt. De middelen hiervoor zijn opgenomen onder de vervangingsinvesteringen assets.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

De projecten die gepland staan voor gereed 2026 zijn in 2025 al gestart en liggen op schema.

Voor het watersysteem pakten we een aantal complexe asset-knelpunten projectmatig op:

Project	Fase eind 2025	Plandatum gereed
Bientje; waterloopprofiel	Gereed	2025
Reeberglossing; waterloopprofiel	Gereed	2025
Waterkering; profiel Dijkkring 68 Tegelen	Gereed	2025
Oostrumsche beek; stuw, vispassage	Gereed	2025
Spiekerbeek; waterloopprofiel, duikers	Gereed	2025
Grauwveen1; Waterloopprofiel, stuw, vuilvang	Gereed	2025
Santford; gemaal	Gereed	2025
Winnerstraatlossing / Eindhovensebaan; waterloopprofiel	Realisatiefase	2025
Smakterveld; waterloopprofiel	Gereed	2025
Waterkering; Keersluis Roermond Zuid	Gereed	2025
Pomplocaties waterkering; meetlocatie	Gereed	2025
Mookse Molenbeek; stuw	Planvormingsfase	2026
Geulke; waterloopprofiel	Realisatiefase	2026
Geleenbeek Terborg fase 1 en 2	Gereed	2025
Geleenbeek Terborgh fase 3; waterloopprofiel	Planvormingsfase	2026
Langstraatlossing; waterloopprofiel	Planvormingsfase	2026
Tongerlo; gemaal	Planvormingsfase	2026
Rode beek Susteren; waterloopprofiel	Realisatiefase	2026-2027
Afslagtak van de Rode beek te Millen; stuw	Realisatiefase	2026-2027
Afslagtak van de Geleenbeek te Millen; stuw	Planvormingsfase	2028
Latbeek; gemaal	Planvormingsfase	2026
Vloedgraaf in de Grubben; gemaal	Planvormingsfase	2026
Nederweertterriet; waterloopprofiel, duikers	Planvormingsfase	2026
AVL Kwistbeek; waterloopprofiel, duikers, stuwen	Realisatiefase	2026
Robuust Peelkanaal; waterloopprofiel	Planvormingsfase	2026-2027
Niers; vuilvanginstallatie	Planvormingsfase	2026-2027
Panheelderbeek	Planvormingsfase	2027

Binnen de waterzuivering gaat het onder meer om de volgende projecten:

Project	Verwachte fase eind 2025	Plandatum gereed
Toegangscontrole op kantoor en RWZI locaties	Voorbereiding	2026
Superlocal	Onderhoudstermijn	2026
Niveaumeting rioolgemalen	Gereed	2025
Faciliteren verhuur niveaumeters aan Limb. gemeenten	Uitvoering	2026
Zonne-energie fase 2	Onderhoudstermijn	2025
Maatregelen verduurzamen mobiliteit	Gereed	2025
Vermogensautomaten, betrouwbare en veilige werking	Gereed	2025
Schakel-/verdelerkasten regiobreed NEN	Gereed	2025
Handboek actuele Verdygo-modules sliblijn	Uitvoering	2025
Chemicaliëntanks aanpassen c.f. eisen	Gereed	2025
Rg WBL aanpassing debietmetingen en drukmetingen	Uitvoering	2026
Rwzi WBL vervanging monsternameapparaten	Uitvoering	2026
Rwzi Slibontwatering	Uitvoering	2026
Leiding Reuver-Belfeld verleggen	Gereed	2025
Rtl Baarlo-Blerick verv.leiding	Uitvoering	2026
Rtl Wellerlooi-Meerlo verv.	Gereed	2025
Rtl Broekhuizenvorst verv.transport	Gereed	2025

Rtl Wellerlooi-Meerlo verv.leiding	Gereed	2025
Rwzi WRT Nereda verdygo packageplant	Uitvoering	2026
Rwzi WRT Nereda verdygo packageplant (subsidie)	n.v.t.	2026
Rwzi WRT onderz. effluentnorm stiksto	Uitvoering	2026
Rg Terlinden renovatie gemaal	Gereed	2025
Rg Wijlre renovatie gemaal	Gereed	2025
Aanleg buffer Geleen	Uitvoering	2026
Rwzi MJL renovatie influentgemaal	Gereed	2025
Rwzi Simpelveld toegangsweg	Uitvoering	2025
Renov influent inname rwzi Simpelveld	Gereed	2025
Rwzi Simpelveld impl. Poederkool	Gereed	2025
Rg Veemarkt aanpassen terugslagklep	Gereed	2025
Rtl Gronsveld-Heugem verv. leiding	Uitvoering	2026
Rg Ven-Zelderheide renovatie gemaal	Gereed	2025
Rwzi Susteren terreinriolering	Gereed	2025
Rwzi Susteren onderz. vuilverwijd.	Gereed	2025
Rtl Roosteren-Illichoven verv.	Gereed	2025
Rg Elsloo renovatie gemaal	Vorbereiding	2026
Rg Stein renovatie gemaal	Gereed	2025
Rwzi Roermond mechanische voorindikker	Gereed	2025
Rwzi Roermond (nood)renovatie VBT	Uitvoering	2025
Verleggen persleiding Buggenum	Uitvoering	2026
Rwzi RMB renovatie aeratietank, rooster installatie, zandvang install.	Uitvoering	2026
Assetbase op orde rioolgemaal+rwzi	Uitvoering	2026
Assetbase op orde transportleidingen	Gereed	2025

03. Roadmap assetinformatie

Doel van de roadmap assetinformatie is te komen tot een datagedreven, meerjarenvervangingsprogramma en onderhoudsprogramma. De financiële consequenties van de uitvoering van de roadmap assetinformatie zijn inmiddels in beeld gebracht en vertaald in de meerjarenbegroting.

In 2025 starten we met de uitvoering van de roadmap. Binnen de huidige context is de verwachting dat een meerjarig onderhoudsprogramma en vervangingsprogramma rond 2028-2029 inhoud hebben gekregen in het assetmanagementsysteem. Uiteraard blijven we op de weg hiernaartoe de noodzakelijke onderhouds- en vervangingswerkzaamheden uitvoeren en zijn er ook tussentijdse mijlpalen te duiden.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Middels de opgestelde vaarkaat is verder vormgegeven aan een OTL en bijbehorende decompositie, standaarden en ontologie. Deze modelering van data en bijbehorende structurering is voorwaardelijk om data te kunnen beheren, herleiden, op kwaliteit te brengen en te kunnen inzetten voor data gedreven processen. In samenhang met het project Asset Base op Orde en in het bijzonder Succesvol Opleveren en Overdragen (SOO) zijn de Asset Management standaarden herzien en verder geschikt gemaakt.

Subdoel

6.1.2 Strategisch en doelgericht grond verwerven.

Projecten worden regelmatig in een samenwerkingsverband gerealiseerd met partners die in het gebied al veel grond in bezit hebben. Per geval wordt bekeken welke partij de meest voor de hand liggende is om gronden aan te kopen. Waar relevant, ruilen we gronden. Vaak vraagt de verkoper

van grond om vervangende grond in plaats van geld. Om ruilingen mogelijk te maken, kopen we ook gronden aan op plekken waar geen concrete projecten in beeld zijn.

Dit zijn de zogeheten strategische gronden. Hiervoor is binnen de begroting van het waterschap een bedrag gereserveerd, gebaseerd op een strategische voorraad van circa 200 hectare.

In de planperiode versterken we de samenwerking hierin, waarbij het proces om te komen tot het instellen van een gezamenlijke provinciale grondbank (Waterschap Limburg, Staatsbosbeheer en Provincie) inmiddels is opgestart, onder regie van Provincie Limburg.

01. Verkenning oprichting Grondbank

De formalisering van de strategische samenwerking heeft inmiddels een andere wending gekregen waardoor de grondbank nog niet operationeel is. Bij de betrokken partijen wordt gesondeerd hoe verder. Informeel, op operationeel niveau, blijft de samenwerking op dezelfde voet doorgaan.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

□ ☒ □

Na 1 september is duidelijk geworden dat eerst een strategische analyse van het grondbeleid in het algemeen gewenst is, ook bij andere partijen, voordat tot het nader onderzoeken en/of oprichten van een grondbank kan worden overgegaan. Deze strategische analyse is ingepland voor 2026.

Subdoel

6.1.3A Monitoren en gegevens (meetdata) actueel houden.

Waterschap Limburg beschikt over een uitgebreid monitoringsnetwerk voor waterkwantiteit, waterkwaliteit en aquatische ecologie. De meetdata zijn richtinggevend bij de uitvoering van de dagelijkse werkzaamheden van het waterschap en bij het bereiken van de langere termijn beleidsdoelen. Droogte en hoogwater stelt het meetsysteem van het waterschap steeds weer voor nieuwe uitdagingen. Juist in deze situaties wordt een beroep gedaan op het meetsysteem om de toestand van het watersysteem te duiden en tijdig maatregelen te nemen. Daar staat tegenover dat nieuwe technieken zoals remote sensing, cameratechnieken en IoT oplossingen mogelijkheden bieden die bij het meetsysteem kunnen worden gebruikt.

01. Meetnet

De Monitoringstrategie is in 2024 afgestemd binnen WL. Vanuit de monitoringstafel-overleggen kunnen meetdoelen worden opgeschaald of afgeschaald. Deze meetdoelen dienen vervolgens te worden gerealiseerd in het bestaande meetnet van WL.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ □ □

In 2025 zijn de monitoringstafels 'Waterkwaliteit en ecologie' en 'Waterkwantiteit' een aantal malen bij elkaar gekomen om monitoringsaanvragen te behandelen. Daarnaast is het project tactisch meetplan waterkwantiteit gestart dat in 2026 zal resulteren in de beschrijving van een basismeetnet dat nodig is om onze werkzaamheden adequaat te kunnen uitvoeren. Op basis van deze beschrijving zal het huidige meetnet worden aangepast (nieuwe meetpunten, verplaatsen meetpunten en verwijderen meetpunten). Voor waterkwaliteit en ecologie is gestart met de herijking van het bestaande meetnet en toetsing aan het afwegingskader van de monitoringsstrategie. Vanuit de herijking zal in 2026 worden bekeken of een aanpassing van het huidige meetnet gewenst is.

Subdoel**6.1.3B Waterinformatiekamer.**

In 2024 was er binnen WL en WBL een centrale regiekamer (CRK). Na de samenvoeging van de organisaties in 2025 blijft de procesbeheersing van zuiveren in het CRK plaatsvinden en zal de systeembeheersing van het watersysteem en waterkeringen plaatsvinden in de Waterinformatiekamer. De naamgeving van de Waterinformatiekamer is nog niet definitief bepaald en kan nog gewijzigd worden.

De Waterinformatiekamer is in 2021 in gebruik genomen en heeft meteen zijn vuurdoop gehad tijdens het hoogwater van juli 2021. De Waterinformatiekamer vormt samen met het in te richten informatieknooppunt de kern van de datagedreven organisatie die Waterschap Limburg wil zijn voor de systeembeheersing van het watersysteem en de waterkeringen. De

Waterinformatiekamer wordt steeds meer het beeldscherm van het informatieknooppunt van het waterschap. In 2022 is uitvoering gegeven aan de eerste versie van het waterbeeld dat intern via het intranet wordt gedeeld. In het waterbeeld wordt informatie getoond en geduid (zie ook 2.1.7 en 5.2.2).

In 2022 is de eerste stap gezet met externe verspreiding van het waterbeeld. In 2023 zijn deze informatiebeelden verder uitgewerkt. De Waterinformatiekamer brengt steeds meer informatie afkomstig van het monitoringsnetwerk, voorspelsystemen, datamodellen, onderhoudsdata en kernregistratie samen. Een goed functionerend informatieknooppunt is hierbij essentieel. De monitoringswacht en de Waterinformatiekamer brengen we dichterbij elkaar om een 24/7 beschikbaarheid te realiseren.

01. Doorontwikkelen Watermanagementcentrum Waterschap Limburg

Vanaf medio 2024 zijn twee vaste medewerkers in het Watermanagementcentrum Waterschap Limburg (WMC-WL) werkzaam. Hiermee is de eerste stap gezet in de doorontwikkeling. In 2025 zetten we belangrijke vervolgstappen in het vroegtijdig informeren van de interne organisatie door een verbetering van het Waterbeeld. Hierbij kijken we ook naar de ontwikkelingen van de weer- en neerslagverwachtingen en de mogelijke gevolgen voor het watersysteem en de waterkeringen. Dit gaat hand- in hand met de ontwikkeling van het informatieknooppunt (IKP) omdat de benodigde informatie van daaruit wordt geleverd. Deze ontwikkelingen zijn onderdeel van de doorgroei naar het scenario, waarbij de Waterinformatie kamer een zelfstandige, proactieve rol neemt in het signaleren en voorspellen van het dagelijkse waterbeeld van het totale watersysteem van WL. Hierbij wordt nadrukkelijk de afstemming gezocht met het Programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL) in het kader van vroegtijdige alarmering (Early Warning).

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☑ ☐ ☐

In november 2025 zijn het vernieuwde logboek dagelijks waterbeeld en het logboek voor de monitoringswachten in gebruik genomen. Beide systemen worden technisch beheerd vanuit het Informatieknooppunt (IKP). De informatiebronnen worden automatisch en datagedreven ontsloten en de logboeken zijn onderling gekoppeld.

Via het KNMI beschikken wij inmiddels over toegang tot het vernieuwde KNMI-extranet. Hierdoor hebben wij toegang tot de meest actuele informatie over weer- en neerslagverwachtingen.

Daarnaast ontvangen wij ensembleverwachtingen vanuit het Duitse weermodel ICON-D2 van de Deutsche Wetterdienst.

Met name voor Zuid-Limburg vormt dit waardevolle aanvullende informatie, waarmee de prognoses voor het Limburgse watersysteem verder kunnen worden verbeterd.

De samenwerking tussen het WMC-WL, het IKP en het project Early Warning verloopt naar wens. Het vernieuwde voorspellingsmodel voor de Geul is inmiddels in gebruik genomen door de experts en maakt onderdeel uit van het dagelijks waterbeeld.

Met deze informatie krijgen we steeds beter inzicht in de verwachte ontwikkelingen voor de komende 24 uur, waardoor we een nauwkeuriger dagelijks waterbeeld kunnen leveren. In het komende jaar worden de systemen verder geprofessionaliseerd.

Subdoel

6.1.4 Wendbare organisatie.

Onze opgaven vragen om een omgevingsgerichte en wendbare organisatie. Daar hebben we meer capaciteit en andere competenties voor nodig dan we nu in huis hebben. De huidige krappe arbeidsmarkt stelt ons voor uitdagingen, zeker waar het de technisch-inhoudelijke disciplines betreft, zoals technisch managers, hydrologen en ecologen. We hebben daarnaast de komende tien jaar te maken met een grote uitstroom door pensionering.

En om één van de beste werkgevers van Nederland te blijven, investeren we in duurzame inzetbaarheid, gesprekcyclussen, opleidingen en mobiliteit.

01. Project Recruitment 2.0

In 2025 investeren we niet alleen in het onderzoeken, maar ook in het inrichten van een passende recruitment-organisatie voor het nieuwe Waterschap Limburg om aan onze huidige en toekomstige wervingsbehoeften te voldoen. We gaan een nieuw wervingsbeleid en proces implementeren, dat wordt ondersteund door een geavanceerd Applicant Tracking System (ATS). Een ATS is software die het wervingsproces automatiseert door vacatures te beheren, sollicitaties te verzamelen en kandidaten te filteren. Hierdoor verloopt het aannemen van nieuwe medewerkers nog efficiënter en georganiseerder. Daarnaast ontwikkelen we door en geven we invulling aan op het gebied van arbeidsmarktcommunicatie om onze zichtbaarheid en aantrekkelijkheid als werkgever te vergroten.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Het nieuwe wervingsbeleid en proces zijn geïmplementeerd. Vooralsnog is niet gekozen voor implementatie van een nieuw Applicant Tracking System (ATS). Dat komt doordat het huidige ATS is doorontwikkeld samen met onze samenwerkingspartners binnen het IGOM-netwerk. Daarnaast heeft de samenwerking tussen communicatie en HR op het gebied van arbeidsmarktcommunicatie (social mediacampagnes met gebruikmaking van foto's, video's en verhalen van collega's) geleid tot een grotere zichtbaarheid en aantrekkelijkheid als werkgever.

02. Opstellen van strategisch HR-plan met vernieuwende HR-agenda

Het opstellen van een strategisch HR-plan met een jaarlijkse HR-agenda vereist een gedetailleerde en systematische aanpak. Door middel van een situatieanalyse, het stellen van strategische doelstellingen, het ontwikkelen van HR-strategieën en – initiatieven en het implementeren en

evalueren van deze strategieën, kunnen de HR-activiteiten bijdragen aan de algehele missie en doelen van Waterschap Limburg.

In 2025 start n.a.v. de samenvoeging van WL en WBL het nieuwe Waterschap Limburg. Keuzes en prioritering i.r.t. het opstellen van een jaarlijks strategisch HR-plan en HR-agenda dienen vanuit de nieuwe organisatie te worden gemaakt en zullen daarmee in 2025 worden gestart.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☐ ☒

De impact van de samenvoeging op werkzaamheden van HR was enorm. De noodzakelijke processen zijn ingericht, waarbij de basis nog steeds niet op orde is als het gaat om het integreren en harmoniseren van de processen van WL en WBL. Door o.a. met de Ondernemingsraad afspraken te maken welke zaken het belangrijkste zijn, blijven we focussen op de realisatie van de basisprocessen. Zo is het is nog niet gelukt om te komen tot de afronding van het functiewaarderingspakket of onze activiteiten in een strategisch HR plan te verwoorden.

03. Formatie- & Bezettingsbeheer

Met de samenvoeging wordt erop ingezet om dit (zoveel mogelijk) geautomatiseerd vanuit het HR-systeem beschikbaar te maken, zodat informatie real-time te raadplegen is door het management. In 2025 zal hierop verder doorontwikkeld worden.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Het formatie- en bezettingsoverzicht is beschikbaar en blijft vragen om te worden onderhouden.

04. Integratie bedrijfsvoeringsfuncties van voormalig WL en WBL

In verband met de samenvoeging van WL en WBL per 1 januari 2025 tot het nieuwe WL zijn de meest elementaire beleidskeuzes vooraf gemaakt en werkprocessen ingericht, zodat de bedrijfsvoering in de basis geborgd is. Een verdere optimalisatie c.q. doorontwikkeling blijft een continu proces.

☐ ☐ ☒

De essentiële werkprocessen zijn ingericht om de continuïteit van onze werkprocessen te laten doorgaan. Dat wil niet zeggen dat de benodigde basis op orde is. Hier zullen we ook in 2026 aan moeten doorwerken alvorens we toekomen aan de doorontwikkeling van onze processen en applicaties. Zo is het inkoopbeleid inmiddels vastgesteld. Daarentegen heeft de inkoop- en contractmanagement applicatie die ons moet ontzorgen om het inkoopproces in goede banen te leiden, nog teveel kinderziektes om ons werk goed te doen.

05. Duurzame Inzetbaarheid

In 2025 is de organisatie samengevoegd. Dit heeft effect op de manier van werken, de functie-uitoefening en de context van de nieuwe organisatie. We treffen maatregelen waarmee de duurzame inzetbaarheid van medewerkers in de nieuwe organisatie geborgd blijft. Mocht daar ruimte voor zijn dan zullen we bv. aandacht schenken aan grip op werkdruk (Werk-privé balans).

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Er is d.m.v. workshop in het kader van grip op werkdruk (Werk-privé balans) aandacht geschonken aan duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Dit blijft onze aandacht behouden. Daarnaast vragen medewerkers vanuit hun Persoonsgebonden Basis Budget (PBB) activiteiten aan die

bijdragen aan hun vitaliteit. Als blijkt dat werk-privé in de knel komt, wordt vanuit Bedrijfszorg een interventie aangeboden. Daarnaast is de werk-privé-balans bij de evaluatiegesprekken een vast onderdeel van de gesprekscyclus.

06. Sturingscyclus en kritische prestatie indicatoren-dashboard

Sturing op het realiseren van de doelen uit het WBP en de begroting vraagt om continue focus. Een effectief ambtelijk/bestuurlijk samenspel en proactieve, relevante informatievoorziening binnen de ambtelijke organisatie en richting bestuur zijn hierbij essentieel. In aanloop naar 2025 bepalen we hoe we de ambtelijke sturingscyclus per 1 januari 2025 invullen. Daarvoor maken we gebruik van de ervaringen van WL en WBL, vanuit de insteek dat we het beste van beide organisaties willen combineren. Gedurende het jaar zullen we het functioneren van de sturingscyclus en -instrumenten die we daarin gebruiken voortdurend tegen het licht houden en waar nodig aanpassen. We maken hierbij onder andere gebruik van 'kritische prestatie indicatoren'. Voor zover die indicatoren van de doelen in het WBP zijn afgeleid, stemmen we de informatiebehoefte ook met Provincie Limburg af.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☑ ☐ ☐

Sturen op het realiseren van onze doelen doen we onder andere met kritische prestatie indicatoren (kpi's). In onze begroting staan deze bij het beoogd maatschappelijk effect (Wat willen we bereiken?) en bij de doelen (Wat gaan we ervoor doen?). In 2025 hebben we vernieuwde producten voortkomend uit onze P&C-cyclus geïmplementeerd. Een volgende stap is het koppelen van doelen/kpi's aan onze nieuwe missie/visie. Op enkele niveaus hebben we nog geen geschikte kpi's. In 2026 zullen we daarom onze Koers doorvertalen naar strategische doelen, waarbij we de hiaten gaan opvullen zodat voor al onze doelen passende kpi's worden gebruikt.

We hebben een Waterbeheerprogramma (WBP)-rapportage gemaakt op basis van de kpi's uit onze begroting. Deze hebben we ook gebruikt als rapportage aan de Provincie Limburg.

De voorbereiding op het nieuwe WBP dat in 2028 van kracht wordt, zullen we aangrijpen om de structuur van onze begrotingsprogramma's, de doelen en de kpi's vanuit het perspectief van het nieuwe WBP tegen het licht te houden.

07. Gezamenlijke waterschapsdoelen te koppelen aan de (financiële) budgetten en personele capaciteit

Hierbij speelt een cyclische strategische personeelsplanning een belangrijke rol om inzicht en sturing te faciliteren. Daarbij wordt vanuit de huidige situatie en max 5 jaar vooruitgekeken naar de te realiseren opgaves van WL en de beschikbare en benodigde personele capaciteit in kwantitatieve en kwalitatieve zin. Waar nodig levert de strategische personeelsplanning input op voor de kadernota en daarmee ook een toekomstige financiële vertaling en sturing. Voor het nieuwe WL is het (concept)plan om de komende jaren strategische personeels-planning organisatiebreed door te voeren. In 2024 is ervaring opgedaan met SPP binnen de organisatie (HWBP). Deze ervaringen zullen worden meegenomen in de ontwikkeling en uitrol van organisatiebrede SPP in de nieuwe organisatie.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☑ ☐ ☐

De 9-grid en SPP aanpak is uitgerold in de organisatie. We zien dat het SPP-proces voortvarend verloopt. Met alle team- en afdelingsmanagers is de verdieping gemaakt waarbij de (personele) uitdagingen -met een doorkijk van 2 tot 5 jaar- zijn geïnventariseerd.

Dit biedt de gelegenheid om richting aan te brengen en op koers en inhoud het gesprek aan te gaan. Tegelijkertijd dienen verbeterpunten (in het proces) zich door deze praktijk aan. Op inhoud is het zaak om deze op waarde te schatten, aangezien het een organisatie in transitie is, met veel nieuwe leidinggevendenden, in een nieuwe structuur en vaak met een nieuwe of nog te definiëren opgave in het heden en onzekerheden in de toekomst.

08. Projectbeheersing

Het toenemende investeringsvolume leidt tot een groeiende projectenportefeuille. We besteden veel aandacht aan de beheersing van onze projecten. De afgelopen jaren hebben we mooie stappen gezet om de projectbeheersing waar mogelijk meer te uniformeren en met informatiesystemen beter te ondersteunen. Bijvoorbeeld op het gebied van risicobeheersing en financiële stuurinformatie. In 2025 maken we een plan hoe we hier de komende jaren vanuit de scope van de nieuwe organisatie mee om willen gaan.

In het kader van artikel 109a van de Waterschapswet voeren we een onderzoek uit naar (aspecten) van doelmatigheid- en doeltreffendheid van projectbeheersing. De uitkomsten van dat onderzoek nemen we mee in de toekomstige aanpak.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

Voor het ontwikkelplan is gewacht op de uitkomsten van het artikel 109a-onderzoek naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van de projectbeheersing binnen onze organisatie. Het rapport is in juli 2025 in het algemeen bestuur behandeld en biedt concrete handvaten om de projectbeheersing de komende jaren verder te verbeteren. De projectorganisaties binnen WL werken in 2026 een gezamenlijk plan uit om de synergie in projecten en programma's te verbeteren. Binnen deze bredere opdracht zullen verbetermogelijkheden op het gebied van de projectbeheersing worden meegenomen.

Subdoel

6.1.5A Digitale transformatie.

De digitale transformatie van de samenleving zet door, onder andere met de uitrol van het mobiele 5G-netwerk, modernere sensoren, satellietbeelden en kunstmatige intelligentie. Het 'internet of things' biedt nieuwe mogelijkheden voor de verzameling van 'big data' en bijvoorbeeld het op afstand sturen en monitoren van het water- en zuiveringssysteem.

Het Informatieknooppunt (IKP) gaat een grote bijdrage leveren aan datagedreven werken van WL. Naast de WMC-WL gaat het ook andere processen voorzien van informatieproducten waaronder dashboards met (management)informatie.

01. Informatieknooppunt (IKP)

Het IKP gaat data laden, data archiveren, data transformeren, voorbereiden, analyseren en presenteren (informatieproducten). Daarnaast moet in het IKP de organisatie en het beheer van data goed zijn geborgd. Voor iedere gewenst product maken we een klantreis (usecase) die bovenstaande stappen doorloopt. In 2025 zullen we o.a. de usecases opleveren die bijdragen aan een beter waterbeeld voor het WMC-WL en informatieproducten m.b.t assetmanagement.

Het ontwikkelen van vaardigheden om meer datagedreven te werken is hierbij noodzakelijk. Veel ervaring en kennis zit in hoofden van onze medewerkers welke voor een goed gebruik van het IKP uitgeschreven en geborgd moeten worden.

Deze beschrijvingen zijn nodig om meer datagedreven te kunnen werken en deze data ook te gebruiken voor de inzet van artificiële intelligentie (AI).

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Binnen het informatieknooppunt (IKP) bouwen we aan onze informatieproducten voor het WMC-WL en WRL. Naast informatieproducten bouwen we ook nog aan het informatieknooppunt zelf zodat deze meer functionaliteit kan bieden waaronder bijvoorbeeld archivering van data. In laatste kwartaal zijn de informatieproducten uit Wimpi-platform (zuiveren en transport) overgezet naar het informatieknooppunt zodat we het Wimpi platform in 2026 kunnen uitfasen. In de koers 'Leven met Water' is de beweging 'Onder Water' cruciaal om onze maatschappelijke opgaven effectiever te realiseren. Het programma Datagedreven geeft hier invulling aan door data om te zetten in een strategisch kompas voor onderbouwde besluiten. In het eerste kwartaal van 2026 richten we het programma formeel in, waarbij we de Regiegroep en de Tactische Tafel opstarten. Direct daarna gaat het programma over tot uitvoering, zodat we met de juiste vaardigheden en technieken toewerken naar een volwassen organisatie in 2031.

02. Digitale communicatiekanalen

Waterschap Limburg dient conform wet- en regelgeving en afspraken op sectorniveau de digitale dienstverlening aan de burgers te verbeteren. De burger staat steeds meer centraal om informatie van het waterschap online tot zich te nemen.

Waterschap Limburg zorgt dat de eigen digitale kanalen online goed beschermd worden tegen cyberaanvallen, worden gearchiveerd en voldoen aan de digitale toegankelijkheid die vanuit wet- en regelgeving wordt gesteld.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☒ ☐

Vanwege vertraging bij de leverancier is de verwachte oplevering verplaatst naar uiterlijk 1 juni 2026.

Subdoel

6.1.5B Informatiebeveiliging en privacy.

In november 2023 vond de landelijke BIO- en AVG-audit plaats. Uitgangspunt van deze audit is groei ten opzichte van de audit van 2021. Het uiteindelijke doel is niveau 4.

01. BIO/AVG en NIS2 wetgeving

In 2025 zal WL de NIS2* verder implementeren en werken aan verbeterpunten komend uit de BIO/AVG** audit die eind 2023 is uitgevoerd.

*De Network and Information Security Directive (NIS2-richtlijn) is eind 2022 vastgesteld door de Europese Unie. De richtlijn is gericht op een versterking van de digitale en economische weerbaarheid van Europese lidstaten en wordt omgezet naar de Nederlandse Cyberbeveiligingswet.

**BIO is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid. Dit is de specifieke norm voor informatiebeveiliging voor overheidsinstanties. De AVG is de Algemene verordening gegevensbescherming.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

Waterschap Limburg heeft het jaarplan informatiebeveiliging en privacy 2025 waar de actiepunten BIO/AVG en implementatie NIS2 onderdeel van uitmaken uitgevoerd.

02. Bewustwording informatiebeveiliging

In 2025 gaan we verder met het verhogen van de bewustwording op het gebied van informatiebeveiliging en AVG bij medewerkers, bestuur en leveranciers.

We doen dit door o.a. door trainingen, het aanbieden van (phishingmail) campagnes en het volgen van seminars voor de diverse rollen binnen WL met een verantwoordelijkheid aangaande informatiebeveiliging.

De mens is en blijft de zwakste schakel in deze keten. Wij zullen in 2025 medewerkers en bestuurders aanspreken en nemen maatregelen indien de aangeboden trainingen onvoldoende worden gevolgd.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

In 2025 stond het verhogen van de bewustwording rond informatiebeveiliging en AVG centraal voor medewerkers, bestuur en leveranciers. Dit gebeurt via trainingen, phishingcampagnes en seminars die zijn afgestemd op de verschillende rollen binnen WL. Inmiddels zijn nieuwe online trainingen breed aangeboden aan medewerkers en bestuur, maar het volgen hiervan vraagt nog extra aandacht. Leidinggevendenden zullen hier nadrukkelijker op moeten sturen om voldoende deelname te realiseren. De afgesproken proces indicator van 90% is niet gehaald.

03. Jaarplan Informatiebeveiliging en privacy

In het Jaarplan Informatiebeveiliging en privacy 2025 worden actuele aandachtspunten benoemd die in 2025 moeten worden opgepakt. Denk hierbij aan interne audits (waaronder pentesten systemen en data protection impact assessment (DPIA)).

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

Het jaarplan Informatiebeveiliging en privacy 2025 is afgerond

Subdoel

6.1.5C Digitale dienstverlening.

Waterschap Limburg dient conform wet- en regelgeving en afspraken op sectorniveau de digitale dienstverlening te verbeteren. De burger staat steeds meer centraal om informatie van het waterschap online tot zich te nemen.

01. Doorontwikkeling Digitale Dienstverlening Overheid

In 2025 geven we verder vorm aan het Digikompas, waarbij WL handelt volgens de vijf leidende principes: toegankelijkheid, alertheid, transparantie, betrouwbaarheid en samenwerking. We evalueren en rapporteren de naleving en effectiviteit van deze principes om continue verbetering te waarborgen.

De WMEBV (wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer) stelt steeds meer eisen aan het digitaal aanbieden van dienstverlening. In 2025 zullen we een 'mijn omgeving' voor burgers en bedrijven van Waterschap Limburg introduceren voor het invullen van formulieren met betrekking tot de taken van het waterschap.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

De inwerkingtreding van de WMEBV is medio 2024 wettelijk uitgesteld tot 1 januari 2026.

WL is technisch klaar voor de WMEBV.

WL is bezig met de voorbereiding van een “Mijn omgeving” voor de burger. Hiermee kunnen we de digitale dienstverlening verder uitbreiden en meer personaliseren. Waar mogelijk willen we aansluiten op landelijke ontwikkelingen van mijn overheid.

02. Doorontwikkeling Wet Open Overheid (Woo)

WL zal in 2025 meer informatie actief openbaar maken conform wet- en regelgeving m.b.t. de Woo. Deze wordt via het digitale platform <https://open.waterschaplimburg.nl> beschikbaar gesteld aan de omgeving. Via de landelijke Woo index is deze informatie centraal (landelijk) ontsloten.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

Waterschap Limburg openbaart momenteel alle documenten conform de verplichte Woo categorieën. Waterschap Limburg pakt de verdere implementatie van de Woo projectmatig op via de roadmap informatievoorziening. De implementatie van de Wet open overheid (Woo) wordt gefaseerd ingevoerd. Voor 2025 is invulling gegeven aan de voorbereiding van tranche 2 van de wet m.b.t. het o.a. het openbaar maken van ontwerpen van wet- en regelgeving, ingekomen stukken en vergaderstukken AB en DB (anders dan huidige ontsluiting). WL voldoet voor 2025 aan het gestelde van de wet Woo. Tranche 2 is uitgesteld door het ministerie van BZK tot september 2027.

03. Doorontwikkeling Digitale Toegankelijkheid

In 2025 wordt een volgende stap gezet in het volledig toegankelijk maken van onze websites en apps volgens de WCAG 2.1 AA-richtlijnen*, waardoor iedere burger (zonder uitzondering) toegang heeft tot digitale informatie en diensten. We monitoren en rapporteren de toegankelijkheid jaarlijks om voortdurende verbetering te garanderen.

* WCAG 2.1 is de internationale standaard voor toegankelijkheid

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

Er wordt gewerkt aan het beter digitaal toegankelijker krijgen van onze informatieproducten waaronder de internet portalen en apps. Hier maken we al stappen in naar een betere digitale toegankelijkheidscore “B” vanuit de landelijke toetsing.

Doel

6.2 We werken met en voor de omgeving

Indicator		2025	1 mei	1 sep	31 dec	Einddoel
a)	% klachten (2 ^e fase) binnen wettelijke termijn afgehandeld	100%	67%	0%	67%	100% ⁽¹⁾

Toelichting

a) ¹ Geen einddatum, dient te allen tijde te voldoen.

	De wettelijke termijn is enkel gekoppeld aan formele klachtbehandeling (2 ^e fase). Het overgrote deel van de klachten wordt afgedaan in de eerste fase (informele klachtbehandeling).
	Toelichting indicator per 31 dec 2025 Per 31 december 2025 zijn er in totaal drie formele klachten behandeld/in behandeling. Eén klacht is niet binnen de daartoe gestelde termijn behandeld vanwege verblijf in het buitenland door indiener. De tweede formele klacht is binnen de daartoe gestelde termijn afgehandeld. De derde formele klacht is momenteel in behandeling, deze klacht is in december 2025 ontvangen.

Subdoel**6.2.1 Waar nodig toepassen regels en vergunningen.**

Bij het adviseren over initiatieven van derden kunnen we terugvallen op onze regels, vergunningverlening en handhaving. Onze regels zijn opgesteld vanuit de 'ja, mits' gedachte. Veel zaken vallen onder de zorgplicht en onder algemene regels; voor andere zaken is een melding voldoende en alleen waar nodig maken we een vergunning met daarin de voorschriften waaronder een activiteit mogelijk is. Onze regels zijn te vinden in het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Subdoel**6.2.2 Transparant en aanspreekbaar zijn.**

Wij voeren regie op een gezonde meerjarenbegroting, die structureel in evenwicht is en waarin het waterschapswerk integraal geprogrammeerd is. De begroting, voortgangsrapportages en jaarrekening zijn transparant en geven het bestuur helder inzicht in de (financiële) situatie van het waterschap. We houden de organisatie op koers en sturen op "de goede dingen doen en de dingen goed doen".

We toetsen op doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid. We verzamelen en analyseren informatie, maken prognoses en signaleren afwijkingen.

We verbeteren onze communicatie met de omgeving ten aanzien van de watersysteempromerprojecten en versterken de bestuurlijke communicatieadviesing in het kader van positionering van WL in waterveiligheidsprogramma's en -projecten.

01. Planning en control cyclus

In 2025 richten we ons onder andere op het opzetten van een gezamenlijke kostenverdeelstaat en het verder verfijnen van de planning en control cyclus. De rapportages houden we tegen het licht en stemmen we waar mogelijk beter af op de behoeften op elk niveau in de organisatie.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

In 2025 hebben we belangrijke stappen gezet in het versterken van onze financiële sturing en planning- en control cyclus. De gezamenlijke kostenverdeelstaat is conform planning opgesteld en geïmplementeerd. Daarnaast is de planning van de P&C-cyclus voor het gehele jaar vastgelegd, wat zorgt voor meer voorspelbaarheid en structuur. Binnen het ontwikkeltraject van WL zijn we gestart met een ambtelijke sturingscyclus, als afgeleide van de bestuurlijke planning en control

cyclus. Zo hebben alle afdelingen in 2025 voor het eerst een afdelingsplan opgesteld waarin onder andere doelen, activiteiten en onderlinge afhankelijkheden zijn gespecificeerd. Dit ondersteunt de sturing binnen onze organisatie op diverse manieren. Deze nieuwe werkwijze ontwikkelen we de komende jaren door, waarbij datagedreven werken een uitgangspunt is.

02. Doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoek

We voeren jaarlijks onderzoeken uit naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van ons werk en informeren het algemeen bestuur hierover. We sturen actief op opvolging van aanbevelingen uit deze onderzoeken.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☒ ☐

Door langdurige ziekte zijn de geplande onderzoeken in 2025 vertraagd. Hierdoor is de uitvoering achtergebleven bij de planning. Inmiddels is externe ondersteuning ingehuurd om de continuïteit te waarborgen en de achterstand in te lopen. De verwachting is dat de lopende onderzoeken in de eerste helft van 2026 worden afgerond.

03. Investeren in proactieve communicatie ten aanzien van watersysteemprojecten

Bij de watersysteemprojecten zijn we vanuit Communicatie steeds eerder en ook intensiever aangehaakt bij het betreffende project. Hierdoor kunnen we ook proactiever de communicatie inzetten. Door de intensievere samenwerking kan vanuit Communicatie ook eerder en beter worden geadviseerd hoe om te gaan met de omgeving en eventuele gevoeligheden die hier spelen.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

De uitrol van het communicatieplan Schoon en gezond water verloopt conform planning.

04. Bestuurlijke communicatieadvisering

Per 1 april 2024 is een extra senior communicatieadviseur gestart, die de portefeuillehouder ondersteunt in de afstemming vanuit WL met WRL en de interne en externe communicatie over WRL. Een van de doelen is het interne draagvlak voor WRL te vergroten en de samenwerking te verbeteren, vanuit de belangen van WL. Daarnaast ondersteunt deze adviseur de portefeuillehouder op thema's zoals droogte, waterveiligheid en stedelijk waterbeheer.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Eind 2025 is in de samenwerking met WRL veel aandacht gegaan naar de inrichting van de nieuwe bestuurscommissie en de bestuurlijke regieteam en de communicatie daaromtrent. Daarnaast is nauw samengewerkt in de lancering van de Waterhoogtewijzer (een tool waarmee inwoners kunnen checken hoe hoog het water komt in een vergelijkbare situatie als 2021). De resultaten daarvan worden begin 2026 geanalyseerd. De interne bijeenkomst is niet meer gelukt in 2025 maar staat gepland voor 2026. In deze periode is ook de voorbereiding gestart van 2 andere communicatiethema's binnen klimaatadaptatie WL namelijk de ondertekening van het droogteconvenant en de naderende Advieslijn 2.0 bouwen in overstromingsrisico gebieden.

Subdoel

6.2.3 Samenwerken in programma's en netwerken en combineren doelen.

Met de omgeving en voor de omgeving: We participeren in samenwerkingsverbanden geïnitieerd door omgevingspartijen die kunnen bijdragen aan het realiseren van de doelen van het waterschap. Het gaat hier met name om samenwerkingsverbanden met overheidspartijen, terreinbeherende organisaties en belangenorganisaties op het gebied van ruimtelijke ontwikkelingen. Daarnaast brengen we de belangen in bij ruimtelijke plannen van derden. Om het watersysteem toekomstbestendig te maken, water daar op te vangen waar het valt en de waterkwaliteit te verbeteren is meer inzet van andere partijen nodig, met name op gebied van ruimtelijk beleid.

Door in een vroege planfase deel te nemen aan ruimtelijke visies en plannen van andere overheden worden de doelen en belangen van het waterschap beter ingebracht en geborgd.

01. Bouwstenen voor water en klimaat in omgevingsvisies

We brengen doorlopend onze belangen (waterkwaliteit, waterbeschikbaarheid en wateroverlast en hoogwaterveiligheid) in alle omgevingsvisies van gemeenten in via de in 2019 vastgestelde 'Bouwstenen voor water en klimaat in omgevingsvisies'.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

We hebben onze belangen ingebracht in de gemeentelijke omgevingsvisies, op ambitieniveau zijn de waterbelangen goed opgenomen. In 2025 zijn er weer een aantal omgevingsvisies vastgesteld door de gemeenteraden, wat betekent dat er nu van de 31 gemeenten 17 een vastgestelde omgevingsvisie hebben. Bij 1 omgevingsvisie hebben we een officiële zienswijze ingediend. We hebben onze belangen via ambtelijke en bestuurlijke sessie ingebracht bij de provinciale omgevingsvisie (POVI). We hebben op een brief gestuurd met onze belangrijkste punten voor de POVI, we hebben als vervolg daarop op 4 juli 2025 een officiële zienswijze op de POVI ingediend.

02. Complexe gebiedsprocessen, -visies en -plannen

We brengen onze belangen in bij complexe gebiedsprocessen, -visies en -plannen.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

We hebben voor de NOVEX gebieden de volgende stappen gezet:

- NOVEX Zuid-Limburg: regionale uitvoerings- en investeringsagenda (RUIA) versie 1: in eerste helft ter besluitvorming naar BO Leefomgeving gebracht
- RUIA versie 2 vastgesteld door betrokken colleges van B&W en DB Waterschap Limburg. Belangen waterschap ingebracht via Kopgroep NOVEX Zuid-Limburg.

NOVEX De Peel

Binnen NOVEX De Peel wordt toegewerkt naar een nieuwe Samenwerkingsovereenkomst De Peel, inclusief een vast te stellen Uitvoeringsprogramma en een SPUK-regeling in verband met de beschikbaar gestelde €300 miljoen voor het gebied; daarnaast wordt gewerkt aan een werkplan en begroting 2026, met een doorontwikkeling richting een samenwerkende uitvoeringsorganisatie waarin sleutelthema's en impulsprojecten en uitvoering centraal staan.

PiO Weerterland

Waterschap Limburg heeft in 2025 besloten tot voortzetting van de deelname aan Platteland in Ontwikkeling (PiO) – Weerterland voor de periode 2026–2028. Met dit besluit onderstreept het waterschap het belang van regionale samenwerking bij de versterking van het landelijk gebied, waarbij wordt ingezet op een integrale aanpak van water, bodem, natuur en ruimtelijke

ontwikkeling. De voortgezette deelname biedt continuïteit in lopende projecten en creëert ruimte om gezamenlijke ambities met gebiedspartners verder te realiseren.

Ontwerp Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD)

WL heeft zienswijzen op het “Ontwerp Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) en plan MER ingebracht.

Voor Limburg zijn met name uitbreidingen bij Weerterheide en de heringebruikname van de Nassau Dietzkazerne relevant. Defensie erkent de waterschapsbelangen en het principe “water en bodem sturend”, maar doet in het NPRD geen juridisch bindende toezeggingen; borging volgt pas in latere plan- en projectfasen, waarin het waterschap opnieuw aan zet is.

Delta-Rijn Corridor

WL heeft een zienswijze ingediend op het voornemen en participatieplan van dit majeure leidingenproject. Daarmee heeft de initiatiefnemer zicht op de waterbelangen die spelen op dit buisleidingtracé. Inmiddels is het project versoberd tot DRC-Oost en Waterstofnetwerk Limburg met een kleinere impact. Ook adviseren we bij nieuwe tracés voor hoogspanningsleidingen.

03. Water en bodem sturend voor de ruimtelijke ontwikkeling

Het Rijk en de provincie zijn bezig met het nader uitwerken van het uitgangspunt ‘Water en bodem sturend voor de ruimtelijke ontwikkeling’. In samenwerking met de Unie van Waterschappen en de Provincie Limburg worden de belangen van het waterschap ingebracht. We onderzoeken wat Water en bodem sturend vraagt aan aanpassingen van bestaand beleid of nieuw beleid van het waterschap.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

We hebben in samenwerking met de provincie de Onderlegger Water en bodem Limburg opgesteld. Deze dient om initiatiefnemers en gemeenten vroegtijdig in het planproces water – en bodembelangen mee te laten wegen.

04. Beleidskader recreatief medegebruik

Het beleidskader recreatief medegebruik wordt in 2025 bestuurlijk vastgesteld na consultatie en inspraak.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☐ ☒

Besluitvorming AB is nu voorzien 25 maart 2026.

Subdoel

6.2.4 Investeren in relatiebeheer op alle niveaus.

We investeren in relatiebeheer op alle niveaus. In de planperiode versterken we ons relatiebeheer door extra menskracht in te zetten. We werken zo veel mogelijk met vaste contactpersonen per relatie of per regio. Het is een rol van halen en brengen van informatie, het signaleren van ontwikkelingen en het vinden van samenwerkingskansen. Ook op bestuurlijk niveau zorgen we voor goede structurele afstemming. Met gebiedsgericht relatiebeheer bouwen we aan een netwerk dat bijdraagt aan het creëren van draagvlak voor onze plannen, een goede rol van water in plannen van anderen en gezamenlijke projecten met gecombineerde doelen.

Subdoel

6.2.5 Iedereen is waterbeheerder.

Inwoners van Limburg hebben (met al hun handelen) invloed op het water. Om mensen bewust te maken dat het ene gedrag goed is voor het water en het andere niet informeren en motiveren wij inwoners van Limburg via doelgerichte campagnes en communiceren we hierover via media, gerichte campagnes en educatie-activiteiten.

We stimuleren positieve acties met subsidie, bijvoorbeeld voor afkoppelen van regenwater. In de planperiode willen we behalve informeren mensen ook directer betrekken bij het waterbeheer.

01. Gastlessen op basisscholen voor kinderen

Jaarlijks geven ca. 35 waterschappers uit alle disciplines een of meerdere gastlessen aan basisscholen in heel Limburg. In 2023 hebben wij ruim 50 gastlessen verzorgd en daarmee ca. 1200 kinderen bereikt. De verwachting is dat het aantal gastlessen in 2025 zal toenemen. Naast een kwantitatieve opgave werken wij ook aan het verder professionaliseren van de gastlessen en het werven en opleiding van onze eigen mensen.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☑ ☐ ☐

Ook in 2025 hebben 64 collega's uit verschillende disciplines zich ingezet om gastlessen te geven op basisscholen in heel Limburg. Met deze lessen laten we kinderen op een toegankelijke manier kennismaken met het werk van het waterschap. Tegelijk zijn de gastlessen geprofessionaliseerd en zijn nieuwe gastdocenten binnen onze organisatie opgeleid.

In 2025 zijn in totaal 42 gastlessen gegeven op 30 basisscholen verspreid over Limburg. Met deze gezamenlijke inzet hebben we ruim 1.000 kinderen bereikt.

De uitvoering verliep volgens planning. Er hebben zich opnieuw voldoende scholen en gastdocenten aangemeld.

We zien in Limburg een daling van het aantal leerlingen op basisscholen. Dit heeft ook invloed op het totale aantal kinderen dat we kunnen bereiken. Tegelijk blijft de belangstelling van scholen en collega's groot en is het programma ook dit jaar succesvol uitgevoerd.

02. Professionaliseren en digitaliseren van waterwandelingen

In 2025 starten we met minimaal 3 geactualiseerde begeleide waterwandelingen in Zuid-, Midden- en Noord-Limburg. Binnen de professionaliseringsslag zullen wandelgidsen dan opgeleid zijn en hebben zij een 'profielkenmerk'. Een profielkenmerk geeft de expertise van de wandelgids aan.

Ook is de aanmeldprocedure voor waterwandelingen verder geautomatiseerd en geprofessionaliseerd.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☑ ☐ ☐

Vijf van de zes geplande waterwandelingen staan inmiddels online. Daarmee is het grootste deel van het aanbod beschikbaar voor inwoners en geïnteresseerden.

Op 6 juni heeft daarnaast de bijscholing voor de wandelgidsen plaatsgevonden. Deze bijeenkomst is goed verlopen en heeft bijgedragen aan het versterken van de kennis en begeleiding tijdens de wandelingen.

De geplande begeleide waterwandelingen zijn vervolgens ook daadwerkelijk georganiseerd. De belangstelling vanuit de omgeving was groot. Zowel deelnemers, wandelgidsen als betrokken medewerkers hebben de wandelingen als positief ervaren.

Al met al is het programma grotendeels gerealiseerd en goed ontvangen. Dit laat zien dat de waterwandelingen een waardevolle manier zijn om mensen te betrekken bij het werk en de omgeving van het waterschap.

Subdoel

6.2.6 Samenwerken over de grenzen.

We onderhouden intensieve contacten met de waterbeheerders in Noord-Brabant, Gelderland, Duitsland en België. Veel watergangen, de Maas en de grondwaterstromen zijn immers grensoverschrijdend.

01. Grensoverschrijdende Stresstest Roer

Grensoverschrijdende stresstest Roer onder de leiding van DG Water n.a.v. aanbevelingen landelijke beleidstafel wateroverlast en hoogwater i.s.m. het Duitse Wasserverband Eifel-Rur (WVER). Mede betrokken zijn Deltares en de RWTH Aken i.s.m. het programma JCAR-ATRACE. De stresstest is input voor de voorverkenning die volgt uit de trajectaanpak voor Roermond. WL is betrokken in de werkgroep. Onderzoek zal duren tot 2027.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☑ ☐ ☐

Stresstest loopt conform planning. Er is gestart met het uitwerken van een aantal scenario's voor het stroomgebied en het berekenen van de gevolgen. De gezamenlijke modellen worden op elkaar afgestemd en ingeregeld. Eerste modelberekeningen worden gedraaid. In de loop van 2026 worden rekenresultaten voor een aantal scenario's in beeld gebracht.

Doel

6.3 We dragen bij aan een duurzame toekomst.

Indicator		2025	1 mei	1 sep	31 dec	Einddoel
a)	% energieneutraal zijn van WL ¹	50%	50%	x	x	100% (2030)
b)	% circulair zijn van WL ¹	50%	x	x	x	100% (2050)
c)	Voortgang vitaliteitsbeleid ¹	100%	100%	100%	100%	100% (- ²)
d)	% reductie van restafval t.o.v. 2018 ¹	-35%	x	x	x	-95% (2030)
e)	% van het energieverbruik dat we zelf produceren ¹	30%	50%	x	x	70% (2030)
f)	% CO ₂ uitstoot gereduceerd t.o.v. 2018 ¹	20%	20%	x	x	55% (2030)

Toelichting

a)	¹ Doelstellingen afkomstig uit Nota 'Samen Duurzaam', vastgesteld door het AB d.d. 10 maart 2021. Energieneutraal t.o.v. referentiejaar 2018. Het doel om in 2025 energieneutraal te zijn, lijkt niet reëel. 2030 of 2035 is waarschijnlijker. Toelichting indicator per 31 dec 2025 Momenteel wordt gewerkt aan het nieuwe 'Strategisch Kader Duurzaamheid', als opvolger van de nota 'Samen Duurzaam'. Naar verwachting zal dit kader in het derde kwartaal van 2026 ter vaststelling worden voorgelegd aan het DB en AB.
b)	¹ zie a) Circulair denken en handelen. In 2023 starten met circulair uitvragen (Grondstoffenakkoord 2017). Toelichting indicator per 31 dec 2025 Zie a).
c)	¹ zie a) ² Geen einddatum, dient te allen tijde te voldoen. Vitaliteitsbeleid gericht op duurzame inzetbaarheid en voorkomen ziekteverzuim. Toelichting indicator per 31 dec 2025 Er is d.m.v. workshop in het kader van grip op werkdruk (Werk-privé balans) aandacht geschonken aan duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Dit blijft onze aandacht behouden. Daarnaast vragen medewerkers vanuit hun Persoonsgebonden Basis Budget (PBB) activiteiten aan die bijdragen aan hun vitaliteit. Als blijkt dat werk-privé in de knel komt, wordt vanuit Bedrijfszorg een interventie aangeboden. Daarnaast is de werk-privé-balans bij de evaluatiegesprekken een vast onderdeel van de gesprekscyclus.
d),	¹ zie a)
e),	Toelichting indicator per 31 dec 2025
f)	Zie a).

Subdoel

6.3.1 Klimaatneutraal en circulair werken.

In 2022 zijn we gestart met het in kaart brengen van de CO₂ footprint middels de prestatieladder. Op basis van deze data zijn de hotspots van CO₂ in beeld gebracht en hebben we diverse maatregelen getroffen om de CO₂ uitstoot terug te dringen. De belangrijkste hotspots zijn de inkoop van elektriciteit, gasverbruik, de uitstoot door woon-werkverkeer en het wagenpark. Sinds eind 2022 kopen we uitsluitend groene elektriciteit in.

Het gasverbruik voor verwarming van gebouwen is in 2022 met ruim 20% teruggebracht door investeringen in alternatieve installaties (warmtepompen), er zijn aanvullende maatregelen in voorbereiding.

We elektrificeren het wagenpark en er is een mobiliteitsscan uitgevoerd om maatregelen te kunnen nemen die de uitstoot door woon-werkverkeer terugdringen. De uitrol van deze maatregelen vond en vindt plaats in 2023 en 2024. Op basis van deze acties is in 2022 het CO₂-bewust Certificaat Niveau 3 behaald. Dit niveau wordt in 2024 gehandhaafd – in juli 2024 vindt de volgende audit plaats.

Er zijn al maatregelen in voorbereiding om daarna de stap naar niveau 4 te zetten. Dit vergt maatregelen die effect hebben in de keten. Een belangrijke maatregel, die al in gang is gezet, is dat

wij ons hebben aangesloten bij het convenant schoon en emissieloos bouwen, waarin overheden en de bouwsector hebben afgesproken stapsgewijs naar een uitstootvrije aanpak toe te werken. Tevens heeft de organisatie kennisgemaakt met 'Product as a Service' als circulair inkoopmodel.

01. Plan van aanpak Circulariteit

In 2024 wordt gestart met de ontwikkeling van een plan van aanpak omtrent circulariteit. Hierin worden beproefde concepten en werkzaamheden van binnen en buiten de organisatie gericht op circulariteit geïnventariseerd en organisatie-breed geïmplementeerd.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☒ ☐

Momenteel wordt gewerkt aan het nieuwe Strategisch Kader Duurzaamheid, als opvolger van de nota Samen Duurzaam. De implementatie van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) wordt hierin integraal meegenomen en voorgelegd aan het bestuur. Naar verwachting zal dit kader in het derde kwartaal van 2026 ter vaststelling worden voorgelegd aan het DB en AB. We bereiden ons voor op een nieuwe inrichting van de duurzaamheidsrapportage en streven ernaar begin 2027 een duurzaamheidsverslag op te stellen in de geest van de CSRD. Aansluitend volgt de verdere programmatische uitwerking.

02. Voorbereiding implementatie CSRD-richtlijn

De Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) is een Europese richtlijn die grote ondernemingen en beursgenoteerde bedrijven verplicht om informatie te verstrekken over de impact van hun activiteiten op mens en milieu. Naar verwachting gaat de CSRD vanaf 2027 ook voor de rapportageverplichtingen van waterschappen gevolgen hebben. Op dit moment is nog niet bekend wat die rapportageverplichting precies in gaat houden. Om ons hier tijdig op voor te bereiden, stellen we in 2025 een plan van aanpak op.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☒ ☐ ☐

Het Plan van aanpak Duurzaamheid is op 15 september 2025 vastgesteld door het Directie Team.

Doel

6.4 We werken tegen maatschappelijk verantwoorde kosten en risico's.

Indicator	2025	1 mei	1 sep	31 dec	Einddoel
a) Weerstandsvermogen ¹	> 1,0	0,5	0,5	1,0	> 1,0 (- ²)

Toelichting

- a) ¹ Het weerstandsvermogen is een ratio die aangeeft in hoeverre een organisatie eventuele calamiteiten financieel op kan vangen. Het is de verhouding tussen de beschikbare financiële reserves die bedoeld zijn voor risico's die zich voordoen (de weerstandscapaciteit) en de waarde van alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Zie ook de paragraaf weerstandsvermogen.

² Geen einddatum, dient te allen tijde te voldoen.

Toelichting indicator per 31 dec 2025

Vooruitlopend op de definitieve cijfers en bestemming van het rekeningsaldo is de verwachting dat het weerstandsvermogen tot het eerder bepaalde streefbedrag en -ratio wordt aangevuld. Daarmee is het herstelplan vermogen afgerond.

Medio 2025 is in aanloop naar de begroting 2026 het risicoprofiel geactualiseerd. Op grond daarvan wordt het weerstandsvermogen 2026 verder verhoogd tot € 14,55 mln. om te blijven voldoen aan de ratio van minimaal 1.

Subdoel

6.4.1 We blijven een betaalbaar waterschap.

We vinden het belangrijk om kostenbewust te zijn, zodat we een betaalbaar waterschap blijven en onze ambities haalbaar zijn.

01. Stroomlijnen financieel-administratieve processen

Met ingang van 2025 nemen we de voor de nieuwe organisatie ingerichte omgeving in ons financieel informatiesysteem in gebruik. Gedurende het jaar gaan we aan de slag met het stroomlijnen van de financieel-administratieve werkprocessen. Behalve het uniformeren, vereenvoudigen en waar mogelijk verder automatiseren van werkprocessen richten we ons ook op kwaliteitsverbeteringen.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☒ ☐

Het uniformeren, vereenvoudigen, waar mogelijk verder automatiseren van werkprocessen en kwaliteitsverbeteringen is een ongoing proces. In 2025 hebben we vooral te maken gehad met een enorme achterstand en correcties in het financiële administratieve traject. Er is bewust gekozen om de continuïteit zoveel mogelijk te borgen en de doorlooptijden behapbaar te houden. Dit heeft onevenredig veel gevraagd van het team en hun inzetbaarheid. De loyaliteit van de inzetbaarheid vertaalt zich nu in hoge verlofsaldo's en nog steeds ook harmonisatieaanpassingen in de basis van de werkzaamheden.

Subdoel

6.4.2 We managen onze risico's.

We identificeren mogelijke risico's en zien toe op borging van de beheersmaatregelen.

01. Risicomanagement

In 2025 ligt onze focus op de verdere integratie van de risicomatrixen van WL en WBL. Momenteel maken beide organisaties nog gebruik van afzonderlijke applicaties voor risico-inventarisatie en -beheersing. We streven ernaar in 2025 één gezamenlijke applicatie te implementeren. Dit zal resulteren in een uniform en integraal systeem voor risicomanagement, waarmee we risico's niet alleen op strategisch en tactisch niveau kunnen beheersen, maar ook naadloos kunnen integreren met operationele processen.

Een belangrijk onderdeel van deze doorontwikkeling is de verdere koppeling van onze doelen, activiteiten, risico's en beheersmaatregelen. Door deze elementen sterker te verbinden, kunnen we effectiever sturen en anticiperen op mogelijke risico's en kansen.

Toelichting activiteit per 31 dec 2025

☐ ☐ ☒

In 2025 is verder gewerkt aan de integratie en doorontwikkeling van het risicomanagement. De risicomatrixen van WL en WBL zijn verder samengebracht, waarbij dubbelingen en overlap zijn verwijderd en een actualisatieslag is doorgevoerd. Ook zijn de programmarisico's van het HWBP geïntegreerd, waardoor het risicobeeld is verbreed en aangescherpt.

Daarnaast is in 2025 verkend welke integrale tooling passend is voor risicomanagement in samenhang met de P&C-producten. De verdere uitwerking hiervan vindt plaats in 2026.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie

Kosten/Opbrengsten	Primitieve begroting 2025	Begrotingswijziging 2025	Bijgestelde begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil realisatie vs begroting
Kosten	190.128.457	-1.611.079	188.517.378	199.057.019	10.539.641
Opbrengsten	-17.013.847	-14.951	-17.028.798	-35.404.884	-18.376.086
Doorberekeningen		-155.230.772	-155.230.772	-146.628.007	8.602.765
	173.114.610	-156.856.802	16.257.808	17.024.128	766.320

Belangrijkste afwijkingen tussen de realisatie 2025 en de begroting 2025 (na wijziging):

Toelichting	Kosten	Opbrengsten	V/N
Personele kosten en opbrengsten inhuur derden andere administratieve verwerking. In het kader van transparantie zijn in 2025 in tegenstelling tot andere jaren en de begroting, de kosten en dekking van ingehuurd personeel ten behoeve van projecten verwerkt via de exploitatie. Aangezien deze verwerking niet in de begroting is gecorrigeerd leidt dit tot een overschrijving van personele kosten inhuur ten behoeve van projecten van € 17,9 mln. De dekking van deze inhuur vanuit de projecten bedraagt € 17,6 mln.	-17.900.000	17.600.000	N
Overige personele kosten en opbrengsten De personeelskosten betreffende personeel in loondienst liggen ruim € 9,3 mln. lager dan begroot vanwege een lagere bezetting van 90 fte dan begroot. Deels is deze formatieruimte ingevuld middels inhuur voor een totaal bedrag van € 5,5 mln. Bij het invullen van de bezetting is geen rekening gehouden met additionele middelen ten gevolge van vrijval verlofuren en additionele middelen o.a. vergoeding zwangerschapsgelden. € 1,8 mln. en uitlening personeel € 1,5 mln. Tevens is er sprake van een lagere dekking geactiveerde lasten personeel in loondienst als gevolg van de lagere bezetting € 2,9 mln. Gedurende 2025 heeft een herrekening van de personele begroting plaatsgevonden waarbij geconcludeerd is dat er sprake was van een te ruime personele begroting op basis van de begrote fte. (€ 1,4 mln.). Zie paragraaf personeelslasten in paragraaf 7.3.	5.460.000	400.000	V
Overige diensten derden De onderschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere uitgaven voor innovatie dan begroot. Dit is enerzijds een gevolg van innovaties waarvan uitvoering of facturatie is doorgeschoven naar 2024, anderzijds van innovaties die reeds in 2024 zijn gefactureerd.	3.410.000		V

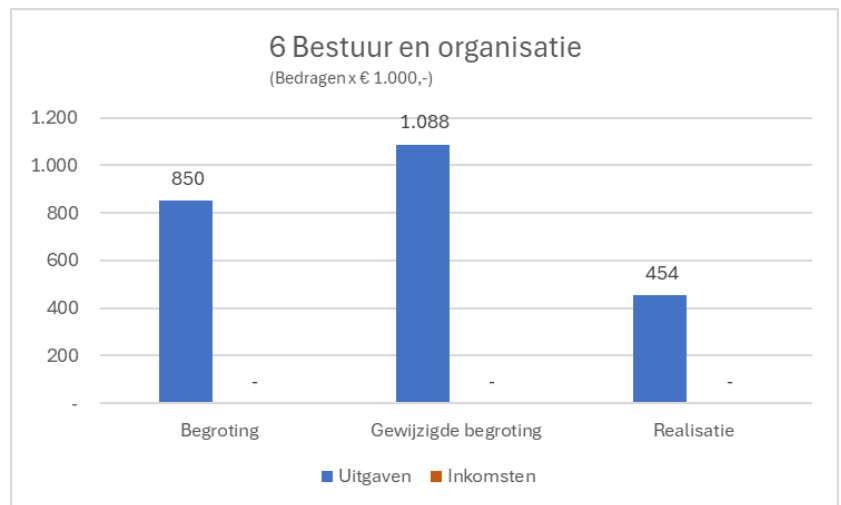
Toelichting	Kosten	Opbrengsten	V/N
Tevens is in de begroting rekening gehouden met additionele overheadkosten voor nieuw personeel, terwijl nauwelijks aanspraak is gemaakt op deze post. Daarnaast is er vertraging in de uitvoering van opdrachten en is vanwege de samenvoeging aanvankelijk de focus geweest op 'basis op orde' waardoor deze kosten in 2026 gerealiseerd zullen worden. Ten slotte is er voor gekozen om een aantal opdrachten niet bij externe partijen te beleggen, maar om hiervoor personeel in te huren.			
De middelen die waren toegekend inzake de samenvoeging zijn maar ten dele aangewend. Tevens is het budget voor werving en selectie managementfunctie niet volledig gebruikt vanwege deels interne invulling van deze functies.	2.180.000		V
Daarnaast heeft de samenvoeging geleid tot focus op het primaire proces en zijn middelen ten behoeve van opleidingen beperkt ingezet.			
De lagere rentelasten zijn een gevolg van lagere rentepercentages op afgesloten leningen eind 2024, lagere rentekosten rekeningcourant en niet afgesloten leningen 2024 die wel begroot waren.	675.000		V
De inzet van medewerkers op andere afdelingen leidt tot hogere kosten die grotendeels ook gedekt worden door hogere baten	-350.000	335.000	N
Overige afwijkingen kosten o.a. lagere duurzame gebruiksgoederen vanwege levering en facturatie hardware in 2026 en hogere kosten verzekeringen t.b.v. CAR Verzekering en onderhoud derden door uitbreiding data center en hogere licentiekosten.	-805.000		N
Er heeft in het kader van het nieuwe pensioenstelsel een extra dotatie aan de voorziening bestuurderspensioenen plaatsgevonden.	-3.210.000		N
Daarnaast is er een toevoeging aan de voorziening PBB gedaan. Deze toevoeging was groter dan begroot, vanwege het feit dat in het voormalig WBL destijds geen voorziening was gevormd voor de PBB rechten van medewerkers.			
Overige afwijkingen baten door o.a. hogere invorderingen via BsGW en lagere baten Waterschapshuis en in verband met diensten voor derden		41.000	V
Als gevolg van de lagere kosten personeel, overige diensten derden en overschot middelen in het kader van de samenvoeging resteert er ondanks de hogere dotaties een positief resultaat (voor verdere toelichting zie bovenstaande verklaringen). Het positief saldo leidt tot een lagere doorberekening naar de afzonderlijke programma's. (zie doorberekeningen programma's 1 tot en met 5).	-8.605.000		N
Totale afwijking	-19.145.000	18.376.000	N

Investeringsen

Een onderschrijving van € 455 k op het project 'Roadmap' wordt verklaard door de integratie en het wegvallen van Informatievoorziening-adviseurs, waardoor diverse roadmap-initiatieven tijdelijk stil hebben gelegen. De verwachting wordt in 2026 ingehaald. Daarnaast zijn hardwarevervangingen en -vernieuwingen van werkplekken uitgevoerd via de exploitatie in plaats van het investeringsbudget van de roadmap.

In de voorjaarsrapportage is de

prognose aangepast voor projecten facilitair in verband met de verwachte kosten technische installatie Sittard. Dit project is vertraagd (€ 150K) door de uitwerking van meerdere scenario's.

4.7. Overzicht gerealiseerde dekkingsmiddelen en onvoorzien

Naast de baten en lasten die in de programma's zijn verantwoord, zijn er ook posten die programma-overstijgend zijn of niet eenduidig aan één programma kunnen worden toegerekend.

In onderstaand overzicht zijn daarom zowel de netto baten en lasten per programma als de programma-overstijgende posten opgenomen. De verschillenverklaring op programmaniveau is opgenomen in de voorgaande programmatoelichtingen en verschillenverklaringen. In deze paragraaf gaan we nader in op de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. Het overzicht betreft een totaaltabel; de laatste regel toont het exploitatieresultaat (saldo) over 2025.

Exploitatie

Programma	Primitieve begroting 2025	Bijgestelde begroting 2025	Realisatie 2025	Vershil realisatie vs begroting
Hoogwaterbescherming Maasvallei	2.163.700	25.786.919	22.946.413	-2.840.506
Klimaatadaptatie	17.908.537	75.439.388	71.838.197	-3.601.191
Waterkwaliteit en ecologie	2.663.400	6.551.671	5.530.946	-1.020.725
Zuiveren en waterketen	52.544.853	117.481.236	113.861.163	-3.620.073
Crisisbeheersing	729.800	3.174.754	5.839.330	2.664.576
Bestuur en organisatie	173.114.610	16.257.808	17.024.128	766.320
Programmatotaal	249.124.900	244.691.776	237.040.176	-7.651.600
Onvoorzien (incl. stelpost onderuitputting en taakstelling begroting)	46.700	4.768.324	0	-4.768.324
Dividenden en overige algemene opbrengsten	-3.047.100	-2.705.100	-2.908.309	-203.209
Belastingopbrengst	-260.304.800	-259.935.000	-261.721.805	-1.786.805
Kwijtschelding en oninbaarverklaring	10.595.300	9.595.000	8.666.651	-928.349
Dekkingsmiddelen	-252.709.900	-248.276.776	-255.963.463	-7.686.687
Exploitatieresultaat	-3.585.000	-3.585.000	-18.923.287	-15.338.287

Belangrijkste afwijkingen tussen de realisatie 2025 en de begroting 2025 (na wijziging):

Toelichting	Kosten	Opbrengsten	V/N
Op basis van de najaarsrapportage bedraagt de stand van onvoorzien € 4,7 mln. Deze post wordt gedurende het begrotingsjaar gevuld door vrijvallende bedragen en fungeert als buffer voor eventuele onvoorziene tegenvallers. Bij het opmaken van de jaarrekening valt het resterende saldo per einde jaar vrij en wordt dit verwerkt in het resultaat 2025.	4.768.324		V
De meeropbrengst dividenden en overige opbrengsten wordt met name verklaard door de afrekening van de resultaten over 2024 en 2025 van BsGW, de vergoeding van het transitieplan HWBP en de vergoeding goodwill BsGW van de gemeente Mook en Middelaar		203.209	V
De meeropbrengst belastingheffing bedraagt € 1.786.805 en wordt vooral verklaard door de BsGW-afrekening 2025: hogere opbrengsten uit de watersysteemheffing (+€ 1.293.643) en zuiveringsheffing (+€ 493.161) door het afsluiten van belastingjaar 2021 en autonome groei (o.a. hogere WOZ-waardes, meer ingezetenen en meer/ hogere vervuilingseenheden bij bedrijven en woningen). De verontreinigingsheffing is conform raming.		1.786.805	V
De kwijschelding is met € 963.961 gedaald door het afsluiten van belastingjaar 2021 en een neerwaartse bijstelling van de prognose kwijschelding voor 2022–2025 (watersysteemheffing en zuiveringsheffing). Dit werkt opbrengstverhogend. De post oninbaar is met € 35.611 gestegen door het afsluiten van belastingjaar 2021 (watersysteemheffing en zuiveringsheffing). Dit werkt opbrengst verlagend.		928.349	V
Overige afwijkingen			
Totale afwijking	-7.686.687		V

De toelichtingen in de verschillenverklaringen bij de programma's en bij de algemene dekkingsmiddelen geven gezamenlijk inzicht in de belangrijkste afwijkingen tussen begroting en realisatie. In de begroting 2025 is uitgegaan van een begroot resultaat van € 3,6 mln. Op basis van de realisatie over 2025 komt het resultaat uit op € 18,9 mln. Het verschil van € 15,3 mln. wordt per saldo verklaard in de opgenomen verschillenverklaringen.

5. Realisatie van de belastingopbrengsten

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de gerealiseerde belastingopbrengsten 2025 in samenhang met de aan de kostendragers toegerekende kosten, de overige opbrengsten en het daaruit voortvloeiende resultaat. Daarbij wordt ook ingegaan op de afwijkingen ten opzichte van de primitieve en gewijzigde begroting.

De belastingopbrengsten hangen samen met de aan de hoofdtaken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer toegerekende kosten. Voor een nadere toelichting op de kostentoerekening wordt verwezen naar hoofdstuk 7 *Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening* en de bijbehorende kostenverdeelstaat (bijlage F).

Realisatie van de belastingopbrengsten

De verantwoording van de belastingopbrengsten is gebaseerd op de door de BsGW opgestelde en door de accountant gewaarmerkte afrekening waterschapshellingen 2021 tot en met 2025.

Onderstaande tabel geeft per kostendrager een samenvattend overzicht van de toegerekende kosten, de belastingopbrengsten, de correcties voor kwijtschelding en oninbaarheid, de overige algemene opbrengsten en het gerealiseerde resultaat, inclusief de afwijkingen ten opzichte van de begroting.

	Primitieve begroting 2025	Bijgestelde begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil realisatie vs begroting
Watersysteembeheer				
Programmatotaal (programma 1 - 6)	109.004.491	109.775.146	106.632.850	3.142.296-
Belastingopbrengsten				
- <i>gebouwd</i>	51.730.100-	51.678.000-	52.489.031-	811.031-
- <i>ingezetenen</i>	44.719.900-	44.720.000-	45.033.662-	313.662-
- <i>ongebouwd</i>	11.104.000-	10.884.000-	11.072.152-	188.152-
- <i>natuur</i>	241.400-	239.000-	219.797-	19.203
Verontreinigingsheffing	615.900-	523.000-	523.003-	3-
Kwijtschelding en oninbaar	3.730.800	3.260.000	3.264.298	4.298
Overige opbrengsten en onvoorzien				
- <i>onvoorzien</i>	506.100	2.589.977	-	2.589.977-
- <i>dividenden en overige algemene opbrengsten</i>	3.542.100-	3.205.100-	2.773.924-	431.176
Resultaat watersysteembeheer	1.287.991	4.376.023	2.214.421-	6.590.444-
Zuiveringsbeheer				
Programmatotaal (programma 1 - 6)	140.120.509	134.916.630	130.407.326	4.509.304-
Belastingopbrengsten				
- <i>bedrijven</i>	40.557.300-	40.137.000-	40.488.022-	351.022-
- <i>huishoudens</i>	111.336.200-	111.754.000-	111.896.139-	142.139-
Kwijtschelding en oninbaar	6.864.500	6.335.000	5.402.353	932.647-
Overige opbrengsten en onvoorzien				
- <i>onvoorzien</i>	540.500	3.178.347	-	3.178.347-
- <i>dividenden en overige algemene opbrengsten</i>	504.900-	500.000-	134.385-	365.615
Resultaat zuiveringsbeheer	4.872.891-	7.961.023-	16.708.867-	8.747.844-
Totaal resultaat	3.585.000-	3.585.000-	18.923.287-	15.338.287-

In de tabel is het resultaat vóór bestemming opgenomen. Mutaties in de (algemene) reserves worden in de realisatie niet als lasten of baten verantwoord, maar maken onderdeel uit van de resultaatbestemming na vaststelling van de jaarrekening. Hiervoor verwijzen we naar hoofdstuk 2.5.

Analyse realisatie ten opzichte van de begroting

De bruto opbrengst waterschapsbelastingen over 2025 bedraagt € 261.721.806. De belasting-opbrengst is gecorrigeerd voor € 7.072.039 aan kwijtschelding en € 1.594.611 aan oninbaar verklaarde bedragen. Per saldo is de netto opbrengst uit waterschapsbelastingen hoger uitgekomen dan geraamd. Deze hogere opbrengst werkt door in het resultaat per kostendrager zoals opgenomen in de tabel.

De belangrijkste verklaringen aan de batenzijde zijn:

- **Watersysteemheffing (+ € 1,29 mln.).** Hogere opbrengsten als gevolg van:
 - stijging van WOZ-waarden (categorie gebouwd)
 - toename van het aantal ingezetenen
 - lichte groei bij ongebouwd
- **Zuiveringsheffing (+ € 0,49 mln.).** Hogere opbrengsten door:
 - toename van het aantal vervuilingseenheden (bedrijven)
 - hogere opbrengst bij woningen
- **Verontreinigingsheffing.** Realisatie in lijn met de raming
- **Kwijtschelding en oninbaarheid (- € 0,92 mln.).** Lagere kwijtschelding dan geraamd, wat een positief effect heeft op de opbrengst. De oninbaarheid daarentegen valt ligt hoger uit, met een beperkt negatief effect op de opbrengst
- **Overige opbrengsten en onvoorzien (+ 4,97 mln.).** Hogere opbrengsten als gevolg van:
 - De post onvoorzien wordt gedurende het begrotingsjaar gevuld door vrijvallende bedragen en fungeert als buffer voor eventuele onvoorziene tegenvallers. Bij het opmaken van de jaarrekening valt het resterende saldo per einde jaar vrij.
 - Het dividend van de Nederlandse Waterschapsbank was over 2025 iets lager dan begroot.

Deze ontwikkelingen hangen deels samen met het afsluiten van eerdere belastingjaren (met name 2021) en bijstellingen in de prognoses over de belastingjaren 2022 tot en met 2025.

Een nadere toelichting op de afwijkingen tussen begroting en realisatie is opgenomen in de verschillenanalyse bij de afzonderlijke programma's in het jaarverslag. Daarnaast is in hoofdstuk 7 *Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening* een verdere detaillering opgenomen van de verschillen per kostendrager (paragraaf 7.1) en naar kosten- en opbrengstensoorten (paragrafen 7.2 tot en met 7.4).

Kwijtschelding en oninbaarheid

De belastingopbrengst wordt gecorrigeerd voor kwijtschelding en oninbaarheid. Op grond van artikel 144 van de Waterschapswet bedraagt de kwijtscheldingsnorm 100%. Bij een inkomen dat gelijk is aan

of lager is dan 100% van het norminkomen vindt volledige kwijtschelding plaats. Daarbij wordt aangesloten bij de gemeentelijke toetsing. Kwijtschelding wordt uitsluitend verleend voor de watersysteemheffing voor ingezetenen en de zuiveringsheffing voor particulieren.

De gerealiseerde kwijtschelding bedraagt in 2025 € 7.072.040 en de oninbaar verklaarde bedragen € 1.594.611. In totaal is de belastingopbrengst daarmee voor een bedrag van € 8.686.651 gecorrigeerd.

Ten opzichte van de gewijzigde begroting is de kwijtschelding € 963.961 lager uitgekomen. Dit wordt veroorzaakt door het afsluiten van het belastingjaar 2021 en een neerwaartse bijstelling van de prognose kwijtschelding over de belastingjaren 2022 tot en met 2025 bij zowel de watersysteemheffing als de zuiveringsheffing. De lagere kwijtschelding heeft een positief effect op de netto belastingopbrengst.

Voor de oninbaarheid is sprake van een beperkte stijging ten opzichte van de raming. Deze houdt eveneens verband met het afsluiten van het belastingjaar 2021.

Een nadere toelichting op de afwijkingen tussen begroting en realisatie is opgenomen in hoofdstuk 7 *Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening*, in het bijzonder in paragraaf 7.4 *Toelichting op de opbrengsten*.

Kostendekkendheid

De belastingopbrengsten zijn bedoeld ter dekking van de aan de kostendragers toegerekende kosten. De mate van kostendekkendheid kan worden afgeleid uit de verhouding tussen de gerealiseerde dekkingsmiddelen en de netto kosten, zoals opgenomen in de voorgaande tabel.

In lijn met de begroting wordt ook voor de realisatie inzicht gegeven in de kostendekkendheid. Voor het watersysteembeheer bedraagt de kostendekkendheid circa 102,1% (begroting 2025: 98,8%) en voor het zuiveringsbeheer circa 112,8% (begroting 2025: 103,4%).

De afwijking ten opzichte van de begroting wordt met name veroorzaakt door hogere belastingopbrengsten en verschillen in de gerealiseerde kosten, zoals in de voorgaande paragrafen is toegelicht.

De positieve saldi per kostendrager leiden tot een hoger resultaat (vóór bestemming) dan begroot. De bestemming van deze resultaten vindt plaats via de resultaatbestemming na vaststelling van de jaarrekening.

Belastingtarieven 2025 en uitgangspunten

De financiering van de taken van het waterschap vindt plaats via de watersysteemheffing en de zuiveringsheffing, zoals geregeld in de Waterschapswet. Daarnaast wordt verontreinigingsheffing geheven voor directe lozingen op oppervlaktewater.

De watersysteemheffing dient ter dekking van de kosten van het watersysteembeheer, waaronder waterkwaliteit, waterkeringen en passieve waterkwaliteit. Deze heffing wordt opgebracht door inwoners en eigenaren van gebouwde en ongebouwde onroerende zaken en natuurterreinen. De zuiveringsheffing is gericht op de dekking van de kosten van afvalwaterzuivering, transport en slibverwerking en wordt opgebracht op basis van het aantal vervuilingseenheden.

Watersysteemheffing

Bij de bepaling van de tarieven voor de watersysteemheffing is rekening gehouden met de kostentoedeling zoals vastgelegd in de kostentoedelingsverordening 2022 en de daarin opgenomen differentiatie naar categorieën belastingplichtigen.

Daarnaast zijn de tarieven beïnvloed door:

- de ontwikkeling van de WOZ-waarden (categorie gebouwd);
- de ontwikkeling van het aantal ingezetenen;
- de actualisatie van de belastingbestanden voor ongebouwd en natuur;
- wettelijke en jurisprudentiële kaders, waaronder uitspraken van de Hoge Raad over de afbakening van belastbare objecten.

Voor de categorie gebouwd wordt het tarief bepaald als een percentage van de WOZ-waarde, gebaseerd op de waardepeildatum 1 januari 2024.

Zuiverings- en verontreinigingsheffing

Het tarief van de zuiveringsheffing is gebaseerd op de totale kosten van het zuiveringsbeheer, gedeeld door het aantal vervuilingseenheden. Voor 2025 bedraagt het aantal vervuilingseenheden voor indirecte lozingen circa 1.597.000.

Het tarief van de verontreinigingsheffing is gelijk aan dat van de zuiveringsheffing. Het aantal vervuilingseenheden voor directe lozingen bedraagt circa 5.500.

Tarievenoverzicht

Onderstaande tabel bevat de voor 2025 gehanteerde tarieven, die zijn bepaald op basis van de belastingmaatstaven en de uitgangspunten voor de op te brengen belastingopbrengsten.

Categorie	Tarief 2025
Watersysteembeheer	
Ongebouwd (per hectare):	
- Openbare landwegen	366,55
- Overig ongebouwd	73,31
Natuur (per hectare)	4,91
Gebouwd (percentage van WOZ-waarde)	0,0261%
Ingezetenen (per wooneenheid)	87,60
Zuiveringsbeheer	
Zuiveringsheffing (per heffingseenheid)	95,11
Verontreinigingsheffing	
Verontreinigingsheffing (per heffingseenheid)	95,11

6.Paragrafen

6.1. Paragraaf uiteenzetting van de financiële positie

In de jaarrekening 2025 wordt in de paragraaf *Uiteenzetting van de financiële positie* integraal inzicht gegeven in de financiële positie van het waterschap. Waar deze onderwerpen voorheen waren verdeeld over meerdere afzonderlijke paragrafen (financiering, weerstandsvermogen, EMU-saldo en mutaties in reserves en voorzieningen), worden ze sinds de begroting 2025 in één samenhangende paragraaf gepresenteerd. Hiermee wordt de onderlinge relatie tussen financiering, risicoprofiel en vermogenspositie beter zichtbaar en wordt de financiële wendbaarheid van het waterschap als geheel toegelicht.

In deze paragraaf wordt achtereenvolgens ingegaan op:

- **Financiering en treasury:** de ontwikkelingen in rente en financieringscondities, de liquiditeitspositie en het uitgevoerde treasurybeheer in 2025.
- **Weerstandsvermogen en risicobeheersing:** het risicobeeld van het waterschap en de verhouding tussen de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit, gebaseerd op de in 2025 geactualiseerde en geïntegreerde risicomatrix van WL en WBL.
- **Reserves en voorzieningen:** de stand en het verloop van de bestemmingsreserves en voorzieningen en de belangrijkste mutaties in 2025.
- **Financiële kengetallen:** een set kernindicatoren die de financiële positie en de ontwikkeling daarvan in 2025 nader duiden.

FINANCIERING EN TREASURY

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. De basis van de treasuryfunctie wordt gevormd door het Treasurystatuut. In verband met samenvoeging van WL en WBL per 1 januari 2025 en het 'Mandaatbesluit Waterschap Limburg 2025' heeft het algemeen bestuur op 27 november 2024 het Treasurystatuut 2025 Waterschap Limburg vastgesteld.

De treasuryfunctie omvat de financiering van beleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. De uitvoering hiervan vereist adequaat handelen in een steeds complexere geld- en kapitaalmarkt.

Drie componenten zijn bij de financiering van belang:

1. rentevisie, de treasuryfunctie en de uitvoering van het treasurybeleid;
2. liquiditeitspositie;
3. treasurybeheer.

Het Treasurystatuut geeft de infrastructuur voor de treasuryfunctie aan. De uitvoering van het treasurybeleid vindt zijn weerslag in de treasuryparagrafen van de begroting en de jaarrekening. In de begroting wordt de uitvoering van het treasurybeleid opgenomen door middel van concrete plannen. In de jaarrekening gaat het om de realisatie van de plannen. Tussentijds wordt

gerapporteerd over de treasuryactiviteiten van het 1^e halfjaar van het verslagjaar. Ook dient in de begroting en jaarrekening de berekening van de renterisiconorm te worden opgenomen. Om inzicht te verschaffen in de treasuryactiviteiten van het waterschap is de realisatie weergegeven van deze activiteiten in 2025.

Rentevisie, de treasuryfunctie en de uitvoering van het treasurybeleid

In dit onderdeel worden de belangrijkste interne en externe ontwikkelingen genoemd die in het verslagjaar invloed hebben gehad op de rentevisie, de treasuryfunctie en de uitvoering van het treasurybeleid.

Interne ontwikkelingen

In het verslagjaar werd (door de BsGW) de aanslag opgelegd van de watersysteem- en de zuiveringsheffing. De aanslag over het belastingjaar 2025 is gespreid opgelegd van 31 januari 2025 tot 31 maart 2025 en heeft niet tot problemen geleid.

Externe ontwikkelingen

- *Inflatie*

De economische groei in Nederland is ondanks alle wereldse gebeurtenissen in 2025 uitgekomen op 1,9% en was aanzienlijk hoger dan in 2024 (0,9%).

De (geharmoniseerde hci) inflatie is in Nederland voor heel 2025 uitgekomen op 3,3% (2023: 4,1%).

De Nederlandse inflatie is in vergelijking met andere Europese landen hoger uitgevallen.

De gemiddelde inflatie in de eurozone bedroeg in 2025 namelijk 2,1% (2023: 3,2%).

- *Rente(visie)*

De lagere inflatie heeft effect gehad op de rentetarieven van de Amerikaanse Centrale Bank (FED) en de Europese Centrale Bank (ECB). De FED heeft de rente in het verslagjaar in 3 stappen verlaagd naar het niveau van 3,50%-3,75% per 31 december 2025 (was 4,5% in 2024). Ook de ECB heeft de rente in het verslagjaar in 4 stappen verlaagd tot 2% per 31 december 2025 (was 3% in 2024).

Bij de vaststelling van de begroting 2025 is uitgegaan van een rentepercentage van 3% voor de korte rente. De lange rente, die in tegenstelling tot de korte rente niet wordt bepaald door de ECB maar door de markt, is de tweede helft van het verslag jaar gestegen.

De renteontwikkeling kan als volgt cijfermatig en grafisch worden weergegeven.

Rentevorm	Renteniveau NWB per		
	1-1-2025	1-7-2025	31-12-2025
Korte rente			
rekening courantrente	3,125%	2,125%	2,125%
Lange rente			
10 jaar gelijk	2,78%	2,83%	3,19%
15 jaar gelijk	2,93%	3,12%	3,50%
20 jaar gelijk	3,05%	3,25%	3,60%
25 jaar gelijk	3,07%	3,34%	3,64%

De renteontwikkeling heeft geen gevolgen gehad voor de liquiditeitspositie.

- *Schatkistbankieren*

Met ingang 13 december 2013 is het verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden van kracht geworden. Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden moeten worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Hierdoor hoeft de Nederlandse staat minder geld te lenen op de financiële markten met als resultaat een daling van de staatsschuld.

Voor de uitvoering hiervan is de rekeningcourant van een decentrale overheid bij het ministerie van Financiën gekoppeld aan een betaalrekening die deze overheid heeft bij de huisbank, in het geval van ons waterschap de NWB-bank. Het waterschap moet zelf de overtollige middelen naar deze rekening overmaken.

Een drempelbedrag van 2% van het jaarlijks begrotingstotaal t/m € 500 miljoen mag buiten de schatkist worden gehouden. Verder geldt als ondergrens voor het drempelbedrag een bedrag van € 1.000.000. Voor ons waterschap is het drempelbedrag 2% van het begrotingstotaal (2025 € 269.647.000), ofwel € 5.392.940. Dit wordt per kwartaal beoordeeld.

2025	benutting van het drempelbedrag	drempelbedrag
1e kwartaal	1.532.595	5.392.940
2e kwartaal	3.678.458	5.392.940
3e kwartaal	773.686	5.392.940
4e kwartaal	2.047.125	5.392.940

Het drempelbedrag is gedefinieerd als een gemiddeld bedrag per kwartaal. Dat betekent dat het gemiddelde van het bedrag aan overtollige middelen dat een decentrale overheid gedurende het kwartaal elke kalenderdag buiten de schatkist heeft aangehouden niet boven het drempelbedrag mag liggen. Alleen positieve saldi tellen mee voor de benutting. Het hanteren van een gemiddelde per kwartaal geeft extra flexibiliteit aan de decentrale overheid.

Over de hoogte en benutting van het drempelbedrag in ieder kwartaal rapporteert de decentrale overheid in de jaarstukken. Onderstaand is de hoogte en de benutting van het drempelbedrag over 2025 van ons waterschap in tabelvorm weergegeven.

Liquiditeitspositie

De liquiditeitspositie in 2025 kan afgerond op € 1.000 als volgt worden weergegeven.

Eind maand	Liquiditeitstekort (-) of Liquiditeitsoverschot (+)
Januari	-23.877.000
Februari	-39.613.000
Maart	-33.956.000
April	-24.083.000
Mei	30.754.000
Juni	3.671.000
Juli	-3.937.000
Augustus	-14.689.000
September	-23.464.000
Oktober	-46.680.000
November	-3.562.000
December	-20.346.000

In het verslagjaar zijn we geconfronteerd met een wisselende liquiditeitspositie. Het startpunt van de liquiditeitspositie per 1 januari 2025 was al negatief.

Door de aanslagoplegging van de waterschapslasten 2025, grotendeels opgelegd op 28 februari, de storting van een geldlening van € 49.000.000 per 1 december 2025 en de reguliere investeringsuitgaven in het verslagjaar is de liquiditeitspositie, ondanks dat het rekeningcourantsaldo negatief is, positiever verlopen dan voorzien. Het rekeningcourantsaldo op het einde van het verslagjaar sluit hierdoor met een tekort van € 20.346.000.

Ook in 2025 was de financieringsconstructie een punt van aandacht. Uitgangspunten hierbij waren de beperking van de rentekosten, de minimalisering van de renterisico's op lange termijn binnen kaders van de Wet Fido en de interne beleidskaders.

Debetrente

In het verslagjaar zijn (tijdelijke) liquiditeitstekorten door middel van kasgeldleningen gefinancierd. In 2025 is in verband met de wisselende liquiditeitspositie in de maanden januari t/m april en juli t/m december sprake geweest van een liquiditeitstekort waardoor in 2025 18 kasgeldleningen zijn afgesloten. Met deze systematiek is in het verslagjaar een rentevoordeel gerealiseerd van afgerond € 22.000.

Creditgelden

Door het verplicht Schatkistbankieren dient het waterschap de publieke middelen aan te houden bij het ministerie van Financiën, behoudens het drempelbedrag. In het verslagjaar 9 maal een bedrag weggezet bij de schatkist. Verder heeft het bestuur van de BsGW in 2025 besloten om de renteopbrengsten over de geïnde belastingbedragen die 2 à 3 dagen op de rekening van de BsGW staan niet meer ten gunste te laten komen van de exploitatie van de BsGW maar periodiek per kwartaal af te dragen aan de deelnemers.

In het verslagjaar heeft dit in totaliteit geresulteerd in een renteopbrengst van afgerond € 256.000.

Geldlening

Doordat de rente zich in 2019 op een historisch laag niveau bevond, is ter beperking van de renterisico's in 2019 samen met het voormalige Waterschapsbedrijf Limburg (WBL) de toekomstige financiering over de periode 2020-2025 afgedekt door het aangaan van een zestal 'toekomstige' geldleningen met uitgestelde storting voor een totaal bedrag van € 295 miljoen (WL € 180 miljoen / WBL € 115 miljoen), looptijd 20 jaar, aflossing lineair, rentevast die als volgt zijn opgesplitst:

- stortingsdatum 1 december 2020 € 65 miljoen, rente 0,44%;
- stortingsdatum 1 december 2021 € 40 miljoen, rente 0,536%;
- stortingsdatum 1 december 2022 € 46 miljoen, rente 0,638%;
- stortingsdatum 1 december 2023 € 47 miljoen, rente 0,725%;
- stortingsdatum 1 december 2024 € 48 miljoen, rente 0,794%;
- stortingsdatum 1 december 2025 € 49 miljoen, rente 0,857%;

Per 1 december 2025 is de geldlening 2025 ad € 49.000.000 door de NWB gestort.

Het in 2019 aantrekken van de voorlopig financiering 2020-2025 heeft geresulteerd tot een besparing op de rentekosten van € 41.966.000 waarvan de opbouw onderstaand is weergegeven.

WL Omschrijving geldlening	Aangegaan	Daadwerkelijk * percentage op datum	Rente effect (- nadeel / + voordeel)
Geldlening 1 december 2020 € 65 miljoen	0,440%	0,00%	-3.003.000
Geldlening 1 december 2021 € 40 miljoen	0,536%	0,33%	-865.000
Geldlening 1 december 2022 € 46 miljoen	0,638%	2,80%	10.442.000
Geldlening 1 december 2023 € 47 miljoen	0,725%	3,31%	12.757.000
Geldlening 1 december 2024 € 48 miljoen	0,794%	2,74%	9.808.000
Geldlening 1 december 2025 € 49 miljoen	0,857%	3,35%	12.827.000
			41.966.000

* Daadwerkelijke percentages zijn opgevraagd bij de NWB-bank op genoemde datum.

Ondanks de negatieve liquiditeitspositie heeft geen consolidatie van de vlottende schuld in 2025 plaatsgevonden en is geen aanvullende geldlening afgesloten. Dit omdat de kasgeldlimiet in 2025 niet is overschreden en de korte rente aanzienlijk lager was dan de lange rente.

Zie ook onderstaande paragraaf.

Kasgeldlimiet

Indien bij een negatieve liquiditeitspositie van het waterschap de kasgeldlimiet 2025 € 62.019.000, te weten 23% van het begrotingstotaal) drie opeenvolgende kwartalen wordt overschreden, is het op grond van de wet Fido verplicht de vlottende schuld te consolideren door middel van een vaste geldlening. Indien dit aan de orde is, dient het negatieve rekening-courantsaldo, dat uitstaat tegen de lage debetrente, te worden omgezet in een vaste geldlening.

Deze heeft situatie zich in het verslagjaar niet voorgedaan waardoor geen aanvullende geldlening is aangegaan.

Treasurybeheer

Risicobeheer

Dit onderdeel geeft inzicht in het risicoprofiel van het waterschap. Onder risico's worden zowel renterisico's, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en koersrisico's (lees valutarisico's) verstaan. Het renterisico op de vlottende schuld wordt ingeperkt door het hanteren van de kasgeldlimiet. Als grondslag van de wettelijk toegestane omvang van de kasgeldlimiet wordt de omvang van de begroting per 1 januari voor het gehele verslagjaar aangehouden, vermenigvuldigd met het door ministeriële regeling vastgestelde percentage (30% voor waterschappen).

Over het verslagjaar kan dit als volgt worden weergegeven.

Kasgeldlimiet 2025 (x € 1.000)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	43.391	52.924	57.034	37.450

Uit dit overzicht is af te leiden dat de kasgeldlimiet in 2025 niet is overschreden. De berekening van de kasgeldlimiet is opgenomen in bijlage H.

Naast de kasgeldlimiet geeft de renterisiconorm inzicht in de feitelijke risico's op de vaste schuld. De renterisiconorm voor waterschappen is bepaald op 30% van het begrotingstotaal en kan voor 2025 als volgt worden weergegeven.

Toets renterisiconorm	2025
Renterisiconorm	80.894
Renterisico op vaste schuld	39.855
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	41.039

Uit het overzicht van de toets renterisiconorm kan worden afgeleid dat het waterschap over het verslagjaar heeft voldaan aan de toets van de renterisiconorm. De berekening is ook opgenomen in bijlage H.

Kredietrisico's op verstrekte geldleningen hebben zich in het verslagjaar niet voorgedaan, aangezien geen leningen van dien aard aan derden zijn verstrekt. Het liquiditeitsrisico is beperkt gebleven door de treasuryactiviteiten te baseren op een liquiditeitsprognose. Het koersrisico is nihil aangezien het waterschap alle betalingen en ontvangsten heeft verricht in euro's.

Kasbeheer

Om de kosten voor het geldstroomverkeer te beperken worden de geldstromen op waterschapsniveau op elkaar afgestemd, het betalingsverkeer door één bank (NWB bank) elektronisch uitgevoerd en de betalingsopdrachten uitsluitend centraal door financiën verwerkt.

WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre het waterschap in staat is om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat direct ingrijpende maatregelen nodig zijn binnen de lopende exploitatie of dat dit de dienstverlening beïnvloedt. Het weerstandsvermogen fungeert daarmee als financieel vangnet voor risico's die niet volledig kunnen worden voorkomen of beheerst via risicomanagement.

Het weerstandsvermogen wordt bepaald door de verhouding tussen:

- de benodigde weerstandscapaciteit: de omvang van de (resterende) financiële risico's; en
- de beschikbare weerstandscapaciteit: de middelen en mogelijkheden die beschikbaar zijn om deze risico's op te vangen.

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit bestaat uit de risico's (in euro's) die resteren nadat preventieve, repressieve en/of correctieve beheersmaatregelen zijn getroffen. Te denken valt aan verzekeringen, voorzieningen, contractuele afspraken en andere beheersmaatregelen. De resterende risico's worden gewaardeerd op basis van een inschatting van de kans van optreden en de financiële impact.

Voor de duiding van het risicoprofiel in deze jaarrekening 2025 is aangesloten bij de meest actuele en geïntegreerde basis: in aanloop naar de begroting 2026 zijn de risicomatrixen van WL en (voormalig) WBL samengebracht tot één integrale risicomatrix en geactualiseerd. Daarmee sluiten de risico's en de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit aan bij de inrichting van het risicomanagement binnen de nieuwe organisatie na de samenvoeging.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waar het waterschap over beschikt, of op korte termijn over kan beschikken, om onverwachte financiële tegenvallers op te vangen. Hieronder vallen onder andere:

- de algemene reserve;
- de post onvoorzien;
- andere vrij inzetbare reserves;
- de (tijdelijk) onbenutte belastingcapaciteit.

Ratio weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \text{Beschikbare weerstandscapaciteit} / \text{Benodigde weerstandscapaciteit}$$

Voor de waardering van deze ratio wordt aangesloten bij de normtabel van de Universiteit Twente:

Weerstandsratio	Waardering
> 2,0	Uitstekend
1,4 – 2,0	Ruim voldoende
1,0 – 1,4	Voldoende
0,8 – 1,0	Matig
0,6 – 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Het waterschap hanteert een streefwaarde van **1,0** (voldoende). Dit betekent dat het waterschap – op basis van de geïnventariseerde en gekwantificeerde risico's – in staat wordt geacht de geïdentificeerde risico's volledig op te vangen.

Ontwikkeling van het weerstandsvermogen: herstelplan weerstandsvermogen

In de afgelopen jaren is het weerstandsvermogen door enkele grote financiële tegenvallers in belangrijke mate aangesproken. Om de continuïteit van de uitvoering te kunnen blijven waarborgen, zijn maatregelen getroffen om de beschikbare weerstandscapaciteit weer op peil te brengen. Deze maatregelen zijn vastgelegd in het herstelplan weerstandsvermogen voor de periode 2024–2025, waarbij 2025 het laatste jaar van het herstelplan vormt.

De kern van het herstelplan is dat de algemene reserve in twee stappen wordt aangevuld vanuit het watersysteem- en het zuiveringsdeel. De eerste tranche is uitgevoerd bij het vaststellen van de jaarverantwoording 2024, waarmee de algemene reserve is aangevuld met € 4,7 miljoen. Bij het vaststellen van de jaarrekening 2025 wordt de tweede tranche gestort, waardoor de algemene reserve uitkomt op € 9,4 miljoen. Dit bedrag betreft de normhoogte waarvan is uitgegaan bij het opstellen van het herstelplan.

Actualisatie risico-inventarisatie

De actualisatie van de risico-inventarisatie in aanloop naar de begroting 2026 laat zien dat de benodigde weerstandscapaciteit is toegenomen ten opzichte van het risicobeeld waarop het herstelplan is gebaseerd. Dit onderstreept de noodzaak om de weerstandscapaciteit, ook na het bereiken van de normhoogte van € 9,4 miljoen, verder te versterken.

Concreet is daarom in de begroting 2026 voorzien in een aanvullende storting van € 5,155 miljoen vanuit de egaliseringsreserves voor watersysteem (€ 3,150 miljoen) en zuivering (€ 2,005 miljoen) naar de algemene reserve. Hiermee wordt het weerstandsvermogen verder verhoogd richting de streefwaarde van een ratio 1,0. In de begroting 2026 is deze aanvulling reeds verwerkt.

Risicobeeld 2025

Uit de monitoring over 2025 blijkt dat, zowel ten opzichte van de risico-inventarisatie die is uitgevoerd bij het opstellen van de begroting 2025 als ten opzichte van de daaropvolgende actualisatie in aanloop naar de begroting 2026, zich geen bijzondere risico's hebben voorgedaan die hebben geleid tot een beslag op het weerstandsvermogen. Het risicobeeld over 2025 is daarmee stabiel. Er waren geen tegenvallers die het weerstandsvermogen hebben aangesproken en de beschikbare weerstandscapaciteit sluit aan bij de risico's zoals die voor 2025 zijn ingeschat. In december 2025 heeft zich wel een calamiteit voorgedaan op rwzi Roermond (brand in container rwzi); de financiële afwikkeling vindt naar verwachting in 2026 plaats en heeft in 2025 niet geleid tot inzet van weerstandscapaciteit.

ONTTREKKING AAN RESERVES EN VOORZIENINGEN

In de BBVW is opgenomen dat onttrekkingen aan de overige bestemmingsreserves en voorzieningen expliciet dienen te worden toegelicht in de begroting en de programmarekening. In paragraaf 5.5 vaste passiva, worden de mutaties op de reserves en voorzieningen in de balans nader toegelicht.

Voor alle mutaties op de reserves en voorzieningen, inclusief het doel en de omvang, zie hoofdstuk 5 en bijlage B.

KENGETALLEN EN FINANCIËLE POSITIE

Kengetal/indicator	2024 jaarrekening	2025 ¹	2025 jaarrekening
Weerstandsratio	0,5	1,0	1,0
Netto schuldquote (%)	248%	258%	248%
EMU-Saldo (x € 1 miljoen)	-40	-70	-41
Wendbaarheid van de begroting	22%	21%	20%
Kengetal lastendruk (€)	n.b.	470	470

¹ Oorspronkelijk vastgestelde begroting AB 2.10.2024

Weerstandsvermogen

Het kengetal weerstandsvermogen meet de mate waarin het waterschap in staat is om onverwachte financiële tegenvallers op te vangen zonder het bestaande beleid en de dienstverlening aan te tasten. Dit kengetal wordt berekend door het beschikbare weerstandsvermogen te delen door het benodigde weerstandsvermogen, wat inzicht geeft in de financiële veerkracht van het waterschap.

Het streven van het waterschap is een ratio van 1,0, wat betekent dat de beschikbare weerstandscapaciteit minstens gelijk moet zijn aan de benodigde weerstandscapaciteit. Volgens het herstelplan wordt de algemene reserve in 2025 aangevuld tot € 9,4 miljoen, waarmee het waterschap de normhoogte 2025 bereikt.

Voor een gedetailleerde uitleg over de berekening van de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit, verwijzen we naar het onderdeel '*weerstandsvermogen en risicobeheersing*' eerder in deze paragraaf.

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in de schuldenlast van het waterschap in verhouding tot de eigen middelen. De netto schuldquote is de uitkomst van een wiskundige breuk van de netto schuld (teller) gedeeld door de netto belastingopbrengsten (noemer). Het beïnvloeden van de netto schuldquote kan dan ook alleen via die grootheden.

Beïnvloeding netto schuld

Met investeringen (uitgaven met een meerjarig nut) in het watersysteem, de waterkeringen en de waterzuivering zorgen we voor droge voeten, veilige dijken en schoon en voldoende water. Burgers en bedrijven betalen daarvoor niet in één keer via hun belastingen, maar gespreid gedurende de periode dat zij daarvan profiteren (wettelijk bepaald op grond van het voorgeschreven lasten en batenstelsel). Het doen van investeringen en het hebben van een financieringsbehoefte is daarom onlosmakelijk met elkaar verbonden. We vullen de financieringsbehoefte in door leningen af te sluiten. De kosten die daarmee samenhangen jaarlijks, samen met de andere kosten die nodig zijn voor beheer, onderhoud en bediening van de infrastructuur, zijn onderdeel van de exploitatiekosten van het waterschap. Het eventueel verlagen van de netto schuld kan door het investeringsniveau bij te sturen of binnen de kaders van de wetgeving minder kosten te activeren. De laatste leidt tot een verdere structurele stijging van de jaarlijkse exploitatiekosten.

EMU saldo*Achtergrond EMU-problematiek*

In het kader van een verantwoorde ontwikkeling van de economie en het monetaire stelsel binnen de landen die deelnemen aan de EMU (Economische en Monetaire Unie), is in het Verdrag van Maastricht een aantal afspraken gemaakt. Een belangrijke afspraak is dat het EMU-tekort (lees overheidstekort) van een lidstaat niet meer mag bedragen dan 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Het EMU-saldo is opgebouwd uit het totaal van het Rijk, de sociale fondsen, gemeenschappelijke regelingen en de decentrale overheden.

Indien de overheden in een jaar meer uitgeven dan ontvangen (op kasbasis) is sprake van een negatieve bijdrage aan het EMU-saldo. Op basis van de geldende afspraken mochten de medeoverheden in 2025 maximaal 0,5% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) bijdragen in het maximale toegestane EMU-tekort van Nederland, zijnde 3%.

Deze ruimte is in 2025 als volgt nader verdeeld over gemeenten over gemeenten, provincies en waterschappen.

Macroreferentiewaarde per bestuurslaag	2025
waarvan gemeenten	0,34%
waarvan provincies	0,10%
waarvan waterschappen	0,06%

EMU-saldo 2025

In de begroting en het jaarverslag dient het eigen EMU-saldo te worden opgenomen. De moeilijkheid is dat waterschappen, net zoals de andere decentrale overheden, een ander boekhoudstelsel gebruiken dan waarop het EMU-saldo is gebaseerd. De waterschappen hanteren het baten- en lastenstelsel, terwijl het EMU-saldo is gebaseerd op transactiestelsel (lees kasbasis). De informatie ten behoeve van het EMU-saldo moet dan ook een vertaalslag ondergaan.

Verder geldt dat bij de waterschappen de investeringen (inclusief de bijdrage van het HWBP) grote invloed hebben op het EMU-saldo, zeker omdat zij gemiddeld over alle waterschappen gezien een factor 3 groter zijn dan de jaarlijkse afschrijvingen. Omdat het investeringsvolume van de waterschappen aanzienlijk is, hebben de waterschappen per definitie een EMU-tekort. Over 2025 is sprake van een EMU-tekort van afgerond € 40.878.000.

De berekening van het EMU-saldo van 2025 is opgenomen in bijlage I, waar tevens de realisatie versus gewijzigde begroting wordt toegelicht.

Wendbaarheid van de begroting

Dit kengetal laat zien in welke mate afschrijvings- en rentekosten (verzamelnaam kapitaallasten) de exploitatie belasten. Dit biedt een indicatie van de financiële flexibiliteit van de begroting. Hoe groter de omvang van de gepleegde en nog te plegen investeringen en de daaruit voortvloeiende financiering, des te meer kapitaallasten voor langere periode vastliggen. Het doen van investeringsuitgaven (uitgaven met meerjarig nut) in combinatie met het verplicht toepassen van het baten- en lastenstelsel voor de verantwoording, maakt dat investeren onvermijdelijk leidt tot een toename van de afschrijvings- en rentekosten tenzij de totale omvang van de exploitatie sneller groeit.

In bepaalde mate is ook flexibiliteit na te streven binnen de kapitaallastenontwikkeling door bijvoorbeeld binnen de wettelijke kaders het activeren en vervolgens afschrijven van kosten te beperken en/of te kiezen – om meerdere redenen - voor niet te lange afschrijvingstermijnen. Beide maatregelen leiden tot een stijging van de exploitatiekosten.

6.2. Paragraaf assetmanagement

Inleiding

Vanaf 2025 is het verplicht om in de begroting en jaarverantwoording een paragraaf op te nemen die specifiek gericht is op het onderhoud van kapitaalgoederen, ook bekend als de paragraaf assetmanagement. We gaan in deze paragraaf in op de specifieke beleidskaders, beheerplannen en financiën. In de begroting voor 2025 vormde deze paragraaf een eerste stap, die de komende jaren verder zal worden uitgewerkt en verfijnd. De paragraaf is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Algemeen
- Waterkeringen en bijbehorende kunstwerken
- Watergangen, waterkwantiteitskunstwerken en gemalen
- Zuiveringstechnische werken

Algemeen

Waterschap Limburg bezit en beheert tal van assets. Daarbij kan gedacht worden aan waterkeringen, watergangen, keersluizen, stuwen, duikers, rioolwaterzuiveringen, leidingen etc. Al deze assets vertegenwoordigen een kapitaal van ongeveer € 4,5 miljard. Het beheer en onderhoud van onze assets is dan ook erg belangrijk en een kerntaak van Waterschap Limburg. Het goed functioneren van onze assets draagt in belangrijke mate bij aan onze kerntaken.

Het beleid met betrekking tot onze assets is verwoord in diverse documenten. In 2025 hebben we gewerkt aan de ontbrekende assetmanagementplannen en de integratie van de voormalige strategische assetmanagementplannen naar een nieuw strategisch assetmanagementplan voor onze organisatie. Ook zijn we gestart met de voorbereidende werkzaamheden voor een nieuw waterbeheerprogramma 2027-2032.

Waterkeringen en bijbehorende kunstwerken

De eisen ten aanzien van de primaire waterkeringen en bijbehorende kunstwerken zijn feitelijk vastgelegd in de Omgevingswet (voorheen Waterwet). De primaire waterkeringen dienen te voldoen aan de wettelijke norm (functionele eis). Indien de waterkeringen hieraan niet voldoen, worden deze opgenomen in de landelijke programmering van het Hoogwaterbeschermingsprogramma om uiterlijk in 2050 te zijn verbeterd. Waterschap Limburg heeft een flinke opgave. Voor de langere termijn is de opgave verwoord in Maas 2050. Waterschap Limburg werkt er, samen met haar partners, hard aan om de waterkeringen zo snel mogelijk te laten voldoen aan de wettelijke norm.

Niet alleen het verbeteren is belangrijk, ook het dagdagelijkse beheer en onderhoud. Via de zorgplicht worden er procesmatige eisen gesteld ten aanzien van het beheer en onderhoud van de primaire waterkeringen. De verantwoording hierover vindt plaats via de veiligheidsrapportage.

In 2025 is het project Belfeld hoogwater veilig verklaard. Daarmee zijn er in totaal nu 22 van de 45 trajecten die voldoen aan de norm. De beoordeling van de dijken loopt volledig conform planning. In 2025 hebben we 4 beoordelingen uitgevoerd.

Van de 'top 3' van investeringen die in 2025 zijn aangekondigd (Arcen, Buggenum en Lob van Gennep), komt het Project Lob van Gennep met een vóórfinancieringsvraagstuk. Er wordt op dit moment gewerkt aan een oplossing alvorens het ontwerp projectbesluit kan worden vastgesteld.

Watergangen, waterkwantiteitskunstwerken en gemalen.

Voor de watergangen, waterkwantiteitskunstwerken en gemalen geldt eenzelfde ontwikkeling als bij de primaire waterkeringen, met dat verschil dat er geen duidelijke wetgeving van toepassing is waarin concrete eisen worden gesteld aan de staat van de assets of eisen worden gesteld aan de bijbehorende processen.

Wel geeft de Provinciale verordening en de Kaderrichtlijn Water (KRW) richtlijnen voor de Eisen waaraan het watersysteem respectievelijk kwantitatief en kwalitatief dient te voldoen. Dit wordt beoordeeld, bijvoorbeeld via de watersysteemtoets en via de KRW richtlijnen. Daar waar blijkt dat sprake is van een knelpunt, omdat daar sprake is van een wateroverlastknelpunt of omdat daar de ecologische doelstellingen niet worden gehaald, is dit opgenomen als (toekomstig) project.

In 2025 hebben wederom de nodige vervangingen van assets plaats gevonden. Het betreft vervangingen doordat de assets aan het einde van hun technische levensduur zijn gekomen. Enkele vervangen assets zijn:

- Gemaal Vloedgraaf in de Grubben
- Verdediging Geulke
- Geleenbeek
- Spiekerbeek
- Langstraatlossing
- Stuw Afslagtak van de Rode beek te Millen
- Stuw Afslagtak van de Geleenbeek te Millen

Zuiveringstechnische werken

Door klimaatverandering neemt de hoeveelheid regen toe en daarmee de druk op het gemeentelijke rioolstelsel. Dit vraagt om een flexibel systeem van transporteren en zuiveren. De klassieke rwzi's dragen bij aan een betere waterkwaliteit maar zijn grootverbruikers van energie en grondstoffen. We werken continu aan het besparen van energie en het opwekken van energie uit hernieuwbare niet fossiele bronnen voor eigen gebruik. In onze visie is rioolwater geen afval, maar een bron van energie en grondstoffen en gezuiverd water. We bouwen onze huidige stationaire rwzi's geleidelijk om tot modulaire systemen zodat we afvalwater op maat zuiveren, optimaal energie en grondstoffen kunnen terugwinnen en gezuiverd water van gewenste kwaliteit kunnen leveren.

Een belangrijke doelstelling is dat al onze rwzi's in 2027 voldoen aan de Kaderrichtlijn Water (KRW). Maar daarna zullen verdergaande verplichtingen volgen uit de nieuwe EU-richtlijn Stedelijk afvalwater.

Eind september 2025 is er landelijk meer duidelijkheid en consensus gekomen over de manier waarop effluent normen voor N en P moeten worden afgeleid. Op rwzi Hoensbroek is de opgave groter dan alleen de KRW en wordt gewerkt aan een integraal voorstel. Dit betekent dat de maatregelen vermoedelijk niet voor eind 2027 gereed zijn. De verwachting is dat de maatregelen op Susteren, Meijel en Venray voor eind 2027 gereed zijn. Het is mogelijk er nog aanvullende

maatregelen volgen voor de overige 13 rwzi's. De grootte en invloed van deze maatregelen is nog niet duidelijk.

In 2025 hebben we verder gewerkt aan het op orde brengen van onze data en assets via het project assetbase op orde. Dit gaan we in de toekomst uitbreiden naar de assets watersysteem en asset waterkeringen.

In 2025 vonden ondermeer de volgende vervangingen plaats:

- Renov influent inname rwzi Simpelveld
- Rwzi Simpelveld implementatie Poederkool
- Rwzi MJL renovatie influentgemaal
- Leiding Reuver-Belfeld verleggen

6.3. Paragraaf bedrijfsvoering

Een goed functionerende bedrijfsvoering is voor het waterschap een belangrijke randvoorwaarde voor het realiseren van de bestuurlijke ambities en maatschappelijke opgaven. De bedrijfsvoering ondersteunt de primaire processen en draagt eraan bij dat werkzaamheden eenvoudig, betrouwbaar, doelmatig en efficiënt kunnen worden uitgevoerd. Ook in 2025 is ingezet op verdere professionalisering en verbetering van de organisatie en de onderliggende processen. In deze paragraaf wordt ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen binnen de bedrijfsvoering. Voor de activiteiten en actuele ontwikkelingen op het gebied van bedrijfsvoering wordt tevens verwezen naar programma 6 *'Bestuur en Organisatie'*.

Samen naar het nieuwe WL

Met de start van het Nieuwe WL op 1 januari 2025 is het programma Stroomversnellers ingericht. Met het Programma Stroomversnellers hebben we in 2025 focus gehouden op de verandering van onze organisatie na de samenvoeging. Gedurende het proces van de samenvoeging zijn er veel noodzakelijk projecten afgerond en geïmplementeerd. Sommige projecten zijn doorgeschoven naar 2025 en daarnaast zijn er op basis van onze nieuwe organisatie koers 'Leven met Water' nieuwe projecten gedefinieerd. Deze projecten zijn vanuit het programma Stroomversnellers gesignaleerd, geprioriteerd, gecoördineerd, gemonitord en gefaciliteerd. Allen projecten die een directe link hebben met de beweging vanuit de Koers. De doorontwikkeling richt zich op de 4 ontwikkelthema's (de veranderende organisatie, de veranderende omgeving, sturen op samenhang en maatschappelijke meerwaarde) door het borgen van continuïteit, integraliteit, uniformiteit en inhoudelijke kwaliteit. Zo zet het Programma Stroomversnellers in van samengaan, via samendoen naar samenwerken te gaan.

In 2025 hebben we ingezet op strategisch portfoliomanagement (SPfM) met voorbereiding en verdere inrichting van de organisatie op integrale prioritering en programmering. Door het leren werken met afdelingsplannen en de doorontwikkeling daarvan hebben we een sterkere koppeling met de planning- en control cyclus gemaakt met als doel betere realisatie van begrotingsafspraken. Ook is er een stap in strategische personeelsplanning en -management (SPP) neergezet. Daarnaast is er geïnvesteerd in leiderschapstrajecten in het kader van organisatieontwikkeling en een vernieuwde aanpak voor meten en evalueren, weten wat er speelt in de organisatie en daarop kunnen acteren. De ontwikkeling van het Blauwe Kompas is ingezet als vertaling van de Koers naar leidende principes en toekomstbeelden, in nauwe samenwerking met interne en externe partners. Op de thema's duurzaam, innovatief, datagedreven en samen zijn strategische aanpakken ontwikkeld die hun verdere beslag in de uitvoering krijgen.

Het Festival van de Toekomst met onze externe stakeholders dat in het najaar van 2025 gepland stond is doorgeschoven en gaat plaatsvinden op 11 juni 2026.

STURING EN BEHEERSING

- **Optimaliseren planning & control cyclus**

In 2025 zijn belangrijke stappen gezet in het verder optimaliseren van de planning- en control cyclus en het versterken van de financiële sturing. Zo zijn de kostenverdeelstaten van WL en WBL samengebracht in één gezamenlijke kostenverdeelstaat en is de jaarplanning van de P&C-cyclus vastgesteld, wat meer voorspelbaarheid en structuur biedt.

Daarnaast is in 2025 binnen het ontwikkeltraject van WL gestart met een ambtelijke sturingscyclus, aansluitend op de bestuurlijke P&C-cyclus. Afdelingen hebben daarbij voor het eerst gewerkt met afdelingsplannen waarin doelen, activiteiten en onderlinge afhankelijkheden zijn uitgewerkt.

Verder is in 2025 de vernieuwde opzet van de Kadernota 2026 gerealiseerd, waarin is gewerkt met scenario's en varianten en waarin de belangrijkste ontwikkelopgaven zijn uitgewerkt. In het verlengde hiervan is ook de programmaopzet van de Begroting 2026 aangepast, zodat per programma op geaggregeerd niveau de koppeling met de Kadernota en de voorgenomen inzet in 2026 inzichtelijk is gemaakt. Deze ingezette lijn wordt in 2026 verder doorontwikkeld.

- **Integratie en doorontwikkeling risicomanagement**

In 2025 is verder gewerkt aan de integratie en doorontwikkeling van het risicomanagement. De risicomatrices van WL en WBL zijn verder geïntegreerd: dubbelingen en overlap zijn verwijderd en de matrix is geactualiseerd. Daarnaast zijn de programmarisico's van het HWBP geïntegreerd, waardoor het risicobeeld is verbreed en aangescherpt.

In 2025 is tevens verkend welke integrale tooling passend is voor risicomanagement in samenhang met de P&C-producten. In 2026 wordt deze verkenning en de verdere uitwerking hiervan voortgezet.

- **Fraude(risico's) en onregelmatigheden**

In het kader van de jaarrekeningcontrole 2025 is de frauderisicoanalyse geactualiseerd. Hierbij zijn tevens eerdere aandachtspunten en bevindingen van de accountant meegenomen. De actualisatie laat zien dat in 2025 op meerdere onderdelen verdere stappen zijn gezet in de beheersing van frauderisico's, onder meer binnen subsidiebeheer, inkoop en aanbesteding, salarisverwerking en de vastlegging van prestatielevering. Zo zijn een subsidieregister en eenduidige dossiervorming verder ingericht, is het inkoop- en contractmanagement verder gedigitaliseerd en is de functiescheiding binnen de salarisadministratie versterkt.

Tegelijkertijd blijkt uit de actualisatie dat een aantal verbeteringen nog verdere uitwerking vraagt. Dat geldt onder meer voor de verdere doorontwikkeling van het subsidieregister, de uitwerking van procesbeschrijvingen binnen de salarisadministratie en de verdere borging van rapportages en controles binnen het inkoop- en contractbeheer. Ook wordt in 2026 verder gewerkt aan een frauderesponsplan en een overkoepelend beleid voor misbruik en oneigenlijk gebruik.

Onze financiële processen zijn in de basis ingericht met functiescheiding en aanvullende beheersmaatregelen. Daarmee wordt het risico op fraude zoveel mogelijk beperkt. Tegelijkertijd

geldt dat het risico van doorbreking van de interne beheersing door het management naar zijn aard niet volledig kan worden uitgesloten. Daarom blijven een transparante besluitvorming, een heldere governance, een open aanspreekcultuur en structurele aandacht voor integriteit en interne controle onverminderd van belang.

Integriteitsbeleid

Externe partijen moeten er op kunnen vertrouwen dat het waterschap en haar medewerkers op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zaken doen. Daarom heeft Waterschap Limburg een integriteitsbeleid en gedragscode opgesteld. Alle bestuurders en medewerkers van Waterschap Limburg leggen de eed of belofte af. Hiermee conformeren zij zich aan de geldende regels. Medewerkers die niet in dienst zijn bij het waterschap ondertekenen een verklaring dat zij de integriteitsregels zullen naleven. Het belang van de gedragscode en de naleving wordt periodiek benadrukt en is onderwerp van gesprek tussen leidinggevende en medewerker. Er is een vertrouwenspersoon en meldpunt ingesteld iedereen een melding kan doen van mogelijke onregelmatigheden, integriteitsschendingen of belangenverstrengeling ten aanzien van handelingen die het bestuur van Waterschap Limburg aangaan.

Conclusie

Het DB is van mening dat, met alle analyses en getroffen/te treffen beheersingsmaatregelen, de risico's met betrekking tot een beheerste en integere bedrijfsvoering inzichtelijk zijn en op een adequate wijze worden gemitigeerd.

INFORMATIE EN ONDERSTEUNING

• Duurzame informatiehuishouding

Het jaar 2025 stond voor Waterschap Limburg nadrukkelijk in het teken van de samenvoeging van Waterschap Limburg en Waterschapsbedrijf Limburg tot één nieuwe organisatie. De overgang naar een nieuwe organisatiestructuur, nieuwe rollen en aangepaste werkprocessen heeft veel aandacht en capaciteit gevraagd. Hierdoor was 2025 in belangrijke mate een jaar van stabiliseren, harmoniseren en integreren.

Binnen het thema duurzame informatiehuishouding betekende dit dat de nadruk lag op het borgen van continuïteit en het op orde brengen van de basis (wetgeving). Ontwikkelambities zijn niet losgelaten, maar zijn gefaseerd opgepakt.

In 2025 is ook de beweging naar een datagedreven organisatie voorbereid. Er is een programmatische aanpak ingericht waarmee richting, governance en prioritering worden vastgesteld. De daadwerkelijke inhoudelijke uitwerking en implementatie van het programma Datagedreven werken krijgt in 2026 concreet vorm. In 2025 lag de focus vooral op het organiseren van de randvoorwaarden en het positioneren van dit thema binnen de nieuwe organisatie.

Op het gebied van informatiebeheer is de voortgang in verbetermaatregelen in 2025 gestagneerd ten opzichte van eerdere jaren. Dit hangt grotendeels samen met de organisatorische samenvoeging per 1 januari 2025.

- **Informatiebeveiliging en cybersecurity**

Cyberaanvallen, ransomware en datalekken blijven regelmatig in het nieuws. Voor een waterschap dat wil functioneren als een betrouwbare overheidsorganisatie, en waar continuïteit, privacy en reputatie zwaar wegen, blijft informatiebeveiliging daarom een onderwerp met hoge prioriteit.

Net als in voorgaande jaren hebben in 2025 alle medewerkers een verplichte bewustwordingstraining gevolgd op het gebied van informatiebeveiliging en privacy. Daarbij is een duidelijke groei zichtbaar in het bewustzijn van medewerkers over veilig omgaan met informatie en persoonsgegevens. Daarnaast zijn extra technische en organisatorische maatregelen ingevoerd om onze ICT-omgeving beter te beschermen tegen mogelijke cyberaanvallen en om de gevolgen van een incident te beperken. Ook is verder gewerkt aan de verbeterpunten uit diverse audits van WL, zowel technisch als organisatorisch, om de organisatie stap voor stap dichterbij het beoogde volwassenheidsniveau 4 te brengen.

- **Facilitaire en ondersteunende diensten**

Facilitaire zaken ondersteunt de organisatie met toekomstgerichte en veilige facilitaire producten en diensten zodat medewerkers prettig en efficiënt kunnen werken. We verbinden mensen en middelen, en handelen slagvaardig om snel de juiste oplossingen te bieden.

In 2025 heeft de focus gelegen op de samenvoeging van WBL en voormalig WL. De integratie heeft impact op de medewerkers, processen en inhoud van het nieuwe team facilitaire zaken.

- Basis op orde: er is een start gemaakt met het op orde brengen van de basis. De volgende stappen zijn gezet: teamvorming en verdere positionering van het team, opstellen teamplan, samenvoegen systemen, inrichting Servicedesk, inrichten en structureren budgetbeheer, afstemmen werkwijze, opstellen van een activiteitenplanning met prioritering. Hiermee is een eerste fundament gelegd. In 2026 wordt deze lijn voortgezet en verder verdiept.
- Dienstverlening: in 2025 heeft faza uitvoering gegeven aan de volgende aanbestedingen: catering, gasmeters, E en W onderhoud gebouwgebonden technische installaties, ongediertebestrijding. Met deze aanbestedingen is invulling gegeven aan rechtmatige inkoop, de continuïteit van de dienstverlening en beheersing van kosten en kwaliteit. Daarnaast is in 2025 gestart met een grootschalige vervanging van het wagenpark en voorbereiding voor deelname aan de aanbesteding lease wagenpark met de samenwerkende waterschappen.

ONDERZOEKEN, AUDITS EN TOEZICHT

- **Rekenkameronderzoeken**

- 2^e rekenkamer onderzoek: informatiepositie Algemeen bestuur

De gedane aanbevelingen in dit onderzoek zijn gericht aan het AB. Het DB heeft in haar bestuurlijke reactie aangegeven dat de aanbevelingen intern opgepakt zijn in het kader van de uitbreiding en verdere professionalisering van bestuursondersteuning. Het DB heeft de suggestie gedaan om de aanbevelingen aan het AB te betrekken bij de werkgroep AB-ondersteuning, die naar aanleiding van het 1^e rekenkameronderzoek is ingericht.

Vanuit de werkgroep “Positionering AB en ontwikkeling bestuursondersteuning” zijn diverse aanbevelingen gedaan om de informatiepositie van het AB te versterken; zo wordt wekelijks de Bestuursflits verzonden met verwijzingen naar voor het AB relevante ontwikkelingen, is het BOB-model verder in ontwikkeling door toevoeging van een Verkennende en Informatieve fase (VI-BOB) en heeft het presidium een strategische lange-termijn agenda opgesteld van onderwerpen waar zij aandacht aan willen besteden. Verder is de vergadertool Debatrijk geïmplementeerd en hebben AB-leden hier een instructie voor gekregen. Ook zijn in 2025 de eerste stappen gezet ter versterking van de ambtelijke ondersteuning van het AB met de indiensttreding van een nieuwe afdelingsmanager Bestuurlijk-Juridische Zaken.

- 3e rekenkameronderzoek: Onderzoek naar informatie, sturing en controle bij bestuurlijke samenwerkingen van het Waterschap Limburg

De aanbevelingen in dit rapport zijn verdeeld in aanbevelingen voor het AB en aanbevelingen voor het DB.

Aanbevelingen voor DB:

1. Actualiseer elk jaar het overzicht van bestuurlijk relevante samenwerkingen
2. Ontwikkel een format om informatie te kunnen geven over de stand van zaken van de overige bestuurlijke samenwerkingen.
3. Nodig het algemeen bestuur uit om mee te denken over de inbreng van het waterschap in bestuurlijke samenwerkingen en bespreek de bijbehorende kaders.

Het DB start in 2025 met de uitvoering van deze aanbevelingen.

Voor de aanbevelingen van het 3^e Rekenkamerrapport geldt dat deze door capaciteitsgebrek (uitval door ziekte) nog niet zijn doorgevoerd.

Voor uitgebreide informatie over de rekenkameronderzoeken, wordt verwezen naar de rapporten op Rekenkamer - Waterschap Limburg (www.waterschaplimburg.nl/bestuur/rekenkamer/).

• **Artikel 109a onderzoeken**

1. Audit Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO) en privacy (AVG).

Doel van deze terugkerende audit is om de huidige status van het volwassenheidsniveau van informatieveiligheid, privacy en het bijbehorende managementsysteem te inventariseren en noodzakelijke verbeteracties te bepalen. De verbeteracties worden geprioriteerd en opgenomen in de jaarplanning van informatiebeveiliging en privacy. De volgende sector brede audit zal in Q4 2026 plaatsvinden.

2. Zorgplicht waterkeringen

De Waterveiligheidsrapportage wordt jaarlijks opgesteld en gaat over hoe we de veiligheid van de primaire waterkeringen in Limburg op orde hebben en wat we hier jaarlijks voor doen. Landelijk is afgesproken dat deze rapportage jaarlijks wordt opgesteld en ter beoordeling toegezonden wordt aan de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). De ILT is namens het Rijk, de toezichthouder voor de waterveiligheid van de primaire waterkeringen, waaronder ook de wettelijke beoordeling en zorgplicht vallen. In 2024 is het wettelijk kader zorgplicht geactualiseerd en uitgebreid met Object- en systeembeveiliging en het LBO (landelijke wettelijke beoordeling

waterkeringen). Ook van deze onderdelen is het belangrijk om inzichtelijk te hebben dat hier een werkende PDCA-cyclus van is. Zodat er ook op deze onderdelen aantoonbaar en navolgbaar gewerkt wordt. De keringen die nu nog niet voldoen aan de normering, worden voorgedragen aan het landelijk Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) om versterkt/verbeterd te worden. Voor de tussenperiode zijn er “te treffen voorzieningen” aangemerkt. Dit zijn technische en logistiek haalbare maatregelen om net wat extra's te bieden deze zijn opgenomen in onze bestrijdingsplannen.

Het HWBP- WL bestond in 2025 (peildatum 30 september 2025) uit:

- 12 dijkversterkingen waarvan inmiddels 6 trajecten zijn afgerond;
- 2 dijkverleggingen, incl. dijkversterkingsopgave;
- 5 gebiedsontwikkelingsprojecten.

HWBP-WL heeft zijn eigen verantwoordingslijn naar het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur van WL en naar de landelijke HWBP-organisatie.

In Q4-2024 is gestart met een actualisatie van 'Maas2050'. Dit betreft een actualisatie op basis van nieuwe kentallen en ontwikkelingen in de omgeving. In 2025 zijn de eerste resultaten gepresenteerd in het Algemeen Bestuur. In de eerste helft van 2026 wordt besluitvorming over de geactualiseerde Maas2050 programmering verwacht.

Peer review

In december 2025 hebben wij als waterschap deelgenomen aan de peer review die bij Waterschap Brabantse Delta was georganiseerd, vanuit het samenwerkingsverband Zuid-Nederland (Waterschap Aa en Maas, Waterschap Brabantse Delta, RWS Zuid-Nederland en WL). Tijdens deze peer review is er ingezoomd op het onderwerp Continu Beoordelen en Realtime Inzicht.

3. Audit op informatie- en archiefbeheer

De Provincie Limburg houdt Interbestuurlijk Toezicht op het Waterschap Limburg met betrekking tot informatie en archiefbeheer. Jaarlijks voert het Historisch Centrum Limburg in opdracht van het Waterschap een audit uit om het AB van het waterschap te informeren over de voortgang en verbeterpunten op het gebied van informatie- en archiefbeheer. Na behandeling in het AB wordt de rapportage toegestuurd aan gedeputeerde staten van de Provincie Limburg ter verdere behandeling om te komen tot een beoordeling.

4. Audit Wet Politie gegevens (audit WPG)

Waterschap Limburg heeft voor het opsporen van strafbare feiten buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) in dienst. Op het verwerken van persoonsgegevens door boa's is de Wet politiegegevens (Wpg) en het Besluit politiegegevens buitengewoon opsporingsambtenaren (Bpgboa) van toepassing.

In de Wpg en het Bpgboa zijn vereisten en regels opgenomen voor het verwerken van persoonsgegevens die nodig zijn om de opsporing van strafbare feiten goed te kunnen uitvoeren.

De Wpg zorgt daarbij voor een evenwicht tussen de belangen die met het uitvoeren van de opsporing van strafbare feiten gemoeid zijn en het beschermen van de privacy van burgers. Om te kunnen beoordelen of dit evenwicht wordt gehandhaafd, is in artikel 33 van de Wpg bepaald dat de verwerkingsverantwoordelijke voor het verwerken van politiegegevens periodiek, door middel van het uitvoeren van audits, moet controleren of de bij of krachtens deze wet gegeven regels worden nageleefd. Een dergelijke controle moet volgens de Regeling periodieke audit politiegegevens twee jaar na inwerkingtreding van de wet en vervolgens elke vier jaar plaatsvinden. Deze controle is in de vorm van een privacy-audit uitgevoerd. De audit is gebaseerd op Richtlijn 3000D van de NOREA (Assurance-opdrachten door IT-auditors).

In opdracht van Waterschap Limburg heeft BakerTilly inmiddels diverse (her)audits uitgevoerd waarbij de opzet, het bestaan en de werking is beoordeeld van beheersingsmaatregelen die volgen uit de Wpg en het Bpgboa.

De meeste recente audit is uitgevoerd in maart 2026 en betreft een heraudit. Deze heraudit is uitgevoerd in navolging van de aanbevelingen uit de audit die is uitgevoerd in mei 2025 (over de periode 1 januari 2021 tot en met 31 december 2024).

De resultaten van de heraudit worden in het voorjaar van 2026 verwacht.

5. ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) verantwoordingsrapportage 2025
Waterschap Limburg is bronhouder voor de basisregistraties grootschalige topografie (BGT) en ondergrond (BRO). De BGT is een gedetailleerde digitale kaart van Nederland waarop gebouwen, wegen, waterlopen, terreinen en spoorlijnen zijn vastgelegd. In de BRO wordt de geologische en bodemkundige opbouw van de ondergrond vastgelegd. In beide basisregistraties worden voor heel Nederland op uniforme en gestandaardiseerde manier de topografische- en ondergrondgegevens door de bronhouders vastgelegd en aangeleverd bij de landelijke voorzieningen. Als bronhouder is het dagelijks bestuur wettelijk verantwoordelijk voor het zodanig organiseren van de inwinning- en verwerkingsprocessen dat de duurzame kwaliteit van beide basisregistraties voldoende is geborgd binnen haar bronhoudergebied. Alle bronhouders zijn wettelijk verplicht om jaarlijks een zelfevaluatie uit te voeren volgens de ENSIA-systematiek. In de verantwoordingsrapportage zijn de stand van zaken per 31 december 2025 en de voorgenomen maatregelen 2026 opgenomen. Met deze rapportage wordt verantwoording afgelegd aan het algemeen bestuur en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (formeel toezichthouder). De rapportage wordt ter vaststelling aangeboden aan het dagelijks bestuur in de vergadering van 31 maart 2026 en ter kennisneming voorgelegd aan het algemeen bestuur in de vergadering van 6 mei 2026.

RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING

Het dagelijks bestuur geeft in de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is op 26 november 2025 door het algemeen bestuur vastgesteld en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief mutaties in de reserves en is daarmee vastgesteld op € 5.612.630. De rapporteringgrens voor individuele afwijkingen is bepaald op 5% van de verantwoordingsgrens en daarmee vastgesteld op € 280.632.

Toelichting op de afwijkingen

In de rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen dat de totale omvang van de niet-rechtmatig tot stand gekomen baten, lasten en balansmutaties € 22.099.000 bedraagt. Dit is hoger dan de verantwoordingsgrens van € 5.612.630. Van dit bedrag is € 17.935.000 acceptabel op grond van de in artikel 12 van de financiële verordening vastgelegde kaders. De resterende € 4.164.000 betreft niet-acceptabele rechtmatigheidsfouten die hieronder per criterium worden toegelicht.

Begrotingscriterium

De begrotingsrechtmatigheid heeft betrekking op het financiële handelen binnen het kader van de geautoriseerde begroting. Daarbij zijn het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag en het begrotingsjaar van belang. Afwijkingen van de begroting dienen in de jaarrekening herkenbaar te worden opgenomen en van een toelichting te worden voorzien. Als blijkt dat de gerealiseerde uitgaven op programmaniveau hoger zijn dan geautoriseerd, is sprake van begrotingsonrechtmatigheid. Gedurende het begrotingsjaar 2025 zijn tussentijdse begrotingswijzigingen aan het algemeen bestuur voorgelegd via de bestuursrapportages. Afwijkingen die op dat moment bekend waren, zijn daarmee tijdig geautoriseerd. De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop het algemeen bestuur de begroting heeft geautoriseerd: de totale lasten en de totale baten per programma. De toetsing vindt plaats ten opzichte van de laatst door het algemeen bestuur vastgestelde begroting (NJR 2025).

Onderschrijding en overschrijding van de baten

De over- en onderschrijdingen van de baten zijn gedurende het begrotingsjaar dan wel uiterlijk bij de jaarrekening tijdig aan het algemeen bestuur gemeld, conform artikel 12 van de financiële verordening. Er is ten aanzien van de baten dan ook geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Onderschrijding van de lasten

De onderschrijdingen van de lasten zijn gedurende het begrotingsjaar dan wel uiterlijk bij de jaarrekening tijdig aan het algemeen bestuur gemeld, conform artikel 12 van de financiële verordening. Er is ten aanzien van de onderschrijdingen van de lasten dan ook geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Overschrijding van de lasten

Bij het opmaken van de jaarrekening is gebleken dat bij twee begrotingsprogramma's nog niet eerder geautoriseerde overschrijdingen zijn opgetreden:

(Bedragen x €1.000)

Programma	Geautoriseerde lasten	Gerealiseerde lasten	Overschrijding
Crisisbeheersing	3.175	5.338	-2.163
Bestuur en organisatie	33.287	52.429	-19.142

Hieronder wordt per programma de oorzaak van de overschrijding toegelicht en aangegeven welk deel als acceptabel wordt aangemerkt op grond van artikel 12, lid 5, van de financiële verordening.

Programma Crisisbeheersing, overschrijding € 2.163.000

De overschrijding wordt verklaard door de volgende posten:

Naar aanleiding van nieuwe projectramingen is een extra toevoeging van € 1.900.000 gedaan aan de voorziening watercrisis 2021. Daarnaast zijn als gevolg van de calamiteit hoogwater Maas in januari 2025 kosten gemaakt van € 425.000, onder meer voor de inzet van aannemers ten behoeve van de waterkeringen en het watersysteem. Verder zijn uitgaven gedaan van € 136.000 voor het project Flood Wisdom; deze uitgaven waren in 2025 niet afzonderlijk begroot.

Programma Bestuur en organisatie, overschrijding € 19.142.000

De overschrijding wordt in hoofdzaak verklaard door de volgende posten:

In het kader van transparantie zijn in 2025, in afwijking van eerdere jaren en de begroting, de kosten en dekking van ingehuurd personeel ten behoeve van projecten verwerkt via de exploitatie.

Aangezien deze gewijzigde verwerkingswijze niet is gecorrigeerd in de begroting, leidt dit tot een overschrijding van de personele kosten inhuur van € 17.900.000. De dekking van deze inhuur vanuit de projecten bedraagt € 17.600.000.

Daarnaast leidt de inzet van medewerkers op andere afdelingen tot hogere kosten van € 350.000, waarvan € 335.000 wordt gedekt door direct gerelateerde hogere baten.

Verder is sprake van enkele posten met beperkte afwijkingen en overschrijdingen als gevolg van noodzakelijke toevoegingen aan voorzieningen, die niet waren opgenomen in de begroting.

Van de overschrijding van het programma Bestuur en organisatie is € 17.935.000 acceptabel op grond van artikel 12, lid 5, sub a, van de financiële verordening. Dit betreft het deel van de overschrijding dat direct wordt gecompenseerd door gerelateerde hogere baten (€ 17.600.000 dekking inhuur uit projecten en € 335.000 dekking inzet medewerkers op andere afdelingen). De resterende overschrijding van € 1.207.000 betreft niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheid.

De afwijkingen zijn inhoudelijk nader toegelicht in deel II, hoofdstuk 4 van de jaarrekening.

Totaalbeeld begrotingscriterium

(Bedragen x €1.000)

Programma	Overschrijding	Acceptabel	Onrechtmatig
Crisisbeheersing	2.163	0	2.163
Bestuur en organisatie	19.142	17.935	1.207
Totaal	21.305	17.935	3.370

De niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden van in totaal € 3.370.000 zijn opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Het algemeen bestuur wordt gevraagd deze overschrijdingen te autoriseren door vaststelling van de jaarrekening 2025.

Investeringsbudgetten

Bij de jaarrekening 2025 is geconstateerd dat bij twee begrotingsprogramma's de gerealiseerde investeringslasten in het begrotingsjaar 2025 hoger zijn dan het voor dat jaar geautoriseerde jaarbudget. Dit betreft het programma Waterkwaliteit en ecologie (€ 2,398 miljoen) en het programma Zuiveren en waterketen (€ 0,470 miljoen).

Op grond van artikel 12 lid 3 van de financiële verordening wordt de begrotingsrechtmatigheid bij meerjarige investeringsbudgetten beoordeeld op het niveau van het totaal meerjarig geautoriseerde investeringsbudget. De geconstateerde overschrijdingen van de jaarbudgetten blijven binnen het door het algemeen bestuur meerjarig beschikbaar gestelde totale investeringsbudget per programma zoals opgenomen in Bijlage J van de begroting. Deze worden daarmee als rechtmatig aangemerkt en zijn niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

De afwijkingen worden per programma toegelicht in hoofdstuk 4 van de jaarrekening.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium is het criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van financiële beheershandelingen. De eisen en voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op de aspecten recht, hoogte en duur. Het normenkader voor het begrotingsjaar 2025 is door het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur aangeboden en op 26 november 2025 vastgesteld conform artikel 11, lid 2, van de financiële verordening. In dit normenkader is de relevante externe en interne wet- en regelgeving opgenomen.

Het dagelijks bestuur komt tot de conclusie dat ten aanzien van de inkopen en aanbestedingen enkele onrechtmatigheden zijn geconstateerd.

Aanbestedingsrechtmatigheid

De regels voor aanbesteden zijn vastgelegd in de Aanbestedingswet 2012 en het Aanbestedingsbesluit. In de Gids Proportionaliteit zijn de voorschriften nader uitgewerkt voor de eisen, voorwaarden en criteria die aan inschrijvers en inschrijvingen worden gesteld.

Het niet naleven van de Aanbestedingswet 2012 met betrekking tot de Europese aanbestedingsdrempelbedragen bij het verstrekken van opdrachten leidt tot een financiële rechtmatigheidsfout. Bij overschrijding van de EU-aanbestedingsgrens wordt de contractwaarde, verdeeld over vier jaren, als onrechtmatig aangemerkt. In 2025 is sprake van een overschrijding van de EU-aanbestedingsgrens voor de inkoop van leveringen en diensten bij twee crediteuren. Het totaalbedrag aan onrechtmatige uitgaven over 2025 bedraagt € 66.528.

De oorzaken van deze onrechtmatige uitgaven zijn het gevolg van opdrachten die stilzwijgend of niet rechtmatig zijn verlengd, of situaties waarin niet tijdig een nieuwe aanbestedingsprocedure is gestart.

Daarnaast is geconstateerd dat enkele inkopen niet volledig conform het interne inkoopbeleid zijn aanbesteed. Volgens dit beleid dienen inkopen met een contractwaarde boven € 70.000 minimaal meervoudig onderhands te worden aanbesteed. De omvang van deze inkopen bedraagt € 727.286 en heeft betrekking op twaalf crediteuren. De geconstateerde onrechtmatigheden zijn veroorzaakt door opdrachten die vooraf onjuist of onvolledig zijn geraamd, alsmede door overschrijdingen van contractwaarden waarbij niet tijdig een nieuwe aanbestedingsprocedure is gestart. Ter voorkoming hiervan wordt de monitoring van contractwaarden en aanbestedingsgrenzen aangescherpt, zodat tijdige signalering en opvolging wordt geborgd. Ter voorkoming hiervan worden contracten en aanbestedingsgrenzen actiever gemonitord, zodat tijdige signalering en opvolging wordt geborgd.

Misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O-criterium)

Het criterium misbruik en oneigenlijk gebruik heeft betrekking op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen en eigendommen bij financiële beheershandelingen. Uitsluitend bij geconstateerd misbruik is sprake van een onrechtmatigheid; oneigenlijk gebruik is niet onrechtmatig maar kan wel aanleiding geven tot aanpassing van beleid of regelgeving.

Waterschap Limburg beschikt op dit moment niet over een overkoepelende nota M&O-beleid. De commissie BBV beveelt aan een dergelijk beleidsstuk op te stellen, waarin naast de algemene uitgangspunten en risicoanalyse ook de maatregelen ter voorkoming en afdoening worden opgenomen. Het dagelijks bestuur onderkent het belang hiervan en zal in 2026 een nota M&O-beleid laten opstellen.

Hoewel een formeel beleidskader ontbreekt, zijn binnen de organisatie beheersmaatregelen aanwezig die bijdragen aan het voorkomen en signaleren van misbruik, waaronder functiescheiding in de financiële processen, het vierogen-principe bij betalingen, de verbijzonderde interne controle op de rechtmatigheidscriteria en het integriteitsbeleid. Op basis van de uitkomsten van de in 2025 uitgevoerde interne controles en de bij het dagelijks bestuur bekende signalen is in het begrotingsjaar 2025 geen misbruik van overheidsmiddelen geconstateerd. Er zijn evenmin gevallen van oneigenlijk gebruik gesignaleerd.

Ten aanzien van het M&O-criterium zijn derhalve geen rechtmatigheidsfouten opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Het ontbreken van een formele nota M&O-beleid wordt als aandachtspunt aangemerkt voor de bedrijfsvoering in 2026.

6.4. Paragraaf verbonden partijen

Waterschap Limburg heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen, zoals gemeenschappelijke regelingen en andere rechtspersonen. Deze partijen voeren taken en beleid uit die bijdragen aan de doelstellingen van het waterschap. Een organisatie wordt als verbonden partij beschouwd wanneer het waterschap zeggenschap heeft of aanzienlijke invloed kan uitoefenen op de financiële en operationele besluitvorming van die organisatie.

In deze paragraaf is per verbonden partij opgenomen welk openbaar belang ermee wordt gediend, hoe het bestuurlijk en financieel belang is vormgegeven en welke financiële kerngegevens en risico's relevant zijn. Risico's die van materiële betekenis kunnen zijn voor de verbonden partij kunnen – indien zij zich voordoen – ook gevolgen hebben voor de financiële positie van het waterschap. Het beleid en de kaders voor deelname en governance zijn vastgelegd in de Nota Verbonden Partijen (AB 12 mei 2021).

Ontwikkelingen in 2025

In 2025 is conform de Nota Verbonden Partijen een nieuwe risicoanalyse uitgevoerd. Dit is de eerste integrale toetsing voor het nieuwe Waterschap Limburg na de integratie per 1 januari 2025. Alle negen verbonden partijen zijn beoordeeld en ingedeeld in informatiepakket 1 (lage risico's) en 2 (gemiddelde risico's); informatiepakket 3 (hoge risico's) komt niet voor.

Ten opzichte van 2024 is de indeling van bestaande partijen ongewijzigd; Kaamera Coöperatie (pakket 1) en AquaMinerals B.V. (pakket 2) zijn toegevoegd vanuit het voormalige WBL. Daarmee is het totale risicobeeld over 2025 als stabiel en beheersbaar beoordeeld. In 2026 wordt de Nota Verbonden Partijen geactualiseerd, zodat deze aansluit bij de nieuwe organisatie en actuele governance.

Overzicht verbonden partijen

Hieronder treft u een overzicht aan van de in deze paragraaf opgenomen verbonden partijen.

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)		
Algemene informatie	Waterschap Limburg maakt voor de uitvoering van de belastingheffing gebruik van de diensten van de BsGW. Het is een gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie, waarvan de wettelijk kaders vastliggen in de 'Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen' (GR BsGW).	
Vestigingsplaats	Roermond	
Doel / openbaar belang	Een zo doelmatig mogelijke uitvoering van de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen, inclusief activiteiten in het kader van de Wet waardering onroerende zaken, alsook waterschapsbelastingen en - als hiervan afgeleid belang - de werkzaamheden met betrekking tot de administratie van gegevens ten behoeve van bestuursverkiezingen in het beheersgebied van de deelnemers.	
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van de BsGW bestaat uit de portefeuillehouders van de deelnemers (totaal 30). De stemverhouding is gebaseerd op de bijdrage aan de BsGW.	
Financieel belang	Na vaststelling van de begroting door de BsGW is het financiële aandeel van de deelnemers een verplichte uitgave.	
Financiële gegevens	Beginstand (01-01-2025)	Eindstand (31-12-2025)
Eigen vermogen	€ 5.224.000	€ 6.528.000
Vreemd vermogen	€ 11.562.000	€ 8.175.000
Resultaat 2025	Positief € 4.526.000	
Ontwikkelingen	Aanpassing belastingapplicatie op nieuw belastingstel waterschappen per 1-1-2026	
Eventuele risico's	Fouten in de aanslagoplegging	

Het Waterschapshuis		
Algemene informatie	Waterschap Limburg is één van de 21 deelnemende waterschappen die participeert in de Gemeenschappelijke Regeling Het Waterschapshuis. 'HWH' fungeert als ondersteunende organisatie en aankoopcentrale voor de waterschappen en levert zodoende een bijdrage aan het verbeteren van de informatie- en bedrijfsprocessen van de waterschappen ter bevordering van de kwaliteit en efficiëntie van de taakuitvoering door de waterschappen.	
Vestigingsplaats	Amersfoort	
Doel / openbaar belang	Het realiseren van renderende samenwerking op informatie- en bedrijfsprocessen en daarmee behartiging van behoeften van algemeen belang van de watersector.	
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van de regeling bestaat uit de portefeuillehouders van de deelnemers.	
Financieel belang	De financiële bijdrage is gebaseerd op de feitelijke afname van producten en diensten.	
Financiële gegevens*	Beginstand (01-01-2025)	Eindstand (31-12-2025)
Eigen vermogen	0	0

Het Waterschapshuis		
Vreemd vermogen	€ 14.958.000	€ 24.518.000
Resultaat 2025	Negatief € 424.737	
Ontwikkelingen	Niet van toepassing	
Eventuele risico's	Niet van toepassing	

Het Gegevenshuis		
Algemene informatie	Het Gegevenshuis is een openbaar lichaam op basis van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. De kerntaak is het integraal beheren van alle object- en ruimte gerelateerde (basis-)registraties en geometrie voor de deelnemers. Sinds 1 januari 2017 is Waterschap Limburg deelnemer van deze regeling. Via deze gemeenschappelijke regeling wordt Waterschap Limburg ontzorgd voor de wettelijke verplichtingen, die voortvloeien uit het bronhouderschap van de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT).	
Vestigingsplaats	Landgraaf	
Doel / openbaar belang	Het inrichten en beheren van object- en ruimtelijk gerelateerde (basis)registraties en geometrische gegevens, inclusief het bijbehorende beeldmateriaal, ter ondersteuning van de wettelijke taken en informatievoorziening van de deelnemende overheden.	
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van de regeling bestaat uit de portefeuillehouders van de deelnemende overheden. De stemverhouding is gekoppeld aan de hoogte van de financiële bijdrage aan Het Gegevenshuis. Op basis van de bijdrage van Waterschap Limburg in 2026 beschikt het waterschap over 2 van de in totaal 64 stemmen.	
Financieel belang	De financiële bijdrage is gebaseerd op de feitelijke afname van producten en diensten.	
Financiële gegevens	Beginstand (01-01-2025)	Eindstand (31-12-2025)
Eigen vermogen	€ 297.000	€ 68.000
Vreemd vermogen	€ 1.685.000	€ 727.000
Resultaat 2025	€ 68.000	
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.	
Eventuele risico's	Niet van toepassing.	

VENNOOTSCHAPPEN & COÖPERATIES

Nederlandse Waterschapsbank N.V.		
Algemene informatie	Waterschap Limburg is één van de partijen die aandelen heeft in de NWB-bank. De bank richt haar diensten exclusief op de overheidssector. De NWB-bank financiert provincies, gemeenten en waterschappen en verstrekt langlopende kredieten aan instellingen voor de volkshuisvesting, de gezondheidszorg en het onderwijs. Verder financiert de bank overheidsbedrijven die werkzaam zijn op het gebied van water en milieu. Voor de waterschappen is de bank huisbankier met diensten als betalingsverkeer, electronic banking en consultancy.	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Doel / openbaar belang	Het uitvoeren van bancaire diensten ten behoeve van de publieke sector, met als doel het bieden van betrouwbare en efficiënte financieringsmogelijkheden voor overheden en aanverwante instellingen ter ondersteuning van publieke taken.	
Bestuurlijk belang	De vennootschap wordt bestuurd door een directie die bestaat uit twee of meer directeuren. De raad van commissarissen bestaat uit minimaal zeven en maximaal elf leden en houdt onder meer toezicht op de directie. In de algemene vergadering van aandeelhouders heeft elk aandeel A één stem en een aandeel B vier stemmen.	
Financieel belang	Het waterschap heeft 2.401 aandelen A en 299 aandelen B.	

Nederlandse Waterschapsbank N.V.		
Financiële gegevens*	Beginstand (01-01-2025)	Eindstand (31-12-2025)
Eigen vermogen	€ 2.094.000.000	€ 2.157.000.000
Vreemd vermogen	€ 76.347.000.000	€ 70.384.000.000
Resultaat 2025	Positief € 113.000.000	
Ontwikkelingen	Niet van toepassing	
Eventuele risico's	Tegenvallende resultaten van de bank kunnen effect hebben op de dividenduitkering van de aandeelhouders	

Slibverwerking Noord Brabant (SNB)		
Algemene informatie	Waterschap Limburg is aandeelhouder van Slibverwerking Noord-Brabant (SNB). Op 8 maart 2023 heeft het algemeen bestuur van Waterschap Limburg besloten om, in plaats van het voormalig Waterschapsbedrijf Limburg (WBL), zelf toe te treden als deelnemer in SNB. Deze toetreding is met terugwerkende kracht per 1 januari 2023 geëffectueerd, waarmee Waterschap Limburg sindsdien direct aandeelhouder is van SNB.	
Vestigingsplaats	Moerdijk	
Doel / openbaar belang	Het op duurzame wijze verwerken van zuiveringsslib ten behoeve van de zeven deelnemende waterschappen. Hiertoe beheert en exploiteert SNB een slibverwerkingsinstallatie (SVI) op het industrieterrein en haventerrein in Moerdijk.	
Bestuurlijk belang	SNB is een vennootschap, die opereert vanuit Moerdijk, waarvan de aandelen worden gehouden door zeven waterschappen. Per 1 januari 2023 zijn de aandeelhouders, Waterschap Aa en Maas, Waterschap Brabantse Delta, Waterschap de Dommel, Waterschap Scheldestromen, Waterschap Vechtstromen, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en Waterschap Limburg.	
Financieel belang	Iedere aandeelhouder heeft 14% van de aandelen in SNB.	
Financiële gegevens*	Beginstand (01-01-2025)	Eindstand (31-12-2025)
Eigen vermogen	€ 13.479.000	€ 23.682.000
Vreemd vermogen	€ 37.511.000	€ 41.192.000
Resultaat 2025	Negatief € 1.416.000	
Ontwikkelingen	SNS is voornemens samen met SusPhos BV op het terrein van SNB een fabriek te bouwen voor het terugwinnen van fosfaat uit slibas.	
Eventuele risico's	Problemen in de bedrijfsvoering van SNB (lees uitval ovens) heeft direct effect op de exploitatieresultaat.	

AquaMinerals B.V. *	
Algemene informatie	Per 30 december 2022 heeft het voormalige Waterschapsbedrijf Limburg (WBL) aandelen verworven in AquaMinerals B.V. De deelname heeft als doel de afzetmogelijkheden te vergroten van zowel gedroogd slib als grondstoffen die uit afvalwater worden teruggewonnen.
Vestigingsplaats	Rijswijk
Doel / openbaar belang	AquaMinerals is een besloten vennootschap zonder winstoogmerk, maar opereert commercieel richting de markt. De organisatie richt zich op het ontzorgen van haar aandeelhouders op het gebied van de afvoer, verwerking, ontwikkeling en vermarkting van reststoffen uit de waterketen. AquaMinerals beschikt zelf niet over verwerkingscapaciteit, maar vervult een verbindende rol tussen producenten en afnemers. Door collectief namens meerdere aandeelhouders op te treden, wordt schaalvoordeel gecreëerd dat aantrekkelijk is voor de markt. Sinds juli 2021 voert AquaMinerals daarnaast, in opdracht van de Unie van Waterschappen, de regie over de collectieve incidentencapaciteit voor slibverwerking.

AquaMinerals B.V. *		
	Dit draagt bij aan de continuïteit en veerkracht van de slibverwerkingsketen in Nederland.	
Bestuurlijk belang	Aandeelhouders met stemrecht. Het waterschap is vertegenwoordigd in de aandeelhoudersvergadering, maar niet in het bestuur van Aquaminerals B.V.	
Financieel belang	WL bezit 5% van de aandelen.	
Financiële gegevens*	Beginstand (01-01-2024)	Eindstand (31-12-2024)
Eigen vermogen	€ 1.775.263	€ 1.789.211
Vreemd vermogen	€ 4.012.086	€ 4.106.285
Resultaat 2024	Positief € 13.948	
Ontwikkelingen	AquaMinerals richt zich op de versterking van de positie in de waterketen. De afgelopen jaren leidde dit tot verschillende projecten waarin AquaMinerals nieuwe ketens ontwikkelde voor waterschappen, een versteviging van de samenwerking met de netwerkorganisatie EFGF van de Waterschappen alsook toetreding van inmiddels 9 waterschappen. AquaMinerals verwacht dat de verkoopwaarde van de reststoffen verder zal stijgen. Verder wordt ook gekeken naar "circulaire ketens" en wat hiervoor gedaan moet worden om deze van de grond te krijgen.	
Eventuele risico's	Niet van toepassing	

Kaumera coöperatie	
Algemene informatie	De transitie naar een circulaire economie is een strategische opgave voor de waterschappen. Zij hebben zich gecommitteerd aan het doel om in 2050 volledig circulair te opereren. Deze ontwikkeling kent vijf pijlers: organisatieverandering, duurzaam opdrachtgeverschap, circulair assetmanagement, transitie management en de terugwinning van energie en grondstoffen. Waterschappen spelen een essentiële rol bij de verwerking en zuivering van afvalwater, waarbij aanzienlijke kansen liggen in het herwinnen van grondstoffen. Een belangrijke innovatie op dit vlak is Kaumera, een biopolymeer dat wordt gewonnen uit gezuiverd slib. Kaumera, ontwikkeld in samenwerking met de TU Delft, vermindert de slibproductie met 20–35% en draagt bij aan lagere energiekosten, CO₂-uitstoot en verwerkingslasten. Het biopolymeer kent uiteenlopende toepassingen, waaronder in coatings, biostimulanten, isolatiematerialen en brandvertragers, met potentieel voor onder andere de landbouw- en bouwsector. Waterschap Limburg participeert samen met drie andere waterschappen in de ontwikkeling en vermarkting van Kaumera. De samenwerking is georganiseerd via een coöperatie voor onderlinge afstemming en een tijdelijke startup-BV (2024–2028) voor de samenwerking met externe partners. Deze BV is voor 50% in handen van de coöperatie en voor 50% van Royal HaskoningDHV en richt zich op de productie, verdere ontwikkeling en vermarkting van Kaumera.
Vestigingsplaats	Doetinchem (WS Rijn en IJssel)
Doel / openbaar belang	Het bijdragen aan de transitie naar een circulaire economie door het ontwikkelen en vermarkten van de innovatieve grondstof Kaumera. Deze biobased toepassing draagt bij aan het terugwinnen van waardevolle stoffen uit afvalwater en ondersteunt daarmee de duurzaamheidsdoelstelling van de waterschappen.
Bestuurlijk belang	Een lid van het dagelijks bestuur van WL participeert in Ledenvergadering /Algemene Vergadering van de Coöperatie. Een directielid van WL participeert in het directieteam van coöperatie Kaumera

Kaumera coöperatie		
Financieel belang	WL betaalt in 2025 (via het innovatiebudget) 37.500 aan de coöperatie. Daarnaast betaalt WL 125.000 aan de coöperatie die de coöperatie weer aan de BV betaalt.	
Financiële gegevens	Beginstand (01-01-2025)	Eindstand (31-12-2025)
Eigen vermogen	niet voorhanden	niet voorhanden
Vreemd vermogen	niet voorhanden	niet voorhanden
Resultaat 2025	niet voorhanden	
Ontwikkelingen		
Eventuele risico's	In de begroting is rekening gehouden met LIFE -subsidie. De hoogte er van en het moment van ontvangen is niet 100% zeker.	

VERENIGINGEN

Vereniging Unie van Waterschappen		
Algemene informatie	De Unie van Waterschappen is de landelijke koepelorganisatie van de 21 Nederlandse waterschappen. Alle waterschappen zijn lid van deze vereniging. De Unie behartigt de gezamenlijke belangen van de waterschappen op nationaal en internationaal niveau, bevordert kennisuitwisseling en stimuleert samenwerking binnen de sector.	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Doel / openbaar belang	Het behartigen van de belangen van de Nederlandse waterschappen op nationaal, Europees en internationaal niveau. Daarnaast richt de Unie van Waterschappen zich op het ontwikkelen van een gezamenlijke visie, het formuleren van gezamenlijke standpunten van de leden en het bieden van ondersteuning en dienstverlening aan de aangesloten waterschappen.	
Bestuurlijk belang	Waterschap Limburg kan één stem uitbrengen in de algemene ledenvergadering.	
Financieel belang	Bijdrage middels een jaarlijkse contributie	
Financiële gegevens	Beginstand (01-01-2025)	Eindstand (31-12-2025)
Eigen vermogen	€ 2.589.000	€ 2.900.000
Vreemd vermogen	€ 23.995.000	€ 24.991.000
Resultaat 2025	Positief € 311.000	
Ontwikkelingen	Niet van toepassing	
Eventuele risico's	Niet van toepassing	

Vereniging Werken voor Waterschappen		
Algemene informatie	De Vereniging Werken voor Waterschappen is de werkgeversvereniging voor de sector waterschappen. De vereniging vertegenwoordigt ruim 30 werkgeversorganisaties met gezamenlijk circa 12.000 medewerkers en voert namens deze organisaties de cao-onderhandelingen. Daarnaast fungeert de vereniging als platform voor arbeidsmarktontwikkeling, organisatievraagstukken en het versterken van de aantrekkelijkheid van werken in de watersector.	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Doel / openbaar belang	Het behartigen van de gemeenschappelijke sociale en sociaal-economische belangen van de leden die als werkgever actief zijn binnen de sector waterschappen. De vereniging vervult hierbij een rol als onderhandelingspartner in cao-trajecten en draagt bij aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt binnen de sector.	
Bestuurlijk belang	WL is lid van de vereniging. Kan in die hoedanigheid deelnemen aan algemene ledenvergadering en heeft stemrecht; stemrecht wordt gedeeld met andere waterschappen in NL en andere aangesloten organisaties.	
Financieel belang	Bijdrage middels een jaarlijkse contributie.	
Financiële gegevens	Beginstand (01-01-2025)	Eindstand (31-12-2025)

Eigen vermogen	€ 97.000	€ 105.000
Vreemd vermogen	€ 45.000	€ 33.000
Resultaat 2025	Positief € 7.000	
Ontwikkelingen	Niet van toepassing	
Eventuele risico's	Niet van toepassing	

*Betreft cijfers uit jaarrekening 2024 (omdat geen rekeningcijfers 2025 beschikbaar zijn)

6.5. Openbaarheidsparagraaf

De Wet open overheid (Woo) is 1 mei 2022 in werking getreden ter vervanging van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Met deze op grond van de Woo verplichte openbaarheidsparagraaf wordt verantwoording afgelegd over de uitvoering van de Woo in het verslagjaar 2025. Daarbij wordt onderscheid gemaakt naar zeven thema's.

1. De actieve openbaarmakingsplicht voor de zeventien verplichte categorieën documenten

De Woo verplicht overheden om – gefaseerd - actief documenten uit zeventien informatie categorieën te publiceren. Overheden moeten hier een eigen platform voor inrichten, dat wordt aangesloten op een landelijk platform, de Woo-index site.

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke informatiecategorieën in 2025 geheel of gedeeltelijk openbaar werden gemaakt.

Nr.	Wetsartikel	Verkorte naam informatiecategorie	Aantal documenten WL	Platform van publicatie
1	3.3 1a	Wetten en algemeen verbindende voorschriften	10	Wetten en algemeen verbindende voorschriften worden openbaar gemaakt op Overheid.nl
2	3.3 1b	Overige besluiten van algemene strekking	8	officielebekendmakingen.nl
3	3.3 1c	Ontwerpen van wet- en regelgeving met adviesaanvraag	-	officielebekendmakingen.nl
4	3.3 1d	Organisatie en werkwijze	Deze informatie is gepubliceerd in het register van overheidsorganisaties (organisaties.overheid.nl). Overige informatie via de website Waterschaplimburg.nl	
5	3.3 1e	Bereikbaarheidsgegevens	Deze informatie is gepubliceerd in het register van overheidsorganisaties (organisaties.overheid.nl). Overige informatie via de website Waterschaplimburg.nl	
6	3.3 2a	Bij vertegenwoordigende organen ingekomen stukken	24	Bij AB ingekomen stukken worden gepubliceerd op waterschaplimburg.bestuurlijkeinformatie.nl/
7	3.3 2b	Vergaderstukken Staten-Generaal	N.v.t.	N.v.t.
8	3.3 2c	Vergaderstukken decentrale overheden	481	Vergaderstukken en verslagen van AB-vergaderingen worden gepubliceerd op waterschaplimburg.bestuurlijkeinformatie.nl/
9	3.3 2d	Agenda's en besluitenlijsten bestuurscolleges	54	Agenda en besluitenlijsten van DB-vergaderingen worden gepubliceerd op waterschaplimburg.bestuurlijkeinformatie.nl/
10	3.3 2e	Adviezen	-	-
11	3.3 2f	Convenanten	-	Convenanten worden gepubliceerd op: Open.waterschaplimburg.nl
12	3.3 2g	Jaarplannen en jaarverslagen	4	De besproken documenten in het AB zijn gepubliceerd op https://waterschaplimburg.bestuurlijkeinformatie.nl De vastgestelde jaarplannen en jaarverslagen zijn gepubliceerd op

Nr.	Wetsartikel	Verkorte naam informatiecategorie	Aantal documenten WL	Platform van publicatie
				onze website: https://open.waterschaplimburg.nl/jaarplannen-en-jaarverslagen
13	3.3 2h	Subsidieverplichtingen anders dan met beschikking	N.v.t.	N.v.t.
14	3.3 2i	Woo-verzoeken en -besluiten	20	Woo-besluiten worden gepubliceerd op: Open.waterschaplimburg.nl
15	3.3 2j	Onderzoeksrapporten	-	Onderzoeksrapporten worden gepubliceerd op: Open.waterschaplimburg.nl
16	3.3 2k	Beschikkingen	519	officielebekendmakingen.nl
17	3.3 2l	Klachtoordelen	2	Klachtoordelen worden gepubliceerd op: Open.waterschaplimburg.nl

Lijst verkorte namen Woo-informatie categorieën vastgesteld op 17 juli 2023 door landelijke Stuurgroep PLOOI. [Verkorte namen Woo-informatie categorieën beschikbaar | Nieuwsbericht | Open Overheid \(open-overheid.nl\)](#)

2. De inspanningsverplichting tot openbaarmaking voor andere documenten dan de zeventien onder punt 1 vermelde categorieën;

In 2025 zijn geen documenten gepubliceerd op basis van de inspanningsverplichting.

3. De passieve openbaarmaking;

In 2025 zijn 20 Woo verzoeken gedaan. Hierbij zijn 942 documenten openbaar gemaakt.

4. De informatiehuishouding

Het project Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (Wmebv) waarin we onze digitale kanalen voor dienstverlening optimaliseren is in 2025 afgerond. Hiermee voldoen we aan de eisen van deze wet.

De informatiehuishouding is in 2025 verder verbeterd door:

- Doorontwikkeling van het zaakstelsel, waaronder realisatie van een koppeling met anonimiseringssoftware en digitaal ondertekenen;
- Continueren gegevensverwerker t.b.v. de Woo;
- Doorontwikkeling publicatieplatform t.b.v. de actieve openbaarmaking Woo;
- Koppeling van dit publicatieplatform aan het zaakstelsel;
- Doorontwikkeling project digitale dienstverlening.
- Doorontwikkeling van het informatieknooppunt (data-platform) in relatie tot openbare informatie.

5. De aanstelling en het in dienst hebben van een Woo-contactpersoon

Het waterschap beschikte heel 2025 over een Woo-contactpersoon.

6. Eventuele andere activiteiten om de Woo te implementeren

Ten behoeve van de implementatie van de Woo is actief kennis gedeeld met andere waterschappen en collega-overheden. Vanuit het waterschap werkten we mee aan de verduidelijking van de werkdefinities voor de informatiecategorieën in het BZK-Programma Open Overheid.

Daarnaast is stapsgewijs de interne organisatie geïnformeerd over de implementatie van de Woo. Op Intranet wordt organisatie-breed geïnformeerd over de Woo en is er een bewustwordingsmodule ontwikkeld.

7. Besteding subsidie

De rijksoverheid stelt incidentele en structurele middelen beschikbaar om de Woo te implementeren en om de extra uitvoeringskosten a.g.v. de Woo te dekken. In 2025 heeft het waterschap in totaal €279.418 aan middelen ontvangen.

De middelen zijn in 2025 als volgt ingezet:

- *Formatie management Woo*
Medewerkers zijn aangewezen en/of aangesteld die structureel werkzaamheden verrichten ten behoeve van de uitvoering van de Woo. Daarnaast maken we gebruik van externe expertise.
- *Beheer en onderhoud*
Ten behoeve van de actieve en passieve bekendmaking en de verbetering van de informatiehuishouding zijn diverse systemen aangeschaft, ingericht en/of opgezet.
- *Extra kwaliteitsmanagement*
Het extra kwaliteitsmanagement zit in het uitvoeren van interne controles en creëren bewustwording en daarmee in opleidingen en trainingen
- *Actief openbaar te maken documenten*
Structurele activiteiten om de (werk)processen te onderzoeken en waar nodig te verbeteren om de informatiehuishouding op orde te krijgen. Denk hierbij aan optimalisatie van beleid en procedures.

Gehanteerde uitgangspunten en normen

Als basis voor het opstellen van de begroting zijn diverse algemene grondslagen van toepassing, waaronder verschillende bepalingen vanuit het Waterschapsbesluit, de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Waterschap Limburg, de nota activabeleid en de nota reserves en voorzieningen. Daarnaast zijn er verschillende specifieke kaders en uitgangspunten. Deze uitgangspunten zijn terug te vinden in bijlage L. In dit onderdeel worden enkele de indexering en rente toegelicht ten opzichte van de realisatie.

Onderstaand is een overzicht van de gebruikte indexen opgenomen

Omschrijving	2025
Inflatie	3%
Personeelskosten	4%
Rente langlopende leningen	3,5%
Rente kortlopende leningen	3%
Rente reserves en voorzieningen	3%

De realisatie in het verslagjaar wijkt dan ook op een aantal onderdelen af en wordt onderstaand beknopt toegelicht.

- **Kosten / Inflatie.**
In de begroting was rekening gehouden met een inflatiepercentage van 4% terwijl de daadwerkelijke inflatie in het verslagjaar 3,3% bedroeg (zie ook paragraaf 4.7).
- **Personeelskosten.**
In de begroting is rekening gehouden met een indexering van de loonsom met 4% per 1 januari 2025. De CAO werken voor waterschappen die medio 2025 is afgesloten heeft een looptijd van 1 januari 2025 tot en met 31 december 2025. Hierin is, naast een bruto verhoging van de salarissen per 1 januari 2025 met € 50, een salarisstijging van 3,3% per 1 januari 2025 voorzien. Dit heeft in het verslagjaar niet geleid tot een extra stijging van de salarissen.
- **Rente langlopende leningen.**
Voor langlopende leningen is in de begroting uitgegaan van een rentepercentage van 4%. Door de positieve ontwikkeling van de inflatie heeft de langlopende rente in het verslagjaar een stabiel verloop laten zien en bedroeg op het einde van het verslagjaar 3,64% voor een 25 jarige rentevaste lening (zie ook paragraaf 4.7).
- **Rente kortlopende leningen.**
Door de lagere inflatie is de kortlopende rente (lees debetrente) in de loop van het verslagjaar aanzienlijk afgenomen. In de begroting werd uitgegaan van een percentage van 3% terwijl het daadwerkelijk percentage op het einde van het verslagjaar 2,125% bedroeg (zie ook paragraaf 4.7).
- **Rente reserves en voorzieningen.**
Over de reserves en voorzieningen wordt rente toegerekend aan de exploitatie. Het gehanteerde rentepercentage is op begrotingsbasis gelijk aan het rentepercentage van de kortlopende geldleningen. Doordat de korte (credit)rente in 2025 lager is uitgevallen wordt in het verslagjaar een percentage gehanteerd van 2% terwijl in de begroting werd uitgegaan van 3,0%. Dit percentage wijkt dan ook iets af van de raming.

Deel II Jaarrekening

2025

waterschap
limburg

7. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

7.1. Exploitatie naar kostendragers

In dit onderdeel wordt per kostendrager een integraal overzicht gegeven van kosten, opbrengsten en resultaat, inclusief vergelijking met de (gewijzigde) begroting, conform artikel 4.26 van het Waterschapsbesluit.

Het waterschap kent twee kostendragers, te weten:

1. Watersysteembeheer.

Het watersysteembeheer bevat de kosten van het waterkwantiteitsbeheer, het waterkeringsbeheer en het passieve kwaliteitsbeheer (verbeteringen van de waterkwaliteit in de diverse waterlichamen). Bovendien bevat het watersysteembeheer een deel van de kosten voor de aanslagoplegging en invordering van de belastingopbrengsten.

De kosten van het watersysteembeheer worden opgebracht door inwoners en eigenaren van gebouwde en ongebouwde onroerende zaken en natuurterreinen.

2. Zuiveringsbeheer

Het zuiveringsbeheer bevat de kosten voor het zuiveren en transporteren van afvalwater, de verwerking van het zuiveringsslib en gedeeltelijk de kosten van vergunningen en meldingen. Daarnaast wordt een deel van de kosten voor de aanslagoplegging en invordering van de belastingopbrengsten, uitgevoerd door de BsGW, gerekend tot het zuiveringsbeheer. Evenals een gedeelte van de kosten van eigen plannen, bestuur, externe communicatie en vergunningverlening en handhaving van de Wvo, tot het zuiveringsbeheer gerekend.

De kosten van het zuiveringsbeheer worden opgebracht door zowel de huishoudens als de bedrijven op basis van het aantal vervuilingseenheden.

De wijze van toerekening van de kosten naar de beide kostendragers wordt onderstaand kort toegelicht. Bovendien wordt per kostendrager de dekking van deze kosten gepresenteerd, de 'dekkingsmiddelen'.

Kostentoerekening

De principes die gehanteerd zijn bij de kostentoerekening bepalen hoe de kosten worden toegerekend aan de uiteindelijke kostendragers (lees: de taken). Deze kostendragers vormen de basis voor de opbrengst waterschapslasten. Omdat de kostentoerekening van groot belang kan zijn op de hoogte van de belastingtarieven waarvoor bestuurlijke aandacht noodzakelijk is, is in de voorschriften opgenomen dat hier expliciet aandacht aan dient te worden geschonken.

Met de vorming van het nieuwe WL is de kostenverdeelstaat herijkt, aansluitend bij de inrichting van de nieuwe organisatie. Deze herijking is reeds vertaald in de najaarsrapportage.

De kostenverdeelstaat sluit aan bij de nieuwe organisatiestructuur en zorgt voor een transparantere en bedrijfseconomisch verantwoorde toerekening van kosten aan de programma's. De actualisatie

heeft geen inhoudelijk effect op de taken en pakt per saldo budgettair neutraal uit, maar leidt wel tot verschuivingen tussen de programma's.

De indirecte kosten worden via een verdeelsleutel, gebaseerd op de inzet van fte's, toegerekend aan de primaire beheerproducten binnen de BBP-structuur van de Unie van Waterschappen. Een uitgebreide specificatie van de kostentoerekening is opgenomen in bijlage F, de kostenverdeelstaat.

Het resultaat van de kostentoerekening naar de kostendragers en de bijbehorende dekkingsmiddelen per kostendrager kan volgens de programma indeling als volgt worden weergegeven. Voor de opbouw van de programma's met bijbehorende beleidsproducten wordt verwezen naar bijlage G. De specificatie van elk individueel programma (artikel 4.27 BBVW) is onderdeel van hoofdstuk 3.

Kostendrager watersysteembeheer

Kostendrager watersysteembeheer			
Programma	Primitieve begroting obv nieuwe systematiek	Gewijzigde begroting obv nieuwe systematiek (NJR)	Realisatie
Hoogwaterbescherming Maasvallei	26.107.871	25.786.919	22.946.413
Klimaatadaptatie	64.223.963	65.061.053	62.580.818
Waterkwaliteit en ecologie	6.128.502	6.551.671	5.530.946
Zuiveren en waterketen	381.694	421.604	589.793
Crisisbeheersing	2.004.486	2.676.238	5.414.675
Bestuur en organisatie	10.157.975	9.277.660	9.570.206
Programmatotaal	109.004.491	109.775.146	106.632.850
Onvoorzien	506.100	2.589.977	0
Dividenden en overige algemene opbrengsten	-3.542.100	-3.205.100	-2.773.924
Totaal netto kosten	105.968.491	109.160.023	103.858.926
Belastingopbrengst	108.411.300	108.044.000	109.337.645
Kwijtschelding en oninbaarverklaring	-3.730.800	-3.260.000	-3.264.298
Dekkingsmiddelen	104.680.500	104.784.000	106.073.347
Resultaat watersysteembeheer	-1.287.991	-4.376.023	2.214.421

Realisatie versus gewijzigde begroting.

- In hoofdstuk 3 wordt de afwijking per programma toegelicht.
- De post onvoorzien is onderdeel van de begroting en dient ter dekking van wijzigingen in de exploitatie. Er worden echter in de realisatie geen kosten op verantwoord.
- Het dividend van de Nederlandse Waterschapsbank NV was over 2025 lager dan begroot.
- In paragraaf 7.4 wordt de afwijking op de waterschapsbelastingen inclusief kwijtschelding en oninbaarheid nader toegelicht.
- Voor de bestemming van het resultaat watersysteembeheer wordt verwezen naar hoofdstuk 2.5.

Kostendrager zuiveringsbeheer

Kostendrager zuiveringsbeheer			
Programma	Primitieve begroting obv nieuwe systematiek	Gewijzigde begroting obv nieuwe systematiek (NJR)	Realisatie
Hoogwaterbescherming Maasvallei	0	0	0
Klimaatadaptatie	11.831.130	10.378.335	9.257.378
Waterkwaliteit en ecologie	0	0	0
Zuiveren en waterketen	120.119.366	117.059.632	113.271.371
Crisisbeheersing	311.116	498.515	424.655
Bestuur en organisatie	7.858.897	6.980.148	7.453.922
Programmatotaal	140.120.509	134.916.630	130.407.326
Onvoorzien	540.500	3.178.347	0
Dividenden en overige algemene opbrengsten	-504.900	-500.000	-134.385
Totaal netto kosten	140.156.109	137.594.977	130.272.941
Belastingopbrengst	151.893.500	151.891.000	152.384.161
Kwijtschelding en oninbaarverklaring	-6.864.500	-6.335.000	-5.402.353
Dekkingsmiddelen	145.029.000	145.556.000	146.981.807
Resultaat zuiveringsbeheer	4.872.891	7.961.023	16.708.866

Realisatie versus gewijzigde begroting.

- In hoofdstuk 3 wordt de afwijking per programma toegelicht.
- De post onvoorzien is onderdeel van de begroting en dient ter dekking van wijzigingen in de exploitatie. Er worden echter in de realisatie geen kosten op verantwoord.
- Het dividend van de Nederlandse Waterschapsbank NV was over 2025 lager dan begroot.
- In paragraaf 7.4 wordt de afwijking op de waterschapsbelastingen inclusief kwijtschelding en oninbaarheid nader toegelicht.
- Voor de bestemming van het resultaat watersysteembeheer wordt verwezen naar hoofdstuk 2.5.

7.2. Exploitatierekening naar kosten en opbrengsten

De opzet naar kostensoorten is volgens de aangepaste voorschriften (BBVW) vanaf 2025 geen verplichting (meer), maar wordt vanwege het inzicht dat geboden wordt toch gehandhaafd. In onderstaand overzicht worden de kosten- en opbrengstsoorten gepresenteerd van de begroting, de gewijzigde begroting en de realisatie 2025 volgens de voorgeschreven groepen van kosten en opbrengsten.

Lasten	Begroting	Gewijzigde begroting *	Realisatie	Afwijking
4101 Externe rentelasten	8.377.300	8.377.300	7.765.562	611.738
4102 Interne rentelasten	1.053.200	1.053.200	991.041	62.159
4103 Afschrijvingen van activa	47.488.800	47.681.800	47.722.737	-40.937
41 Rente en afschrijvingen	56.919.300	57.112.300	56.479.340	632.960
4201 Salarissen huidig personeel en bestuurders	71.955.600	67.227.189	60.414.162	6.813.027
4202 Sociale premies	17.560.300	18.428.800	16.082.607	2.346.193
4204 Overige personeelslasten	4.621.300	4.439.654	2.522.440	1.917.214
4205 Personeel van derden	2.533.000	3.603.500	26.842.253	-23.238.753
4206 Uitkeringen voormalig personeel en bestuurders	701.300	551.300	289.420	261.880
4209 Kosten inzet eigen personeel	0	0	353.099	-353.099
42 Personeelslasten	97.371.500	94.250.443	106.503.981	-12.253.538
4301 Duurzame gebruiksgoederen	1.296.000	1.094.103	629.570	464.533
4302 Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	8.052.400	7.559.897	6.654.710	905.187
4303 Energie	18.159.800	13.283.323	11.574.298	1.709.025
4304 Huren en rechten	1.443.700	473.752	320.110	153.642
4305 Leasebetalingen operationele lease	1.569.400	2.569.400	2.621.717	-52.317
4307 Verzekeringen	893.400	893.400	1.587.143	-693.743
4308 Belastingen	1.315.800	1.715.800	1.155.460	560.340
4309 Onderhoud door derden	28.980.300	30.918.527	37.579.602	-6.661.075
4310 Overige diensten door derden	44.928.000	45.758.732	42.023.121	3.735.611
4310 Overige diensten door derden BsGW	6.174.900	6.174.900	6.177.102	-2.202
43 Goederen en diensten van derden	112.813.700	110.441.834	110.322.833	119.001
4401 Bijdragen innovatieve ontwikkelingen	0	0	0	0
4402 Bijdragen aan het Rijk	1.145.300	1.145.300	11.195	1.134.105
4403 Bijdragen aan openbare lichamen	222.700	253.700	354.494	-100.794
4404 Bijdragen aan overigen	171.900	306.800	227.548	79.252
44 Bijdragen aan derden	1.539.900	1.705.800	593.237	1.112.563
4501 Toevoegingen aan voorzieningen	1.297.900	782.700	6.732.118	-5.949.418
4502 Onvoorzien	1.046.700	4.945.674	0	4.945.674
4502 Duurzaamheid en innovatie	500.000	675.100	0	675.100
4502 Geraamde onderuitputting exploitatie	-842.000	-500.000	0	-500.000
4502 Ombuigingstaakstelling	-1.000.000	-500.000	0	-500.000
45 Toevoegingen voorzieningen / onvoorzien	1.002.600	5.403.474	6.732.118	-1.328.644
Totaal lasten	269.647.000	268.913.851	280.631.509	-11.717.658

Baten	Begroting	Gewijzigde begroting *	Realisatie	Afwijking
8101 Externe rentebaten	20.000	290.000	367.957	77.957
8102 Interne rentebaten	1.053.200	1.053.200	991.041	-62.159
8103 Dividenden en bonusuitkeringen	2.300.000	2.300.000	2.285.510	-14.490
81 Financiële baten	3.373.200	3.643.200	3.644.508	1.308
8201 Baten in verband met salarissen en sociale lasten	80.300	255.300	2.485.438	2.230.138
8202 Uitlening van personeel	388.200	362.900	1.928.365	1.565.465
82 Personele baten	468.500	618.200	4.413.803	3.795.603
8301 Verkoop van grond	42.300	42.300	243.994	201.694
8302 Verkoop van duurzame goederen	10.100	10.100	0	-10.100
8303 Verkoop van overige goederen	3.000	3.000	77.632	74.632
8304 Opbrengst uit grond en water	85.100	85.100	754.910	669.810
8305 Ontvangen huren roerende goederen	1.026.157	98.808	165.017	66.209
8306 Overige diensten aan derden	2.903.643	2.903.643	3.901.774	998.131
83 Goederen en diensten aan derden	4.070.300	3.142.951	5.143.327	2.000.376
8402 Bijdragen van het Rijk	0	279.400	476.761	197.361
8403 Bijdragen van provincies	800.000	800.000	877.680	77.680
8404 Bijdragen van overige openbare lichamen	470.600	470.600	622.922	152.322
8405 Bijdragen van overigen	471.000	526.600	400.278	-126.322
84 Bijdragen van derden	1.741.600	2.076.600	2.377.641	301.041
8501 Opbrengst watersysteemheffing gebouwd	51.730.100	51.678.000	52.489.031	811.031
8502 Opbrengst watersysteemheffing ingezetenen	44.719.900	44.720.000	45.033.662	313.662
8503 Opbrengst watersysteemheffing ongebouwd	11.104.000	10.884.000	11.072.152	188.152
8504 Opbrengst watersysteemheffing natuur	241.400	239.000	219.797	-19.203
8505 Opbrengst verontreinigingsheffing	615.900	523.000	523.003	3
8506 Opbrengst zuiveringsheffing bedrijven	40.557.300	40.137.000	40.488.022	351.022
8507 Opbrengst zuiveringsheffing huishoudens	111.336.200	111.754.000	111.896.139	142.139
8508 Oninbaarverklaringen	-1.817.900	-1.559.000	-1.594.611	-35.611
8509 Kwijtscheldingen	-8.777.400	-8.036.000	-7.072.039	963.961
8510 Opbrengste vervolgingskosten watersysteemheffingen	480.600	655.600	968.184	312.584
85 Waterschapsbelastingen	250.190.100	250.995.600	254.023.340	3.027.740
8601 Onttrekkingen aan voorzieningen	0	0	1.526.992	1.526.992
8602 Geactiveerde lasten	13.388.300	11.988.300	28.091.032	16.102.732
8604 Doorber kosten inzet eigen personeel	0	0	334.153	334.153
86 Interne verrekeningen	13.388.300	11.988.300	29.952.177	17.963.877
Totaal baten	273.232.000	272.464.851	299.554.796	27.089.945
Saldo van baten en lasten	3.585.000	3.551.000	18.923.287	15.372.287
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	34.000	0	-34.000
Gerealiseerd Resultaat	3.585.000	3.585.000	18.923.287	15.338.287

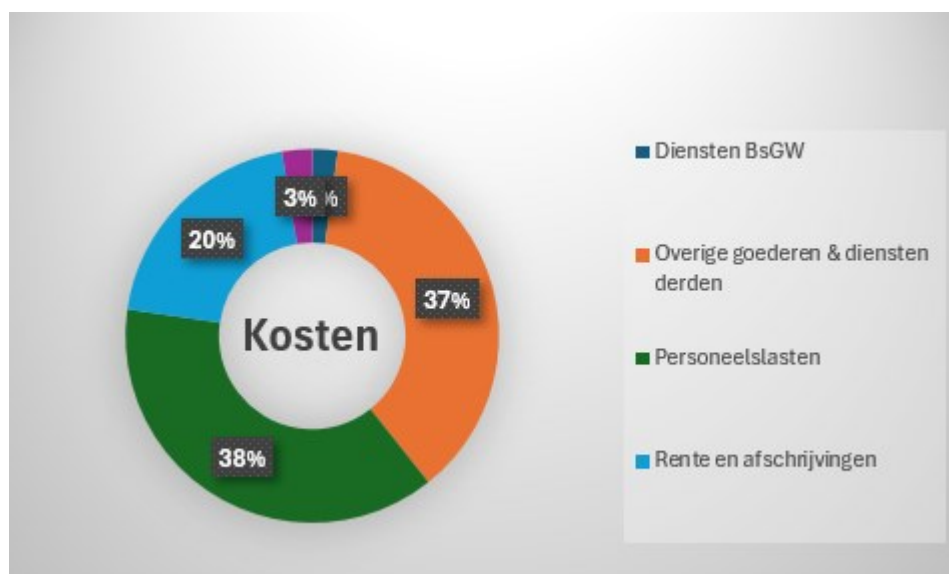
*inclusief mutaties KRW impuls, risicogestuurde aanpak waterveiligheid en mutaties binnen een begrotingsprogramma.

In de voorschriften is opgenomen dat de kostensoorten informatieve waarde hebben voor het algemeen bestuur waardoor een toelichting hierop niet verplicht is. Omdat een toelichting de inzichtelijkheid van deze componenten ten goede komt een korte toelichting gegeven op de realisatie

versus de gewijzigde begroting. Dit is ook de lijn die gevolgd is in de begroting 2025 waar eveneens een beschouwing is gegeven naar dit gezichtspunt.

7.3. Toelichting op kosten

Onderstaand is de verdeling van de werkelijke kosten over het verslagjaar grafisch weergegeven.

Rente en afschrijvingen

Van het totaal van € 56.479.340 heeft 16% betrekking op de rente en 84% op de afschrijvingen. De kosten hebben hoofdzakelijk betrekking op investeringsprojecten in materiële vaste activa.

Realisatie versus gewijzigde begroting

- De externe rentelasten zijn met een positieve afwijking van 7,3% ofwel € 611.738 gerealiseerd. Ondanks de lagere rente in het dienstjaar is dit ook een gevolg van een positievere liquiditeitspositie. Daarnaast is door het grote verschil tussen de korte en lange rente gekozen om in het verslagjaar geen aanvullende langlopende geldlening aan te trekken, waarmee wel rekening was gehouden in de begroting. De liquiditeitstekorten zijn in 2025 dan ook gefinancierd middels goedkope kortlopende kasgeldlening.
- De interne rentelasten zijn uitgekomen op € 991.041. Voor de bespaarde rente van de reserves en voorzieningen was in de begroting 2025 nog uitgegaan van 3%. Gelet op de renteontwikkeling in 2025 is op realisatiebasis uitgegaan van een percentage van 2,1% (basis creditrente NWB). Hierdoor zijn de interne rentelasten afgenomen met € 62.159 ten opzichte de begroting. Omdat de interne rentelasten gelijk zijn aan de interne rentebaten verloopt dit budgettair neutraal (zie ook interne rentebaten).

- De afschrijvingen op vaste activa en boekverliezen zijn toegenomen met € 40.937. Ondanks hoger netto investeringsniveau zijn de reguliere afschrijvingen 2025 afgenomen met € 26.567. Dit wordt veroorzaakt door een onder uitputting op de investeringen met een kortere looptijd. Voor een uitgebreide toelichting op het investeringsniveau 2025 wordt verwezen naar hoofdstuk 3 waarin per programma de investeringen nader worden toegelicht. Verder is sprake van extra afschrijvingen van € 67.504 die onderstaand wordt toegelicht.

Projecten	
Afw aardering voorbereidskosten transportleiding	7.213
Projecten met een boekw aarde kleiner dan € 2.500	60.291
Extra afschrijving 2025	67.504

Eénmaal per jaar wordt nagegaan of de activa die op de balans zijn vermeld, nog wel worden gebruikt en/of deze tegen de juiste waarde zijn gewaardeerd. Indien de activa tegen een te hoge waarde op de balans staan, dient de waardevermindering ten laste van de exploitatierekening te worden gebracht. Dit heeft in het verslagjaar geresulteerd in een extra afschrijving van € 60.291 voor projecten met een boekwaarde kleiner of gelijk aan € 2.500 conform het bestaand beleid.

Ook zijn de voorbereidingskosten van een voorgenomen transportleiding afgewaardeerd middels een extra afschrijving van € 7.213. Verder is het in het verslagjaar niet noodzakelijk gebleken om in het een extra afschrijving door te voeren voor projecten die niet in uitvoering zijn gekomen.

Personeelslasten

De personeelslasten bedroegen in 2025 € 106.503.981 en hebben voor 72% betrekking op salariskosten en sociale premies van het huidige en voormalige personeel en bestuur.

Realisatie versus gewijzigde begroting

- De salariskosten zijn onderschreden met € 6.813.027. Gemiddeld zijn er gedurende 2026 90 fte vacante formatieplekken geweest. Deze zijn deels ingezet middels inhuur.
- De afdracht van sociale premies is sterk verbonden met de salariskosten. De onderschrijding van € 2.346.193 is daarmee te verklaren.
- De kosten personeel van derden worden met € 23.238.753 overschreden. De grootste overschrijdingen binnen deze post zijn personeel derden (€ 5,2 mln.) en personeel derden te activeren (€ 17,9 mln.).

De post personeel derden betreft inhuur die is ingezet op een vacatureplek, zie ook de toelichting bij de salariskosten.

De kosten personeel derden te activeren betreft de inhuur die heeft plaatsgevonden ten behoeve van een project en waarvan de kosten zijn geactiveerd. De dekking van deze kosten wordt verantwoord onder 8602 (€ 17,6 mln.). In voorgaande boekjaren werden deze kosten en dekking niet via de exploitatie verantwoord, maar rechtstreeks ten laste van de investeringsbudgetten geactiveerd. Met het oog op bevordering van de transparantie en inzicht op de totale inhuur binnen het waterschap, ook op investeringen, is deze wijziging van verantwoording doorgevoerd. Omdat de raming nog niet op de nieuwe verantwoording was aangepast, is hier nu sprake van een overschrijding van het begrotingsbedrag.

- Bij overige personeelslasten bedraagt de onderschrijding € 1.917.214 en wordt met name veroorzaakt door lagere kosten op de exploitatiepost integratie WL/WBL (€ 780.598), studiekosten (€ 488.797) er is minder beroep op gedaan vanwege de samenvoeging en kosten werving en selectie (€ 318.186).
- De uitkeringen voormalig personeel en bestuur is onderschreden met € 261.880 omdat hier minder gebruik van is gemaakt.

Goederen en diensten van derden

De totale kosten van goederen en diensten van derden bedroegen € 110.322.833 waarvan een bedrag van € 6.177.102 betrekking heeft op de betaalde bijdrage aan de BsGW voor de heffing en invordering van onze waterschapsbelastingen.

Van de overige kosten van € 104.145.731 heeft:

- € 37,6 miljoen (36,1%) betrekking op het onderhoud van het watersysteem (zowel waterlopen als waterkeringen), onderhoud transportstelsel afvalwater, onderhoud rioolwaterwaterzuiveringen en slibverwerkingsinstallaties, onderhoud soft- en hardware, onderhoud van gebouwen inclusief inventaris en installaties en onderhoud materieel.
- € 40,6 miljoen (39%) op de 'overige dienstverlening door derden'. Het betreft de bijdragen aan verenigingen (Stowa en de Unie van Waterschappen), de bijdrage aan het Waterschapshuis (HWH), de bijdrage aan Het Gegevenshuis en de afname van overige juridische, financiële en technische diensten. Hieronder mede begrepen bijdragen die we via de zogenaamde Rijksfactuur betalen vanwege het gebruik van voorzieningen die op nationaal niveau zijn georganiseerd de afname van van WOZ gegevens ten behoeve van de belastingheffing. Daarnaast worden onder de 'overige dienstverlening door derden' kosten verantwoord voor de afzet van ontwatert slib, diensten van het laboratorium en diensten van computerservicebureaus.
- € 11,6 mln (11,1%) betrekking op kosten van verbruik van elektriciteit, gas, benzine en diesel. Het gaat met name om electriciteitsverbruik door zuiveringsinstallaties en het transportstelsel afvalwater.
- € 1,4 (1,4%) miljoen betrekking op kosten die via bestemming van het rekeningsaldo ten laste van de specifiek daarvoor gevormde bestemmingsreserves wordt gebracht bedraagt € 1.413.986.
- De overige kosten 12,5% hebben o.a. betrekking op huur en lease (wagenpark), erfpacht, verzekeringen, belastingen, aanschaf duurzame gebruiksgoederen en overige gebruiks- en verbruiksgoederen.

Realisatie versus gewijzigde begroting

Ondanks onderlinge verschillen en/of verschuivingen binnen de kostensoort is de afwijking tussen de gewijzigde begroting en de realisatie marginaal en bedraagt € € 119.000 oftewel 0,1%.

Op hoofdlijn zijn de verschillen te verklaren als volgt

- Duurzame gebruiksgoederen: lagere kosten voor de aanschaf van hard- en software (€ 392.000)
- Overige gebruiks- en verbruiksgoederen: lagere kosten voor chemicaliën rwzi's (€ 843.000)

- Energie: lager gas en elektriciteitsverbruik transportstelsels, zuiverings- en slibverwerkingsinstallaties (€ 1.878.000)
- Leasebetalingen operationele lease: hogere leasekosten wagenpark (€ 52.000)
- Verzekeringen: hogere kosten voor
 - wettelijke aansprakelijkheidsverzekering (€ 497.000)
 - schadeverzekeringen onroerende goederen (€ 78.000)
 - collectieve arbeidsongeschiktheidsverzekering (€ 169.000)
- Belastingen: lagere kosten verontreinigingsheffing rwzi's in verband met lozingen op Rijkswateren (€ 483.000) en Waterschapsbelasting (€ 67.000)
- Onderhoud door derden

Hogere kosten voor

 - uitbesteed onderhoud waterkeringen en waterlopen op basis bestek (€ 2.025.000);
 - keringenonderhoud en -reparatie in verband met hoogwater maas januari 2025 (€ 396.000);
 - profielonderhoud onderhoud (€ 1.373.000);
 - elektro en mechanisch onderhoud aan zuiverings- en slibinstallaties, onderhoud aan transportstelsel afwater en gemalen (€ 2.206.000);
 - elektro mechanisch onderhoud iba's (€ 221.000);
 - reinigen zuiverings- en slibverwerkingsinstallaties, transportstelsels en iba's (€ 238.000);
 - Onderhoud software (€ 934.000);

Lagere kosten voor

 - Onderhoud kantoor Roermond (€ 692.000);
 - Overige per saldo € 40.000 lager.
- Overige diensten derden

Lagere kosten voor

 - Adviezen en onderzoeken derden (€ 3.007.000)
 - Diensten laboratorium (€ 494.000)
 - Diensten duurzaamheid (€ 130.000)
 - Gegevensverstrekking door derden (€ 161.000)
 - Transport derden nat slib rioolwaterzuiverings- en slibverwerkingsinstallaties (€ 192.000)
 - Ledigen zandvangerzand en afvoer (€ 139.000)
 - Overhead personeel € 442.000
 - Overige diensten derden voor onder andere innovatieprojecten, ICT, zuiverings- en slibverwerkingsinstallaties € 3.717.000

Hogere kosten

 - Diensten computerservicebureaus (€ 850.000)
 - Afvoer vuil en reststoffen (€ 109.000)
 - Indirecte kosten transport rioolwaterzuiverings- en slibverwerkingsinstallaties (€ 236.000)
 - Tijdelijke opslag en afzet ontwatert slib rwzi's en lib (€ 1.787.000)

- Opvoeren kosten ten laste van bestemmingsreserves (mogen niet rechtstreeks ten laste van bestemmingsreserves, alleen via resultaatbestemming; € 1.414.000)
- Overige per saldo € 150.000

Bijdragen aan derden

De bijdragen aan derden bedroegen € 593.237 en bestonden uit een bijdrage aan/in:

- Unie van Waterschappen en stichting uitvoeringsorganisatie glastuinbouw bijdrage duurzame glastuinbouw (€ 11.195);
- Provincie Limburg bijdrage proceskosten NOVEX de Peel 2025 (€ 73.810);
- CJIB administratiekosten strafbeschikking niet melden voorvallen (€ 9);
- Gemeente Horst aan de Maas bijdrage 2025 onderhoud zware buienbasis (€ 2.512);
- Gemeente Roermond bijdrage 2025 onderhoud zware buienbasis (3.600);
- Gemeente Echt-Susteren bijdrage 2025 onderhoud zware buienbasis (19.297);
- Gemeente Maastricht bijdrage 2025 onderhoud zware buienbasis (27.035);
- Gemeente Weert bijdrage 2025 onderhoud zware buienbasis (10.570);
- Gemeente Landgraaf bijdrage 2025 onderhoud zware buienbasis (13.809);
- Deltaprogramma Maas bijdrage 2025 (€ 99.900);
- Gemeente Heerlen samenwerkingsovereenkomst 2025 mmr parkstad (€ 28.952);
- WSP Nederland analyse waterveiligheid oever maas – Zuidelijk Maasdal (€ 75.000);
- Stichting Deltaplan Biodiversiteitsherstel partnerbijdrage 2025 (€ 1.597);
- Provincie Noord Brabant bijdrage programmabureau Maas KRW/DHZ (€ 136.029);
- LLTB Belangenbehartiging- Grondig Boeren met prei 75% (€ 67.922);
- LLTB Belangenbehartiging (€ 1.500);
- Stichting Maas Cleanup (€ 5.500);
- Stichting Bezoekerscentrum Leudal bijdrage 2025 (€ 5.000);
- Stichting Stuw Linne (€ 3.000);
- Samenwerkingsverband Droppiewater.nl 2025 (€ 2.000);
- Stichting Agrarische Belangengroep Mariapeel e.o. bijdrage symposium (€ 5.000).

Realisatie versus gewijzigde begroting

De onderschijding van € 1.112.562 wordt met name veroorzaakt doordat er nog geen afrekening van de geraamde cofinanciering ad € 1.133.000 heeft plaatsgevonden voor het Nationaal Strategisch Plan als invulling van het Gemeenschappelijke Landbouwbeleid afgekort GLB (opvolger POP3). Via deze regeling kunnen Agrariërs in aanmerking komen voor subsidies voor ontwikkelen, verduurzamen en innoveren op het gebied van landbouw die anders niet bereikbaar zijn.

Toevoegingen voorzieningen/onvoorzien

In het verslagjaar is € 1.215.741 toegevoegd aan de 'voorziening pensioen en uitkeringsverplichtingen', € 2.239.732 toegevoegd aan de 'voorziening persoonsgebonden basisbudget', € 289.766 aan de 'voorziening vitaliteit persoonsgebonden basisbudget', € 724.379 toegevoegd aan de voorziening Individueel keuze budget (IKB), € 33.000 aan de 'voorziening

bedrijfspannd Sittard', € 16.500 aan de 'voorziening onderhoud loods Horst', € 13.000 aan de 'voorziening onderhoud ECI-waterkrachtcentrale' en € 1.900.000 aan de voorziening watercrisis 2021.

Realisatie versus gewijzigde begroting

De dotatie aan de voorziening bestuurderspensioenen is in 2025 opgebouwd uit twee onderdelen. Op basis van de opgave van Proambt over de actuariële berekening van de bestuurderspensioenen per 31 december van het verslagjaar is een dotatie noodzakelijk van € 136.329. Daarnaast heeft de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel voor de bestuurderspensioenen per 1 januari 2028, tot gevolg dat de bestuurderspensioenen in 2025 reeds moeten worden aangepast op de dekkingsgraad van het ABP per 31 december 2025 (123,5%). Hiermee is een aanvullende storting van € 1.079.412 gemoeid. De totale dotatie in 2025 komt hiermee op € 1.215.741.

In de CAO is geregeld dat het mogelijk is om een deel van het persoonlijk basisbudget in te zetten voor vitaliteit. In verband met de integratie van WBL en WL per 1 januari waarbij twee verschillende methodes waren gehanteerd. Gelet op het werkelijke aantal medewerkers in het verslagjaar en het feit dat voor medewerkers van jonger dan 35 jaar vanuit de CAO het persoonlijk basisbudget per 1 januari 2024 is verdubbeld (van € 6.000 naar € 12.000) is de toevoeging aan de 'voorziening persoonsgebonden basisbudget' en de 'voorziening vitaliteit persoonsgebonden basisbudget' in totaliteit toegenomen met € 2.529.498. Deze toevoeging is aanzienlijk en heeft alles te maken met de integratie van WL en WBL per 1 januari 2025. Omdat het voormalige WBL geen voorziening had heeft dit in het verslagjaar geleid tot een extra hoge toevoeging.

Naast het reguliere salaris hebben medewerkers die in de sector waterschappen werkzaam zijn een individueel keuze budget (IKB) van 21% van het brutosalaris dat voor diverse doelen kan worden ingezet. IKB-uren zijn door de werknemers gekochte verlofuren en vormen een concrete verplichting van de organisatie aan de medewerkers. Gelet op de verslagleggingsregels van de waterschappen (BBVW) dient voor deze verplichting op het jaareinde (31 december) een arbeidsgerelateerde voorziening te worden opgenomen in de balans. Hierdoor is in het verslagjaar een dotatie noodzakelijk van € 724.379 in de 'voorziening individueel keuzebudget (IKB)'.

Doordat het herstel van de schadelocaties Valkenburg en Schin op Geul als gevolg van de watercrisis 2021 niet binnen de gestelde termijn van 31 december 2026 gerealiseerd kunnen worden en de meest recente kostenraming op basis van de aanbesteding duurder uitvallen is in 2025 een extra toevoeging aan de voorziening watercrisis 2021 van € 1.900.000 noodzakelijk (zie ook paragraaf 8.10 watercrisis).

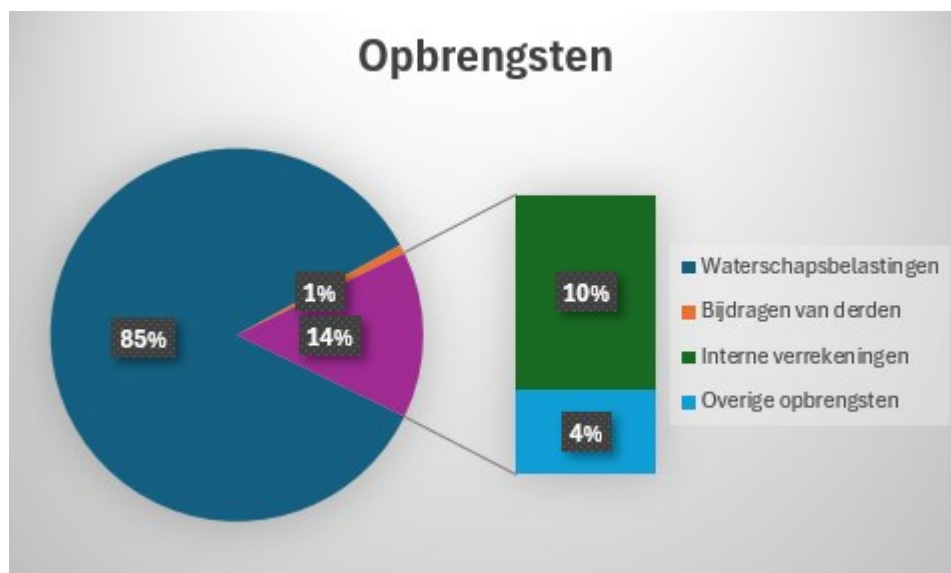
De post onvoorzien is een administratieve begrotingspost. Hier wordt nooit een realisatie op verantwoord. Deze post dient als tegenhanger in geval van bijstellingen in de begrotingen voor zover aanspraak wordt gemaakt op deze post.

Het niet geclaimde en ongebruikte deel van de begrotingstelpost, 'duurzaamheid en innovatie' valt vrij ten gunste van het rekeningssaldo 2025. De vrijval van de begrotingstelpost bedraagt in € 675.100.

Tot slot kan nog worden vermeld dat de geraamde stelposten 'onder uitputting exploitatie' en 'ombuigingstaakstelling' binnen de reguliere exploitatie zijn gerealiseerd.

7.4. Toelichting op opbrengsten

Onderstaand zijn de werkelijke opbrengsten over het verslagjaar grafisch weergegeven.

Financiële baten

De financiële baten bedragen € 3.644.508 en bestaan uit externe rentebaten, invorderingsrente, interne rentebaten en een dividenduitkering van de NWB-bank. De externe rentebaten zijn uitgekomen op € 255.563, de invorderingsrente betreft de rente van de te laat betaalde belastingaanslagen en is uitgekomen op € 112.394, de interne rentebaten zijnde de bespaarde rente van reserves en voorzieningen bedragen € 991.041 en de dividenduitkering bedraagt € 2.285.510.

Realisatie versus gewijzigde begroting

Doordat het bestuur van de BsGW in 2025 besloten heeft om de invorderingsrente en de renteopbrengsten over de geïnde belastingbedragen die 2 à 3 dagen op de rekening van de BsGW staan niet meer ten gunste te laten komen van de exploitatie van de BsGW maar periodiek per af te dragen aan de deelnemers zijn de externe rentebaten toegenomen met € 77.957.

Voor de bespaarde rente van de reserves en voorzieningen (lees interne rentebaten) was in de begroting 2025 nog uitgegaan van 3%. Gelet op de renteontwikkeling in 2025 is op realisatiebasis uitgegaan van een percentage van 2,1% (basis creditrente NWB). Hierdoor zijn de interne rentebaten afgenomen met € 62.159 ten opzichte de begroting. Omdat de interne rentekosten gelijk zijn aan de interne rentebaten verloopt dit budgettair neutraal (zie ook interne rentelasten).

De dividenduitkering van de NWB-bank was in 2025 € 14.490 lager dan geraamd.

Personele baten

De opbrengsten personele baten van € 4.413.803 hebben betrekking op de bijdrage van derden in de salariskosten.

Realisatie versus gewijzigde begroting

De vergoeding door uitkeringsinstanties (i.v.m. WIA, WAO, zwangerschapsverlof, e.d.) zijn vooraf niet exact in te schatten en hebben in 2025 € 981.926 bedragen.

Ook is in het verslagjaar de daadwerkelijk opname van de uren van het 'Individueel keuze budget (IKB)' ad € 1.503.512 als opbrengst verantwoord.

Verder zijn de opbrengsten voor uitleen en detachering van personeel € 1.928.365 hoger uitgevallen dan begroot

Goederen en diensten aan derden

De goederen en diensten aan derden van € 5.143.327 heeft voor het leeuwendeel betrekking op de werkzaamheden voor de gemeenten voor het onderhoud van de IBA's (Individuele Behandeling van Afvalwater). Ook de grondverkoop, de verkoop van materieel, de pachtopbrengst, het jachtrecht, de energieopbrengst van de zonnenvelden en de ECI-waterkrachtcentrale, het doorberekend kostenaandeel van de BsGW voor de Basisregistratie Kadaster, de verrekening van de bijdrage van Het Waterschapshuis met het WBL, de dienstverlening ten behoeve van de controle zwemwater voor de Provincie en de bijdrage van waterakkoord met Waterschap Aa en Maas worden hier verantwoord.

Realisatie versus gewijzigde begroting

De opbrengsten zijn toegenomen met € 2.000.376 en worden met name veroorzaakt door de hogere energieopbrengst van de zonnenvelden en de meeropbrengst van de uitgevoerde werkzaamheden voor de gemeenten voor het onderhoud van de IBA's.

Bijdragen van derden

De bijdragen van derden bedroegen € 2.377.641 en bestonden uit een bijdrage aan/in:

- Bijdrage van het Rijk van € 476.761 betreft met name de bijdrage van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu voor de covidbemonstering (€ 168.350), SDE subsidie i.v.m. de zonnepanelen op de zuiveringsinstallaties (€ 563.298), bijdrage van Rijkswaterstaat voor de inzet van pompen door WL voor de calamiteit Bosscherveld (€ 26.186), subsidie van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur voor de pilot Ondernemingsplan WL (€ 24.800) en de bijdrage van ministerie van BZK voor de Wet open Overheid (€ 279.417).
Daar staat tegenover dat deze post negatief wordt beïnvloed door de lagere WTS-vergoeding in het kader van de watercrisis 2021 in verband met de afwaardering van de vordering (- € 594.170)
- Bijdrage van de provincie van € 877.680 betreft met name, de subsidiebijdrage SPUK natuur voor de bestrijding grote Waterveld inclusief loonkosten (€ 636.214), de subsidiebijdrage SPUK natuur voor stuwen (€ 29.664), een subsidie voor het project Early Warning (€ 196.015) en de Interreg subsidie EMF Flood Resilience (€ 14.277).
- De bijdrage van overige openbare lichamen van € 622.922 heeft betrekking op de goodwill van de BsGW van de gemeente Mook en Middelaar (€ 14.050), de vergoeding van het transitieplan HWBP

(€ 248.500), de hogere bijdrage in de afrekening van het positieve resultaat 2024 van de BsGW (€ 60.249) en de bijdrage van WL in het positieve resultaat 2025 van de BsGW (€ 300.000).

- De bijdragen van overigen van € 400.278 hebben betrekking op de vergoeding van de Landelijke Coördinatie Commissie Muskusrattenbestrijding (LCCM) voor de beverrattenbestrijding (€ 367.360). Daarnaast is ook nog een bijdrage ontvangen voor het verwijderen van zwerfaval (€ 30.418) en voor het medewerkers tevredenheidsonderzoek (€ 2.500).

Realisatie versus gewijzigde begroting

De hogere bijdrage van € 301.041 is met name een gevolg van de hogere bijdrage voor de covid bemonstering (€ 168.350), SDE subsidie i.v.m. de zonnepanelen op de zuiveringsinstallaties (€ 563.298), bijdrage van Rijkswaterstaat voor de inzet van pompen door WL voor de calamiteit Bosscherveld (€ 26.186), subsidie van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur voor de pilot Ondernemingsplan WL (€ 24.800), subsidie project Early Warning (€ 196.015), Interreg subsidie EMF Flood Resilience (€ 14.277) en de bijdrage van WL in de afrekening van positieve resultaat 2024 (€ 60.429) en het positieve resultaat 2025 van de BsGW (€ 300.000) die allemaal niet waren voorzien. Verder is de bijdrage SPUK natuur voor de bestrijding van de grote Waternavel lager uitgevallen (€ 166.976). Ook de vergoeding van de Landelijke Coördinatie Commissie Muskusrattenbestrijding (LCCM) voor de beverrattenbestrijding is afgenomen (€ 103.640). Daarnaast is nog sprake van een lagere WTS-vergoeding in het kader van de watercrisis 2021 in verband met de afwaardering van de vordering (€ 594.170).

Waterschapsbelastingen

Na afloop van het verslagjaar is door de BsGW een door de accountant gewaarmerkte afrekening waterschapsheffingen 2021 tot met 2025 inclusief toelichting overlegd.

Deze afrekening is de basis voor de verantwoording in 2025 van de (bruto) opbrengst waterschapsbelastingen van € 261.721.805 en is als volgt samengesteld:

Watersysteemheffing		Zuiveringsheffing	
Gebouwd	52.489.030	Bedrijven	40.488.022
Ingezetenen	45.033.662	Huishoudens	111.896.139
Ongebouwd	11.072.152		
Natuur	219.797		
Verontreinigingsheffing			
Verontreinigingsheffing	523.003		

Verder is de belastingopbrengst gecorrigeerd voor € 7.072.040 kwijtschelding en € 1.614.611 oninbaar verklaringen, totaal € 8.666.651.

De opbrengst vervolgingskosten die een gevolg van het invorderingsproces van de belastingheffing wordt vanaf 2025 niet meer verantwoord in de exploitatie van de BsGW maar rechtstreeks door de BsGW uitbetaald aan de deelnemers. De gerealiseerd opbrengst bedroeg in 2025 € 968.184.

Realisatie versus gewijzigde begroting.

Ten opzichte van de bijgestelde begroting is de netto opbrengst waterschapsbelastingen in 2025 (excl. de opbrengst vervolgingskosten) € 2.715.154 hoger uitgevallen.

Uit de afrekening 2025 van de BsGW blijkt dat de:

- **Watersysteemheffing** is € 1.293.643 hoger door het afsluiten van het belastingjaar 2021 wat geresulteerd heeft in een lichte toename van de opbrengst ingezetenen, gebouwd en ongebouwd. Verder is in de belastingjaren 2024 en 2025 sprake van een aanzienlijke toename van de opbrengst gebouwd als gevolg van hogere WOZ-waardes. Ook de opbrengst ingezetenen is in belastingjaren 2022 t/m 2025 hoger door een toename van het aantal ingezetenen. Tot slot is bij het ongebouwd eveneens sprake een lichte toename van de opbrengst in de belastingjaren 2022, 2024 en 2025.
- **Zuiveringsheffing** is € 493.161 hoger door het afsluiten van het belastingjaar 2021 en een toename van de opbrengst zuiveringsheffing bedrijven in de belastingjaren 2022 en 2023 als gevolg van meer ve's. Ook is sprake van een toename van de opbrengst zuiveringsheffing woningen in de belastingjaren 2023 en 2024.
- **Verontreinigingsheffing** is uitgekomen op de raming.
- **Kwijtschelding** is met € 963.961 gedaald, door het afsluiten van het belastingjaar 2021 en een neerwaartse bijstelling van de prognose kwijtschelding over de belastingjaren 2022 t/m 2025 bij zowel de watersysteemheffing en de zuiveringsheffing. Dit heeft een verhogend effect op de belastingopbrengst.
- **Oninbaar** is met € 35.611 toegenomen, door het afsluiten van het belastingjaar 2021 bij zowel de oninbaarheid van de watersysteemheffing als de zuiveringsheffing. Dit heeft een verlagend effect op de belastingopbrengst.

Voor wat betreft de **opbrengst vervolgingskosten** kan nog worden vermeld dat in verband met de overgang van het nieuwe belastingstelsel van GouwIT per 1 januari 2024 de achterstanden in de dwanginvordering in 2024 door de BsGW in 2025 zijn opgepakt. Dit heeft erin geresulteerd dat de opbrengst vervolgingskosten in het verslagjaar ten opzichte van de raming is toegenomen met € 312.584.

Interne verrekeningen

De interne verrekeningen hebben betrekking op de geactiveerde lasten, de doorberekening kosten inzet eigen personeel en personeel derden en de onttrekking aan de voorzieningen.

Het saldo van de voorziening onderhoud waterkeringen ad € 1.005.160 is in 2025 vrijgevallen omdat er geen meerjarenonderhoudsprogramma aan deze voorziening ten grondslag lag.

Verder is aan de 'voorziening PBB' en de 'voorziening vitaliteit pbb' in totaliteit een bedrag van € 521.832 onttrokken dat is ingezet ter dekking van de IKB-vitaliteitsuren die door de medewerkers in het verslagjaar zijn opgenomen.

Conform de BBVW en de 'nota activabeleid WL 2018' (AB 28 november 2018), wordt een gedeelte van de werkzaamheden van waterschap personeel verricht ten behoeve van investeringswerken geactiveerd. Ook de inhuur van extern personeel dat werkzaamheden verricht voor investeringswerken zijn vanaf 2025 apart in beeld gebracht en worden geactiveerd. Het handelt hierbij in totaliteit om een bedrag van € 28.091.033, te weten personeel waterschap € 10.494.568 en personeel derden € 17.596.465. Ook heeft er een interne doorbelasting plaatsgevonden van eigen uren voor innovatieprojecten van € 334.153.

Realisatie versus gewijzigde begroting

Met de vrijval van de 'voorziening onderhoud waterkeringen' en de onttrekking aan de 'voorziening PBB' en de 'voorziening vitaliteit pbb' is in de raming geen rekening gehouden.

Verder zijn in het verslagjaar de uren inhuur van extern personeel dat werkzaamheden verricht voor investeringswerken apart in beeld gebracht en geactiveerd.

Daarnaast zijn er minder uren aan projecten besteed dan geraamd en heeft er een interne doorbelasting plaatsgevonden van eigen uren voor innovatieprojecten

7.5. Exploitatieresultaat

Gelet op het bovenstaande resulteert het saldo van kosten en opbrengsten over 2025 in een positief resultaat van € 18.923.287. In de begroting 2025 werd nog uitgegaan van een exploitatieoverschot van € 3.585.000. Dit betekent dan ook dat het exploitatieresultaat in het verslagjaar ten opzichte van de raming een positieve ontwikkeling laat zien.

Voor de bestemming van het positief resultaat wordt verwezen naar het aan deel II gevoegde 'Voorstel tot vaststelling van de jaarrekening inclusief bestemming van het positief resultaat'.

7.6. Investerings

De realisatie van de investeringen zijn samengevat per programma als volgt.

Programma	2025 Begroting	2025 Gewijzigde begroting	2025 Realisatie
Hoogwaterbescherming Maasvallei	17.232.000	17.104.000	16.336.738
Klimaatadaptie	59.780.000	61.153.000	64.783.426
Waterkwaliteit en ecologie	18.054.000	6.028.000	7.359.442
Zuiveren en waterketen	36.129.000	25.068.000	21.198.269
Crisisbeheersing	577.000	1.320.000	540.913
Bestuur en organisatie	850.000	1.088.000	453.766
Totaal netto investeringsuitgaven	132.622.000	111.761.000	110.672.554

Voor de inhoudelijk toelichting verwijzen we naar het desbetreffende programma.

7.7. Topinkomens

WNT-verantwoording 2025 Waterschap Limburg

De WNT is van toepassing op Waterschap Limburg. Het voor Waterschap Limburg toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2025 € 246.000 het algemeen bezoldigingsmaximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Gegevens 2025			
bedragen x € 1	E.J.M. Keulers		N.M.H. Hendrix
Functiegegevens	Secretaris-directeur		Directeur (*)
Aanvang en einde functievervulling in 2025	01-01 t/m 31-12		01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000		1,000
Dienstbetrekking	ja		ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 176.850		€ 140.348
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 23.234		€ 22.566
<i>Subtotaal</i>	€ 200.084		€ 162.914
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 246.000		€ 246.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.		N.v.t.
Bezoldiging	€ 200.084		€ 162.914
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		N.v.t.

Gegevens 2024		
bedragen x € 1	E.J.M. Keulers	N.M.H. Hendrix(**)
Functiegegevens	Secretaris-directeur	Directeur (**)
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000	1,000
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 161.343	€ 138.373
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 23.296	€ 23.209
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 184.639</i>	<i>€ 161.582</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 233.000	€ 233.000
Bezoldiging	€ 184.639	€ 161.582

(*) Functionaris wordt tot uiterlijk 1 januari 2029 aangemerkt als topfunctionaris in verband met de functie als directeur bij Waterschapsbedrijf Limburg tot en met 31 december 2024.

(**) In 2024 was N.H.M. Hendrix directeur Waterschapsbedrijf Limburg en kwalificeerde destijds als topfunctionaris. Waterschapsbedrijf Limburg is met ingang van 1 januari 2025 geheel geïntegreerd in Waterschap Limburg. De gegevens van 2024 zoals hier weergegeven betreffen de gegevens 2024 zoals opgenomen in de jaarrekening 2024 van Waterschapsbedrijf Limburg.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2025 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

8. Balans met toelichting

In dit hoofdstuk wordt de balans 2025 weergegeven met een toelichting op de individuele balansposten.

De balansindeling is opgesteld volgens de BBVW, waarbij het gerealiseerde resultaat 2025 onderdeel uitmaakt van het eigen vermogen. Bij de vaststelling van de jaarrekening neemt het algemeen bestuur een besluit ter dekking of bestemming van dit resultaat.

8.1. Balans

ACTIVA	Eindbalans 31-12-2024	Eindbalans 31-12-2025	PASSIVA	Eindbalans 31-12-2024	Eindbalans 31-12-2025
Immateriële vaste activa	116.438.445	120.037.840	Eigen vermogen:		
Materiële vaste activa	524.518.468	583.868.889	* Algemene reserves	0	4.700.000
Financiële vaste activa	1.185.985	1.185.985	* Bestemmingsreserves		
			tariefseglisatie	9.481.826	22.153.827
			* Overige bestemmingsreserves	9.111.936	7.973.854
			* Nog te bestemmen resultaat	16.233.916	18.923.287
			Eigen vermogen	34.827.678	53.750.968
			Voorzieningen	23.419.529	26.568.888
			Vaste schulden	562.118.822	571.263.926
Vaste activa	642.142.898	705.092.714	Vaste passiva	620.366.029	651.583.782
Voorraden	3.334.508	3.745.728			
Liquide middelen	30.707.348	1.830	Netto vlottende schulden	35.224.248	41.244.839
Kortlopende vorderingen	21.370.560	20.566.210	Kortlopende schulden	23.129.291	20.349.879
Overlopende activa	35.864.907	35.226.522	Overlopende passiva	54.700.653	51.454.504
Vlottende activa	91.277.323	59.540.290	Vlottende passiva	113.054.192	113.049.222
TOTAAL ACTIVA	733.420.221	764.633.004	TOTAAL PASSIVA	733.420.221	764.633.004

8.2. Indeling en waardering balansposten

Onderstaand wordt de indeling en waardering per balanspost toegelicht.

Vaste activa

Indeling	Immateriële, materiële en financiële vaste activa. De mutaties in de vaste activa zijn opgenomen in bijlage A.
Waardering	Verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs en indien van toepassing duurzame waardeverminderingen.

Ontvangen subsidies, bijdragen van derden en de afschrijvingen worden hierop in mindering gebracht.

In het verslagjaar is de afschrijvingsmethode ongewijzigd gebleven. De afschrijvingen worden op lineaire basis, volgens de verwachte levensduur, berekend. Het eerste jaar worden de afschrijvingen voor een half jaar meegenomen.

De afschrijvingstermijnen die in het verslagjaar voor nieuwe investeringen worden gehanteerd kunnen schematisch als volgt worden weergegeven.

Activa	Afschrijvingstermijn
Gebouwen	30 jaar
Waterstaatkundige werken	30 jaar
Vervoermiddelen / Inventaris	≤ 10 jaar
Automatisering	5 jaar
Immateriële activa	≤ 10 jaar

Op grond wordt afgeschreven indien dit onderdeel uitmaakt van een waterstaatkundig werk. Indien gronden worden aangekocht om strategische reden wordt hierop niet afgeschreven tot het moment dat ze (eventueel) onderdeel gaan uitmaken van een waterstaatkundig werk.

Op gronden waarop installaties of gebouwen zijn gelegen wordt niet afgeschreven.

Vlottende activa

Indeling	Voorraden, uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar, liquide middelen, kortlopende vorderingen, effecten en overlopende activa ('nog te ontvangen' en 'vooruitbetaalde' bedragen).
Waardering	Verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs en indien van toepassing duurzame waardeverminderingen. Gebruikte voorraden worden tegen 80% opgenomen.

Vaste passiva

Indeling	Eigen vermogen (algemene reserves, bestemmingsreserves en exploitatieresultaat sluitpost van activa/passiva en kosten/opbrengsten), voorzieningen en vaste schulden (vaste geldleningen en waarborgsommen). De mutaties in de vaste passiva zijn opgenomen in bijlage B, eigen vermogen en voorzieningen, en bijlage C, vaste geldleningen.
Waardering	Voorzieningen en vaste schulden: nominale waarde. Behoudens de voorziening voor pensioen- en uitkeringsverplichtingen die op actuariële waarde wordt gewaardeerd.

Vlottende passiva

Indeling	Netto vlottende schulden (kasgeldleningen, negatieve bank- en giroaldi, schulden aan leveranciers en schulden in verband met te betalen belastingen, sociale- en pensioenpremies) en overlopende passiva ('nog te betalen' en 'vooruit ontvangen' bedragen).
----------	--

Waardering Nominale waarde.

8.3. Vaste activa

Onder de vaste activa worden afzonderlijk opgenomen de immateriële, de materiële en de financiële vaste activa.

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2024	Eindbalans 31-12-2025
Immateriële vaste activa	116.438.445	120.037.840
Materiële vaste activa	524.518.468	583.868.889
Financiële vaste activa	1.185.985	1.185.985
Vaste activa	642.142.898	705.092.714

8.4. Immateriële en materiële vaste activa

In bijlage A worden immateriële en materiële vaste activa nader gerubriceerd.

In de investeringslijst, bijlage J, worden de uitgaven en inkomsten 2025 per project weergegeven. De afwijkingen tussen de bijgestelde raming en realisatie worden per programma in hoofdstuk 3 toegelicht.

Financiële vaste activa

In bijlage A worden de financiële vaste activa nader gerubriceerd.

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2024	+	-/-	Eindbalans 31-12-2025
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	354.129	-	-	354.129
Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)	622.000	-	-	622.000
Aquaminerals P990852/P990851	209.856			209.856
				0
Financiële vaste activa	1.185.985	-	-	1.185.985

Nederlandse Waterschapsbank N.V.

De deelname per 31 december 2025 bij de Nederlandse Waterschapsbank NV is als volgt gespecificeerd:

1.737	Aandelen A ad € 115 nominaal; 100% gestort	€	199.755
129	Aandelen A ad € 115 nominaal; 100% gestort	-	29.670
153	Aandelen B ad € 460 nominaal; 26% gestort	-	18.299
99	Aandelen A ad € 113,45; nominale waarde 100%	-	11.231
436	Aandelen A ad € 180,30; nominale waarde 159%	-	78.611
146	Aandelen B ad € 453,78, waarop gestort 25%	-	16.563
		€	<u>354.129</u>

Volgens de systematiek van de netto vermogenswaarde vertegenwoordigen de aandelen op basis van de jaarcijfers 2025 van de NWB bank een waarde van € 91.795.378, zijnde de huidige waardering van € 354.129 en een stille reserve van € 91.441.249.

Slibverwerking Noord-Brabant

Het Waterschap Limburg is toegetreden tot de Slibverwerking Noord Brabant (SNB) en heeft 14 % van de aandelen in SNB. Voor een nadere toelichting op de SNB wordt verwezen naar paragraaf 5.4, verbonden partijen.

AquaMinerals B.V.

Waterschap Limburg heeft in 2022 aandelen verworven in de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid AquaMinerals B.V. gevestigd te Rijswijk, Groningenhaven 7.

Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar paragraaf 5.4, verbonden partijen.

Daarnaast is er een borg afgegeven van € 125.000 als voorschot vergunningen ILT slib.

8.5. Vlottende activa

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2024	Eindbalans 31-12-2025
Voorraden	3.334.508	3.745.728
Liquide middelen	30.707.348	1.830
Kortlopende vorderingen	21.370.560	20.566.210
Overlopende activa	35.864.907	35.226.522
Vlottende activa	91.277.323	59.540.290

De vlottende activa zijn direct opeisbaar tenzij anders vermeld. Er wordt geen risico op oninbaarheid ingeschat met uitzondering bij de vorderingen op belastingdebiteuren. Dit is bij deze post toegelicht.

8.5.1. Voorraden / grond- en hulpstoffen

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2024	Eindbalans 31-12-2025
Gereed product en handelsgoederen	3.334.508	3.745.728
Voorraden	3.334.508	3.745.728

De waarde van de voorraden is toegenomen met € 411.221 vooral doordat er vanuit assetmanagement steeds meer gekeken wordt naar kritische assets en bijbehorende levertijden. De waarde per ultimo 2025 bedraagt € 3.745.728. Het betreft gereed product en handelsgoederen m.b.t. (reserve) onderdelen en materialen voor zuiveringsinstallaties.

8.5.2. Liquide middelen

Onder de liquide middelen worden de creditposities van het waterschap bij banken, het Rijk (als gevolg van het Schatkistbankieren) en het bedrag in kas verantwoord:

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2024	Eindbalans 31-12-2025
Kas	76	0
Positieve rekening-courantverhouding met 's Rijk schatkist	17.000.000	0
Overige bank- en girotegoeden	13.707.272	1.830
Liquide middelen	30.707.348	1.830

Onderstaand is de hoogte en benutting van drempelbedrag over het verloop van het Schatkistbankieren in 2025 weergegeven.

2025	benutting van het drempelbedrag	drempelbedrag
1e kwartaal	1.532.595	5.392.940
2e kwartaal	3.678.458	5.392.940
3e kwartaal	773.686	5.392.940
4e kwartaal	2.047.125	5.392.940

8.5.3. Kortlopende vorderingen

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2024	Eindbalans 31-12-2025
Vorderingen op belastingdebiteuren	9.103.592	8.517.938
Vorderingen als gevolg van subsidies en bijdragen	7.521.674	9.836.790
Overige vorderingen	4.745.294	2.211.482
Kortlopende vorderingen	21.370.560	20.566.210

Vorderingen op belastingdebiteuren

De stand van de belastingdebiteuren per 31 december 2024 en 31 december 2025 kan als volgt worden weergegeven:

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2024	Eindbalans 31-12-2025
Belastingdebiteuren 2020		
Openstaande belastingdebiteuren	-246	0
Voorziening oninbare belastingdebiteuren	0	0
Voorziening kwijtschelding belastingdebiteuren	0	0
Belastingdebiteuren 2021		
Openstaande belastingdebiteuren	499.135	672
Voorziening oninbare belastingdebiteuren	-375.312	0
Voorziening kwijtschelding belastingdebiteuren	-27.563	0
Belastingdebiteuren 2022		
Openstaande belastingdebiteuren	1.017.107	684.637
Voorziening oninbare belastingdebiteuren	-611.556	-573.615
Voorziening kwijtschelding belastingdebiteuren	-82.462	-11.990
Belastingdebiteuren 2023		
Openstaande belastingdebiteuren	3.555.244	1.674.856
Voorziening oninbare belastingdebiteuren	-1.226.478	-1.148.580
Voorziening kwijtschelding belastingdebiteuren	-156.004	-18.496
Belastingdebiteuren 2024		
Openstaande belastingdebiteuren	8.942.145	3.731.496
Voorziening oninbare belastingdebiteuren	-1.639.002	-1.509.187
Voorziening kwijtschelding belastingdebiteuren	-791.416	-41.332
Belastingdebiteuren 2025	Mutaties 2025	
Opgelegde / nog op te leggen aanslagen	260.875.000	
Betalingen aanslagen	-246.050.524	
Gerealiseerde oninbaarheid	-101.917	
Gerealiseerde kwijtschelding	-7.201.610	
Openstaande belastingdebiteuren		7.520.949
Voorziening oninbare belastingdebiteuren		-1.457.082
Voorziening kwijtschelding belastingdebiteuren		-334.390
Vorderingen op belastingdebiteuren	9.103.592	8.517.938

Gedurende het verslagjaar heeft de BsGW de afwikkeling van openstaande vorderingen van zowel het huidige als de oude jaren ter hand genomen. De openstaande vorderingen zijn beoordeeld en voorzien van een goedkeurende controleverklaring door RSM accountants.

Vorderingen als gevolg van subsidies en bijdragen

Het saldo per 31 december kan worden gerubriceerd in subsidies en bijdragen gerelateerd aan investeringsprojecten en aan de exploitatie:

- **Investeringsprojecten**
Van de provincie wordt nog € 3.366.912 ontvangen en heeft betrekking op het project Loobeek en bijdrage IBRAHYM. Van diverse gemeenten wordt nog € 2.997.803 ontvangen. De bijdragen hebben betrekking op het project Loobeek (de Hiept), Vloedgraaf en Vierwaarden. Van het Rijk wordt nog € 3.270.779 ontvangen en heeft betrekking op bijdrage Molenbeek (beekmondingsconvenant) en voorschot v-fase project Zuidelijk Maasdal.

- Exploitatie

De bijdragen op exploitatiekosten € 201.295 hebben betrekking op de solidariteitsbijdrage 2025 betreffende beverrat en muskusrattenbestrijding, waterakkoord mlnbk (Maas en Midden-Limburgse en Noord-Brabantse Kanalen) en verrekening voorbereidingskosten Corio Glana High Light 20 fase 2.

Deze vorderingen zijn in het 1^e kwartaal 2026 afgenomen tot € 6.048.680.

Overige vorderingen

Betreft enerzijds de nog niet betaalde debiteuren inzake doorberekende salariskosten van enkele gedetacheerde medewerkers, openstaande dwangsommen en pacht en doorbelastingen IBA's, gemalen en huren richting diverse gemeenten. De debiteuren kunnen onderverdeeld worden naar gelieerde bedrijven € 27.375, openbare lichamen € 1.511.630 en debiteuren overig € 659.657. Anderzijds betreft het vooruitbetaalde verkeersboetes € 655 en btw kantine € 12.165.

In het bedrag van de debiteuren zit een bedrag van € 1.020.461 met karakter langlopend > 1 jaar.

Deze vorderingen zijn in het 1^e kwartaal 2026 afgenomen tot € 586.761.

8.5.4. Overlopende activa

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2024	Eindbalans 31-12-2025
Nog te ontvangen bedragen	32.459.932	33.522.207
Vooruitbetaalde bedragen	3.404.975	1.704.315
Overlopende activa	35.864.907	35.226.522

Nog te ontvangen bedragen

Nog te ontvangen van	Eindbalans 31-12-2024	+	-/-	Eindbalans 31-12-2025
Rijk	29.932.596	46.742.853	(44.336.277)	32.339.172
Provincie	-	322.551	-	322.551
Overige openbare lichamen	893.776	770.757	(1.355.156)	309.377
Overigen	1.633.559	918.002	(2.000.454)	551.107
Totaal nog te ontvangen bedragen	32.459.932	48.754.162	(47.691.888)	33.522.207

De Rijksbijdrage per 31 december heeft betrekking op:

✓ Prioritaire dijkversterking	€	5.030.079
✓ HWBP projecten	€	24.191.098
✓ de vergoeding in het kader van de wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts) in verband met de watercrisis 2021 in Limburg	€	2.026.555
✓ Kinderopvangtoeslagenaffaire (KOTA)	€	10.719
✓ WRL	€	1.080.721

Het saldo van de bijdragen Provincie per 31 december betreft:

✓ Inkomsten dhz2	€	294.224
✓ Inkomsten partnercontract afkoppelfonds regenwater	€	28.327

Het saldo van de overige openbare lichamen per 31 december betreft:

✓ Verantwoording positief resultaat 2024 BsGW	€	300.000
✓ Vervolgingskosten afrekening 2021-2025 BsGW	€	9.377

Het saldo van de overige nog te ontvangen bedragen per 31 december betreft:

✓ Afrekening Het Waterschapshuis	€	92.379
✓ UWV afrekening wazo 2025	€	246.948
✓ Rente 4 ^e kwartaal rekening-courant Schatkistbankieren	€	25.353
✓ Nog te ontvangen betalingen div leveranciers	€	13.426
✓ Borg voorschot 01-2024 Proambt pensioen, uitkering en wachtgeld	€	38.249
✓ Nog te verrekenen gas/elektra IBA/Gemalen div.	€	134.752

Vooruitbetaalde bedragen

Het saldo per 31 december betreft facturen die in 2025 of eerder zijn ontvangen en verwerkt in de administratie, terwijl de kosten betrekking hebben op de exploitatie 2026, 2027 en 2028.

De vooruitbetaalde bedragen hebben betrekking op training, verzekerings-, lease- en abonnementskosten evenals onderhouds-/prolongatiecontracten in het kader van automatisering (met name licenties).

8.6. Vaste passiva

8.6.1. Eigen vermogen

Het eigen vermogen van het waterschap is te onderscheiden naar algemene reserves, bestemmingsreserves en het resultaat.

Reserves kunnen worden omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en vanuit bedrijfseconomisch en bestuurlijk oogpunt vrij inzetbaar zijn. Op grond van de BBVW moeten de vorming, voeding, onttrekking en opheffing van reserves plaatsvinden bij de resultaatsbestemming. Het ten laste van de exploitatie vormen van reserves is dan ook niet toegestaan. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van de reserves (inclusief alle mutaties) is een bevoegdheid van het algemeen bestuur. In de BBVW worden de reserves onderscheiden in de algemene reserve, bestemmingsreserves voor tariefegalisatie en overige bestemmingsreserves.

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2024	Eindbalans 31-12-2025
Algemene reserves	0	4.700.000
Bestemmingsreserves	18.593.762	30.127.681
Nog te bestemmen resultaat	16.233.916	18.923.287
Eigen Vermogen	34.827.678	53.750.968

Onderstaand wordt per reserve het saldo aan het begin en einde van het verslagjaar, inclusief de vermeerderingen en verminderingen weergegeven. Vervolgens wordt per reserve het doel en de mutatie in het verslagjaar nader toegelicht.

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2024	+	-/-	Eindbalans 31-12-2025
Algemene reserve watersysteembeheer	0	2.350.000	4.700.000	2.350.000
Algemene reserve zuiveringsbeheer	0	-	2.350.000	2.350.000
Algemene reserves	0	2.350.000	7.050.000	4.700.000

Algemene reserve watersysteembeheer en zuiveringsbeheer

- Doel Bufferreserve voor het waterschap voor zowel de taken die voortvloeien uit het watersysteembeheer als het zuiveringsbeheer.
- Omvang € 4.700.000
- Mutatie Toevoeging conform resultaatsbestemming jaarrekening 2024.
€ 2.350.000 aan Algemene reserve watersysteembeheer en € 2.350.000 aan Algemene reserve zuiveringsbeheer.

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2024	+	-/-	Eindbalans 31-12-2025
Bestemmingsreserve voor tariefseglisatie				
• Egalisatiereserve ontwikkeling waterschapslasten watersysteemheffing	9.390.366	9.886.269	-	19.276.635
• Egalisatiereserve ontwikkeling waterschapslasten zuiveringsheffing	91.460	8.260.264	5.474.532	2.877.192
Overige bestemmingsreserves				
• Riiooloverstorten	3.358.749	-	-	3.358.749
• Stimulering verbetering watersystemen; overstortregeling	74.222	-	-	74.222
• Subsidie afkoppelen regenwater	1.266.996	42.272	215.537	1.093.731
• Risicovolle beplanting waterkering / achterstallig onderhoud	212.863	-	212.863	0
• Waterkwaliteit / Nieuw Limburgs Peil Next Generation	310.713	-	-	310.713
• IBRAHYM waterkwaliteitsmodellering	69.000	-	69.000	0
• Stimulering klimaatadaptieve peilgestuurde drainage	88.767	-	88.767	0
• Lectoraat bodem	11.568	-	0	11.568
• Stimuleringsregeling landbouw	487.601	-	96.023	391.578
• Onderhoudscontracten	486.987	-	486.987	0
• Integratie WL / WBL	2.359.600	2.343.000	2.359.600	2.343.000
• Restpunten Ooijen Wanssum	84.870	-	4.943	79.927
• Personeelskosten & Inhuur NPLG	300.000	-	300.000	0
• Herziening richtlijnen stedelijk afvalwater (hrsa)	0	110.000	-	110.000
• Gegevensinwinning geo-data	0	200.366	-	200.366
Algemene reserves en bestemmingsreserves	18.593.762	20.842.171	9.308.252	30.127.681

Een bestemmingsreserve is een door het algemeen bestuur geormerkte reserve.

Bestemmingsreserves dienen zoveel mogelijk beperkt te blijven tot concreet en binnen afzienbare tijd te realiseren bestemmingen met een van tevoren afgesproken omvang.

Zodra de maximale omvang van de bestemmingsreserves is bereikt, dienen toevoegingen achterwege te blijven. Nadat de bestemming is gerealiseerd, wordt de reserve opgeheven en een eventueel restant toegevoegd aan de bestemmingsreserves voor tariefseglisatie. In de praktijk gebeurt dit bij de resultaatsbestemming behorende bij de jaarrekening.

Egalisatiereserve ontwikkeling waterschapslasten watersysteemheffing

- Doel Voorkomen van ongewenste fluctuaties in de belastingopbrengst van de watersysteemheffing.
- Omvang Niet van toepassing.
- Mutatie Toevoeging conform resultaatsbestemming jaarrekening 2024 € 9.886.269.

Egalisatiereserve ontwikkeling waterschapslasten zuiveringsheffing

- Doel Voorkomen van ongewenste fluctuaties in de belastingopbrengst van de zuiveringsheffing.
- Omvang Niet van toepassing.
- Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2024 € 5.474.532 en toevoeging conform resultaatsbestemming jaarrekening 2024 € 8.260.264.

Bestemmingsreserve riool overstorten (voormalig WRO)

- Doel Bevorderen van gemeentelijke projecten die als doel hebben de belasting van afvalwater op het huidige oppervlaktewater- en zuiveringssysteem terug te brengen.
- Omvang Maximaal € 3.541.749.
- Mutatie Geen.

Bestemmingsreserve stimulering verbetering watersystemen; overstortregeling (voormalig WPM)

- Doel Stimuleren gemeenten tot aanpak van de gemeentelijke overstorten die lozen op het watersysteem.
- Omvang Maximaal € 1.540.081.
- Mutatie Geen.

Bestemmingsreserve subsidie afkoppelen regenwater

- Doel Stimuleren van woningeigenaren om de regenwaterafvoer af te koppelen van het riool. Water dat schoon is hoeft niet behandeld te worden op een zuiveringsinstallatie, met het oog van kostenbesparing.
- Omvang € 2.150.000. Daarnaast draagt de provincie eveneens € 2.150.000 bij voor het afkoppelen regenwater.
- Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2024 € 215.537 en toevoeging conform resultaatsbestemming jaarrekening 2024 € 42.272.

Bestemmingsreserve risicovolle beplanting waterkering/ achterstallig onderhoud

- Doel Het verwijderen van risicovolle beplantingen op waterkeringen.
- Omvang Maximaal € 349.980.
- Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2024 € 212.863.
Het saldo van deze reserve is nul en opgeheven.

Bestemmingsreserve waterkwaliteit / Nieuw Limburgs Peil Next Generation

- Doel Integrale, gebiedsgerichte analyse en aanpak van knelpunten op het vlak van waterkwaliteit, waterkwantiteit, ruimtegebruik en grondgebruik. Het accent ligt hierbij op het oppervlaktewater- en grondwaterkwaliteit.
- Omvang Maximaal € 325.000.
- Mutatie Geen.

Bestemmingsreserve IBRAHYM waterkwaliteitsmodellering

- Doel Het huidige modelinstrumentarium moet geschikt gemaakt worden voor toepassing toestand beschrijven, effectvoorspelling maatregelen in IBRAHYM ten behoeve van de waterkwaliteitsmodellering.
- Omvang Maximaal € 69.000.
- Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2024 € 69.000.
Het saldo van deze reserve is nul en opgeheven.

Bestemmingsreserve stimulering klimaat adaptieve peil gestuurde drainages

- Doel Stimulering ombouw van traditionele drainage naar peil gestuurde drainage.
- Omvang Maximaal € 103.311.
- Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2024 € 88.767.
Het saldo van deze reserve is nul en opgeheven.

Bestemmingsreserve Lectoraat bodem

- Doel Realisatie van de doelen van het 'lectoraat bodem' (samenwerking tussen HAS-Venlo en het waterschap), zoals verwoord in het Lectoraatplan 'een gezonde plant op een vitale, duurzame bodem' en het uitvoeren van praktijkproeven en implementeren van teelt technische maatregelen.
- Omvang € 150.000.
- Mutatie Geen.

Bestemmingsreserve Stimuleringsregeling landbouw

- Doel Het vasthouden van water op de plateaus en hellingen in het heuvelland, door het infiltreren van water in de bodem en het remmen van oppervlakkige afstroming.
- Omvang In 2019, 2020 en 2021 is budget beschikbaar gesteld. Omdat in 2019 geen uitgaven hebben plaatsgevonden is een bestemmingsreserve ingesteld, conform resultaatsbestemming jaarrekening 2019. De budgetoverschotten 2020 en 2021 zijn eveneens toegevoegd aan deze bestemmingsreserve
- Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2025 € 96.023.

Bestemmingsreserve integratie WL/WBL

- Doel Opvangen integratiekosten samenvoeging WL/WBL.
- Omvang € 2.359.600
- Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2024 € 2.359.600 en toevoeging conform resultaatsbestemming jaarrekening 2024 € 2.343.000.

Bestemmingsreserve onderhoudscontracten

- Doel Op een verantwoorde wijze uitvoering geven aan het onderhoudsbeleid van Waterschap Limburg.
- Omvang € 1.393.580.
- Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2024 € 486.987.
Het saldo van deze reserve is nul en opgeheven

Bestemmingsreserve Restpunten Ooijen-Wanssum

Doel Uitvoeren restpunten gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum.
Omvang € 163.000.
Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2024 € 4.943.

Bestemmingsreserve personeelskosten & inhuur NPLG

Doel Opvangen proceskosten NPLG.
Omvang € 300.000
Einddatum 2024
Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2024 € 300.000.
Het saldo van deze reserve is nul en opgeheven.

Bestemmingsreserve herziening richtlijnen stedelijk afvalwater (HRSA)

Doel Uitwerking van de Herziene Richtlijn Stedelijk Afvalwater (HRSA)
Omvang € 110.000
Einddatum 2026
Mutatie Toevoeging conform resultaatsbestemming jaarrekening 2024 € 110.000.

Bestemmingsreserve gegevensinwinning Geo-data

Doel Afronding gegevensinwinning Geo-data Haelense beek, Uffelse beek, Thorner beek
 en Tungalroyse beek.
Omvang € 200.366
Einddatum 2025
Mutatie Toevoeging conform resultaatsbestemming jaarrekening 2024 € 200.366.

In onderstaand overzicht wordt het saldo van de algemene reserves en bestemmingsreserves per 31 december weergegeven exclusief en inclusief de voorgestelde resultaatsbestemming 2025.

Omschrijving	Stand per 31-12-2025	Bestemming resultaat 2025	Stand na bestemming resultaat 2025
Algemene reserves			
- algemene reserve watersysteembeheer	2.350.000	2.350.000	4.700.000
- algemene reserve zuiveringsbeheer	2.350.000	2.350.000	4.700.000
Bestemmingsreserves tariefsegregatie			
- tariefsegregatie watersysteemheffing	19.276.635	-3.758.590	15.518.045
- tariefsegregatie zuiveringsheffing	2.877.192	13.565.866	16.443.058
Bestemmingsreserves			
- bestemmingsreserve riooloverstorten	3.358.749	-432.567	2.926.182
- bestemmingsreserve stimulering verbetering watersystemen; overstortregeling	74.222	0	74.222
- bestemmingsreserve subsidie afkoppelen regenwater	1.093.731	-121.308	972.423
- bestemmingsreserve waterkwaliteit/NLP next Generation	310.713	-253.651	57.062
- bestemmingsreserve lectoraat bodem	11.568	-11.568	0
- bestemmingsreserve stimuleringsregeling maatregelen in de landbouw ihkv klimaatadaptie	391.578	-119.602	271.976
- bestemmingsreserve restpunten Ooijen-Wanssum	79.927	-79.927	0
- bestemmingsreserve integratie WL / WBL	2.343.000	-343.000	2.000.000
- bestemmingsreserve herziening richtlijn stedelijk afvalwater (HRSA)	110.000	0	110.000
- bestemmingsreserve gegevensinwinning geo-data (2024)	200.366	-200.366	0
- bestemmingsreserve gegevensinwinning geo-data (2025)	0	172.000	172.000
- bestemmingsreserve KRW-impuls WL	0	344.000	344.000
- bestemmingsreserve cofinanciering GLB-NSP	0	1.133.000	1.133.000
- bestemmingsreserve IT middelen	0	405.000	405.000
- bestemmingsreserve implementatie VTH zaaksysteem Mozard	0	300.000	300.000
- bestemmingsreserve functie-aanpassingen	0	1.024.000	1.024.000
- bestemmingsreserve programma Stroomversnellers	0	500.000	500.000
- bestemmingsreserve onderhoud waterkeringen	0	2.100.000	2.100.000
Algemene reserves en bestemmingsreserves	34.827.681	18.923.287	53.750.968

Het doel en de omvang van de bestemmingsreserves 'gegevensinwinning geo-data (2025)', 'KRW-impuls WL', 'cofinanciering GLB-NSP', 'IT middelen', 'implementatie VTH zaaksysteem Mozard', 'functie-aanpassingen', 'programma Stroomversnellers' en 'onderhoud waterkeringen' zijn nog niet opgenomen in deze jaarrekening (wel in bovenstaand overzicht) omdat hierover nog geen besluitvorming heeft plaatsgevonden. De jaarrekening 2025 wordt op 1 juli 2026 ter vaststelling aan het algemeen bestuur voorgelegd, waar wordt voorgesteld wordt deze bestemmingsreserve in te stellen.

Nog te bestemmen resultaat

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2024	+	-/-	Eindbalans 31-12-2025
Nog te bestemmen resultaat	16.233.916	18.923.287	-16.233.916	18.923.287
Nog te bestemmen resultaat	16.233.916	18.923.287	-16.233.916	18.923.287

Het positieve resultaat 2024 van € 16.233.916 is in 2024 verantwoord.

Het positieve resultaat 2025 van € 18.923.287 wordt in paragraaf 7.5 van de exploitatierekening nader toegelicht.

8.6.2. Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor onvermijdbare toekomstige uitgaven waarvan tijdstip en omvang niet exact bekend zijn. Op grond van de BBWW worden voorziening gevormd wegens:

- ✓ verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar welke omvang wel redelijkerwijs kan worden ingeschat;

- ✓ op balansdatum bestaande risico's met betrekking tot bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs ingeschat kan worden;
- ✓ kosten die in een volgend jaar gemaakt worden, indien het kosten betreft die hun oorsprong vinden in het lopende of voorgaande jaar en indien de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal jaren.

Van een voorziening is sprake als het gaat om kwantificeerbare financiële verplichtingen of risico's. De dotatie, die altijd via de exploitatie verloopt, dient indien mogelijk expliciet in de begroting of gewijzigde begroting te worden opgenomen. De uitgaven kunnen rechtstreeks ten laste van de geautoriseerde voorzieningen worden gebracht, zonder tussenkomst van het algemeen bestuur. In onderstaand overzicht wordt het saldo aan het begin en einde van het verslagjaar, inclusief de vermeerderingen en verminderingen per voorziening gepresenteerd. Vervolgens wordt per voorziening het doel, de toevoeging en onttrekking toegelicht.

Voor wat betreft de voorziening pensioen- en uitkeringsverplichtingen kan nog worden vermeld dat door een mogelijke wijziging van de dekkingsgraad van het ABP en/of rentedaling in 2026 sprake kan zijn van een vrijval van de betreffende voorziening. Vanaf 1 januari 2028 gaan de pensioenen van politieke ambtsdragers over naar het nieuwe pensioenstelsel en wordt het overgedragen aan het ABP.

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2024	+	-/-	Eindbalans 31-12-2025
Voorziening arbeidsgelerateerde verplichtingen				
* Pensioen en uitkeringsverplichtingen	4.655.080	1.215.741	198.168	5.672.653
* Persoons gebonden basisbudget (PBB)	975.055	2.239.732	571.035	2.643.752
* Vitaliteit persoonsgebonden basisbudget (PBB)	370.284	289.766	257.692	402.358
* IKB uren	4.393.741	724.379	-	5.118.120
Voorziening voor claims van ingezetenen en bedrijven				
* Natschade peilopzet maas	1.321.789	-	-	1.321.789
Voorziening voor overige onderhoudswerkzaamheden				
* Onderhoud waterkeringen	1.591.721	-	1.591.721	0
* Onderhoud bedrijfspand Sittard	161.008	33.000	43.109	150.899
* Onderhoud bedrijfspand Horst	54.685	16.500	4.600	66.585
* Onderhoud waterkrachtcentrale ECI	118.623	13.000	-	131.623
* MJOP kantoor Roermond	564.944	300.000	-	864.944
Overige voorzieningen				
* Watercrisis 2021	9.212.599	1.900.000	916.434	10.196.165
Voorzieningen	23.419.529	6.732.118	3.582.759	26.568.888

Het verloop van de voorzieningen is eveneens opgenomen in bijlage B.

Voorziening pensioen- en uitkeringsverplichtingen

- Doel** Aan de verplichting kunnen voldoen van de pensioenen van nog actieve en niet-actieve bestuursleden die nog geen bestuurderspensioen ontvangen. In het Burgerlijk Wetboek (Boek 2, Titel 9) is geregeld dat onder de verplichte voorzieningen een ‘voorziening voor pensioen- en uitkeringsverplichtingen’ dient te worden gevormd en in stand te worden gehouden. Dit om voor voormalige personeelsleden en bestuurders de uit de pensioentoezeggingen voortvloeiende verplichtingen te bekostigen.
- Toevoeging** Totaal € 1.125.741, te weten € 136.329 op basis van de jaarlijks ontvangen actuariële opgave en extra dotatie van € 1.079.412 in verband met de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.
- Onttrekking** Salariskosten van € 198.168 van voormalige bestuursleden.

Voorziening persoonsgebonden basisbudget (PBB)

- Doel** In de waterschaps-cao is opgenomen dat iedere medewerker tot 35 jaar vanaf 2024 een persoonsgebonden budget (PBB) heeft om in te zetten voor zijn eigen coaching, opleiding, ontwikkeling, loopbaan en vitaliteit van € 12.000 gedurende een looptijd van 5 jaar. De werknemer van 35 jaar en ouder beschikt over een budget van tenminste € 6.000 waar hij ook gedurende looptijd van 5 jaar over kan beschikken. Zie ook CAO voor Waterschappen, artikel 5.1.3 Persoonsgebonden Basisbudget (PBB). Voor de medewerkers waarvan de 5 jaars-periode per 31-12-2025 niet is beëindigd is op basis van de restantsaldi van de individuele budgetten een saldo bepaald voor de voorziening.
- Toevoeging** Aanvulling tot saldo restantsaldi PBB van medewerkers met doorlopende PBB-periode, verminderd met de in het verslagjaar gekochte vitaliteitsuren (voorziening vitaliteit PBB). € 1.668.698

Voorziening vitaliteit persoonsgebonden basisbudget (PBB)

- Doel** Met ingang van 2021 kan het PBB worden ingezet voor vitaliteit. Om inzicht en overzicht te hebben en houden is voor de jaarlijkse mutaties een aparte voorziening ingesteld.
- Toevoeging** In het verslagjaar door medewerkers gekochte vitaliteitsuren, € 289.766.
- Onttrekking** In het verslagjaar door medewerkers opgenomen vitaliteitsuren, € 257.692.

Voorziening IKB uren

- Doel** Voor de werknemer is er een voorziening IKB-uren, dat de werkgever beheert. In de voorziening staan de rechten in uren in geldwaarden uitgedrukt. De werknemer kan zelf bepalen waarvoor hij deze uren inzet. De werknemer kan zijn IKB inzetten voor vakantie, sabbatical, eerder met pensioen, etc.
Deze IKB uren vormen een concrete verplichting van de organisatie aan de werknemers en dient te worden verantwoord onder de voorzieningen.
- Toevoeging** In het verslagjaar door medewerkers gekochte IKB uren € 1.503.511.
- Onttrekking** In het verslagjaar door medewerkers opgenomen IKB uren € 779.132.

Voorziening natschade peilopzet maas

Doel	In 2010 heeft het voormalige waterschap Peel en Maasvallei € 1.500.000 ontvangen van Rijkswaterstaat. Dit bedrag is bedoeld voor de afhandeling door het waterschap van schadeclaims die het gevolg zijn van verhoging van het waterpeil van de Maas traject Sambeek-Grave. Mogelijkheid tot het indienen van claims bestaat voor een periode van 23 jaar ná de peilopzet met een uitloop termijn van 5 jaar. De laatste peilopzet heeft in 2015 plaatsgevonden wat betekent dat de indieningstermijn kan lopen tot medio 2038. Indien op termijn blijkt dat de voorziening ontoereikend is, dan zal Rijkswaterstaat het verschil eveneens voor haar rekening nemen.
Toevoeging	n.v.t.
Onttrekking	Geen

Voorziening waterkeringen

Doel	Onderhouden van de waterkeringen op basis van het meerjarenonderhoudsplan.
Vrijval	In het verslagjaar is de voorziening vrijgevallen ten gunste van het resultaat. De grondslag voor het aanhouden van deze voorziening ontbreekt.

Voorziening onderhoud bedrijfspand Sittard

Doel	Het effectief en doelmatig onderhouden van het gebouw en installaties van bedrijfspand Rijksweg Noord 305 te Sittard voor 2023-2032 op basis van een meerjarenonderhoudsplan.
Toevoeging	Conform de begroting € 33.000.
Onttrekking	In het verslagjaar uitgevoerde onderhoud.

Voorziening onderhoud bedrijfspand Horst

Doel	Het effectief en doelmatig onderhouden van het gebouw en installaties van de (hoogwater)loods in Horst voor 2023-2032 op basis van een meerjarenonderhoudsplan.
Toevoeging	Conform de begroting € 16.500.
Onttrekking	In het verslagjaar uitgevoerde onderhoud.

Voorziening onderhoud waterkrachtcentrale ECI

Doel	Het effectief en doelmatig onderhouden van het gebouw en installaties van bedrijfspand ECI 4A te Roermond voor 2017-2026 op basis van een meerjarenonderhoudsplan. De totale kosten van dit plan bedragen € 193.000.
Toevoeging	Conform de begroting € 13.000.
Onttrekking	In het verslagjaar volgens plan geen onderhoud uitgevoerd.

Voorziening onderhoud kantoor Roermond

Doel	Het effectief en doelmatig onderhouden van het gebouw en installaties van bedrijfspand Maria Theresialaan 99 te Roermond voor 2022-2041 op basis van een meerjarenonderhoudsplan.
------	---

Toevoeging Conform de begroting € 300.000.

Onttrekking In het verslagjaar volgens plan geen onderhoud uitgevoerd.

Voorziening watercrisis 2021

Doel Voor de verantwoording van de herstelkosten in 2022, 2023 en 2024 van de locaties Valkenburg a/d Geul en Schin op Geul als gevolg van de watercrisis 2021.

Toevoeging Toegevoegd € 1.900.000. Doordat het beoogde eindoplevering voor Schin op Geul is gewijzigd naar begin 2028 en Valkenburg naar medio 2027 (waren beiden eind 2026) is een extra toevoeging aan de voorziening watercrisis 2021 noodzakelijk (zie ook paragraaf 2.9 Watercrisis).

Onttrekking In het verslagjaar bedroegen de herstelkosten € 851.366.

8.6.3. Vaste schulden

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2024	Eindbalans 31-12-2025
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	562.090.390	571.235.494
Waarborgsommen	28.432	28.432
Vaste Schulden	562.118.822	571.263.926

Onderhandse leningen van binnenlandse banken

- De leningen zijn grotendeels afgesloten bij de NWB bank. Verder zijn leningen afgesloten bij de Algemene Spaarbank Nederland (ASN bank), Bank Nederlandse Gemeenten en de Rabobank.
- In het verslagjaar is in verband met de vlottende schuld een geldlening aangetrokken van € 49.000.000 en is € 39.854.895 afgelost.
- Het kortlopend deel van de leningen van € 41.554.895 betreft de aflossingen 2026.
- De rentelast over 2025 bedroeg € 7.273.387.

Waarborgsommen

In het kader van onderhoud door derden wordt voor de verstrekking van sleutels een waarborgsom ontvangen.

Er zijn geen zekerheden gesteld voor de vaste schulden. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar bijlage C en E.

8.7. Vlottende passiva

8.7.1. Netto vlottende schulden

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2024	Eindbalans 31-12-2025
Schulden aan leveranciers	29.296.035	33.473.722
Schulden i.v.m. te betalen belastingen, sociale/pensioenpremies	5.201.935	4.924.199
Overige vlottende schulden	726.278	2.846.918
Netto vlottende schulden	35.224.248	41.244.839

Kasgeldleningen

Per 31 december zijn geen kasgeldleningen afgesloten.

Schulden aan leveranciers

Het verloop van de crediteuren kan als normaal worden beschouwd. In principe worden facturen binnen 30 dagen betaald. In het eerste kwartaal 2026 is het openstaande saldo teruggebracht en staat er nu per 17 maart 2026 nog een vordering open van € 59.252.

Schulden in verband met te betalen belastingen, sociale en pensioenpremie

Dit betreft :

- ✓ Te betalen sociale lasten en pensioenpremies € 4.698.874
- ✓ Te betalen afdracht btw € 127.486
- ✓ Te betalen afdracht loonheffing € 87.115
- ✓ Te betalen vennootschapsbelasting € 10.724

De te betalen belastingen, sociale premies en pensioenpremies worden binnen de afgesproken termijnen betaald.

Overige vlottende schulden

Betreft nagekomen inkoopfacturen na sluiten van de crediteurenadministratie en in 2026 uitbetaalde salarisbedragen over 2025.

8.7.2. Kortlopende schulden

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2024	Eindbalans 31-12-2025
Kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	23.101.791	20.349.879
Overige kortlopende schulden	27.500	
Kortlopende schulden	23.129.291	20.349.879

Negatieve bank- en girosaldi

Per 31 december is het saldo bij de Nederlandse Waterschapsbank N.V. negatief.

Overige kortlopende schulden

Ultimo 2024 was er een schuld voor gas en ultimo 2025 is dat een vordering waardoor deze post gerubriceerd is onder de overlopende activa.

8.7.3. Overlopende passiva

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2024	Eindbalans 31-12-2025
Nog te betalen bedragen	7.310.821	6.074.562
Vooruitontvangen bedragen	47.389.832	45.379.942
Overlopende passiva	54.700.653	51.454.504

Nog te betalen bedragen

Per 31 december hebben de nog te betalen bedragen op basis van inschattingen en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen betrekking op:

- ✓ Rentekosten vaste geldleningen die in 2026 vervallen maar betrekking hebben op 2025 € 2.026.177. Op deze wijze worden de jaarlijkse rentekosten toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben.
- ✓ Afrekening salariskosten (13^e maand) € 17.194.
- ✓ Nog te verrekenen verontreinigingsheffing rijkswater voorgaande jaren € 1.293.306.
- ✓ Afwikkeling bijdrage cofinanciering POP3 projecten € 100.212.
- ✓ Rijkswaterstaat kosten waterakkoord mlnbk (Maas en Midden-Limburgse en Noord-Brabantse Kanalen) 2025 € 195.000.
- ✓ Centraal Beheer naverrekening 2025 bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering en naheffing 2025 goed werkgeverschap € 100.000.
- ✓ Afrekening SNB 2025 € 744.290
- ✓ Verbruik Electra € 462.300.
- ✓ Afrekening FNV voorgaande jaren € 28.886.
- ✓ Afrekening pensioenpremies voorgaande jaren € 100.000.
- ✓ Afrekening vereniging Pauw inzake oud personeelsleden voorgaande jaren € 41.792.
- ✓ Inschattingen op basis van openstaande verplichtingen vorig jaar (kosten 2025, nog te ontvangen facturen 2026) € 941.672.
- ✓ Nog te ontvangen voorraadfacturen € 23.733.

In het eerste kwartaal 2026 is het saldo van deze nog te betalen bedragen afgenomen tot € 3.418.892.

Vooruitontvangen bedragen

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2024	+	-/-	Eindbalans 31-12-2025
Rijk	46.109.670	95.708.856	96.799.518	45.019.008
Provincie	1.280.162	6.736.108	7.790.229	226.041
Overige openbare lichamen	-	134.893	-	134.893
Overigen	-	-	-	-
Vooruitontvangen bedragen	47.389.832	102.579.857	104.589.747	45.379.942

De ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren hebben per 31 december betrekking op:

- ✓ Rijksbijdrage in het kader van HWBP en prioritaire dijkversterking € 45.019.008.
- ✓ Provinciale bijdrage; Programma Natuur 2021-2023 € 202.921.
- ✓ Provinciale bijdrage; Nationaal Programma Landelijk Gebied € 7.532.
- ✓ Provinciale bijdrage; Soorten Beschermings Programma € 5.000
- ✓ Provinciale bijdrage; Early Warning € 10.588.
- ✓ Overige openbare lichamen; BsGW surplus weerstandsvermogen € 134.893.

8.8. Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Naast de in balans opgenomen verplichtingen is het waterschap verplichtingen aangegaan voor toekomstige jaren.

- ✓ Verlofrechten werknemers.
De verlofrechten worden niet op de balans verantwoordt omdat het beleid gehanteerd wordt dat verlof opgenomen / opgemaakt moet worden en dus niet financieel hoeft te worden gecompenseerd.
- ✓ Meerjarige contracten.
Per 31 december lopen nog diverse meerjarige contracten, zoals onder ander leasecontracten en meerjarige aanbestedingen van maai- en onderhoudsbestekken:
 - maai- en groenbestekken: contractperiode tot 1 maart 2026 € 9.325.900 per jaar.
Het onderhoud wordt uitgevoerd conform de Nieuwe gedragscode bestendig beheer en onderhoud dat 1 april 2025 is ingegaan;
 - huur Openline datacenters (infrastructuur als dienst) IAAS contract loopt nog tot en met augustus 2026, nieuwe aanbesteding loopt € 2.224.037 per jaar;
 - lease multifunctionals: contractperiode loopt tot en met 2029, € 61.615 per jaar (zonder verbruikskosten);
 - procesautomatisering loopt tot en met medio 2027, aanbesteding is in voorbereiding € 380.330;
 - Openline LAN netwerk, loopt tot en met maart 2027, aanbesteding is in voorbereiding € 329.168;
 - lease bedrijfsauto's: contractperiode divers, € 2.100.000 per jaar;
 - overeenkomst schoonmaak, glasbewassing, sanitaire voorzieningen, schoon/droogloopmatten voor de zuiveringen, kantoor Roermond, locatie Sittard, locatie Horst en ECI 4A: de overeenkomst is ingegaan op 01-01-2025 met een looptijd van 3 jaar met de optie deze 2 x 2 jaar en 1 x 1 jaar te verlenging. Indien gebruik wordt gemaakt van alle verlengingsopties zal de overeenkomst maximaal duren tot 1-1-2033. Opdrachtsom per jaar € 454.575;
 - er is met 2 partijen een overeenkomst afgesloten voor de bedrijfskleding, schoeisel, PBM, wassen en reparatie kleding:
 - Vanuit voormalig WBL: overeenkomst met Henny van Ommeren. De overeenkomst is aangegaan voor bepaalde tijd en loopt van 01-01-2021 tot 01-01-2026. De

overeenkomst kan stilzwijgend verlengd worden met 1 jaar. In 2026 is opdracht gegeven voor een verlenging tot en met 31-1-2027.

- Vanuit voormalig WL: overeenkomst met Wijzenbeek. Ingangsdatum 1-2-2022 € 115.000 per jaar met een termijn van 2 jaar en eindigt derhalve op 1-2-2024, waarna nog 5 maal 1 jaar stilzwijgend kan worden verlengd, fatale termijn 1-2-2029. In 2026 is een beroep gedaan op de verlenging van het derde optie jaar en is er opdracht gegeven voor een verlenging van het contract derde optiejaar 1-2-2026 tot en met 31-1-2027.

Omdat het wenselijk is om niet meer met 2 verschillende contracten te werken en WL graag 1 contract wilt voor de bedrijfskleding, PBM, schoeisel, wassen en reparatie kleding wordt in 2026 een Europese aanbesteding op de markt gezet met als resultaat per 1-2-2027 een nieuw contract te hebben;

- raamovereenkomst preventief en correctief E- en W onderhoud van de gebouw gebonden technische installaties in de periode 1 januari 2026 tot en met 31 december 2029. Het betreft de locaties kantoor Roermond, Sittard, Horst en ECI 4A. WL behoudt zich het recht voor om de overeenkomst stilzwijgend te verlengen met telkens twee (2) jaar, onder gelijkblijvende voorwaarden en condities. Van deze verlengingsmogelijkheid kan WL maximaal tweemaal gebruikmaken. In geval van maximale verlenging eindigt de overeenkomst uiterlijk op 31 december 2033.

De opdrachtsom voor het preventief onderhoud van de betreffende periode is € 89.153 per jaar. De indicatieve opdrachtsom voor het correctief onderhoud van de betreffende periode is € 67.735 per jaar. De inschrijfprijs correctief onderhoud is indicatief omdat niet te voorzien is welk correctief onderhoud in de toekomst nodig gaat zijn;

- raamovereenkomst gasmeters: de raamovereenkomst heeft een initiële looptijd van 4 jaar (1 juli 2026 tot en met 30 juni 2030) met 6 optionele verlengingen van 1 jaar, tot maximaal 10 jaar. De geraamde opdrachtwaarde over de maximale looptijd bedraagt minimaal € 1,0 miljoen, maximaal € 1,5 miljoen en heeft een theoretisch maximum van € 1,8 miljoen (excl. btw), afhankelijk van het aantal af te nemen apparaten en uitbreidingen binnen de organisatie;
- catering: dienstverleningsovereenkomst ten behoeve van de uitvoering van cateringdiensten. De overeenkomst is gestart op 1 januari 2026 en eindigt op 31 december 2029. WL behoudt zich het recht voor om de overeenkomst stilzwijgend te verlengen met telkens twee (2) jaar, onder gelijkblijvende voorwaarden en condities. Van deze verlengingsmogelijkheid kan WL maximaal driemaal gebruikmaken. In geval van maximale verlenging eindigt de overeenkomst uiterlijk op 31 december 2035. De opdrachtsom van de betreffende periode van vier jaar bedraagt € 563.667. Jaarlijks is dit een bedrag van € 140.917;
- drankenautomaten: huidige overeenkomst loopt af op 14-02-2026 met mogelijkheid tot 2 maal 1 jaar verlengen. Uiterlijk tot 14-02-2028. Uitgangspunt: aanbesteding in 2027, met als resultaat een nieuwe overeenkomst per 15-02-2028 een nieuwe overeenkomst;
- beveiliging: brand- en sluitronde, alarmopvolging, BHV/beveiliging via een overeenkomst met Safened. Contract Safened loopt af in 2026. Alarmopvolging zuiveringen (inclusief

alarmopvolging naar aanleiding van gasmeters) loopt via intergarde. Intergarde kan verlengd worden. Totaal beveiliging € 144.000 per jaar.

In verband met prioritering van andere werkzaamheden wordt de mogelijkheid bekeken om de huidige contracten met een jaar te verlengen. Voornemens voor nieuwe aanbesteding in 2027, met als doel een nieuw contract per 1-1-2028;

- laboratoriumdiensten, bemonstering en waterkwaliteit, het contract loopt nog tot en met eind 2026, € 631.285 per jaar;
- Contracten met betrekking tot de zuiveringen:
 - o Schilderwerken € 250.000 per jaar;
 - o Onderhoud daken € 150.000 per jaar;
 - o Leveren en onderhouden Pompen, mengers, vijzels, aandrijvingen, telemetrie, versnijders, mixers, voortstuwers, blowers, compressoren (Raamovereenkomst) € 1.500.000 per jaar;
 - o Civieltechnisch onderhoud inclusief calamiteiten € 2.000.000 per jaar;
 - o Groenonderhoud Noord € 225.000 per jaar;
- NEN inspecties, de maximale waarde van deze raamovereenkomst is € 920.544 vanaf 22 augustus 2023 tot 21 augustus 2026, waarbij we de optie hebben om dit driemaal voor een periode van één jaar te verlengen;
- Onderhoudscontract zelfsluitende kering, een 20 jarig contract met een totale contractwaarde van € 223.432.

Bankgarantie

Dit betreft de door de NWB-bank afgegeven bankgarantie (BG289) van € 1,0 mln aan een leverancier uit België, tot zekerheid voor de nakoming van de aantoonbaar niet betwiste betalingsverplichtingen van gelieerd bedrijf AquaMinerals B.V. uit hoofde van de verwerking van afvalstoffen van WBL.

In 2025 hebben geen betalingen plaatsgevonden uit hoofde van deze garantstellingen.

Garantstelling

SNB heeft bij de Nederlandse Waterschapsbank een lening afgesloten, waarvoor Waterschap Limburg garant staat tot maximaal de hoogte van het aandelenbezit van 14%. Tegenover deze garantiestelling heeft Waterschap Limburg een recht van hypotheek ontvangen van SNB op de grond, gebouwen en installaties in Moerdijk.

Het betreft de volgende leningen:

NWB - OVERZICHT LENINGEN							
Leningnummer	aanvang	hoofdsom	rente %	looptijd	saldo	aflossing	saldo
					31-12-2024	2025	31-12-2025
Lening NWB 30818*	23-12-2020	€ 27.000.000,00	0%	6 jaar	€ 9.000.000,00	€ 4.500.000,00	€ 4.500.000,00
Lening NWB 31505	15-4-2022	€ 6.000.000,00	1,39%	8 jaar	€ 4.062.500,00	€ 750.000,00	€ 3.312.500,00
Lening NWB 31769	2-2-2023	€ 6.000.000,00	3,06%	14 jaar	€ 5.571.428,58	€ 428.571,42	€ 5.142.857,16
Lening NWB 31768	2-10-2023	€ 4.000.000,00	3,04%	14 jaar	€ 3.714.285,72	€ 285.714,28	€ 3.428.571,44
Lening NWB 31767	2-4-2024	€ 4.000.000,00	2,99%	13 jaar	€ 4.000.000,00	€ 307.692,32	€ 3.692.307,68
Lening NWB 32012	5-11-2024	€ 5.000.000,00	2,855%	13 jaar	€ 5.000.000,00	€ -	€ 5.000.000,00
Lening NWB 32012	1-7-2025	€ 5.000.000,00	2,855%	13 jaar			€ 5.000.000,00
Totaal					€ 31.348.214,30	€ 6.271.978,02	€ 30.076.236,28

* In feite is het rentepercentage -0,218%, doordat de rente vooraf in één keer is uitbetaald door een hoger bedrag dan de hoofdsom gestort te krijgen.

In 2025 is er geen aanspraak gemaakt op deze garantstelling.

Het aandelenbezit per 31-12-2025 als volgt (ongewijzigd):

Houder aandelen	Aandelen	Percentage
WAM	840.402	18,92
WBD	644.938	14,51
WDD	755.838	17,01
WSS	354.014	7,97
WVS	603.554	13,59
HDSR	621.978	14,00
WL	621.978	14,00
Totaal	4.442.702	100

8.9. Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

8.10. Watercrisis

In 2021 is Limburg geconfronteerd met een watercrisis van een ongekende omvang.

De financiële verantwoording van de watercrisis heeft in het verslagjaar 2021 plaatsgevonden.

Hiervoor zijn de daadwerkelijke kosten van de watercrisis, en de nog te verwachten tegemoetkoming uit de Wet tegemoetkoming Schade bij rampen in Limburg (Wts) in beeld gebracht. Ook is rekening gehouden met de nog te verwachten kosten van 2 grotere schadelocaties, te weten kademuur Valkenburg en stapelmuur Schin op Geul waarvan de werkzaamheden op basis van de huidige plannings doorlopen tot eind 2027 of begin 2028.

Op basis van huidige inzichten was in 2021 de verwachting dat met de (toekomstige) herstelkosten van de locaties Valkenburg en Schin op Geul een bedrag van € 9.337.000 gemoeid is. In de jaarrekening 2021 is hiervoor de 'voorziening watercrisis 2021' ingesteld en genoemd bedrag toegevoegd.

Door de complexiteit van de schadelocaties kademuur Valkenburg en stapelmuur Schin op Geul, en het feit dat de tegemoetkoming van de schade (Wts) uiteindelijk wordt bepaald door de taxateurs van NIVRE zijn deze bedragen echter niet 'hard'. Derhalve is ook sprake van een risico zolang de schadelocaties niet definitief zijn hersteld en de Wts vergoeding niet is vastgesteld. Voor de schadelocaties Valkenburg en Schin op Geul is een voorschot toegekend op basis van de gemaakte kosten en het opgehaalde schadebeeld.

De uiteindelijke tegemoetkoming voor de locaties Schin op Geul en Valkenburg zal, conform afspraak met de RVO, gebaseerd zijn op de daadwerkelijke kosten van het schadeherstel en in een 2^e tranche worden uitgekeerd.

Naar aanleiding van een gesprek met RVO en het NIVRE over genoemde locaties is gedeeld en afgesproken dat slechts een deel van de schade in Schin op Geul direct kan worden gerelateerd aan de watercrisis 2021. Dit is relevant voor de bepaling van de uiteindelijke tegemoetkoming vanuit RVO. Voor Valkenburg geldt alle schade te relateren is aan de watercrisis 2021.

Update 2025

Op basis van voortschrijdend inzicht is inmiddels gebleken dat het schadeherstel van de betreffende locaties niet conform planning verlopen en niet binnen de gestelde termijn van eind 2026 gerealiseerd zijn. Hierbij spelen twee belangrijke factoren een rol, te weten de procedure in het kader van de omgevingswet en de eisen vanuit de Provincie Limburg met het oog op Natura 2000.

De aanbesteding van het herstel van de schadelocatie Schin op Geul is in 2025 afgerond en de aannemer start in juli 2026 met de werkzaamheden. Afronding is voorzien voor begin 2028.

In Valkenburg doet zich de situatie voor dat het waterschap in 2025 een pand van een grondeigenaar heeft verworven om te voorkomen dat hier een appartementencomplex zou worden gerealiseerd dat te kort op de Geul zou komen te liggen ter plaatse van de beschadigde kademuur. Eind december 2025 is gestart met de sloop van het pand. De sloop is echter stilgelegd omdat er een verblijfplaats voor een gierwaluw en een dwergvleermuisnest (beschermde diersoorten) tijdens de sloop zijn aangetroffen. Door de provincie zal een vergunning moeten worden afgegeven en voor de vleermuis geldt een gewenningsperiode van 3 maanden, alvorens de werkzaamheden van de sloop van het pand kunnen worden hervat. De start van het herstel van de kademuren in Valkenburg heeft hierdoor vertraging opgelopen en is op basis van de huidige inzichten voorzien voor eind augustus 2026 en zal naar verwachting medio 2027 gereed zijn.

Kostenraming

De projecten kunnen niet gerealiseerd worden binnen de oorspronkelijke raming.

Gelet op de uitvoeringscomplexiteit van de herstelwerkzaamheden, de projecten later plaatsvinden dan gepland en de aanzienlijke kostenstijging is op basis van de uitkomst van de aanbesteding voor het herstel van de stapelmuur Schin op Geul en de definitieve raming voor het herstel van de schadelocaties kademuren Valkenburg de kostenraming bijgesteld naar € 13.350.000.

	Raming (voorjaar 2022 VO)	Raming (voorjaar 2024 DO)	Raming (2025 volgt uit aanbesteding)
Schin op Geul	€ 6,15 mln	€ 8,30 mln	€ 9,70 mln
Valkenburg	€ 3,19 mln	€ 3,15 mln	€ 3,65 mln*
Totaal	€ 9,34 mln	€ 11,45 mln	€ 13,35 mln

Bedragen zijn incl. BTW.

* aanbesteding heeft nog niet plaatsgevonden en raming is inclusief 5% indexatie in 2025, 2026 en 2027.

Het is dan ook noodzakelijk om de kostenramingen voor beide locaties te wijzigen ten opzichte van de ramingen zoals bij de inrichting van de voorziening en bij de besluitvorming door het Dagelijks Bestuur zijn gehanteerd. Dit betekent dat de voorziening in 2025 moet worden aangepast op de nieuwe situatie en heeft tot gevolg dat in 2025 een extra storting van € 1.900.000 in de voorziening

watercrisis 2021 noodzakelijk is.

WTS-vergoeding

De bijgestelde kostenraming op basis van het DO heeft ook invloed op de hoogte van de Wts-vergoeding. In het taxatierapport van het NIVRE is zoals reeds aangegeven per locatie een voorschot van € 1 miljoen als schade opgenomen. Tevens is overeengekomen dat bij de locatie Schin op Geul 1/3 kan worden beschouwd als directe schade van de watercrisis 2021 en dat 2/3 van de schade een andere oorsprong heeft.

Omdat de kostenraming voor het schadeherstel van de kademuren Valkenburg een wijziging ondergaat van € 0,5 miljoen heeft dit ook invloed op de hoogte van de vergoeding van RVO. Voor Schin op Geul wordt door RVO een schadebedrag gehanteerd van 30% van de totale kosten. Het verschil in kostenraming is € 1,4 miljoen en 30% is € 0,4 miljoen.

De totale WTS-vergoeding komt hiermee op afgerond € 2 miljoen (zie onderstaand overzicht).

Schadelocatie	Kosten	Schade	Percentage RVO	Vergoeding	Voorschot RVO	Balanspost per 31-12-2025
Valkenburg	3.650.000	3.650.000	58,5%	2.135.250	1.000.000	1.135.250
Schin op Geul	9.700.000	3.233.000	58,5%	1.891.305	1.000.000	891.305
						2.026.555

Verder kan nog worden vermeld dat de afgelopen jaren voor de vordering op RVO abusievelijk een verkeerd uitgangspunt is gehanteerd waardoor de vordering op RVO per 31 december 2025 aanzienlijk lager is dan de openstaande vordering per 31-12-2024 (afgerond € 2,6 miljoen).

Hierdoor zal de balanspost vordering op RVO (zijnde Wts-vergoeding) op basis van de aanbesteding en definitieve kostenraming in 2025 neerwaarts worden bijgesteld met afgerond € 0,6 miljoen.

8.11. Kinderopvangtoeslagenaffaire (KOTA)

Op verzoek van voormalig staatsecretaris van Financiën van Huffelen (begin 2021) leveren de waterschappen een bijdrage aan de hersteloperatie kinderopvangtoeslag door het kwijtschelden van de schulden van gedupeerde ouders en toeslagpartners die voortvloeien uit de waterschapsbelastingen. De door de waterschappen verschuldigde belastingen van gedupeerde ouders en hun toeslagpartners die worden kwijtgescholden alsmede de uitvoeringskosten die in het kader van deze operatie worden gemaakt worden door het Rijk vergoed.

Op 15 april 2022 zijn de afspraken tussen het Rijk en de unie van waterschappen over de uitkeringen hersteloperatie kinderopvangtoeslag voor waterschappen, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BIZA) gepubliceerd in de Staatscourant (nr 9942).

Voor de 18 waterschappen die de belastingheffing en invordering hebben ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling voert de belastingssamenwerking de uitvoering van de hersteloperatie uit. Voor Waterschap Limburg wordt dit uitgevoerd door de BsGW.

Het waterschap vraagt de uitkering in het jaar volgend op het begrotingsjaar aan bij BIZA en moet de navolgende informatie hiervoor opnemen in de jaarrekening, te weten:

- De door de ambtenaar belast met de invordering kwijtgescholden bedragen van gedupeerden;
- De kosten de samenhangen met de uitvoering van deze kwijtschelding (component) uitvoeringskosten.

Op deze wijze wordt de informatie onderdeel van de verantwoordingsinformatie.

Voor aanvragen die die in de jaarrekening 2025 worden verantwoord gaat het uitkeringsloket van het ministerie in juli 2026 open.

Kwijtschelding

In het 2022 is de BsGW voor de waterschapsbelastingen gestart met de uitvoering van de kwijtschelding in de kinderopvangtoeslagenaffaire. In 2025 is in totaliteit € 1.268 aan waterschapslasten over de belastingjaren 2019 en 2020 kwijtgescholden.

Kinderopvangtoeslag herstel	bedrag herstel
KOTA herstel 2022	0
KOTA herstel 2021	0
KOTA herstel 2020	1.244
KOTA herstel 2019	24
KOTA herstel 2018	0

De gederfde inkomsten die gemoeid zijn met de kwijtschelding van de waterschapbelastingen door de BsGW komen volledig ten goede van het WL. Verrekening van de betreffende kwijtschelding heeft namelijk door de BsGW via de afrekening waterschapsheffingen 2021-2025 plaatsgevonden. Het bedrag van € 1.268 is dan ook als vordering op het ministerie van BZK op de balans van WL verantwoord.

Uitvoeringskosten

Naast de bedragen die gemoeid zijn met de kwijtschelding heeft WL nog recht op een éénmalig bedrag van € 100 per gedupeerde voor de uitvoeringskosten. In gemeenten waarin een gezamenlijke aanslag gemeente / waterschap wordt opgelegd heeft alleen de gemeente recht op een bedrag voor de uitvoeringskosten. Voor de gemeenten is dit bedrag € 150 per gedupeerde.

Er zijn twee gemeenten die niet zijn aangesloten bij de BsGW, te weten de gemeente Horst aan de Maas en de gemeente Venray. Hier wordt door het waterschap een afzonderlijke aanslag opgelegd.

Het aantal gedupeerde in het kader van de KOTA per 31 december 2025 is 75.

Dit aantal is ten opzichte van 2024 niet toegenomen.

Uitgedrukt in een overzicht ziet de uitvoering van de KOTA er in 2025 als volgt uit.

Aantal gedupeerden in waterschap (paragraaf 3.3 uitkeringsregeling)	Berekend bedrag uitvoeringskosten (# gedupeerden * € 100) (paragraaf 3.3. uitkeringsregeling)	Kwijtscholden bedragen (paragraaf 3.2 uitkeringsregeling)
-	-	€ 1.268

9. Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur van Waterschap Limburg

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 26 november 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 5.612.630. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding

Het dagelijks bestuur stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 22.099.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 5.612.630. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het dagelijks bestuur overigens een bedrag van € 17.935.000 acceptabel op basis van door het algemeen bestuur vastgestelde afspraken in de financiële verordening.

De geconstateerde afwijkingen betreffen (indien er geen bedrag is ingevuld, is er geen afwijking):

Begrotingscriterium	Bedrag in EUR x 1.000
1A. Overschrijding lasten programma's	21.305
1B. Overschrijding investeringsbudgetten	-
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	-
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan het algemeen bestuur zijn gemeld.	-
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	21.305
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid.	17.935

In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	
De niet -acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	
Voorwaardencriterium	
5A. Inkopen niet correct Europees aanbesteed	67
5B. Inkopen niet conform het interne inkoopbeleid aanbesteed	727
M&O criterium	
6. Geen bevindingen	-
Totaal onrechtmatigheid	22.099
Waarvan acceptabel	17.935
Waarvan niet-acceptabel	4.164

Ten aanzien van het criterium misbruik en oneigenlijk gebruik zijn in het begrotingsjaar 2025 geen rechtmatigheidsfouten geconstateerd.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

10. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

T: +31 (0)40 269 82 22
E: eindhoven@bdo.nl
www.bdo.nl

BDO Audit & Assurance B.V.
Postbus 229, 5600 AE Eindhoven
Philittelaan 73, 5617 AM Eindhoven
Nederland

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van Waterschap Limburg

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2025

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2025 van het Waterschap Limburg te Roermond gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen van het Waterschap Limburg op 31 december 2025 alsmede een getrouw beeld van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Waterschapsbesluit.

De jaarrekening bestaat uit:

1. het overzicht van baten en lasten over 2025;
2. de balans per 31 december 2025;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4. Bijlage A inzake Vaste activa; en
5. de rechtmatigheidsverantwoording over 2025.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 26 november 2025 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2025. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Waterschap Limburg zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 5.500.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt 2% van de totale lasten exclusief de toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 en 3 Bado.

Statutair gevestigd te Eindhoven en ingeschreven in het handelsregister onder nummer 17171186. BDO Audit & Assurance B.V. handelt tevens onder de namen: BDO Audit & Assurance; BDO Accountants; BDO Technology Risk Assurance. BDO Audit & Assurance B.V. is lid van BDO International Ltd, een rechtspersoon naar Engels recht met beperkte aansprakelijkheid, en maakt deel uit van het wereldwijde netwerk van juridisch zelfstandige organisaties die onder de naam "BDO" optreden. BDO is de merknaam die wordt gebruikt ter aanduiding van het BDO-netwerk en van elk van de BDO Member Firms.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2025. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven EUR 275.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg zijn van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het waterschap en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het dagelijks bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop het algemeen bestuur toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar de paragraaf bedrijfsvoering, waarin het dagelijks bestuur uiteen heeft gezet op welke wijze frauderisicobeheersing is vormgegeven. In onze controle richten wij ons op frauderisico's die een risico op een materiële fout tot gevolg kunnen hebben.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd zoals bijvoorbeeld ook het integriteitsbeleid en de klokkenluidersregeling. Daarnaast heeft het dagelijks bestuur een frauderisicoanalyse opgesteld waarin frauderisico's worden geïdentificeerd. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's. Significante tekortkomingen inzake de interne beheersing hebben wij schriftelijk gecommuniceerd met het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.

Uit onze werkzaamheden volgden geen signalen of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

- ▶ *Het risico van management override of internal controls; dit is het ook op grond van de controlestandaarden te onderkennen risico dat het management buiten de getroffen interne beheersingsmaatregelen om invloed zou kunnen of willen uitoefenen op de in de jaarrekening gepresenteerde uitkomsten.*
- ▶ *Het risico ten aanzien van de juistheid van de personeelskosten als gevolg van gebrek aan functiescheiding binnen het personeelsproces.*
- ▶ *Onterechte wijzigingen in crediteuren stamgegevens dan wel boekingen in Coda (financieel pakket) als gevolg van administrator- en superuser-accounts binnen de gebruikersorganisatie.*

FRAUDERISICO	ONZE CONTROLEWERKZAAMHEDEN EN OBSERVATIES
<i>Het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management</i> Op grond van onze controlestandaarden gaan wij uit van de veronderstelling dat er altijd een risico aanwezig is op doorbreking van interne beheersingsmaatregelen door het management en dagelijks bestuur. Hierdoor veronderstellen wij dat een risico op verslaggevingsfraude bestaat. Meer concreet zien wij het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het management en van het dagelijks bestuur met name in: ▶ memoriaalboekingen in de laatste fase van het opstellen van de jaarrekening waarbij lasten worden geboekt teneinde budgetonderschrijdingen binnen diverse programma's te mitigeren, hetgeen kan leiden tot een onjuiste weergave van de lasten en het resultaat; ▶ significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening.	Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten. Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Deze werkzaamheden omvatten onder meer inspectie van informatie uit brondocumenten. Wij hebben geen significante transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening geïdentificeerd. Tevens hebben we bij de controle van de memoriaalboekingen geen transacties geïdentificeerd die het beïnvloeden van resultaat impliceren. Wij hebben in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het dagelijks bestuur bij deze posten en daarbij tevens aandacht besteed aan de risico's die voortkomen uit nevenfuncties. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het dagelijks bestuur.
<i>Frauderisico in het personeelsproces</i> Als gevolg van het ontbreken van controletechnische functiescheiding binnen het personeelsproces bestaat het risico op onrechtmatige salarisbetaling. Dit risico ziet met name toe op de functionarissen met deze te ruime bevoegdheden. Gezien het fraude element hebben wij aan dit risico significante aandacht besteed.	Als gevolg van de tekortkomingen in de interne beheersing rondom het personeelsproces konden wij niet op de interne beheersing steunen. Onze bevindingen rondom de administratieve organisatie en interne beheersing hebben wij schriftelijk aan het management en het dagelijks bestuur gerapporteerd. Om het risico op onrechtmatige onttrekkingen te ondervangen hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd: ▶ Wij hebben geïdentificeerd bij welke functionarissen binnen de organisatie functievermenging plaatsvindt. ▶ Wij hebben de loonstaat van de betreffende medewerker geanalyseerd en de bedragen die hierop verloond worden aangesloten met onderliggende documentatie.

FRAUDERISICO	ONZE CONTROLEWERKZAAMHEDEN EN OBSERVATIES
	► Wij hebben een cijferanalyse verricht op de totale loonsom van het waterschap om vast te stellen dat hier geen materiële onjuistheden in zijn opgenomen. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor frauduleuze onttrekkingen of vermoedens daarvan.
<i>Frauderisico in de general IT controls.</i> Als gevolg van het gebruikmaken van superuserrechten en generieke accounts in de IT-systemen door eindgebruikers met beschikende bevoegdheid, waarbij in het bijzonder een onterechte boeking/autorisatie met een generiek account dan wel een onterechte IBAN-wijziging kan leiden tot een ongeautoriseerde uitstroom van middelen. Om die reden hebben wij aan dit risico significante aandacht besteed.	Als gevolg van de tekortkomingen in de interne beheersing rondom de gebruikersrechten konden wij niet op de interne beheersing steunen. Onze bevindingen rondom de administratieve organisatie en interne beheersing hebben wij schriftelijk aan het management gerapporteerd. Om het risico op onrechtmatige onttrekkingen te ondervangen hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd: ► Op basis van logging in de financiële administratie hebben wij geïdentificeerd welke crediteurenstamgegevens (zijnde het IBAN-nummer) zijn gewijzigd. Deze wijzigingen hebben wij gegevensgericht gecontroleerd middels aansluiting met de onderliggende brondocumentatie; ► Boeking die gedurende het boekjaar zijn gemaakt door generieke of superuser-accounts hebben wij gegevensgericht gecontroleerd. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor frauduleuze onttrekking of vermoedens daarvan.

Het in de controlestandaarden veronderstelde frauderisico rondom de opbrengstverantwoording is door ons weerlegd. Een waterschap laat zich typeren als een bestedingshuishouding en is daarmee inherent niet gericht op het verwerven van opbrengsten.

De van toepassing zijnde opbrengststromen (namelijk waterschapsbelastingen en bijdragen van derden), de transparante wijze van totstandkoming hiervan en de relatief beperkte omvang van de beïnvloedbare opbrengststromen zorgen ervoor dat het frauderisico rond de opbrengstverantwoording als geheel door ons als een niet-significant risico is aangemerkt.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Zoals toegelicht in het onderdeel 'paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing' in de jaarstukken, heeft het dagelijks bestuur een beoordeling opgesteld van de mogelijkheden van het waterschap om de risico's vanuit de normale bedrijfsvoering financieel op te vangen en de bedrijfsvoering zonder tussenkomst van de provinciale toezichthouder voort te zetten.

Onze werkzaamheden hebben onder andere bestaan uit:

- ▶ Het uitvoeren van een risicoanalyse gericht op het risico dat er gerede twijfel bestaat over de mogelijkheden om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.
- ▶ Het kennisnemen van de analyse in de 'paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het dagelijks bestuur en overwegen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis hebben en het bevragen van het dagelijks bestuur over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten.
- ▶ Het kennisnemen van de meerjarenbegroting in relatie tot de ontwikkelingen in de sector decentrale overheden.
- ▶ Het kennisnemen van de beoordeling van de (meerjaren)begroting van het waterschap door de toezichthouder.
- ▶ Het vaststellen dat de volgens het BBVW verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare normen.
- ▶ Het inwinnen van inlichtingen bij het dagelijks bestuur over zijn kennis van het niet in staat kunnen zijn om financiële risico's op te kunnen vangen vanuit de reguliere bedrijfsvoering.
- ▶ Het verkrijgen van inlichting over gebeurtenissen of omstandigheden na de periode waarvoor het dagelijks bestuur een beoordeling heeft gemaakt.
- ▶ Het evalueren of voldoende en geschikte controle-informatie is verkregen met betrekking tot de conclusie en veronderstellingen van het dagelijks bestuur inzake het opvangen van financiële risico's in relatie tot de financiële positie.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het dagelijks bestuur over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering door te kunnen zetten.

Benadrukking van rechtmatigheidsbevindingen

Wij vestigen de aandacht op de financiële rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties in de rechtmatigheidsverantwoording, op pagina 199 in de jaarrekening. Het dagelijks bestuur van het waterschap heeft in de rechtmatigheidsverantwoording toegelicht dat een deel van de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand is gekomen. Het totaal aan geconstateerde afwijkingen (rechtmatigheidsfouten), voor een bedrag van in totaal € 21.305.000, waarvan € 17.935.000 past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf door het algemeen bestuur als acceptabel is geïdentificeerd, ligt boven de door het algemeen bestuur vastgestelde verantwoordingsgrens. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2025 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720.

Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Waterschapsbesluit.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening en getrouw weergeven van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen van het Waterschap Limburg op 31 december 2025 alsmede het getrouw weergeven van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Waterschapsbesluit.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of het waterschap in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van het waterschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 26 november 2025, het Controleprotocol WNT 2025, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het waterschap;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat het waterschap in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van het waterschap;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij zijn verantwoordelijk voor het plannen en uitvoeren van de controle van de jaarrekening om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen met betrekking tot de in de jaarrekening van het waterschap opgenomen financiële informatie ten aanzien van activiteiten uitgevoerd door uitvoeringsorganisaties van het waterschap als basis voor het vormen van een oordeel over de jaarrekening. Ook zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de beoordeling van de controlewerkzaamheden die in het kader van de controle van de jaarrekening van het waterschap zijn uitgevoerd. Wij dragen de volledige verantwoordelijkheid voor onze controleverklaring.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 3 juni 2026

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. drs. D.O. Meeuwissen RA

PAGINA 7 VAN 7

11. Voorstellen

Voorstel tot vaststelling van de jaarrekening en bestemming van het positieve saldo.

Het dagelijks bestuur van Waterschap Limburg verklaart dat deze jaarrekening ingevolge artikel 103, lid 3 van de Waterschapswet ter inzage is gelegd en dat van die neerlegging en verkrijgbaarstelling openbare kennisgeving is geschied.

Mede gelet op de verklaring van de accountant van juni 2026 die in onderhavige jaarrekening is opgenomen, wordt voorgesteld de jaarrekening 2025 conform het volgende conceptbesluit vast te stellen.

Het positieve saldo over 2025 bedraagt € 18.923.287.

In hoofdstuk 9 is het aangehaalde saldo verdeeld over de twee taken.

Het watersysteembeheer sluit met een positief resultaat van € 2.214.421 en het zuiveringsbeheer met een positief resultaat van € 16.708.866.

Voorgesteld wordt om:

- € 432.567 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve riooloverstorten';
- € 194.229 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve subsidie afkoppelen regenwater';
- € 253.651 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve waterkwaliteit/NLP next Generation';
- € 11.568 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve lectoraat bodem';
- € 119.602 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve stimuleringsregeling maatregelen in de landbouw';
- € 79.927 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve Ooijen-Wanssum';
- € 343.000 onttrekken aan de bestemmingsreserve 'integratiekosten WL/WBL';
- € 200.366 onttrekken aan de bestemmingsreserve 'gegevensinwinning geo-data' (2024);
- € 72.921 toevoegen de 'bestemmingsreserve subsidie afkoppelen regenwater';
- € 172.000 toevoegen aan de in te stellen bestemmingsreserve "gegevensinwinning geo-data" (2025);
- € 344.000 toevoegen aan de in te stellen bestemmingsreserve 'KRW-impuls WL';
- € 1.133.000 toevoegen aan de in te stellen bestemmingsreserve 'cofinanciering GLB-NSP';
- € 405.000 toevoegen aan de in te stellen bestemmingsreserve 'IT middelen';
- € 300.000 toevoegen aan de in te stellen bestemmingsreserve 'implementatie VTH zaakstelsel Mozaart';
- € 1.024.000 toevoegen aan de in te stellen bestemmingsreserve 'functie-aanpassingen';
- € 500.000 toevoegen aan de in te stellen bestemmingsreserve 'programma stroomversnellers';
- € 2.100.000 toevoegen aan de in te stellen bestemmingsreserve 'onderhoud waterkeringen';
- € 4.700.000 toevoegen aan de algemene reserve (€ 2.350.000 watersysteembeheer en € 2.350.000 zuiveringsbeheer);
- € 3.758.590 onttrekken aan de 'egaliseringsreserve watersysteemheffing' en

- € 13.565.866 toevoegen aan de 'egalisatiereserve zuiveringsheffing'.

Het dagelijks bestuur,	
De waarnemend secretaris-directeur,	De dijkgraaf,
	
H.C. Branderhorst	S.M.M. Borgers

Vaststelling van de jaarrekening en bestemming van het positieve saldo

Het algemeen bestuur van Waterschap Limburg;

Overwegende dat het dagelijks bestuur de jaarrekening 2025 van het Waterschap Limburg heeft overlegd;

Gezien het voorstel van het dagelijks bestuur inzake de vaststelling van de jaarrekening 2025 van het Waterschap Limburg en de bestemming van het positieve saldo;

Mede gelet op de bepalingen voor vaststelling van de jaarrekening zoals die zijn opgenomen in de Waterschapswet;

BESLUIT

1. De jaarrekening 2025 vast te stellen tot de volgende totalen:
 - balans per 31 december € 781.012.410;
 - rekening van kosten en opbrengsten 2025 respectievelijk € 280.631.509 en € 299.554.769.
2. Het positieve saldo ad € 18.923.287 als volgt te bestemmen:
watersysteembeheer
 - € 432.567 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve riooloverstorten';
 - € 194.229 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve subsidie afkoppelen regenwater';
 - € 253.651 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve waterkwaliteit / NLP en next Generation';
 - € 11.568 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve lectoraat bodem';
 - € 119.602 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve stimuleringsregeling maatregelen in de landbouw';
 - € 171.500 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve integratiekosten WL/WBL';
 - € 200.366 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve gegevensinwinning geo-data' (2024);
 - € 79.927 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve restpunten Ooijen Wanssum';
 - € 72.921 toevoegen aan de 'bestemmingsreserve subsidie afkoppelen regenwater';
 - € 172.000 toevoegen aan de in te stellen bestemmingsreserve "gegevensinwinning geo-data" (2025);
 - € 344.000 toevoegen aan de in te stellen bestemmingsreserve 'KRW-impuls WL';
 - € 1.133.000 toevoegen aan de in te stellen bestemmingsreserve 'cofinanciering GLB-NSP';
 - € 202.500 toevoegen aan de in te stellen bestemmingsreserve 'IT middelen';
 - € 300.000 toevoegen aan de in te stellen bestemmingsreserve 'implementatie VTH zaaksysteem Mozard';
 - € 512.000 toevoegen aan de in te stellen bestemmingsreserve 'functie-aanpassingen';
 - € 250.000 toevoegen aan de in te stellen bestemmingsreserve 'programma stroomversnellers';
 - € 2.100.000 toevoegen aan de in te stellen bestemmingsreserve 'onderhoud waterkeringen';
 - € 2.350.000 toevoegen aan de 'algemene reserve watersysteembeheer';

- € 3.758.590 onttrekken aan de 'egalisatiereserve watersysteemheffing'.

zuiveringsbeheer

- € 171.500 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve integratiekosten WL/WBL';
 - € 202.500 toevoegen aan de in te stellen bestemmingsreserve 'IT middelen';
 - € 512.000 toevoegen aan de in te stellen bestemmingsreserve 'functie-aanpassingen';
 - € 250.000 toevoegen aan de in te stellen bestemmingsreserve 'programma stroomversnellers';
 - € 2.350.000 toevoegen aan de 'algemene reserve zuiveringsbeheer';
 - € 13.565.866 toevoegen aan de 'egalisatiereserve zuiveringsheffing'.
3. De 'bestemmingsreserve lectoraat bodem', de 'bestemmingsreserve restpunten Ooijen-Wanssum' en de 'bestemmingsreserve gegevensinwinning geo-data (2024)' opheffen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van 1 juli 2026.

De waarnemend secretaris-directeur,

H.C. Branderhorst

De dijkgraaf,

S.M.M. Borgers

Deel III Bijlagen

2025

waterschap
limburg

BIJLAGE A Vaste activa

Omschrijving	Stand 31-12-2024			Mutaties 2025						Stand 31-12-2025			Rente
	Aanschafprijs	Cumulatieve afschrijvingen	Boekwaarde	Vermeerderingen		Bijdrage van derden	Afschrijving	Desinvestering	OHW naar exploitatie	Aanschafprijs	Cumulatieve afschrijvingen	Boekwaarde	
				Extern	Intern								
Financiële vaste activa													
* Kapitaalverstrekkingen aan - deelnemingen	1.185.985	-	1.185.985	-	-	-	-	-	-	1.185.985	-	1.185.985	Geen rente
Totaal financiële vaste activa	1.185.985	-	1.185.985	-	-	-	-	-	-	1.185.985	-	1.185.985	-
Immateriële vaste activa													
* Sluiten geldleningen & saldo agio/disagio	1.528.805	-	1.528.805	-	-	117.598	-	-	-	1.411.207	-	1.411.207	16.172
* Uitgaven onderzoek en ontwikkeling	2.115.980	-	2.115.980	-	-	-	839.332	-	-	2.115.980	839.332	1.276.648	18.662
* Bijdragen activa in eigendom van:													
- bedrijven	5.250.937	787.641	4.463.296	-	-	-	525.094	-	-	5.250.937	1.312.734	3.938.203	46.214
* Geactiveerde bijdragen aan het Rijk	132.812.424	26.544.145	106.268.279	9.982.800	-	-	4.621.348	-	-	142.795.224	31.165.492	111.629.731	1.198.578
* Overige immateriële vaste activa	5.451.274	3.389.188	2.062.085	848.761	60.591	205.700	983.686	-	-	6.137.155	4.355.104	1.782.051	21.145
Totaal immateriële vaste activa	147.159.419	30.720.974	116.438.445	10.831.561	60.591	323.298	6.969.460	-	-	157.710.502	37.672.662	120.037.840	1.300.770
Materiële vaste activa													
Werken in exploitatie													
* Gronden en terreinen	11.052.481	2.705.644	8.346.837	-	-	-	98.629	-	94.363-	10.884.395	2.730.549	8.153.846	90.764
* Vervoermiddelen	1.325.405	-	1.325.405	-	-	-	155.930	-	-	1.325.405	155.930	1.169.475	13.723
* Machines, apparaten en werktuigen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
* Bedrijfsgebouwen	21.036.586	4.754.319	16.282.267	-	-	-	1.036.637	-	-	20.998.011	5.752.382	15.245.630	173.423
* Grond-, weg- en waterbouwkundigewerken													
- Waterkeringen	3.551.175	2.298.911	1.252.264	-	-	-	121.390	-	-	3.551.175	2.420.301	1.130.874	13.109
- Watergangen, kunstwerken en gemalen	171.974.029	97.315.010	74.659.019	-	-	-	6.354.050	-	11.526.049	187.059.512	107.228.493	79.831.019	849.793
* Zuiveringstechnische werken													
- transportsystemen	40.702.494	-	40.702.494	-	-	-	3.387.518	7.213	7.748	40.681.626	3.366.116	37.315.510	429.149
- zuiveringsinstallaties	69.005.171	-	69.005.171	-	-	-	8.424.362	-	-	68.997.927	8.417.118	60.580.810	712.805
- slibverwerkingsinstallaties	1.782.695	-	1.782.695	-	-	-	335.285	-	-	1.782.695	335.285	1.447.410	17.768
* Overige materiële vaste activa	10.250.394	1.699.715	8.550.679	-	-	-	1.296.809	-	11.254-	10.243.074	3.000.457	7.242.617	86.873
Totaal werken in exploitatie	330.680.429	108.773.598	221.906.831	-	-	-	21.210.608	7.213	11.428.180	345.523.820	133.406.630	212.117.190	2.387.408
Onderhanden werken													
* Gronden en terreinen	25.396.204	1.513.012	23.883.192	15.653.493	388.580	7.319.126	609.883	-	94.363	34.222.905	2.132.288	32.090.617	307.892
* Vervoermiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
* Machines, apparaten en werktuigen	329.145	41.516	287.629	201.012	-	-	84.896	-	-	530.157	126.412	403.745	3.803
* Bedrijfsgebouwen	492.368	60.635	431.733	197.401	-	-	52.784	-	-	689.769	113.419	576.350	5.545
* Grond-, weg- en waterbouwkundigewerken													
- Waterkeringen	23.634.694	2.451.748	21.182.946	86.926.130	3.974.122	85.022.717	885.714	-	-	29.512.229	3.337.462	26.174.767	260.498
- Watergangen, kunstwerken en gemalen	117.977.362	15.994.671	101.982.691	25.842.183	3.424.108	10.031.505	3.729.184	-	11.526.049-	121.374.268	15.412.025	105.962.242	1.143.829
* Zuiveringstechnische werken													
- transportsystemen	30.869.408	-	30.869.408	21.612.692	932.553	338.618	2.663.920	-	7.748-	53.068.288	2.663.920	50.404.367	447.057
- zuiveringsinstallaties	93.325.609	-	93.325.609	27.995.840	1.254.847	612.930	7.591.013	-	-	121.963.366	7.591.013	114.372.353	1.142.471
- slibverwerkingsinstallaties	11.366.737	1.694.087	9.672.650	2.220.013	86.159	-	2.095.564	-	11.254	13.673.036	3.778.524	9.894.511	107.632
* Overige materiële vaste activa	20.975.779	-	20.975.779	12.428.667	294.743	3.944	1.822.499	-	-	33.695.245	1.822.499	31.872.746	290.700
Totaal onderhanden werken	324.367.306	21.755.669	302.611.637	193.077.430	10.355.110	103.328.840	19.535.457	-	11.428.180-	408.729.262	36.977.562	371.751.700	3.709.427
Totaal materiële vaste activa	655.047.735	130.529.267	524.518.468	193.077.430	10.355.110	103.328.840	40.746.065	7.213	-	754.253.082	170.384.193	583.868.889	6.096.835
TOTAAL VASTE ACTIVA	803.393.139	161.250.241	642.142.898	203.908.990	10.415.701	103.652.138	47.715.524	7.213	-	913.149.569	208.056.855	705.092.714	7.397.605

BIJLAGE B Reserves en voorzieningen

	Stand 31-12-2024	Mutaties in 2025					Stand 31-12-2025	Rente toerekening 2025		
		Vermeerderingen		Externe	Verminderingen			Bedrag	tbv. product	Rent e%
		Interne			Interne	Externe				
		Rente	Overige							
Algemene reserves										
Algemene reserve watersys teembeheer	0		2.350.000				2.350.000	24.675	50100	2,1%
Algemene reserve zuiverings beheer	0		2.350.000				2.350.000	24.675	50100	2,1%
Totaal Algemene reserves	0	0	4.700.000	0	0	0	4.700.000	49.350		
Bestemmingsreserves tariefseglisatie										
Egalisatiereserve ontw. waterschapslasten watersys teemheffing	9.390.366		9.886.269				19.276.635	301.004	50100	2,1%
Egalisatiereserve ontw. waterschapslasten zuiveringsheffing	91.460		8.260.264		5.474.532		2.877.192	31.171	50100	2,1%
Totaal Bestemmingsreserve tariefseglisatie	9.481.826	0	18.146.533	0	5.474.532	0	22.153.827	332.174		
Bestemmingsreserves										
Riooloverstorten	3.358.749						3.358.749	70.534	50100	2,1%
Bestemmingsreserve stimuler ing verbetering watersystemen; overstortregeling	74.222						74.222	1.559	50100	2,1%
Bestemmingsreserve subsidie afkoppelen regenwater	1.266.996		42.272		215.537		1.093.731	25.553	50100	2,1%
Bestemmingsreserve Risicovolle beplanting	212.863				212.863		0	2.235	50100	2,1%
Bestemmingsreserve waterkwaliteit/NLP next Generation	310.713						310.713	6.525	50100	2,1%
Bestemmingsreserve IBRAHYM waterkwaliteitsmodellering	69.000				69.000		0	725	50100	2,1%
Bestemmingsreserve klimaatadaptieve peilgestuurde drainage	88.767				88.767		0	932	50100	2,1%
Bestemmingsreserve lectoraat bodem	11.568						11.568	138	50100	2,1%
Bestemmingsreserve stimuler ing in de landbouw	487.601				96.023		391.578	9.231	50100	2,1%
Bestemmingsreserve onderhoudscontracten	486.987				486.987		0	5.113	50100	2,1%
Bestemmingsreserve integratiekosten WBL-WL	2.359.600		2.343.000		2.359.600		2.343.000	49.377	50100	2,1%
Bestemmingsreserve respunten Ooijen-Wansum	84.870				4.943		79.927	1.730	50100	2,1%
Bestemmingsreserve personeelskosten en inhuur NPLG	300.000				300.000		0	3.150	50100	2,1%
Bestemmingsreserve herziening richtlijn stedelijk afvalwater (hrsa)	0		110.000				110.000	1.155	50100	2,1%
Bestemmingsreserve gegevensinwinning geo-data	0		267.693			67.327	200.366	2.104	50100	2,1%
Totaal Bestemmingsreserves	9.111.936	0	2.762.965	0	3.833.720	67.327	7.973.854	180.061		
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	18.593.762	0	25.609.498	0	9.308.252	67.327	34.827.681	561.586		
Voorzieningen										
Voorzieningen voor arbeidsgerelateerde verplichtingen										
Pensioen / uitkeringsverplichtingen	4.655.080		1.215.741			198.168	5.672.653	13.018	50100	2,1%
Persoonsgebonden basisbudget	975.055		2.239.732		264.140	306.895	2.643.753	37.997	50100	2,1%
Vitaliteit persoonsgebonden basisbudget (PBB)	370.284		289.766		257.692		402.358	8.113	50100	2,1%
Individueel keuze budget (IKB)	4.393.741		724.379				5.118.120	99.875	50100	2,1%
Voorzieningen voor onderhoudswerkzaamheden										
Onderhoud waterkeringen (Noord-en midden Limburg)	1.591.722				1.005.160	586.562	0	16.713	50100	2,1%
Onderhoud bedrijfspand Rijksweg Noord 305	161.008		33.000			43.109	150.900	3.275	50100	2,1%
Onderhoud Hoogwaterloods Horst	54.685		16.500			4.600	66.584	1.273	50100	2,1%
Onderhoud Waterkrahtcentrale ECI	118.623		13.000				131.623	2.628	50100	2,1%
MJOP kantoor Roermond	564.944		300.000				864.944	15.014	50100	2,1%
Voorzieningen voor claims van ingezetenen en bedrijven										
Voorziening natschade peilopzet Maas	1.321.789						1.321.789	27.758	50100	2,1%
Overige voorzieningen										
Watercrisis 2021	9.212.599		1.900.000			916.434	10.196.165	203.792	50100	2,1%
TOTAAL VOORZIENINGEN	23.419.529	0	6.732.118	0	1.526.992	2.055.767	26.568.888	429.455		
Resultaat										
Exploitatiesaldo 2024	16.233.919		0		16.233.919		0	0	50100	2,1%
Exploitatiesaldo 2025	0		0		0		0	0	50100	2,1%
TOTAAL RESULTAAT	16.233.919	0	0	0	16.233.919	0	0	0		

BIJLAGE C Vaste schulden

	Stand 31-12-2024	Mutaties in 2025		Stand 31-12-2025	Rente ten laste van 2025	Gemiddelden	
		Vermeerderingen	Verminderingen			Rente- voet	Restant looptijd
			aflossingen				
Vaste schulden							
* leningen opgenomen bij:							
- Nederlandse Waterschapsbank	557.710.390	49.000.000	38.624.895	568.085.494	7.121.652	1,51%	13 jr
- A.S.N. Bank N.V.	4.380.000	-	1.230.000	3.150.000	151.735	3,97%	3 jr
Totaal vaste schulden	562.090.390	49.000.000	39.854.895	571.235.494	7.273.387		

BIJLAGE D Personeelslasten

Onderdeel	Gemiddeld aantal fte 2025		Rekening 2025			Totaal personeelslasten primitieve begroting 2025
	Begroting	Rekening	Salarissen huidig bestuur en personeel	Sociale premies	Totaal personeelslaste n	
Bestuur			1.113.754	29.321	1.143.075	1.197.800
Advies en control	40,00	32,05	2.972.609	791.679	3.764.287	4.550.683
Advies en Omgeving	1,00	0,33	45.280	11.248	56.527	184.216
Advies en Ondersteuning	64,36	63,60	5.076.205	1.403.196	6.479.401	6.136.867
Assetmanagement	20,80	17,86	1.572.028	422.854	1.994.882	1.837.114
Bedrijfsondersteuning	1,00	0,58	100.609	22.033	122.642	174.477
Bestuurlijk-juridische zaken	24,82	22,52	1.898.817	503.465	2.402.282	2.511.644
Bovenformatief	1,00	1,83	259.495	59.609	319.105	184.460
CISO	2,00	1,00	98.276	26.549	124.825	132.810
Communicatie	20,39	16,38	1.370.774	415.468	1.786.242	2.267.580
Concern control	5,00	4,00	437.396	133.939	571.335	581.515
HWBP	47,59	35,93	3.372.689	893.214	4.265.903	5.558.654
Informatie en digitale transformatie	77,26	68,69	5.400.175	1.462.727	6.862.903	7.038.733
Interne dienstverlening	56,72	52,07	3.935.086	1.191.222	5.126.308	5.623.458
Klantcontact en relatiebeheer	33,69	29,46	2.174.019	585.483	2.759.502	3.264.811
Ontwikkeling, Strategie en Transitie	1,00	1,08	223.152	35.222	258.374	68.858
Operatie en Beheer	1,00	1,33	185.255	46.376	231.630	8.200.922
Organisatie ontwikkeling	8,11	5,97	569.225	169.647	738.873	954.986
Projecten en programma's	5,00	4,00	415.507	107.996	523.503	813.058
Projecten operatie en beheer	50,00	41,88	3.611.027	966.300	4.577.327	3.686.654
Secretaris-Directeur	1,00	1,00	343.534	35.273	378.807	1.492.253
Strategische ontwikkeling, innovatie en duurzaamheid	24,50	18,33	1.861.686	497.981	2.359.666	2.770.809
Strategische portfoliomanager	1,00	0,42	33.379	8.975	42.354	-
Transport en zuivering	119,20	112,31	8.088.826	2.130.723	10.219.549	8.676.027
Vergunningen toezicht en handhaving	43,90	36,33	2.848.258	791.299	3.639.557	4.347.333
Water in Balans	22,53	19,50	1.832.824	487.917	2.320.741	2.704.322
Waterbeleid	45,77	42,58	3.936.711	1.073.966	5.010.677	5.672.534
Watersysteem- en waterkeringenbeheer	75,18	74,38	4.824.140	1.299.222	6.123.362	6.176.725
Watersystemen	21,33	17,85	1.813.426	479.703	2.293.129	2.706.697
Totaal	815,15	723,27	60.414.162	16.082.607	76.496.769	89.516.000

BIJLAGE E Berekening van het rente omslagpercentage

Het rente-omslagpercentage wordt berekend door de totale lasten van het waterschap die samenhangen met de aangegane geldleningen te delen door de totale boekwaarde van de vaste activa

De totale lasten bestaan uit de volgende componenten:

- 1 de over vaste geldleningen de te betalen rente;
- 2 de betaalde rente die verband houdt met kortlopende geldleningen (inclusief rekening-courant) die zijn aangegaan om vaste activa te financieren (in de begroting kan dit percentage worden geraamd door het financieringstekort te vermenigvuldigen met het percentage dat naar verwachting gedurende het begrotingsjaar voor kortlopende geldleningen verschuldigd zal zijn);
- 3 de bespaarde rente in verband met de eigen financieringsmiddelen van het waterschap (reserves en voorzieningen);
- 4 de afschrijvingen van de kosten van de geldleningen.

In de berekening dient worden uitgegaan van de gemiddelde boekwaarde van de activa, de gemiddelde stand van de geldleningen en de gemiddelde stand van de eigen financieringsmiddelen.

De berekening van het rente-omslagpercentage is als volgt:

1	Rente vaste geldleningen:			€	7.273.387
2	Rente financieringsmiddelen:				
	Gemiddelde financieringspositie:				
		31-12-2024	31-12-2025	Gemiddeld	
	Totaal boekwaarde vaste activa	642.142.898	705.092.714	673.617.806	
	Totaal lang vreemd vermogen	562.090.390	571.235.494	566.662.942	
	Totaal eigen financieringsmiddelen	42.013.291	61.396.569	51.704.930	
	Financieringsoverschot cq -tekort	-38.039.217	-72.460.650	-55.249.934	
	Betaalde rente die verband houdt met financieringstekort			-	124.218
3	Bespaarde rente			-	-
4	Afschrijvingen van de kosten van de geldleningen			-	-
	Totale lasten die samenhangen met de aangegane geldleningen			€	7.397.605
	Gemiddelde boekwaarde vaste activa na correctie				
		31-12-2024	31-12-2025	Gemiddeld	
	Totaal boekwaarde vaste activa	642.142.898	705.092.714	673.617.806	
	Totaal buiten de rente-omslag houden	1.185.985	1.185.985	1.185.985	
	Gemid.boekwaarde vaste activa na correctie	640.956.913	703.906.729	672.431.821	
	Het rente-omslagpercentage bedraagt:				
	Lasten samenhangend met aangegane geldleningen		7.397.605		
	Gemiddelde boekwaarde vaste activa na correctie		672.431.821		
				afgerond	1,10%

BIJLAGE F Kostenverdeelstaat

Programma's	Netto kosten voor doorberekening	Bijdrage BsGW	Doorberekende kosten				Totaal na doorberekening
			Kapitaallasten	Indirecte kosten	Werkmaterieel + concern	Ondersteunende producten	
Aanleg en onderhoud waterkeringen	740.613		7.161.024	3.051.459	846.072	7.994.871	19.794.040
Beheersinstrumenten waterkeringen	293.688		625.743	646.391	52.197	547.456	2.165.475
Eigen plannen	0		0	557.145	37.408	392.344	986.897
Hoogwaterbescherming Maasvallei	1.034.301		7.786.767	4.254.996	935.678	8.934.671	22.946.413
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	13.743.226		12.883.152	8.659.358	1.363.237	10.782.337	47.431.310
Adviezen en vergunningen	0		0	425.775	40.105	420.629	886.509
Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems	660.591		0	0	0	0	660.591
Beheer hoeveelheid water	515.163		143.656	569.663	84.438	885.602	2.198.522
Beheer Keurkwartet en VTH-beleid	0		0	166.848	15.659	164.237	346.744
Beheersinstrumenten watersystemen	122.269		0	188.075	16.529	173.361	500.235
Eigen plannen	697.265		32.495	3.300.413	259.943	2.726.333	7.016.451
Handhaving	-223.245		0	722.299	67.161	704.394	1.270.609
Monitoring watersystemen	715.926		616.201	385.542	39.148	410.592	2.167.410
Plannen van derden	1.333.671		0	1.286.995	99.175	1.040.167	3.760.008
Toezicht	-98.197		-1.589	1.116.310	96.565	1.012.794	2.125.883
Vergunningen en meldingen	168.737		0	1.628.156	145.979	1.531.053	3.473.926
Werkmaterieel	330.289		88.699	0	-418.988	0	0
Ondersteunende producten	911.840		0	84.023	0	-995.863	0
Klimaatadaptatie	18.877.536	0	13.762.614	18.533.457	1.808.952	18.855.637	71.838.197
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	945.613		127.381	861.931	110.224	1.156.045	3.201.193
Monitoring watersystemen	1.328.771		8.775	442.100	45.412	476.287	2.301.345
Stimulering en subsidies lozingen	0		28.407	0	0	0	28.407
Waterkwaliteit en ecologie	2.274.384	0	164.563	1.304.030	155.635	1.632.333	5.530.946
Eigen plannen	591.176		0	1.047.009	66.117	693.445	2.397.746
Getransporteerd afvalwater	3.728.707		7.047.139	4.317.913	472.387	4.954.481	20.520.626
Gezuiverd afvalwater	21.877.215		19.692.466	8.194.448	843.859	8.850.546	59.458.534
Stimulering en subsidies lozingen	-141.151		0	771.053	47.848	501.835	1.179.585
Verwerkt slib	21.472.244		3.064.812	2.559.467	279.256	2.928.892	30.304.672
Zuiveren en waterketen	47.528.191	0	29.804.417	16.889.890	1.709.467	17.929.198	113.861.163
Calamiteitenbestrijding watersystemen	2.648.086		54.037	321.252	28.709	301.101	3.353.184
Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	988.368		291.807	176.765	15.659	164.237	1.636.836
Eigen plannen	37.178		0	402.369	35.668	374.095	849.310
Crisisbeheersing	3.673.632	0	345.844	900.385	80.036	839.433	5.839.330
Belastingheffing	1.141.324	4.465.568	0	0	0	0	5.606.892
Bestuur	3.969.344		0	1.537.901	108.919	1.142.359	6.758.523
Externe communicatie	253.932		0	1.934.767	150.503	1.578.499	3.917.701
Indirecte kosten	76.520.258		0	-71.571.068	-4.949.190	0	0
Invoering	-968.315	1.709.327	0	0	0	0	741.012
Kapitaallasten	55.120.342		-55.120.342	0	0	0	0
Ondersteunende producten	21.440.352		3.256.137	26.215.642	0	-50.912.130	0
Bestuur en organisatie	157.477.238	6.174.895	-51.864.206	-41.882.758	-4.689.769	-48.191.272	17.024.128
Totaal	230.865.281	6.174.895	0	0	0	0	237.040.176

BIJLAGE G Kostendragers, programma's, beleidsproducten incl. dekkingsmiddelen

Programma's en beleidsproducten 2025	Totaal	Kostendrager		Bijdrage aan BsGW	Kostendrager	
		Watersysteem beheer	Zuiverings beheer		Watersysteem beheer	Zuiverings beheer
Aanleg en onderhoud waterkeringen	19.794.040	19.794.040	0			
Beheersinstrumenten waterkeringen	2.165.475	2.165.475	0			
Eigen plannen	986.897	986.897	0			
Hoogwaterbescherming Maasvallei	22.946.413	22.946.413	0			
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	47.431.310	47.431.310	0			
Adviezen en vergunningen	886.509	625.941	260.568			
Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems	660.591	660.591	0			
Beheer hoeveelheid water	2.198.522	2.198.522	0			
Beheer Keurkwartet en VTH-beleid	346.744	173.372	173.372			
Beheersinstrumenten watersystemen	500.235	500.235	0			
Eigen plannen	7.016.451	3.508.225	3.508.225			
Handhaving	1.270.609	635.304	635.304			
Monitoring watersystemen	2.167.410	2.167.410	0			
Plannen van derden	3.760.008	1.880.004	1.880.004			
Toezicht	2.125.883	1.062.941	1.062.941			
Vergunningen en meldingen	3.473.926	1.736.963	1.736.963			
Klimaatadaptatie	71.838.197	62.580.818	9.257.378			
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	3.201.193	3.201.193	0			
Monitoring watersystemen	2.301.345	2.301.345	0			
Stimulering en subsidies lozingen	28.407	28.407	0			
Waterkwaliteit en ecologie	5.530.946	5.530.946	0			
Eigen plannen	2.397.746	0	2.397.746			
Getransporteerd afvalwater	20.520.626	0	20.520.626			
Gezuiverd afvalwater	59.458.534	0	59.458.534			
Stimulering en subsidies lozingen	1.179.585	589.793	589.793			
Verwerkt slib	30.304.672	0	30.304.672			
Zuiveren en waterketen	113.861.163	589.793	113.271.371			
Calamiteitenbestrijding watersystemen	3.353.184	3.353.184	0			
Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	1.636.836	1.636.836	0			
Eigen plannen	849.310	424.655	424.655			
Crisisbeheersing	5.839.330	5.414.675	424.655			
Belastingheffing	5.606.892	3.990.527	1.616.348	4.465.568	3.093.500	1.372.200
Bestuur	6.758.523	3.379.261	3.379.261			
Externe communicatie	3.917.701	1.958.850	1.958.850			
Invordering	741.012	241.567	499.462	1.709.327	861.700	847.500
Bestuur en organisatie	17.024.128	9.570.206	7.453.922	6.174.895	3.955.200	2.219.700
Programmatotaal	237.040.176	106.632.850	130.407.326			
Onvoorzien	0	0	0			
Mutaties algemene reserves	0	0	0			
Dividenden en overige algemene opbrengsten	-2.908.309	-2.773.924	-134.385			
Totaal netto kosten*	234.131.867	103.858.926	130.272.941			
Belastingopbrengst	261.721.805	109.337.645	152.384.161			
Kwijtschelding en oninbaarverklaring	-8.666.651	-3.264.298	-5.402.353			
Totaal dekkingsmiddelen	253.055.154	106.073.347	146.981.807			
Toevoegen aan / onttrekken uit reserves	18.923.287	2.214.421	16.708.866			

* In het totaal netto kosten zijn € 9.800,- aan vennootschapsbelasting opgenomen

BIJLAGE H Treasury

TOETS RENTERISICONORM (x € 1.000)		2025
Renterisico op vaste schulden		
1a	Renteherziening vaste schulden o/g	-
1b	Renteherziening vaste schulden u/g	-
1	Netto herziening vaste schulden (1a - 1b)	-
2	Betaalde aflossingen	39.855
3	Renterisico op vaste schuld (1+2)	39.855
Renterisiconorm		
4a	Begrotingstotaal	269.647
4b	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	30%
4	Renterisiconorm (4ax4b)	80.894
Toets renterisiconorm		
4	Renterisiconorm	80.894
3	Renterisico op vaste schuld	39.855
5	Ruimte (+) / Overschrijding (-) (4-3)	41.039

BIJLAGE I EMU-Saldo

Onderdeel, bedragen X € 1.000	2025 Begroting	2025 Gewijzigde begroting	2025 Realisatie
1. Exploitatiesaldo voor bestemming reserves	3.585	3.585	18.923
2. Invloed investeringen			
- bruto-investeringsuitgaven	191.673	210.405	214.325
+ investeringssubsidies	74.163	104.844	103.652
+ verkoop materiële en immateriële vast activa	0	0	0
+ afschrijvingen	47.489	47.682	47.723
3. Invloed voorzieningen			
+ toevoegingen aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	1.298	783	6.732
- onttrekkingen aan voorzieningen t.b.v. de exploitatie	0	0	1.527
- betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	5.827	5.827	2.056
+ externe vermeerderingen van voorzieningen	0	0	0
4. Invloed reserves			
- betalingen rechtstreeks uit reserves	0	0	0
+ externe vermeerderingen van reserves	0	0	0
5. Deelnemingen en aandelen			
- boekwinst	0	0	0
+ boekverlies	0	0	0
EMU-saldo volgens begroting (+ overschot / - tekort)	-70.965	-59.338	-40.878

realisatie versus gewijzigde begroting, per onderdeel

Het exploitatiesaldo is ondanks hogere kosten door de toename van de opbrengsten toegenomen.

Voor een toelichting, zie hoofdstuk 7.

De investeringsuitgaven zijn toegenomen en de investeringsinkomsten zijn iets afgenomen. Per saldo is sprake is van een hoger netto-investeringsniveau. Voor een toelichting op de afwijking per programma, zie hoofdstuk 4.

De afschrijvingen zijn door het hoger netto investeringsniveau toegenomen. Zie 7.3 toelichting rente + afschrijving.

De toevoegingen aan de voorzieningen zijn gestegen, zie 7.3 Toelichting op de toevoeging aan voorzieningen.

De onttrekkingen aan voorziening t.l.v. de exploitatie is toegenomen door de vrijval van het de voorziening onderhoud en de onttrekking aan de voorziening PBB en PBB vitaliteit. De rechtstreekse betalingen uit de voorzieningen zijn daarentegen afgenomen.

Aandeel EMU-tekort gemeenschappelijke regelingen	2025 Begroting	2025 Realisatie
- BsGW	12	948
EMU-saldo gemeenschappelijke regelingen (+ overschot / - tekort)	12	948
INTEGRAAL EMU-TEKORT Waterschap Limburg	-70.953	-39.930

BIJLAGE J Investeringslijst

INVESTERINGSOBJECT PER PROGRAMMA															
Programma		UITGAVEN							INKOMSTEN						
		Realisatie t/m 2024	Begroting 2025		Realisatie		INVESTERINGSBUDGET		Realisatie t/m 2024	Begroting 2025		Realisatie		INVESTERINGSBUDGET	
		Primitief	Gewijzigd	2025	Totaal	Totaal per 31-12-2025	Vrijgave in 2025		Primitief	Gewijzigd	2025	Totaal	Totaal per 31-12-2025	Vrijgave in 2025	
1. Hoogwaterbescherming Maasvallei		470.493	85.822	110.138	108.679	579.172	559.209	106.097	312.086	68.590	93.034	92.342	404.427	381.224	81.932
2. Klimaatadaptatie		98.201	40.223	30.011	26.736	124.936	155.322	17.268	20.356	4.094	4.943	5.537	25.893	25.812	25.812
3. Waterkwaliteit en Ecologie		83.028	21.899	9.661	12.059	95.087	126.457	665	28.103	3.845	3.633	4.700	32.803	29.019	-
4. Zuiveren		184.802	60.240	65.387	65.857	250.659	374.230	29.467	5.418	460	4.234	1.073	6.491	3.231	1.467
5. Crisisbeheersing		2.706	577	1.320	541	3.247	4.016	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Bestuur en organisatie		2.712	850	1.088	454	3.166	5.350	1.850	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL PROGRAMMA'S		841.942	209.611	217.605	214.325	1.056.267	1.224.584	155.347	365.963	76.989	105.844	103.652	469.616	439.286	109.211
P399999	30	Risicoprofiel realisatie		-	-17.698	-7.200		-	-	-2.586	-1.000		-	-	-
TOTAAL PROGRAMMA'S (Voor berekening kapitaallasten)		841.942	191.913	210.405	214.325	1.056.267	1.224.584	155.347	365.963	74.403	104.844	103.652	469.616	439.286	109.211

Afsluiten investeringsprojecten per 31 december 2025

Onderstaand wordt het overzicht gepresenteerd van de per 31 december 2025 af te sluiten projecten op programmaniveau. Het afsluiten van investeringsprojecten heeft geen financiële consequenties.

Af te sluiten projecten 2025		Uitgaven (x € 1.000)			Inkomsten (x € 1.000)			Saldo (x € 1.000)		
Programma	Aantal	Investerings budget	Realisatie	Restant	Investerings budget	Realisatie	Restant	Investerings budget	Realisatie	Restant
2. Klimaatadaptatie	2	5.249	5.627	-378	1.678	2.458	-779	3.571	3.169	401
3. Waterkwaliteit en ecologie	7	12.342	11.810	532	6.160	6.964	-804	6.183	4.846	1.336
4. Zuiveren en waterketen	26	76.523	71.333	5.191	0	2.993	-2.993	76.523	68.339	8.184
6. Bestuur en organisatie	2	210	213	-3	0	0	0	210	213	-3
Totaal	39	94.324	88.983	5.342	7.838	12.415	-4.577	86.487	76.568	9.919

BIJLAGE K Lijst van verbonden partijen

Algemene gegevens		Belang vanuit optiek waterschap	Vermogen verbonden partij per 31-12-2025 (afgerond op € 1.000)	
Naam - Plaats	Rechtsvorm		Eigen vermogen	Vreemd vermogen
Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen - Roermond	Gemeenschappelijke regeling	Een zo doelmatig mogelijke uitvoering van de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen, inclusief activiteiten in het kader van de Wet waardering onroerende zaken, alsook waterschapsbelastingen en - als hiervan afgeleid belang - de werkzaamheden met betrekking tot de administratie van gegevens ten behoeve van bestuursverkiezingen in het beheersgebied van de deelnemers.	6.528.000	8.175.000
Het Waterschapshuis - Amersfoort	Gemeenschappelijke regeling	Het realiseren van renderende samenwerking op informatie- en bedrijfsprocessen en daarmee behartiging van behoeften van algemeen belang van de watersector.	0	24.518.000
Het Gegevenshuis - Landgraaf	Gemeenschappelijke regeling	Het opzetten en het beheren van object- en ruimtegerelateerde (Basis-) registraties en geometrie, alsmede het daarmee samenhangende beeldmateriaal.	68.000	727.000
Nederlandse Waterschapsbank N.V. - Den Haag	Naamloze vennootschap	Het uitoefenen van het bankbedrijf ten behoeve van de publieke sector.	2.157.000.000	70.384.000.000
Vereniging Unie van Waterschappen - Den Haag	Vereniging	De behartiging van de belangen van de Nederlandse waterschappen, op nationaal, Europees en internationaal niveau, alsmede de ontwikkeling van een gezamenlijke visie en het bepalen van gezamenlijke standpunten van haar leden en het verlenen van service aan haar leden.	2.900.000	24.991.000
Vereniging Werken voor Waterschappen - Den Haag	Vereniging	Het als werkgeversvereniging behartigen van de gemeenschappelijke sociale en sociaal-economische belangen van de leden van de vereniging die activiteiten verrichten binnen de sector waterschap.	105.000	33.000
Slibverwerking Noord-Brabant NV (SNB)	Naamloze vennootschap	Het duurzaam verwerken van zuiveringsslib voor de 7 aandeelhouders (waterschappen). SNB beheert en exploiteert hiervoor een slibverwerkingsinstallatie (SVI) op het industrie- en haven terrein in Moerdijk.	23.682.000	41.192.000
AquaMinerals BV	Besloten vennootschap	Het vergroten van de afzetmogelijkheden van gedroogd slib van grondstoffen uit afvalwater.	* 1.789.000	4.106.000
Kaumera coöperatie	coöperatie	Terugwinnen waardevolle stoffen uit afvalwater.	niet voorhanden	niet voorhanden

* betreft cijfers uit jaarrekening 2024

BIJLAGE L Gehanteerde uitgangspunten en normen

De Begroting 2025 is 2 oktober 2024 vastgesteld door het algemeen bestuur. Met onderstaande interne en externe factoren is in de begroting rekening gehouden.

Onderdeel	Uitgangspunt 2025
Interne factoren	
Basis	• Jaarrekening 2023 WL en WBL • Begroting 2024 WL en WBL, inclusief de wijzigingen tot en met de AB-vergadering maart 2024 • Waterbeheersplan 2022-2027
Verplichte uitgaven	• Begroting BsGW 2025
Afschrijvingsmethodiek	
- Gebouwen	30 jaar
- Waterstaatkundige werken	30 jaar
- Hoogwaterbeschermingsprogramma (HW)	30 jaar
- Civielbouwkundige werken	30 jaar
- Elektromechanische werken	15 jaar
- Inventaris	10 jaar
- Tractiemiddelen	≤ 10 jaar
- Hardware	≤ 5 jaar
- Immateriële activa	≤ 5 jaar
Oninbaarheid	0,60% van het belastingvolume
Onvoorzien	0,40% van het begrotingstotaal
Externe factoren	
Basis	• Waterschapswet artikel 77, 100 en 101 • Bepalingen Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (BBVW) • Burgerlijk Wetboek BWII • EMU verplichtingen voor waterschappen
Kosten / Inflatie	3%
Personeelskosten	4%
Rente langlopende leningen	3,5%
Rente kortlopende leningen	3%
Rente reserves en voorzieningen	3%

BIJLAGE M Incidentele baten en lasten

Incidentele opbrengsten en kosten kunnen leiden tot minder inzicht in het reguliere (meerjarig) beeld van opbrengsten en kosten, en dus de netto kosten. Daarnaast zijn deze elementen relevant voor het beoordelen van de financiële positie. In de BBVW is dan ook voorgeschreven dat de incidentele opbrengsten en kosten in een aparte paragraaf dienen te worden toegelicht. Bij hantering van het begrip incidenteel is sprake indien opbrengsten en kosten zich maximaal drie jaar voordoen.

Incidentele opbrengsten en kosten > € 100.000	Jaar van vrijval	Bedrag
Opbrengsten		
Uitlening van personeel en vergoeding door uitkeringsinstanties	n.v.t.	1.565.000
Verkoop grond	n.v.t.	202.000
Pachtopbrengsten	n.v.t.	250.000
Opbrengst energie zonnepanelen zuiveringsinstallaties	n.v.t.	420.000
SDE subsidie zonnepanelen	n.v.t.	563.000
Vergoeding COVID bemonstering	n.v.t.	168.000
Resultaat 2025 BsGW	n.v.t.	300.000
Belastingopbrengsten, kwijtschelding en oninbaar oude jaren	n.v.t.	2.715.000
Opbrengst vervolgingskosten	n.v.t.	313.000
Onttrekking aan voorzieningen	n.v.t.	1.527.000
Kosten		
Incidentele kosten t.l.v. bestemmingsreserves	n.v.t.	1.414.000
Lagere WTS-vergoeding als gevolg van watercrisis 2021	n.v.t.	594.000
Toevoeging aan voorzieningen	n.v.t.	6.732.000

Incidentele opbrengsten en kosten > € 100.000	Jaar van vrijval	Bedrag		Toelichting	Programma
Opbrengsten					
Uittlening van personeel en vergoeding door uitkeringinstanties	n.v.t.	1.565.000	8301	Bij het invullen van de bezetting is geen rekening gehouden met additionele middelen ten gevolge van vrijval verlofuren en additionele middelen waaronder uittlening personeel.	6. Bestuur
Verkoop grond	n.v.t.	202.000	830101	Op voorhand is het moeilijk in te schatten welke grondverkoppen in enig jaar gerealiseerd worden.	2. Klimaat
Pachtopbrengsten	n.v.t.	250.000	8304	De pachtopbrengsten op basis van contractuele overeenkomsten zijn te laag begroot in 2025.	2. Klimaat
Opbrengst energie zonnepanelen zuiveringsinstallaties	n.v.t.	420.000	830403	Dit betreft de opbrengst van de teruglevering van elektriciteit. Deze post wordt niet begroot en is afhankelijk van de hoogte van de de teruglevering en de daaraan gerealiseerde elektriciteitsstarieven (spotmarkt) en daarmee niet vooraf te begroten.	4. Zuivering
SDE subsidie zonnepanelen	n.v.t.	563.000	8402	Ontvangen SDE (Stimulering Duurzame Energieproductie) subsidie zonnepanelen. Deze post wordt niet begroot. Is afhankelijk van de hoogte van de gerealiseerde energietarieven en wordt achteraf (Q2 na afloop van een jaar) vastgesteld.	4. Zuivering
Vergoeding COVID bemonstering	n.v.t.	168.000	8402	WL heeft in 2025 een niet als baten begrote vergoeding voor uitgevoerde COVID bemonstering ontvangen.	2. Klimaat
Resultaat 2025 BsGW	n.v.t.	300.000	8404	De meeropbrengst dividenden en overige opbrengsten wordt met name verklaard door de afrekening van de resultaten over 2024 en 2025 van BsGW	Algemeen
Belastingopbrengsten	n.v.t.	1.787.000	8405-8507	Belastingopbrengst: De meeropbrengst belastingheffing bedraagt wordt vooral verklaard door de BsGW-afrekening 2025: hogere opbrengsten uit de watersysteemheffing (+€ 1.293.643) en zuiveringsheffing (+€ 493.161) door het afsluiten van belastingjaar 2021 en autonome groei (o.a. hogere WOZ-waardes, meer ingezetenen en meer/ hogere vervuilingseenheden bij bedrijven en woningen).	Algemeen
Kwijtschelding en oninbaar oude jaren	n.v.t.	928.000	8509	Kwijtschelding en oninbaar: De kwijtschelding is gedaald door het afsluiten van belastingjaar 2021 en een neerwaartse bijstelling van de prognose kwijtschelding voor 2022–2025 (watersysteemheffing en zuiveringsheffing). Dit werkt opbrengstverhogend. De post oninbaar is met € 35.611 gestegen door het afsluiten van belastingjaar 2021 (watersysteemheffing en zuiveringsheffing). Dit werkt opbrengstverlagend.	Algemeen
Opbrengst vervolgingskosten	n.v.t.	313.000	851001-851002-851003	I.v.m. een nieuwe belastingapplicatie bij een externe partij waren er in 2024 problemen met de invorderingsmodule. A.g.v. een inhaalslag in 2025 zijn de baten hoger dan begroot.	6. Bestuur
Onttrekking aan voorzieningen	n.v.t.	1.005.000	8601	Een verschil van € 1,0 mln. in opbrengsten wordt veroorzaakt door de vrijval van de onderhoudsvoorziening waterkeringen ten gunste van het exploitatieresultaat 2025 omdat de grondslag voor het aanhouden van deze voorziening ontbreekt. Eén van die voorschriften uit het BBVW betreft de onderbouwing van de hoogte van de voorziening op basis van een actueel beheerplan (niet ouder dan 5 jaar). Momenteel wordt het onderhoudsplan geactualiseerd en er wordt voorgesteld het vrijgevallen bedrag via resultaatbestemming bij de jaarrekening 2025 te storten in een nieuw te vormen bestemmingsreserve voor groot onderhoud Waterkeringen met als onderbouwing een actueel onderhoudsplan.	1. Hoogwater
	n.v.t.	522.000		Vanuit de voorziening PBB heeft er een onttrekking plaatsgevonden voor de aankoop uren vitatliteit als dotatie aan de voorziening vitaliteitsuren. Daarnaast heeft er een onttrekking vanuit de voorziening vitaliteitsuren plaatsgevonden op basis van de opgenomen vitaliteits uren per medewerker in 2025.	6. Bestuur

Kosten				
Incidentele kosten t.l.v. bestemmingsreserves	n.v.t.	1.414.000	zie bijgevoegd overzicht 'bestemmingsreserve naar exploitatie in 2025'	
Lagere WTS-vergoeding als gevolg van watercrisis 2021	n.v.t.	594.000	840201-10100-33000	Aframingsvordering WTS watercrisis 2021. Zie voor nadere toelichting de paragraaf 8.10
Toevoeging aan voorzieningen	n.v.t.	6.732.000	4501	€ 1.900.000,- Toevoeging aan de voorziening watercrisis 2021. Zie voor nadere toelichting de paragraaf 8.10
Er heeft in het kader van het nieuwe pensioenstelsel een eenmalige toelichting plaatsgevonden (€ 1.200.000,-). Daarnaast is er een toevoeging aan de voorziening PBB gevestigd. Deze toevoeging was groter dan begroot, vanwege het feit dat in 2021 destijds geen voorziening was gevormd voor de PBB rechten van de medewerkers (€ 2.109.290). Tevens is er een toevoeging geweest op IKB-voorziening van de medewerkers (€ 988.519). paragraaf 8.6.2				
Ten slotte zijn er toevoegingen geweest op basis van de MJA-voorziening van de medewerkers (€ 988.519). paragraaf 8.6.2				